Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.
պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

V
Luy
363

№ 143.
Ш 5
п 3.
№ 880.

Григорій
Нарекскій
Молитвы.

вѣрно

БИБЛІОТЕКА
СПЕЦІАЛЬНЫХЪ КЛАССОВЪ
ЛАЗАРЕВСКАГО ИНСТ
143

Basato dis. Viviani inc.

2000 Ն.

Ս. ԳՐԻԳՈՐԻ
Նարեկացւոյ
ողբերգութիւն

Busato dis. Viviani inc.

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ

1851.

БИБЛІОТЕКА
СПЕЦІАЛЬНЫХЪ КЛАССОВЪ
ЛАЗАРЕВСКАГО ИНСТИТУТА
ВОСТОЧНЫХЪ ЯЗЫКОВЪ

ԸՆՏԻՐ

ՄԱՏԵՆԱԳԻՐՔ

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑ

46780-տի

ՀՍՍՀ-ССР А.

363-2003

4975
389

2$-362

ԳՐԻԳՈՐԻ
ՆԱՐԵԿԱՑ ՎԱՆԻՑ
ՎԱՆԱԿԱՆԻ
ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

№ 143.x
880
БИБЛІОТЕКА СПЕЦІАЛЬНЫХЪ КЛАССОВЪ ЛАЗАРЕВСКАГО ИНСТИТУТА ВОСТОЧНЫХЪ ЯЗЫКОВЪ

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ
Ի ՍՈՒՐԲՆ ՂԱԶԱՐ

ՌՅ

ԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՅՈԳՆԱԹԱԽԱՆՁ ԲԱՆԻՑ ՕԳՏԱԿԱՐԱՑ
ԱՊԱՇԱՒԱՆԱՑ ՀՈԳԵՇԱՀ ԽՐԱՏՈՒՑ
ԱՆՁԻՆ ՍՏԳՏԱՆԱՑ
ԶՂՋԱԿԱՆԱՑ ԿԱՆՈՆԱՑ ԿԵՆԱՑ
ԿԱՄԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՆԵՐԵՒՈՒԹԻՑ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆՑ
ՄԵՂԱՆԱՑ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԵԱՆՑ
ՑՈՒՑՄՈՒՆՔ ԳԱՂՏՆԵԱՑ
ՏԱՐԱԾՄՈՒՆՔ ԾԱԾԿԵՑԵԼՈՑ
ՅԱՆԴԻՄԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԹԱԳՈՒՑԵԼՈՑ
ՍՊԵՂԱՆԻՔ
ԶՕՐԱՒՈՐՔ ՎԻՐԱՑ ԱՆԲԺՇԿԱԿԱՆԱՑ
ԴԵՂՔ
ԱԶԴՈՂԱԿԱՆՔ
ՑԱՒՈՑ ԱՆՏԵՍԱԿԱՆԱՑ
ՀՆԱՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ
ԲԱԶՄԱՄԱՍՆԵԱՑ ԵՐԿԱՆՑ ՎՏԱՆԳԻՑ
Ի ԴԻՄԱՑ ԿԱՐԵԱՑ
ԱՄԵՆԻՑ ԲՆՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԻԹՔ
ԱՐՏԱՍՈՒԱՑ
ՊԱՏՃԱՌՔ ԱՂՕԹԻՑ

Ի ԽՆԴՐՈՑ
ՀԱՅՑՄԱՆՑ ՀԱՐՑ ՄԻԱՆՁԱՆՑ
ԵՒ ԲԱԶՄԱՑ ԱՆԱՊԱՏԱԿԱՆԱՑ ԱՍՍԱՑԵԱԼ

ՄԱՏԵԱՆ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԻԳՈՐԻ

ՆԱՐԵԿԱՑ ՎԱՆԻՑ ՎԱՆԱԿԱՆԻ

ԳՐԻԳՈՐԻ

ՆԱՐԵԿԱՑ ՎԱՆԻՑ ՎԱՆԱԿԱՆԻ

ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆ Ա.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. Ձայն հառաչանաց հեծութեան սրտի՝ ողբոց աղաղակի քեզ վերընծայեմ, տեսողդ գաղտնեաց. և մատուցեալ եդեալ 'ի հուր թախծութե̃ անձին տոչորման՝ զպտուղ ըղձից ճենճերոյ սասանեալ մտացս բուրվառաւ կամացս առաքել առ քեզ։ Այլ հոտոտեսցիս հայեսցիս, գթած, քան 'ի պատարագն բոլո-

րապտուղ մատուցեալ ծխոյն բարդութեան ։ Ընկալ զսակաւամանեայ բանիցս յօդուած քեզ 'ի հաճութիւն , և մի 'ի բարկութիւն ․ ելցէ 'ի խորոց սրտի զգայութեանց խորհրդակիր սենեկիս՝ փաղփաղակն ժամանել առ քեզ՝ կամաւորական նուէր բանական զոհիս , ողջակիզեալ զօրութեամբ Ճարպոյ՝ որ յիմն է պարարտութիւն ։ Եւ 'ի գնելս իմ ընդ քեզ դատ խառնեալ աղերսիւ , հզօր , մի իբրև զհամբարձումն ձեռաց ամպարշտեալն Յակոբու , ըստ բողոքելոյն Եսայեայ , և զանիրաւութիւն Բաբելոնի՝ տաղտկալի քեզ երևեսցի ․ զոր առակ եւթանասներորդի երկրորդի սաղմոսին ազդէ ․ այլ իբր զբուրեալ խունկն հաճոյական 'ի խորանին Սելովայ , զոր Դաւիթն կանգնեալ նորոգեաց տապանակին հանգստեան 'ի գերութենէն դարձելոյ , որ 'ի վերստին գիւտ կորուսելոյ հոգւոյ առակի , ընդունելի կամաց քոց լիցի ։

Բ․ Բայց քանզի ձայնդ ահաւոր դատաստանիդ հատուցման՝ ուժ-

գլխս հնչեցեալ 'ի ձորն վրէժխնդրութեան, կրկնես ինձ երկնէ մարտից յարուցմունս, այժմէն դուշակեալ շարժմունս յուզմանց ներհակականաց, որ յիմումս անձին ցուցանի, խռովութիւնս ամբոխից, հարեալք ընդ միմեանս զէն առ սուսեր՝ խորհրդոցն հոյլք, չարեացն ընդ բարիսն, և գերեալ զիս 'ի մահ ըստ հին դիպուածոյն՝ որ նախ քան զշնորհին ժամանել առ իս. զոր ընտրեալն առաքելականացն դասուց Պաւղոս՝ առօրինակեալ զՄովսէս, զՔրիստոսի փրկութիւն յաղթող ցուցանէ։ Վասն զի թէ մերձ է օր տեառն, որպէս գիր ասէ, 'ի հովիտն անձուկ ասպարիսին Յովսափաթու և հեղեղատին Կեդրոնի, փոքր հանդիսարանացն իրաւանց ժամադրութեանց, որ կենցաղականաւս այսր յաւիտենիւ զհանդերձելոցն ինձ կերպարանեն, ապա ևս յաւէտ մերձեցաւ 'ի վերայ իմ արքայութիւնն Աստուծոյ մարմին եղելոյ. մեծապէս գտեալ զիս աւիթ չխասուց՝ բազմաց ոտկսեաց՝ զանազան մասանց յանդիմանողաց

ճշմարտապատմից , քան զձեռին նո֊
րին վերակացումն անդ ուրեմն եր֊
բեմն 'ի հարուածս եդովմայեցւոց և
փղշտացւոց, և այլոց բարբարոս ազ֊
գաց ։ Քանզի այն ընտրութիւն ամօք
չափեցաւ , իսկ պատուհաս խմումն
պարտուց առանց աւարտման ունի
զսահման ։ Ահ, դուք և որոգայթ ան֊
ձողոպրելի , ըստ մարգարէին և ա֊
ռակողին ․ տագնապաւ մեծաւ առ
դուրս ինձ հասեալ՝ զամօթն մշտնջե֊
նաւոր աստէն գծագրել ։ Զոր միայն
քո է հրաշագործել պատուղս դեղոց
'ի հնարս կենաց ամենավարան տա֊
րակուսանաց հոգւոց վտանգից, քա֊
ւիչ ամենայնի՝ գովեալ 'ի փառս
անճառս անսահմանելի բարձրու֊
թեան , յաւիտեանս յաւիտենից ։

ԲԱՆ Բ.

Վերստին յանդիմանեալ կրկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն ազերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ քանզի առ բարձրեալն Աստուած յօդաւորական շղթամբք կարգաս, որ գործովք միայն գրաւի և ոչ ստեղծաբանութեամբ կաշառի, որ յԵգիպտոս միշտ ունիս զարտուղ զդարձն, զի՞նչ օրինակ առ այս քեզ նմանագոյն և յարմարական սստանօր եղից՝ անձն իմ պարտաւոր, պատժակից կործանեցելոյն Սոդոմայ, ըմբերանեալ դատախազս՝ Նինուէի, անարի բարբարոսս քան զտիկինն Հարաւային, վատթարագոյնս քան ըզՔանան, յամառեցեալս քան զԱմաղէկ, անբժշկականս քաղաք դրօշելոց, նշմար մնացեալ ապստամբութեան հինն Իսրայէլի, յիշատակարան պահեալ՝ ուխտազանցութեանն

Յուդայ, կշտամբեալս գեր քան ըզ-
Ծուր, տարամերժեալս քան զԾայ-
դան, խորթաբարոյս քան զԳալի-
լեա, աններելիս քան զանհաւանն
Կափառնաում, պարսաւեցեալս իբր
զՔորազին, բամբասեցեալս ընդ
Բեթսայիդայ, անպարկեշտ ծաղկե-
ցեալ ալեօք Եփրեմի, աղու աղաւնիս
միշտ յիմարութեբ՝ այլ ոչ հանդար-
տութեամբ, 'ի կորեանց առիւծուց
անձնական օձս եղեռնային. կերպս
ձուոց քարբից լցեալ ժանտու-
թեամբ, պատկերս վերջին հարուա-
ծոցն Երուսաղէմի, ըստ բանին տէ-
րունի՝ և տեսանողացն ձայնի, տա-
ղաւարս մերժեալ՝ հասեալ 'ի կոր-
ծանումն, խորտակեալ դրացս վտա-
հարան, և կրկին ծրդեալ չինուածս
խօսուն, թողեալ ժառանգութիւնս
յարմարական, մոռացեալ տունս
աստուածակերտ, ըստ բանիցն նախա-
գրեցելոցն Մովսէսի, Դաւթայ և
Երեմիայ, յորկս բանական՝ ունողս
բորոտութեան, հարուածեալ խրա-
տու քերմանն, օրինիւ կազդուրեալ-
օծեալ կաւովն՝ ողջական հեղու-

թեամբն, անճարակ դառեալ յեղս հնարից, քակտեալ վերստին ձեռամբ շինողին, արտաքս ընկեցեալ իրաւացի հատուցմամբ հրամանաւ հզօրին 'ի տեղի անսուրբ, հերքեալ տարագրեալ խորոցաւ մեծաւ՝ ամենայնիւ առանց խնայելոյ, ծածկեալ դրամս յերկրի չարեօք, ըստ աւանդակորոյս ժխտողին՝ որ յաւետարանին ցուցանի:

Բ. Այլ դու Աստուած, Ա̃ծդ հոգւոց և ամենայն մարմնոց՝ ըստ լաւանելոյ աստուածաշնորհին, երկայնամիտ և բազումողորմ՝ ըստ սըրբոյն Յոհաննու ձայնին, շնորհեա կատարել 'ի քոյդ հաճուն օրհնեալդ կամաց՝ զսկզբնաւորեալ մատեան մաղթանաց այսր ողբերգութե̃: Եւ ընդ լալով սերմանել բանիս 'ի նախընթաց չուս աստիճանաց օթեւանացս պատրաստութեան, 'ի կատարածն ժամանելոյ հաւաքման հընձոցն, դարձայց բերկրեցեալ լրութեամբ քաւութեան՝ պտղոյն երանութեան որայիցն բարութեան: Մի տացես ինձ արգանդ որոյ անորդի՝

իբր Իսրայէլի, և սոփիս աչաց ցամաքելոյ՝ ով ամենագութ։ Լուր բանական մաղթողիս՝ հզօր և ողորմած, նախ քան երկնի, և երկնին երկրի, և նա ցորենոյ և գինւոյ և ձիթոյ, և նոքա Իսրայէլի։ Եւ երկնաւորացն աղերս որ առ քեզ՝ հոգւոյս ազդեսցէ, քան թէ տարերաց ապականացուաց։ Դու ստեղծիչ՝ և ես կաւ, բաց տարակուսելոյս 'ի մուտս մաղթանաց այսր հեծութեան՝ կամս քաղցրութեան՝ զօրանալ աստէն․ զի մի 'ի բանալ վերնայինն երկնի՝ անընտիր գտեալ կրթութեան վայելման լուսոյ, իբր զնիւթ մոմոյ սպառեցայց ընջեալ 'ի միջոյ։ Ոգի զերկելոյս, ըստ մաղթանաց գոչման սաստին, և ոյժ թալկացելոյս, և կեանք մաշելոյս՝ մատոյս խղճիւ, այլ ոչ ստաժանմամբ կրից՝ աշխատութեամբ զքեզ խնդրելոյ, առ զաւանդ մաղթանացս, և տուր զողորմութիւն քո շնորհացդ․ ընկալ զփոքրս 'ի տկարէս, և շնորհեա զմեծդ առ 'ի հզօրէդ․ զօրացո զբանս զղջման, առաքեալ 'ի մեզ հոգի 'ի բարձանց՝ առ-

տուածաշունչ պատգամօքս 'ի սմա
եդելոցս: Պարգևեա բարերար՝ զա-
ռակն Եսայեայ, լուսաւորեալ առ
ճշմարտութիւնն, մատուցանելով
մահու արժանոյս՝ ընդ պղնձոյս գոյի
անարգս ձայնի՝ զոսկի քո շնորհի,
ընդ անզարդութեան երկաթոյս սե-
ւութեան գունոյս՝ պղինձ պճնելի,
ցոյցք առաքինութեան, հրաշէկ Լի-
բանանու. ընդէ՞ր կարծրացուցանես
զփխրտ եղկելոյս՝ չերկնչել 'ի քէն,
անճառ և ահաւոր: Մի՛ եղէց անպ-
տուղ 'ի փոքր վաստակոյս՝ իբր ապա-
ջան սերմանող անբերրի երկրի: Մի՛
լիցի ինձ երկնել և ոչ ծնանել, ողբալ
և ոչ արտասուել, խորհել և ոչ հա-
ռաչել, ամպել և ոչ անձրևել, ընթա-
նալ և ոչ հասանել, ինձ ձայնել և
քեզ ոչ լսել. պաղատիլ և անտես
մնալ, կողկողել և ոչ ողորմել, աղա-
չել և ոչ ինչ օգտել, զոհել և ոչ ճեն-
ճերել. զքեզ տեսանել և դատարկ
ելանել: Տուր ինձ նախ քան զկար-
դալս իմ առ քեզ՝ միայնդ հզօր. մի՛
զանվճար տանջանացն տոյժս՝ ընդ
թուով աւուրց մեղօք կեցելոյս չա-

րագործիս ինձ հաստուցանել։ Կեցո ղիս գթած, լուր ինձ ողորմած, մարդասիրեա ներող, խնայեա երկայնամիտ, պաշտպանեա ապաւէն, բարերարեա հզօր, ազատեա ամենակալ, կենագործեա նորոգող, վերականգնեա ահաւոր, լուսաւորեա երկնային, բժշկեա հնարաւոր, քաւեա անքնին, պարգեւատրեա առատ, շնորհազարդեա աննախանձ, հաշտեա անախտակիր, ընկալ անոխակալ, սրբեա 'ի պարտուց օրհնեալ։ Եթէ յաւեցից զաչս իմ, նայեցեալ 'ի հայեցուածս երկուց վտանգից յաւուր թշուառութեան, զքոյդ տեսից փրկութիւն՝ յոյս և խնամակալ. եթէ նկատեալ դիտեցից 'ի վեր յամենագլրաւ ուղին ՛ոսոկալի, հրեշտակ քո խաղաղութե՛ քաղցրութեամբ ինձ պատահեսցէ։ Ցոյց ինձ տէր 'ի յելիցն աւուր շնչոյս արձակման՝ մաքրութեան ողի լուսով ամբարձեալ 'ի յերկնաւորացն երջանկաց՝ պարգեւօք սիրոյ քոյ եկեալ հասեալ։ Ի յարդարոցն կատարելոց՝ կարեաց ինձ կցորդ ժամանեցուսցես. զան_

ակնկալն բարի՝ չարիս 'ի յուսահատութեանն աւուր շնորհեսցես։ Քաւ լիցի քեզ, բարերանեալ, որ փրկութիւնդ ես ամենայնի, եթէ ախտացեալս քո ոչխարի՝ գազան դժնդակ տացես ուղեկից, մեղօք մեռելոյս՝ անախտ կեանք, կործանելոյս պարտեօք՝ փրկութիւն։

Գ. Արդեւք մոռասցի՞ս զբարերարելդ՝ ակնկալութիւն. անտեսեսցե՞ս զգթասիրելդ՝ խնամող. այլայլեսցե՞ս զմարդասիրելդ՝ անփոփոխ. նշանջեսցե՞ս զկենագործելդ՝ անվախճան. թողուցո՞ւս զողորմութիւնդ՝ երջանիկ պտուղ. աղաւաղեսցե՞ս զքաղցրութեանդ բարեշնորհ ծաղիկդ. անպատուեսցե՞ս զնիւթ պանծանաց քումդ ձրիութեան. յեղանակեսցե՞ս զփառս հերաց քումդ բարձրութեան. ո՞չ պահեսցես ըզվայելչական զարդ պայծառութեան քումդ պսակի։ Եթէ ողորմածացն է երանութիւն, իսկ դու բնաւ իսկ արքայութիւն լցեալ փափաքմամբ, ո՞չ զբոլորն պարգեւեսցես փրկութիւն. ո՞չ մատուցանիցես դեղ վի-

րացս, ո՛չ սպեղանիս խոցուածոյս, ո՛չ դարման տկարութեանս. ո՛չ ծագեցես լոյս 'ի խաւարի՝ յուսացելոյս 'ի քո զօրութիւնդ՝ կենաց պարգեւդ տխեղճերաց, որ միայնդ ունիս փառս ինքնութեամբ իսկութեամբ և յարակայ մշտնջենաւորութեամբ, վկայեալ 'ի բնաւից, օրհնեալ և փառաւորեալ յերկիս յաւիտեանս, և անդր քան զպայման սահմանի իմանալեացն յաւիտենից, ամէն:

ԲԱՆ Գ.

Վերոյին յաւելուած կրկին հեծութեան Նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Տէր իմ տէր տուիչ պարգեւաց, ինքնաբուն բարի, ամենից տիրող հաւասարապէս, միայն արարիչ ըզբնաւս յոչէից, փառաւորեալ, անքնին, ահեղ, ահարկու, սոսկալի, հզօր, սաստիկ, անտանելի, անմեր-

ձենալի, անըմբռնելի, անիմանալի, անճառելի, անտեսանելի, անզննելի, անշօշափելի, անորոնելի, անսկիզբն, անժամանակ, անշամանդաղ գիտութիւն, աներկեան տեսութիւն, ճշմարիտ էականութիւն, բարձր և խոնարհ, օրհնաբանեալ գոյութիւն, անստուեր ծագումն, ամենափայլ ճառագայթ, խոստովանեալ լոյս, անտարակոյս վստահութիւն, անտարտամ հանգիստ, անյեղլի կնիք, անսահմանելի տեսիլ, վկայեալ անուն, ճաշակ քաղցրութեան, բաժակ բերկրութեան, հաստիչ հոգւոց հաց, օտար մթութեանց սէր, աներկբայ խոստումն, ծածկոյթ ցանկալի, զգեստ անկապուտ, օթոց բաղձալի, զարդ փառաց, ձեռընկալու մեծ, ապաւէն գովեալ, աննուազելի շնորհ, անպակասելի գանձ, անապական անձրև, արփիացնցուղ ցօղ, ամենատեղաց դեղ, ձրի բժշկութիւն, կըրկնաձիր առողջութիւն, վեհագոյն խրախոյս, անպատիր կոչումն, համօրէն աւետիս, ստրկամեծար թա-

գաւոր, ամբաստանէր պաշտպան, մշտահարուստ տուիչ, անխափան դիմեցումն, աննահանջելի հրաման, անհամառօտ լոյս, երկար տեւողութիւն, անզղջական տուր, ամենաբաշխ աջ, արդարակշիռ ձեռն, անաչառատես ակն, մխիթարութեան ձայն, սփոփանաց լուր, բերկրութեան բերումն, անուն կենդանի, նախախնամող միտն, անգայթագղելի ելք, անխարդախ ընթացք, կենդանարար կամք, աննենգելի խրատ, աննախանձ պատիւ, լայնական հնարք, անձկական պայման, անգտանելի հետք, աներեւոյթ շաւիղ, անչափագիր պատկեր, որքանութիւն անսահման, աննմանական տիպ, անզուգական գութ, ողորմութիւն բազմազեղ, խոնարհութ՟ն տօնելի, համբոյր փրկական։ Եւ եւս քան զայս ազդմունք վայելչականք՝ աստուածութեանդ նուիրելիք. օրհնեալ, գովեալ, բարեբանեալ, քարոզեալ, աւետարանեալ, հռչակեալ, հնչեցեալ, պատմեալ, անխաբելի կամօք աղաչեալ,

և որ ինչ առ մեզ բերին առ 'ի քէն հոմանիք քաղցրութեան, զոր հանդերձելոցն ճաշից լուսաբանեն կերպաւորութիւնք· որով զուարթ ցուցանիս 'ի փրկութիւն իմ, երանութիւն, իբր 'ի պարարտութենէ իմեքէ ախորժ տենչանօք լցեալ· զի ոչ խմոլս ինչ սնոտիապատուաստ փառատրիս երգով, այլ զի պատճառիմն առցես զփոքրս աղերս՝ մեծից փրկանաց:

Բ. Եւ քանզի առ ամենայն հասակ անկեցեալ յերկրի ազգ բանականաց՝ այս պատուէր նկարագրական նորոգ մատենի ողբոց նուագի, որ զամենեցունց ունի զկրից պատահմանց նշանակեալ յիւրում պատկերի, իբր կցորդ մեծ գիտակական կարեաց համայնից, առ բոլոր գումարս բաղմահոլով ախեղերակոյտքրիստոնէից, առ նախնի ժամն ժամանողաց, և առ երկրորդ կոչեցեալ չափու արբուն, առ որ 'ի կատարած աւուրն կալեալ՝ սակաւաձեռն ծերութեանցն, առ պարտաւորս և արդարս, առ ինքնարդոյ բարձրայօնն և սխալեալ

անձնադատ գտեալն, առ բարիան և եղեռնագործս, առ նկունս և առ արիս, առ սորուկս և ներքոյանկեալս, առ սեպուհս և գերաշխարհիկս, միջակայնոց և պայազատաց, շինականաց և տոհմականաց, արուաց և իգաց, հրամայողաց և հնազանդելոց, գերելոց և նուաստից, մեծից և փոքունց, պատուականաց և ռամկաց, ձիավարժից և ոտնականաց, քաղաքականաց և գեղջկաց, արքայից գունդողութեանց 'ի սանձս ահաւորին ըմբռնեցելոց, միայնացելոց՝ վերնականացն խօսակցաց· մաքրականաց տիրանուէր զգաստութեանց, քահանայական երջանկակրօն ընտրութեանց, այցելութեանց բարեզգեստից դիտողութեանց, աթոռակալութեանց նախագահից սրբանուէր տեսողութեանց· որոց ոմանց աղերս աղաչանաց, և ոմանց խրատ բարեաց առ դէմս աղօթից այսու մատենիւ մատակարարեցի, ձեռնարկեալ հոգւոյդ զօրութեամբ՝ կարգել յինձ մաղթանս բազմադիմիս, և ամենեցուն սոցին խնդրուածս՝

գթութեան մեծիդ յանդիման լինել սովաւ հանապազ։

Գ․ Եւ արտասուեսս զայն ընթերցողացն 'ի սիրտս յատակս՝ բժշկութիւն հոգւոց և մաքրութիւն յանցանաց, թողութիւն պարտուց և արձակուրդ մեղաց կապանաց։ Եղիցի բղխումն արտասուաց սովաւ վարժելոցն, և պարգևեալ տացի 'ի ձեռն սորին ապաշաւ ըղձից։ Շնորհեսցի տէր և ինձ ընդ նոսին առ 'ի քէն զղջումն կամաց, և նոցա իմովս ձայնիւ շունչս բարեհամբոյրս. Նուիրեսցի վասն իմ այսու մատենիւ պաղատանք նոցին, և բանիւս այսու հեծութիւնք նոցին ընդ իմ ինկեսցին։ Ընդ համբոյր ճաշակման այսր ողբերգութեան, շնորհ լուսոյ քո մտեալ բնակեսցէ։ Եթէ ելցեն ինձ բարեպարիշտք ընծայիլ սովաւ, ընկալ կենդանեօքն վասն քո, գթած, և զիս ընդ նոսին. եթէ ախտս ինչ սրբանուէրս կաթուածոյ աչաց սովիմբ բերիցի, եղիցի 'ի քէն խնամակալ՝ և յիս անձրևեալ. եթէ գրեսցի և 'ի փրկութիւն կարգեսցի հաղոր-

դեղոցն յայս կիրս կենաց, որպէս կամաւ քո օրհնեալ՝ և ինձ համարեալ: Եթէ հեծութիւնս աստուածահաճոյս 'ի ձեռն այսր բանի 'ի գաղտնեաց ուրուք յառաջ եկեսցէ, օգտեցայց քև բարձրեալ՝ և ես ընդ նմին. եթէ ձեռն մաքուր՝ խնկով հանդերձեալ առ քեզ համբարձցի, հասցէ միասցի ընդ իմս ձայնի և աղաչողացն աղերս յառաջ մատուցեալ: Եթէ պաղատանս բազմադիմիս ընդ իմս երկնեսցի, լիցի և ինձ քև և վասն սորին կրկին նուիրեալ. եթէ յարգեսցի այս անձին բանի պատարագ՝ քեզ 'ի հաճութիւն, նախայլոցն ընդ իս քև ընծայեսցի: Եթէ 'ի տխրանացինչ ձանձրութենէ ոք նուաղեսցի, կանգնեսցի վերստին հաստարանաւ այս հառաչանաց՝ 'ի քեզ յուսացեալ. եթէ համբարտակն վստահութեան մեղօք յատակի, այսու արժանօք պատկանեցելովք աջով քո պաշտպան՝ դարձեալ կառուսցի: Եթէ յուսոյն ձգարան սուսերբն յանցանաց հատեալ կարեսցի, կցեսցի դարձեալ միւս անգամ կամօք

ամենակալիդ բարւոք պատուատեալ. եթէ վտանգ մահու անձնական ցաւոյ զոք պաշարեսցէ, գտցէ փրկութիւն սովաւ առ 'ի յոյս կենաց՝ յաղօթելն առ քեզ կեցուցիչ. եթէ տագնապաւ ոք տարակուսի 'ի սիրտ խոցիցի, քաղցրութեամբ քո՝ սովաւ ապրեալ ողջասցի: Եթէ անքաւելի կորստեամբ պարտեաց՝ յանդունդս ոք խորոց լիցէ ընկլուզեալ, ելեսցէ 'ի լոյս կարթիւ այս հնարից՝ քո ազատապարեալ. եթէ թմբրութեամբ խաբից խաւարին գործոց լիցէ ոք վնասեալ, զօրասցի անդրէն վասն քո՝ միայն ապաւէն՝ 'ի քեզ ապատան եղեալ: Եթէ պահպանակն վստահութեան զանձն ուրուք լքցէ, ընկալցի այսու միջնորդիւ ձեռն քո զնա՝ ամփոփեալ 'ի նոյն հաստատութեան. եթէ ամայի 'ի զգուշութենէ պահողացն որք դեգերեսցի, սպասեսցէ սովիմբ առ 'ի նոյն դարձ նորոգողիդ: Եթէ սարսուռ դիւային ջերման՝ դողութեամբ ինչ զոք խռովեսցէ, սթափեսցի 'ի սոյն յայս նշան խոստովանեալ և երկրպագեալ

խաչին խորհրդոյ. եթէ անօրէնութեան մրրիկ խորտակիչ հողմոյ յանկարծ բախեսցէ զհաստատուած մարմնոյ շինուածոյ մարդոյ յերկրային ծովուս, հանդարտեսցի անդրէն զեկաւ այս թևոց 'ի քեզ ապաւինեալ:

Դ. Եւ արտասցես լինել դեղ կենաց առ հնարս ցաւոց հոգւոց և մարմնոց քոց ստեղծուածոց՝ զայս կարգեալ սահման ողբոց մատենի սկզբնեցելոյ յանուն քո՝ բարձրեալ: Զսկսեալս իմ դու կատարեա. եղիցի հոգի քո խառնեալ 'ի սա. շունչ զօրութեան մեծիդ միասցի 'ի քո ինձ շնորհեալ ստեղծաբանութիւնս, զի դու տաս զօրութիւն վհատեալ սրտից, և ընդունիս փառս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ Դ.

Վերափին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ քանզի սկիզբն կալայց խօսել ընդ քեզ՝ որ 'ի ձեռին ունիս զշունչ կենդանութեան հոգւոյս բազմամեղի, յիրաւի սարսեալ դողացեալ տագնապաւ մեծաւ յաւէտ երկնչիմ. վասն զի ահաւոր և անտանելի և 'ի սահմանէ բանի փախչելի յիշատակ անձողոպրելի անաչառադ քո ատենի՝ 'ի կշտամբումն իմ դատաւորի՝ արարիչ երկնի և երկրի : Նա զի և չիք լոկ բժշկութիւն բազմավտանգ սաստկութեան վիրացս անողջանալի, խայթմանց խածուծոց մահաբերին բերանոյ ժանեաց՝ որսողին զանձն իմ 'ի կորուստ: Մանաւանդ զի ոչ գոյ պատասխանի, ըստ առակողին, յաւուր պատե-

բաղմի, և ոչ բանիւ խրատանալն, և ոչ վերարկուաւ պատսպարելն, և ոչ գլխակօք կեղծաւորելն. ոչ առ երեսս բանիւք մատչելն, և ոչ կերպարանօք երբեք խաբելն, ոչ յօդուածովք բանից ստելն, ոչ արագմամբ ոտից փախչելն, ոչ թիկանց դարձուցանելն, ոչ դիմաց ընդ երկիր մածուցանելն, ոչ բերանով ընդ հող հաստելն, ոչ 'ի խորս երկրի ղօղելն: Քանզի մերկ են քեզ ծածկեալքն, և հրապարակեալ են աներեւոյթքն. արդարուն իմ նուաղեալ և 'ի սպառ ունայնացեալ, մեղանքն յայտնեցեալ և յաւէտ առաւելեալ. չարիքն իմ մնացական, և ես կորստական. իրաւանցն կշիռ պակասեալ և անիրաւութիւն խիկոյն զօրացեալ. բարեացն բերք հալեալ, և սխալմունքըն արձանացեալ. աւանդն կորուսեալ և դատակնիքն այժմէն գտեալ. մահուն մուրհակ գծեալ և աւետեացն կտակ եղծեալ: Բարերարն տխրեցեալ, և բանսարկուն ուրախացեալ. հրեշտակաց գունդն թախծեալ, և սատանայ խնծղիւք պա-

լեաւ. վերնական զօրքն ողբացեալ, և ստորնայինքն բերկրեցեալ. սպանողին մթերք լցեալ, և պահողին գանձն կապտեալ. օտարին կողմն կանգնեալ, և ստացողին պարգև մատնեալ. հաստողին ձիր մոռացեալ, և կորուսչին հաղբքն պահեալ. երախտիք փրկչին հենգնեալ, և բելիար զուարթացեալ. կենացն աղբիւր փակեալ, և դռնողին ժանդ ժանդխս ժամանեալ:

Բ. Եւ արդ ո՞չ ապաքէն ըղձալի էր, ըստ գրոյն կանխութեան նախաձայնելոյ, ոչ ստեղծանիլն երբէք յարդանդի և ոչ նկարիլն 'ի յորովայնի, ոչ 'ի ծնունդ յառաջագայիլ և ոչ 'ի լոյս կենաց հասանիլ, ոչ 'ի թիւս մարդկան գրիլ և ոչ 'ի հասակ աճման ամբառնալ, ոչ 'ի պատկեր գեղոյ զարդարիլ և ոչ բանիւ հանճերձաւորիլ, քան ընդ այսպիսեաց սաստկագունից և սարսափելեաց ըմբռնիլ պարտուց, զոր և ոչ վիմաց կարծրութիւն բերէ, թող թէ մարմնոց լուծականութիւն:

Գ. Եւ արդ տուր բարեգութ՝ ա-

զաչեմ զքեզ, տուր ինձ ողորմու-
թիւն, որ զայսոսիկ դու ինքնին քե-
զէն քոյովդ բանիւ մեզ սահմանեցեր
առնլով, թէ տուք զայդ նուէր յա-
նուն փրկութեան ձերոյ Աստուծոյ,
և սուրբ եղերուք· զի զողորմութիւն
կամիմ, և ոչ զպատարագ: Ահա-
բարձրացիր վերստին խնկեալ այս
յիշատակաւ, որ ունիս զամենայն,
և 'ի քէն է ամենայն, և քեզ փառք
յամենեցունց· ամէն:

ԲԱՆ Ե·

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան
նորին հոգւոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի·

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա· Եւ արդ ես երկրածին մարդ՝
կենցաղականաւ անկայուն դոյիւ
զբաղեալ, և յիմարութեամբ պա-
տրողականաւ գինեաւս յիմարեալ,
որ ամենայնիւ առեմ, և ոչ միով իւիք
ճշմարտեմ: Քանզի որո՞վք գիմօք վե-

բաղդրեցելովք նշանակօք աղաւաղե-ցելովք յանգդնեցայց լինել յան-դիման քում դատաստանիդ, ով Ի-րաւադատ ահաւոր, անճառ, ան-պատում, հզօր Աստուած բոլորից: Քանզի դասեալ տատասկին 'ի սոյն յամբերախտութիւն մեղուցեալ ան-ձինս առ քումդ երախտիս, ցուցից զիրաւունս քո միշտ զօրացեալ և զան-իրաւութիւնս իմ յաւէտ սպառա-ւորեալ: Որ արարեր զիս 'ի քո սպա-կեր պանծալի՝ 'ի ձեռն վեհիդ որ-պաւորութեան, զտկարս օժանդա-կելով:

Բ. Զարդարեցեր բանիւ, փայլե-ցուցեր փչմամբ, մտօք ճոխացուցեր, իմաստիւք աճեցուցեր, հանճարով հաստատեցեր, 'ի շնչականացն որո-շեցեր, հոգւով իմանալեաւ խառ-նեցեր, իշխանականին գոյիւ պըճ-նեցեր, ծնար հայրաբար, սնուցեր դայեկապէս, տածեր ստացողապէս, տնկեցեր զամպարիշտս 'ի քումդ գաւ-թի, ջրովն կենաց ոռոգեցեր, աւա-զանին յօղով մաքրեցեր, կենացն վաս-կաւ արմատացուցեր, հացիւդ եր-

կնայնով ջամբեցեր, աստուածային արեամբդ արբուցեր, անհալին և անհասանելեացն ընտանեցուցեր, զաչս երկրեղէն 'ի քեզ համարձակեցեր, լուսովդ փառաց վերածածկեցեր, զհողանիւթ մատունս անմաքուր ձեռացս 'ի քեզ մատուցեր, զմոխիրս անարգ մահացու՝ իբր զնըշոյլ լուսոյ յարդեցեր, զհայր քո հզօր ահաւորօրհնեալ մարդասիրապէս և անարժանիս իմոյ անձին կընքեցեր: Ոչ կիզեր զբերանս լցեալ նանրութեամբ՝ 'ի ժառանգակիցն կարդալ զքեզ, ոչ կշտամբեցեր ըզյանդգնեալս 'ի քո կցորդութիւն, ոչ ստուերացուցեր զտեսիլ աչացս 'ի քումդ ակնարկութիւն, ոչ արգելանաւ կապանաց ընդ մահապարտացն տարագրեցեր, ոչ խորտակեցեր զդաստակ բազկիս՝ որ անմաքրապէս առ քեզ համբառնայր, ոչ մանրեցեր զոսս իմոց մատանցս 'ի շօշափելն զբանդ կենաց, ոչ պատեցին զինև մառախուղք 'ի ձօնելն ըզքեզ՝ ահաւոր, ոչ փշրեցեր զպարս ատամանցս յըմբոշխնելն զքեզ՝ ան-

սահմանելի, ոչ գնայցեր բարկու-
թեամբ խոտորնակ՝ խոտորնակի ընդ
քեզ հետևողս, իբր ընդ վրիպեալ
տունն Իսրայէլի, ոչ խայտառակե-
ցեր 'ի հարսնարանիդ զանարժանս
քումդ պարերգութեան, ոչ 'ի դը-
ձուձ հանդերձին տեսիլ զանօրի-
նեալս յանդիմանեցեր, ոչ կապա-
նօք ձեռացս և ոտիցս յարտաքին
խաւարն հալածեցեր:

Գ. Զայս ամենայն մասունս բա-
րեաց և զներելոյդ երկայնմտութիւն
ընկալեալ 'ի քէն՝ բարերար, օրհնեալ
և յամենայնի միշտ երկայնամիտ,
փոխադրեցի զնաւակարս պարտեաց՝
անթիւս և բազմօրինակ անօրէնու-
թիւնս, մարմնականաց և անձնա-
կանաց՝ ամենակիր բազմածուփ խոր-
հրդոց յուզմանց երկրաքարշու-
թեանց: Զայսոսիկ քեզ, Աստուած
իմ և տէր, ընդ այսքանեաց բարեաց
փոխաբերեցի. զայս քեզ ինձէն հա-
տուցի չարիս, ըստ մոլախեան յան-
դգնութեան առակի, մոռացեալ
զիմաստութիւն և սիրողս յիմարու-
թեան: Զայսց բարեաց երախտեաց

կաճառս՝ ընդունայնութեան դնա-
ցիւք՝ չարաչար ունայնացուցի. զայս
լուսաւորութիւն շնորհաց անճա-
ռից 'ի բարձրելոյդ խնամոց բարդե-
ցեալ՝ մրրկաւն խեղդարութեան
ցնդեցի: Եւ թէպէտ բազում ան-
դամ ծանուցար կարկառմամբ ձե-
ռին քո այցելութեան ձգել զիս առ
քեզ. ոչ հաւանեցայ ըստ մարդա-
րէին որ զԻսրայէլէ ամբաստանու-
թեան. և թէպէտ խստացայ դառ-
նաւօրեցի քեզ հաճոյանալ, և ոչ
ընդ այսմ սահմանաւ ուխտիւ փա-
կեցայ, այլ դարձեալ զնոյն նիւթե-
ցի չարիս, անդստին յուղն առաջին
մասնեայ, փշոցն մեղաց հերկեցի
զանդաստան սրտիս յորոմանն ար-
դիւնաւորութիւն: Առ իս եղանեն
առածք աստուածարեալ առակբ մար-
գարէից. քանզի մնացեր յինէն խա-
ղողոյ, և ես ընդ այնորիկ փուշ շա-
ռաւիղեցի. դարձայ յանախորժ
դառնութիւն սպոլոյ՝ այդիս օտա-
րացեալ. բուռն հարի զանհաստատ
հողմոց, որովք մինչ տատանեալ այսր
անդր տարաբերիմ. ըստ ձայնի երա-

նելոյն Յուսոյ ընդ Ճանապարհ լինի անդարձ գնացի . 'ի վերայ աւաղոյ չինուածս յիմարութեան կառուցի : Այնտարր հեստվք խաբեցայ կենացն անձկալեաց հասանել, փակեցի ինձէն զելիցն ուղևորութիւն . բացի կամաւ զկորստեան խորխորատն : Խցի զլսատուհան լսելեացս իմոց առ բանիդ կենաց ընդունելութիւն . կափուցի զաչաց հոգւոյս հայեցուած առ 'ի զկենացն դէպ նկատել : Ոչ ընդոստեայ 'ի թմբրութեանց լքմանէ մտացս 'ի պատգամ փողոյդ ահաւորութեան . ոչ զգաստացայ 'ի բողոք գուժի հրափորձական աւուրն ընտրութեան . ոչ երբէք զարթեայ 'ի նիրհմանէ քնոյն մահացուի , որ 'ի կորուստն կարապետէ : Ոչ ետու հանդիստ քոյ հոգւոյդ 'ի մարմնեղէնս տաղաւարի . ոչ ընդ բնութիւն շնչոյս խառնեցի ըզմասն շնորհաց քումդ պարգևի . իմոյս ձեռօք կոչեցի կորուստ , ըստ աւակողին , զհոգիս կենդանի մահացուցանել :

Դ . Եւ զինչ է ինձ աւկաւս և նուա-

զգացոյն յօդել սահմանս կսկծելիս չափաբերականս, մինչ անցեալ է ըստ քանակութիւն և վրիպեալ ըստ բժշկութիւն։ Արդ քո է ընձեռել կեանս հոգւով մեռելոյս, և անոխակալութեամբ մատչել առ այցելութիւն դատապարտելոյս որդի Աստուծոյ կենդանւոյ․ քեզ փառք յամենայնի․ ամէն։

ԲԱՆ Զ․

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի․

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա․ ԻՍԿ արդ զինչ բարւոք գոյ առ այս, կամ որ օգուտ ինձ առ սոյն սահման ընթացից ձայնիս հեծութեան՝ լքանել, և ոչ զամբարեալ շարաւ մահացու վիրիս՝ խարանաւ բանիս արտաքս հերքել, և կամ ըզծանրութիւն սրտիս մթերեալ ցաւոյս հոգեկան խիթոյս, իբր տաղտ-

կացուցանողական հնարաւորութեամբ, մատնամուխ զղուանօք փըրխել։

Բ. Եւ քանզի ոչ գտայ արժանի պարծելոյ 'ի փառս ընդ սրբոցն դաս, որոց լի են բերանք նոցա ծաղու, և շրթունք խերեանց ցնծութեամբ, ըստ առակողին և սաղմոսողին, 'ի կարգն երկրորդ դիմեցից՝ զնմանին իմ յիշատակել համայն աստանօր. Թէպէտ առ խմում թերութեան բարուց անբարեաց՝ և նոքա յաղթականք իցեն, իբր ապաշաւեալն քան զանապաշխարն։ Տօնելի եղև Մանասէ առ իմոց պարտուցս առաւելութիւն. պատուեցաւ և փարխեցին առ դժնէխս ամբարշտութիւն. գովեցաւ անառակ որդին առ անդարձիս ուխտազանցութիւն. յիշատակեցաւ կեղծաւորութիւն որդւոյն Ամասեայ առ անշնորհութիւն ապախտաւորիս. օրհնաբանեալ եղև աւազակն, որ դատախազն է անհաւատից. պատուեցաւ և կինն պոռնիկ՝ սկզբնամայրն ապաշաւողաց։ Ոչ պակաս

քան զփարաւոն զառեղծուած սըր-
տիս իմ խոստացուցի. ըստ օրինակի
խաւարութեան մրրկաց ծովու ծփե-
ցայ. ոչ այնքան սարսեցի և պա-
կուցի 'ի սաստկութենէ քումդ
հրամանի, որքան ալիք ծովուն յե-
ղերացն: Ընդ թիւս չափուց կշռու-
թեան առ իմս գործոց՝ և աւազոյն
կոյտ սահմանեցաւ. պակասեաց ան-
բաւիցն չիղջք առ համբարս իմոյ
անօրէնութեանց:

Դ. Զի թէպէտ և յոյժ բազում
են մանունքն 'ի յափունս ջրոյն հա-
մահաւաքեալք, այլ ուրոյնք և ա-
ռանձնականք 'ի ծննդոց աճելու-
թենէ. իսկ մեղանք իմոյ յանցա-
նաց՝ անթիւք, զորս անհնար է ա-
նուլ 'ի միտ: Ոմն և ծնունդք իւր,
ոմն և շառաւիղք իւր, ոմն և բիծք
իւր, ոմն և արկածք իւր, ոմն և
փուշք իւր, ոմն և արմատք իւր, ոմն
և հաստուածք իւր, ոմն և պտուղք
իւր, ոմն և նշխարք իւր, ոմն և ճիւղք
իւր, ոմն և ոստք իւր, ոմն և արմկունք
իւր, ոմն և ճիրանք իւր, ոմն և մա-
տունք իւր, ոմն և խլրտմունք իւր,

ոմն և զօրութիւնք իւր, ոմն և ազդ-մունք իւր, ոմն և նշմարանք իւր, ոմն և տիպք իւր, ոմն և մտացուածք իւր, ոմն և ստուերք իւր, ոմն և մթու-թիւնք իւր, ոմն և յարձակմունք իւր, ոմն և հնարք իւր, ոմն և պա-տիրք իւր, ոմն և դիտմունք իւր, ոմն և դիմեցմունք իւր, ոմն և չափք իւր, ոմն և խորք իւր, ոմն և գարշութիւնք իւր, ոմն և կայծակունք իւր, ոմն և կիրք իւր, ոմն և մթերք իւր, ոմն և գանձք իւր, ոմն և ցնցուղք իւր, ոմն և աղբերք իւր, ոմն և գիւտք իւր, ոմն և չանթք իւր, ոմն և հըր-դեհմունք իւր, ոմն և սպատկառանք իւր, ոմն և վիհք իւր, ոմն և ան-դունդք իւր, ոմն և բորբոքմունք իւր, ոմն և աղջութիւնք իւր, ոմն և ամպրոպք իւր, ոմն և կայլակք իւր, ոմն և հոսմունք իւր, ոմն և հեղեղք իւր, ոմն և սառնամանիք իւր, ոմն և դրունք իւր, ոմն և շա-ւիղք իւր: Հնոցն և տապ իւր, հրաւն և գոլորշիք իւր, հալոցն ձարալին և ձենձերմունք իւր, օշինդրն և դառ-նութիւն իւր, կործանիչն և հնա-

զանգեալք իւր, բռնաւորն և յելուզակք իւր, գոռոզն և սպառազէնք իւր, աւազակապետն և գումարտակք իւր, գազանն և կորիւնք իւր, խածանողն և ծակոտուածք իւր, ապականագործն և նմանիք իւր:

Դ. Արդ այսոքիկ պետք են գլխաւորութեանց ապականողաց ոգւոց համայնից, դասեալք ընդ ինքեամբք նուաճութիւնք մասանց՝ իւրաքանչիւր ոք 'ի սոցանէ բիւրք բիւրուց և հազարք հազարաց. իսկ զհամայնիցս թիւ նա միայն զօրէ իմանալ, որ զառ 'ի մէնջ չէութիւնն գրեաց՝ իբր զէութիւն գործոց տեսանէ: Եւ արդ եթէ ոք զանձն ոչ խաբեսցէ, և առ երեսս ոչ կերպարանեսցի, և կեղծաւորաբար ոչ անհաւատեսցէ, և մարդ զինքն ծանիցէ, և հասարակաց բնութեամբ վարեսցի, և երկրածին զանձն դիտեսցէ, և 'ի չափու իւրում կանոնին կացցէ, իմասցի ծանիցէ զնախաթիւ մասունս արկածիցդ վերադրելոց, թէ ոչ ընդունայն ինչ գրեցի և կամզբնաւ խնկութիւն սահմանեցի, որ 'ի մերս բնութեան

պատուակն ազգի ազգի վրիպականութիւն. այլ 'ի բիւրուցն արգասեաց չարեաց չափ մի երևեցուցի, զի նոքօք և զայլսն իմաստասիրեսջիք, թէպէտ և ոչ բաւանդակապէս ։

ԲԱՆ Է.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա. Եւ զի մի զփրկութեանն վստահութիւն 'ի սպառ կորեցից, և ապազէն եղեալ մատնեցայց այսքանեաց աներևութից ընդդիմամարտից, որք ոչ այլ ինչ են՝ քան թէ ընտանի թըշնամիք ինքնածին բուսեալք զոր վերագրեալքդ սահմանեցին՝ զորքանութիւն պատկերին ձևոյ եդեալ ահարկուս, ցուցից առ ամենբազմաբոյլ բանութեան մարտկացդ՝ զօրեղ ախոյեանս աստուածականս՝ ամենայաղթողս և անպարտելիս, թէ և

կսկծելն կիրս և դժուարակութ պտուղս ծառոց անհասանելեաց, և անկոխ ճանապարհաց երկք և սաժանմունք: Քանզի զայն ամենայն դունդս չարութեան բանսարկուին զօրաց՝ սակաւ մի արտօսր կաթուածոց աչաց, իբր զճճիս զեռունս բաղմոտանիս խխայթից երկրի տկար խլրտմանց՝ անկեալ 'ի վերայ ծորումն ձիթոյ կամ դոյզն դեղ ինչ սատակչական, ցամաքեցուցանէ. և դոյզն մի հառաչումն սրտի հեծութեան ելեալ 'ի յոգւոյ, իբր շնչումն հարաւային ջերմութեան խառնեալ յարևու, զառնամանեաց սառնկութիւն հալէ. քանզի ըստ միումդ նմանութեան հեշտածինք են, և ըստ միասումդ դիմադրութեան դիւրամեռք:

Բ. Այլ ես ոչ երբէք կասեցից դատել զդատապարտեալս՝ բանից կըսկըծմամբ, պարտել զպարտաւորեալս իբր զճշմարտակար անփրկանաւոր անհամոզելի. վասն զի զոմանս սատակեալ 'ի յիմոց նեղչայն, ոմանց զօրութիւն սամ կենդանանալ տա

հոգւոյս կորուստ: Տունկս դառնու֊
թեան, որ ըզպղծութիւն անառակ
վարուց ծաղկեցի. բարունակս ա֊
պականաբեր և մահողկուզեան, որ
ըզկորստեան գինին երկնեցի. Քանա֊
նու ըզաւակս՝ և ոչ Յուդայի, ըստ
ասից մեծին Դանիէլի. որդիս գե֊
հենին, ոչ արքայութեան. ժա֊
ռանգս դժոխոց, և ոչ փառացն փա֊
փաքելեաց. նիւթս տանջանացն, և
ոչ հանգստեան: Ապերախտս առ ե֊
րախտաւորդ, ապաշնորհս առ բազ֊
մապարգեւդ, միշտ մեղուցեալս առ
երկայնամիտդ. դառնացուցիչս քաղ֊
ցրութեան բարերարիդ, ծառայս
չար և վատ, ըստ աներունեան յանդի֊
մանութեանն, իմաստունս զչարիս
գործել ըստ Եսայեայ նախատացու֊
թեանն, ժիրս առ ժանդագործու֊
թիւն զազրութեան. փոյթս առ
'ի բարկացուցանել զտէրն, մշտա֊
շարժս առ գիւտս սատանայականս,
հանապազորդեան վիշտս ստացողին,
թոյլս առ բարեացն թախիչս, ծոյլս
առ երանութիւնն ընտրութեան.
գանգատս առ գիտմունս խոստացե֊

լոցն , անարիս առ կարիս պիտանեացն և օգտակարացն, պաշտօնեայս տիրադրուժ երախտամոռաց:

Գ. Վայ անձինս մեղաւորի, զի զարարիչն իմ բարկացուցի. վայ որդւոյս կորստեան, որ զկենդանութեն ձիր մոռացայ. վայ պարտապանիս անհամար բիւրուց քանքարաց որ ոչ գոյ հատուցանել. վայ բեռնակրիս ծանրութեան մեղաց դժնէից, որ չունիմ դառնալ առ հանգըստարարն. վայ փասատակարիս տէրունեան պարտուցն, որ չիք հնար յանդիման լինել հզօրին. վայ եղէգնախախ կիզանողականս նիւթոյ, որ տոչորելոց եմ'ի գեհենին. վայ ինձ առ այս յիշատակ, զի նեաք բարկութեանն Աստուծոյ այրեցելովք են գործեալ. վայ յիմարութեանս, որ ոչ միտաւեցի զծածկեցելոցն յայտնութեան հանդէս. վայ ամբարշտիս, զի միշտ անդադար ոստայնս չարեաց կկեցի. վայ զմարմինս պարարողի կերակուր որդանցն անմահից, կատողացն թունաւորաց զիմրդ համբերեցից. վայ ինձ առ արբումն մահուն

բաժակի, ո՞րպէս զյաւիտենականն տուժեցայց. վայ ինձ առ ելս անարժան հոգւոյս յեղկելի մարմնոյս, ի՞բր դատաւորին Ճշմարտի յանդիմանեցայց. վայ ինձ առ նուաղութիւն խղոյն լապտերաց, զի անարծարծելի է աղօտանալն. վայ ինձ առ Ճեպ տագնապի ահին պակուցման, յորժամ առագաստին մուտն փակեսցի. վայ ինձ առ ձայնին ահաւորութիւն դողացուցչաց և սարսափելեացն բանից՝ երկնաւոր Թագաւորին վՃռաւ կնքելոյն, թէ ոչ գիտեմ զքեզ:

ԲԱՆ Ը.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ զի՞նչ գործեսցես անձն իմ կորուսեալ, կամ ու՞ր թաքիցես, կամ զի՞արդ ապրեսցիս, կամ ո՞րպէս ելցես 'ի մեղաց բանդէ: Քանզի բա-

զուարճենապարակքդ և անթիւ հատուց-
մունքն, սաստիկ կշտամբանքն և ան-
վախճան նախատինքն. անողորմ են
հրեշտակքն և անկաշառ դատաւորն,
հզօր ատեանն և անաչառ բեմն,
քննելի սպառնալիքն և անողորմ
հատուցմունքն, ահարկու հրամանն
և մերկապարանոց յանդիմանու-
թիւնքն, հրեղէն են գետքն և ան-
անցանելի են վտակքն, թանձրա-
մած խաւարն և տրտմաքոյ այցե-
լութեան մառախուղն, տապակա-
նութեան է գուբն և մշտնջենաւոր
է տագնապն, ամենադրաւ տարտա-
րոսն և անվերծ տանջանքն: Նո-
րա արդարև քեզ են գանձեալ
դաւինքս այսպիսի գժնդակք և տար-
ժանելի օթևանք անմերելեացդ
պատուհասից, ով անարժան անձն
իմ մեղաւոր, չարագործ, պոռնիկ,
բազմաքիծ և սահման անդատանի
բնութին անմաքրութեան: Ահա զար-
գիւնս գործոց ձեռաց քոց ժառան-
գեսցես՝ թիւրեալդ 'ի յուղղու-
թեանց և զառածեալդ 'ի մաքրու-
թեանց, տարագրեալդ յարդարու-

թեանց և 'ի կարգաց պարկեշտութեանց, ունայնք 'ի լիութեանց հոգեպարգև հարստութեանց, նախանձարկու բարերարին և ամենակալ Թագաւորին:

Բ. Եւ քանզի կառուցեր քեզ անել արգելան և անփախչելի որոգայթ, խոստովանեալ քեզէն զանբժշկականդ քո վէր և զանօրինակդ հարուած, վկայելով զանձինդ զպարտականդ մահու զանբուժելիդ բեկութիւն, ով չարդ 'ի բարեաց, ով դառնութիւնդ 'ի քաղցրութեանց, ով խաւարդ 'ի լուսաւորմից, ով կապտեալդ 'ի պճնելոց, ով դորովեալդ 'ի գովելոց, ով անբարիշտդ 'ի բարեպաշտից, ով չնչականդ 'ի բանականաց, ով անմիտդ 'ի մտաւորաց, ով անհանճարդ յիմաստնոց, ով անմաքուրդ յընտրելոց, ով մահացուդ 'ի կենդանեաց, ով խոհերականդ 'ի սրբոց, ով արբշիռդ 'ի պարկեշտից, ով կեղծաւորդ յարդարոց, ով անպիտանդ 'ի պիտանեաց, ով անարգդ 'ի փառաւորաց, ով նուաստդ յառաւելութեանց, ով

գերիդ 'ի գերագունից, ով նուաստ-ագոյնդ 'ի մեծից, ով աղքատդ յընչեղաց, ով անարժանդ 'ի փըր-կութեանց, ով անանկդ 'ի բարձ-րութեանց և 'ի հոգևոր հարստու-թեանց, և հաստուածեալդ յօրհնե-լոց ։

ԲԱՆ Թ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի .

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա. Եւ արդ զի՞ ոչ արժանաւորըն-քեզ բաժանման շարադրեցից 'ի կորակ մաղթանաց մատենի այսր ող-բերգութեան, ով անձն իմ թշուառ, ամենապարտական և առ պատասխա-նիս բանից անբաւական, անմասն Աստուծոյ և սրբոց միաբանակցու-թեան ։ Զի եթէ զլի՞ճ մի ծովուց 'ի յօրինակութիւն դեղոյ յեղեղեցից, և զդաշտս տափարակօք բազմօք ամհմա-

նեալ՝ 'ի տարածումն լայնութեան քարանենի չափեցից, և զպուրակս յոքունց անտառաց շամբից եղեգանց 'ի հատուածս գոյութեան գրչաց կազմեցից, և ոչ զթիւ մի 'ի բարդելոցն անօրէնութեանց զօրեցից ընդգրով սահմանի գրաւել: Նա՝ զի եթէ զմայրս Լիբանանու 'ի մի լուծ կշռոց զօդեցից, և կամ զլեառն արարատեան 'ի կէտ ամբարձման նժարի միոյ արդարութեան միջնորդ կացուցից, ոչ հաւասարէ այնր հարթութեան համազուգակցել:

Բ. Ծառս ամբարձուղէն՝ տուարատեղին՝ տերևալից՝ ունոյն 'ի պարւոց, նմանակից յաւէտ հարազատ այնր Թզենւոյ՝ զոր տէրն դօսացոյց. քանզի սաղարթօք վարսից, այս է արտաքին դիմօք բարեշուք կերպից իբր պատկառ խմբք պաճուճեալ, բացականացն դոս բաղձալի, իսկ եթէ մերձեսցի անկողն խուզել զմնդրելին, գտցէ զբեղ ունայն 'ի բարեաց և դարշելի 'ի գեղեցկութեանց, ծաղր տեսողաց և նշաւակութիւնք նախատողաց: Զի եթէ ապաժամման

յանցգոյշ ժամուն հերապանծ
տունկ պտղաբերոյս անկենդան, որ
դոյզն պատկերն է անպատրաստից,
եկն ընդ անխծիւք և կամ երկիր ո-
ռոգեալ ցօղով, և ոչ բաղմապատիկ
զուանդս արգասեաց երկրագոր-
ծութեան տածողացն մատուցանէ՝
լքեալ մնանի, իսկ դու ով անձն
իմ՝ եղկելի, առհասարակ բանաւոր և
տունկ կենդանի՝ և ոչ 'ի ժամու խ-
րատ պտղաւոր, երբ ոչ զնոյն կրեա-
ցես պատիժ նախնում՝ տնակից։
Վասն զի զհամօրէն ընկալար 'ի քեզ
անպակաս յառաւելութեանց, բա-
կրքնաւորեալ 'ի մարդն առաջին և
մինչև 'ի սպառումն ծննդոց նորին,
զլերս գործոց նախրութեանց և ըղ-
ձիտս նորոգս՝ ատելիս և անախոր-
ժելիս հատուցին զքեզ Աստուծոյ։

Գ. Եւ վասն զի եղի զքեզ նորատունկ
հանդէպ երեսաց տեսութեան մը-
տացս՝ անձն իմ անպիտան, վիմօք ձր-
գելոց արձանաց բանից, երբ զանըն-
դել գաղան փայլենի՝ անողորմաբար
զքեզ քարկոծել։ Որ թէպէտ և ոչ
պատահիմ անուանիլ որդար, տա-

կայն յառաջնումն պատասխանւոյ իբր ընդ սոսկ ումեմն ընդ անձին յօժարամիտ կամօք ողորմի, ըստ իմաստութեան բանի. և զյոյզս մտաց խորհրդոցս զաղանեաց իբր զգլխաւորեալ յանդաւորութիւն չարաթեան գործոց խառնափանեալ, քեզ տարածեցից՝ Աստուած իմ և տէր։ Զի որով չափով չափեցից զանձինս սոգասանք, 'ի քոցդ անձնուայ գթութեանց այսրէն չափեցայց՝ ընկալեալ զշնորհս յաճախագոյնս ընդ մեծագունիցս պարտեաց։ Եւ որքան մերոյն հարուածք անբժշկականք և անհնարաւորք ճարակեալն, այնքանեօք չափովք կրկին առ մին և իմաստք արուեստից բարձրեալ բժշկիդ բարեհաճեալ լուսաւորեացին. և 'ի պարտուցն առաւելութիւն, նոյնքան փոխատուիդ առատասութիւն բարեբանեալ մեծապատկերցի, բայց ինկաւորդ քաւմառակի։ Զի քո է փրկութիւն, և 'ի քէն է քաւութիւն, և աջովդ քո նորոգութիւն, և մատամբ քո զօրեղութիւն, և 'ի հրամանացդ քոց արդարու-

թիւն, և յողորմութեանց քոց առա-
տութիւն, և յերեւոյց քոց լուսաւո-
րութիւն, և'ի գթոյց քոց զուարճու-
թիւն, և հզօրովդ քո բարութիւն,
և օծմամբ Խաչիդ քո ազատութիւն,
և ցողով շնորհի քո զուարթութիւն.
և զու ատս մխիթարութիւն, և
մատուցանես զխնամութիւն, և
բառնաս զանուր վշտաց, և զհեծու-
թիւն սրտից'ի ծայր փոխես Նշուբեղ
վայել և օրհնութիւն գոհութեամբ
հանդերձ յերկինս՝ և յաղգս հարցն
և'ի ծնունդս նոցա, և յաւիտենից
յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ Ժ.

Վերջին յաւելուած կրկին հեծութեան
Նորին հանդէպ առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Էր արդ քանզի միայնես մնա-
նև կորուսեալն և զզօսանս ամ...

ղէս և մեղանչելն մոլեգնաբար․ զի ԹԷ և ստորացեալ իցէ նա 'ի մոլեանց այլայլութիւն նմանութեանցն, աս-կային զկերպարանս երկրպագանչելու-ցին առ մոլեանս եղեալ, զի և ըղ-նոյն վհատութեան ծնունդս արտա-դրեն․ Զի մինն պճղոյն ձեռն իւր ապիկար Թերահաւատէ, իսկ միւսն ըստ նմանութեան քառասնեկաց պաճուճեալ յանդգնայս եղեալ, գլխոյն առաստն խղէ․ վասն որոյ ընդ առաջնումն միշտ փաղաքշեալ՝ հանապազ խնդրոյ աստանոյ, իսկ երկրորդումն՝ ըստ նմանութեան լափիլող գժոխալոյն գազանի՝ իւր կերակրով արեամբ ապարանի։

Ը․ Եւ արդ իւր զգամնեալ բազմա-հարուածեան հեծանաւ և յաճին մահու ժամանեալ, զոյզն ինչ զար-ձումն չնչոյ ընկալեալ և յայլ կենդա-նի եկեալ կազդուրեցայց, պատասխա-րեցայց, կանդնեցայց, յարեայց յան-կենդանականս կարասեաց, ամնդա-կեալ Քրիստոսի ձեռամբն՝ որ զԹա-ծըն է յամենայնի․ 'ի բարերար յեր-կնաւոր հօրէն՝ փրկութեան և բժշ-

կութեան պտուղ ընձեռեալ ինձ մե-
ղուցելոյս, ախտացելոյս և մահացե-
լոյս։ Եւ սկզբնաւոր օղբերգու-
թեան այսր աղերսանաց՝ զհաւա-
տոյն չինուած կառուցից. քանզի և
ոմն 'ի Նախնեացն սքեմիք զննեալ,
փոխեցաւ խելոյն յանմահականն վե-
ճակ վերին. զապաշխարութեանն
դեղ ընկալեալ, աղաչաւանաց թո-
շակաւն զգրաւականն աներծու-
թեան առեալն ժառանգեաց, 'ի վեր
քան զորոց առաքեալ ընդ նմին ցու-
ցանէ, որք զհանդէսն մրցանակին
յերկրի կատարեալ, ապագայից և
երկնաւորացն յուսոյ հաւատացին,
և անտեսիցն ճոխութեամբ փարթա-
մացան։ Իսկ զհրախոյս տէրունի
պաշտելի բանին յիշեալ առ սմին, զի
ամենայն ինչ հնարաւոր է այժմ որ
հաւատայն, է զի և զկամին ընտրակա-
նացն բարեմանութեան Աստուծոյ
հաճելեացն զննեալ ստանօր, զայս
պատկեր բանի ընկալայք նախնի գա-
հերեց առ 'ի սրբութեանցն մաւա
տղիմբ հանդերձել. առանց որոց և
ոչ տէրն փառաց զիւրան առ մեզ

հրաշագործեաց զօրութիւնս, եթէ ոչ նախ լծակից խնդրեաց բարերա֊րութեանն իւրոյ զհաստատուն մեր. ուստի և կեանս ընձեռել զօրէ ինքն֊իշխան բանականութեամբ առըն֊թեր գոլով Աստուծոյ. քանզի հա֊ւատք քո կեցուցին զքեզ, օրհնաբա֊նեալն Աստուծոյ բերան վկայեաց: Քանզի արդարև սեան տեսութիւն և կատարեալ իմաստութիւն և առ Աստուած ընտանութիւն և բարձրե֊լոյն ծանօթութիւն՝ հաւատոց մասն՝ երջանիկ և ընտրեալ անուն, որ յա֊րաձգեալ ծնոյ անվթար և անփակե֊լի, պատուակից գոլով սիրոյ և յու֊սոյ: Զի եթէ փոքու սերմանի գոյի հատի մանանխոյ չափոյ նուաստի հաւատք զերանց մեծութիւն փոխէ զօրեղապէս 'ի սիրտս ծովու, ապա յիրաւի ընկալաք զայն սկզբնաշա֊ւիղ առաջնորդ կենաց՝ աներկմիտ պաշտօն առ Աստուած, որ զապառ֊նին և զծածկեալն առանց երկբայ֊ութեան 'ի հոգւոյն աչս տեսանէ, Երրորդութեանն փառաւորելի ա֊նուամբն պատուեալս հաւատք՝ ընդ

սիրոյն դասեալ և յուսոյ: Զի թէ և զերիսն հաստուածս առանձնաւորականս 'ի մի և 'ի նոյն խորհուրդ դիտեսցես, յայտ մեծասցիս նոքօք 'ի յԱստուած. քանզի թէ հաւատաս 'ի նա, և սիրես. որով և յուսաս աներևութից պարգևաց նորին: Նմա փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԺԱ.

Վերափոխին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ ես յետինս դաւանողաց՝ ունայն 'ի բարեաց, նայեցեալ խորհրդով մտացս 'ի սկզբնաւորն իմ եղելութիւն 'ի ձեռն ձեռին ստացողին իմոյ յանէից յուսով հաւատամ Յիսուսի Քրիստոսի առնել զոր կամի: Քանզի հաւատացի, վասն որոյ և խօսեցայ խրատեալ Պաւղոսիւ, ու-

սեալ 'ի Դաւթայ, թէ և արդ կեն-
դանի մաղթանք նոցա այցլնձ արա-
ցէ. որպէս հաւատովք ճանաչել
զնա, և զզօրութիւն յարութեան նո-
րա, ըստ առաքելոյ, և զհաղորդու-
թիւն չարչարանաց նորա, և որ զկնի
բերին ապացեալք: Կցորդ է սմին և
յոյժ նմանաւորիլ՝ հաւատալն իսկա-
պէս և 'ի նորոգս այս փոխադրու-
թիւն, որ 'ի մեղացն 'ի քաւութիւն,
և 'ի չարագործութենէ յարդարու-
թիւն, և յանմաքրութենէ 'ի սրբու-
թիւն, և յանքաւելեացս պարտեաց
մահու յանցանաց՝ յանդատապարտն
երանութիւն, և 'ի ծառայական կա-
պանացս յերկնաւորն ազատութիւն:
Քանզի զխ՟րդ ոչ արդեօք չքնաղ
քան զբան՝ և 'ի մթութենէ երկևա-
նութեան խաւարի պտեալ՝ և Աստու-
ծով օժանդակեալ և օգնեալ միա
մեղաւորի, որ ընդ մարմնապէս ծի-
ծաղելն՝ առ նմին ցնծէ հոգեպէս:
Որ թէպէտ և յամբարձմանէ բար-
ձրութե՛ գերագունիցն կայից՝ սո-
րասուզեալ ծանրութեամբ յանդըն-
դային վհին խորխորատ գբոյն կոր-

ծանման, նորագիւտ մեղջքն անջրե-
լեօք, ունի և նշխար նշուլից՝ փըր-
կութեան կենաց հպաւոր. իբր կայ-
ծակն լուսոյ պահեցեալ 'ի միտս և
յոգի, որպէս զհուրն նշանաւոր և
զարմանաւոր թանձրամած՝ հրաշիւք
մակարդեալ վեհին հրամանի 'ի յա-
տակս ներքինս նիրհեալ ջրհորոյն:
Ուստի և մեղուցելոյն 'ի սպառ թախ-
ծելոյ, և ակնկալութիւն բարւոյն
բարձելոյ, և համարձակութիւն շնոր-
հին լքելոյ, յուսալ վերստին ան-
դրէն միւս անգամ նախապարգևելոյն
փառազարդութեանց դարձեալ հա-
սանել. քանզի և յաստուածուստ ան-
դուստ հանդերձի և այս՝ ներգոր-
ծիլ առ սոյնս. վասն զի սա զտուողին
զօրութիւն ամենահնար աւետարա-
նէ: Յոր խունկ հաճութեան մեծա-
պէս հոտոտի Աստուած, քան յամե-
նայն բուրումն անուշից, և քան 'ի
խառնեալն երբեմն աղացմամբ 'ի
սպաս խորանին, որ է կերպարան
անձանց խոնարհից զղջեալ բեկու-
թեամբ՝ առ 'ի միութիւն նոյն նմա-
նութեան: Ըստ որում հարցեալ

փրկչին ամենից ցուցանս ախտացեալս տեսանելեօք, հաւատամք ասելով առ այդ թէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ, ոչ պարգևեաց աչաց նոցա լոյս, եթէ ոչ նախ զհաւատոցն գրաւ ընկալաւ: Քանզի զինչ քան զմեռելութիւն քառօրեայն դիոյ առ կենդանութիւն մեզ անյուսագոյն, առ որ կանանցն ժամանելոց 'ի յոյս արարչին հաւատոցն հանդերձանօք, անյապաղաբար զփառացն Աստուծոյ տեսին զհանդէս՝ 'ի յեղբօրն կենդանութիւն:

Բ. Իսկ աստատին անկապուտ շնորհին մնացելոյ զկնի մեղանացն՝ հզօրագոյն են վկայք: Նախ Ենովք, զկնի Ահարոն, յետ նոցա Դաւիթ, դարձեալ և Պետրոս. ընդ որս և փոքրն Եղիազար, որ 'ի մեծէն Աստուծոյ ողորմեալ՝ մեծագունից վըկայեցաւ: Աւելորդ է առ այս և բանն առակի անառակ որդւոյն. Թողում զպոռնիկն՝ որ 'ի տեառնէ գովեցաւ, և զմաքսաւորն՝ որ 'ի բարեգործէն յիշատակեցաւ, և զաւազակն երջանիկ՝ որ յարձակումն վեր-

ջին ընչոյն հաւատովք պսակեցաւ , և զոր անքաւելին են պարտիք՝ զհազորդեալքն ապանման մահու արարչին . առ որս և գլխաւորն ընտրելոց Պաւղոս, որ երբեմն նախնին էր անօրինաց : Յորոց ոմանք ծանօթութեամբ օրինին գլորեալք անդրէն կանգնեցան բիւրապատկեան գերազանցութեամբ քան զնախակրօնիցն առաւելութիւն : Իսկ որ նախ քան զօրինակին տուչութիւն զաւանդն պահեալ հայրենի մերձաւորագոյն գոլ պատուիրանի սկզբնահօրն դաւանութեան, որ և զնախնոյն պարտիս ինքեան վարկուցեալ, զնորայն իւրովքն տուժեաց կրից տաժանմամբ, ոչ քաւեցաւ միայն ծածկեալ 'ի յերկրի, այլ չարչարելեաւն մարմնով՝ բանականաց բնութեան կենաց կարապետ՝ յաղթող զօրապէս բնութեան մահու փոխեցաւ : Իսկ ոմանք 'ի բուսոյ տհաս հասակին չարութեամբն յերկարաձգեալ, 'ի կատարեալ տիս ժամանակին ոչ 'ի բարձրութեանն կայից հասեցան , քան թէ 'ի ստորնականաց թշուառու-

թեանց դժնէից կենացս 'ի կամարն երկնից համբարձան։ Եւ թէ այն ժամանեաց կանխաւ՝ զօրացեալ 'ի չարեացն դարձ, որ մինչև յանկեղէն նիւթ յեղանակեալ հողոյս գոյութեան, և պատկերն արքունի 'ի պատիւ կերպիս մերոյ նկարեալ արքունականն քանդակուածով, անկորուստ և անփոփոխադիր և յաղթող գաւազանութեան զմերս ենթադրեալ բնութիւն, ապա առաւել յուսալի է այժմ մերկապարանոց լուսաւորութիւն անքօղ և անվերարկու՝ տերամբ Քրիստոսիւ ուխտեալ· որով և միշտ հաստատեալ պահի 'ի մեզ բանն տէրունի, ըստ մարգարէին ձայնի, ուխտ խաղաղութեան և կնիք հաստատութեան առ հաշտարարն միջնորդ՝ երկնային անմահ կենդանի և մշտնջենաւոր բարեխօս։ Ապա ուրեմն ըստ այսու կանոնի ճշմարտագունի, և անփոխադրելի սահմանի, և արարչաւանդ պայմանի, համբուրեմ հաւատոցշըրթամբք զպատկեր բանիս, և ակն ունիմ փառացն շնորհի· քանզի ար-

դարև յարդարացուցանէ զմեզ Աստուծոյ՝ ոչ որ զօրէ դատապարտանել, ըստ առաքելական բանին սահմանի ։

Դ․ Այլ յայս անստուերագիր վստահութիւն ապաստան, կամ կործանեալ՝ կանգուն, թշուառացեալ՝ յաղթող, վրիպեալ՝ ՚ի դարձն կենդանական, ամենաթշուառ չարագործ՝ ՚ի յոյսն, մահու մատնեցեալ՝ ՚ի կեանսն, ընդ ապականութեամբ վաճառեալ՝ ՚ի ձիրն, դժոխային գործովք գրաւեալ՝ ՚ի լոյսն, ստորնասէր անասնակենցաղս՝ յերկինս, կրկին գայթակղեալ՝ ՚ի վերըստին փրկութիւնն, մեղօք կապեցեալ՝ ՚ի հանգստեանն խոստումն, անբժշկական վիրօք վարանեալ՝ ՚ի դեղն անմահացուցիչ, ստամբակեալս վայրագութեամբ՝ ՚ի սանձն հանդարտութեան, սրացեալս վարատական՝ ՚ի կոչումնն, ապառում դժընդակս՝ ՚ի հեզութիւն, ընդդիմաբան լուտացողս՝ ՚ի ներումնն։ Ի Քրիստոս Յիսուս և ՚ի Հայր նորին հզօր և ահաւոր, յանուն և ՚ի կամս բարերա-

րութեան Հոգւոյն Ճշմարտի. օրհնաբանեալ խկութեանն և մի աստուածութեան՝ զօրութիւն և արքայութիւն, մեծութիւն և փառք յաւիտեանս. ամէն :

ԲԱՆ ԺԲ·

Վէրափոխին յառնելուած երկին հեծութեան նորին հանգստի առ նոյն աղբերս ծագմանց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ արդ քանզի յաւէտ յառաջնում զզջմանն յուսահատութեանն բանիւ լքայ, և տարակուսանաց հեծմանւն 'ի մահ ձաղկեցայ, աստանօր 'ի յուսոյն կերպարան փոխեալ՝ յարգահատել համարձակեցայց, զերրորդութիւն սուրբ կարդալով յօգնականութիւն ինձ մեղաւորիս : Որ և անդամին իսկ յօրհնաբանելն և 'ի դաւանելն զկենդանարարն բնաւից Աստուած, իսկոյն և

կոչումն ընտանի ձայնի առհաւորութեան անուան շնորհաձիրն բարերարի մահացելոյս է կենդանութիւն, ըստ մարգարէին նախաճառութէ, թէ որ կարդայ զանուն տեառն, նա կեցցէ ։ Իսկ ես ոչ միայն կարդամ, այլ նախ հաւատամ՝ մեծութեան նորին. ոչ եթէ վասն պարգևաց նորա մատուցելոց յողջ դեգերիմ, այլ իբր զկենդանութիւն իսկապէս, և զնչոյ տուրևառութիւն հաւաստի, առանց որոյ ոչ է շարժողութիւն կամընթացութե. զի ոչ այնքան յուսոյն հանդուցիւ, որքան սիրոյն կապանօք բերիմ։ Ոչ ՚ի տուրսըն, այլ ՚ի տուողն յաւէտ կարօտիմ. ոչ փառքն են ինձ անձկալի, այլ փառաւորեալն է համբուրելի. ոչ կենացն փափագանօք, այլ կենարարին յիշատակաւն միշտ ճենճերիմ. ոչ վայելչիցն տարփանօք հեծեմ, այլ հանդերձողին տենչանօք յերկնամանց սրտի կականիմ. ոչ զհանգիստն խնդրեմ, այլ զհանգուցչին զերեսս աղաչեմ. ոչ հարսնարանին խնճոյիւք, այլ փեսային անձ-

կութեամբ մաշիմ։ Ի ձեռն որոյ զօրութեան վստահապէս ակնկալութեամբ վերագրեցեալդ յանցանօք բեռանց՝ աներկմիտ յուսով հաւատամ՝ ՚ի կարողին ձեռն ապաստանեալ, ոչ քաւութեան միայն հասանել, այլ զնոյն ինքն տեսանել՝ յողորմութիւն եւ ՚ի գթութիւն եւ յերկնից ժառանգութիւն, թէպէտ եւ յոյժ եմ տարագրելի։

Բ. Եւ արդ բազում պատկառանօք ամաչեցելոց դիմաց կորացեալ, զմիջնորդ ազդման կափուցմանց երկակի շրթանցս՝ արժանափակ աղխիւ կարկելոց՝ առ անհամարձակ լեզուիս շարժութիւն, նորոգեցից ՚ի յերգ հառաչման պաղատանաց յեղանակութեանց աղիողորմ հեծեծանաց՝ ՚ի բարձունս աղաղակելոյ։

ՄԱՂԹԱՆՔ ԶՕՐԱՒՈՐՔ
ԱՐՀԱՒՐԱՑ ԳԻՇԵՐԱՑՆՈՑ

Գ. Ընկալ քաղցրութեամբ, տէր Աստուած հզօր, զդառնացողիս զաղաչանս. մատիր գթութեամբ առ

պատկառելոյ դիմօք. փարատեա, ամենապարգեւ, զամօթական տըխրութիւնս. բարձ յինէն, ողորմած, զանբերելի ծանրութիւնս. անջըրպետեա, հնարաւոր, զմահացու կրթութիւնս. աւարեա, միշտ յաղթող, զխաբողին հաճութիւնս. բացադրեա, վերնային, զմոլեկոյն մառախուղ. կնքեա, կեցուցիչ, զկորուսչին ընթացմունս. ցրուեա, ծածկատես, զըմբռնողին չար գտմունս. խորտակեա, անքնին, զմարտողին դիմեցմունս: Տեառնագրեա քո անուամբդ զլուսանցոյց երդ յարկիս. պարփակեա քո ձեռամբդ զառաստաղ սաճարիս. գծագրեա քո արեամբդ զմուտ սեմոց սենեկիս. կերպացո քո նշանդ 'ի հետս ելից մաղթողիս. ամրացո քո աջովդ զհանգըստեանս խշտի. մաքրեսցես 'ի հաղբից զծածկարան անկողնոյս. պահեսցես քո կամօքդ զտառապեալ անձն ոգւոյս. անխարդախ արասցես զքոշնորհեալ շունչ մարմնոյս. կացուսցես շրջափակ զպար զօրուդ երկնային. կարգեսցես 'ի դիմի ընդդէմ դիւացն

դասու ։ Տուր հանգիստ բերկրութեան մահահանգոյնս նիրհման 'ի խորութեան գիշերիս, բարեխօսութեամբ հայցուածոց սրբոյ Աստուածածնիդ և ամենայն ընտրելոց ։ Ամփոփեալ պարուրեա զպատուհան տեսութե̃ց զգայարանացս իմաստից անզարհուրելի զետեղմամբ 'ի ծփական խռովութեանց, կենցաղական զբաղմանց, անրջական երազոց, խօլականաց ցնորից, յիշատակաւ քո յուսոյդ անճառելի պաշտպանեալ ։ Եւ սթափեալ վերստին 'ի ննջմանէ ծանրութեան ամենազգաստ արթնութե̃բ, հոգենորոգ զուարթութեամբ 'ի քեզ արձանացեալ, զայս ձայն մաղթանաց բուրմամբ հաւատոց քեզ, ամենօրհնեալ Թագաւոր փառաց անճառից, փառաբանողաց երկնագումար խմբից երգակցեալ, յերկինս առաքել ։ Զի դու փառաւորեալ ես յամենայն արարածոց յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

ԲԱՆ ԺԳ․

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի․

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա․ ԱՍՏՈՒԱԾ բարերար հզօր ահաւոր, հայրդ բարի ողորմութեանց շնորհի, որոյ անունդ իսկ մեծիդ զգթութիւն և զընտանութիւն աւետարանէ, քաղցր դժնէից և անդոհացողաց։ Ընդ քեզ և Որդիդ քո իբրև զքեզ, զօրաւոր ձեռն իբրև ըզքոյդ, անժամանակ տէրութեամբ ահեղ, ընդ արարչութեանց քում բարձրացեալ։ Եւ Հոգիդ սուրբ Ճըշմարտութեան՝ բղխեալ առ 'ի քէն անսպառութեամբ, կատարեալ իսկութիւն գոյի, էութիւն միանջենաւոր, հաւասար քո ամենայնիւ, փառակից որդւոյ քոյ տէրութեամբ։ Երրեակ անձնաւորութիւն՝ համայն

անքնին, տրոհեալ 'ի դիմաց՝ ուրոյն զատուցմամբ՝ իսկ միաւորեալ համազուգութեամբ, նոյնագոյ բնութեամբ տիրապէս, անշփոթ և անանջրպետ՝ միով կամօք և կցորդութեամբ. ոչ երիցութիւն ումեմն 'ի յումեմն, և ոչ քթթել մի ական առ նուազութիւն միոյն ժամանեալ, քան թէ պատճառ սիրոյ երկնայնոյ անստուեր լուսոյ՝ որ առ մերն է ծանօթութիւն, միով պատկառ սրբասացութեան անսկզբնաբար աստուածաբանեալ: Քանզի արդարև վերաձայնեալս այս խոստովանութիւն երեքփառաւորեանդ դաւանութեան զվէմն հաւատոյ Պետրոս երանեաց. իսկ զդատապարտելոյս անձն մեղօք՝ բարեհրաման քո ակնարկութեամբ, ով խնդրողդ գերելոյս, հրաշանորոգ արդարացուսցէ: Քանզի թէպէտ և քո իցեն պարգևք, և քո ողորմութիւնք, այլ ոչ 'ի պարգևսն ես այնքան հաչակեալ, որքան յողորմութեան. զի երկրորդն զքոյդ յաճախէ զփառս, իսկ առաջինն զճգնաւորացն յայտնէ

զգործս. զի պարգեւք՝ վաստակոցն են փոխատրութիւնք, իսկ ողորմութիւնք՝ մեղուցելոյս բարերարութիւնք:

Բ. Եւ արդ մի զօրասցի մարդկայինս գործք առաջի քոյոյդ շնորհաց, Աստուած գթութեանց, թէ և անդր իսկ իցեն քան զօրէնս հասարակաց բնաւորականս հոսմանց. այլ յաղթող եղեալ քոյդ երկայնմտութեան, նուազ եղիցի առ քումդ մասին ընթացք երկրածնաց: Քանզի և որ մաքրութեամբն պերճանային օրինականացն վստահութիւնք 'ի լուսաւորել քոյդ արդարութեան գուշակ ներկայիս, ամենանուազ անձկութեամբ լքեալ հրէութիւնն յետնեալ, և յաւէտ ընդ տարագրական ողորմելոցն, առաւել նոքա գըտան կարօտեալ մարդասիրութեան: Եւ քանզի ամենայն ինչ հնարաւոր է քեզ, բարերար, լուր պաղատանաց գոչման հեծութեանս որ կարդամս առ քեզ. ողորմեա, կեցո և մարդասիրեա: Զի քո է երկայնմտութիւն, քաղցրութիւն, փրկու-

թիւն, քաւութիւն և փառք յամե-
նեցունց յաւիտենից ազգաց. ամէն:

ԲԱՆ ԺԴ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան
նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ՊԱՂԱՏԻՄ առ քեզ լուսոյ ճա-
ռագայթ, արքայ երկնաւոր, գո-
վեալ անպատում, որդի անճառ մե-
ծին Աստուծոյ. խոնարհեցո զունկն
քո՝ բարձրեալ բարեգութ, կենաց
ապաւէն, նորոգ մերձեցեալ կրկին
աստանօր 'ի հառաչումն նուաղս
ձայնի վիրաւորելոյս:

Բ. Ոչ ցուցեալ է երբէք, եթէ
աղաչեաց զքեզ 'ի ձեռն աւազակացն
սրոյ խողխողեալն, քանզի կարկա-
մեալ էր. ոչ ձայն պաղատանաց զկնի
արձակեաց, քանզի անկուինչ էր.
ոչ մատամբքն տատանելոց զաղէտ

վասնզին յայտնեաց տեսողիդ, քան-
զի խորտակեալ էր. ոչ աչս կոկո-
ղադինս արտասուօք ողբոց բարե-
բարիդ յանդիման կացոյց, քանզի
մնասապարտ էր. ոչ 'ի պատգամ
բանից միջնորդի զողորմածիդ կամս
հաճեցոյց, զի անայցելու էր. ոչ
հայթայթմամբ խորտակեալ մար-
մնոյն արիւներանդ ներկուածով
ձորձոց զգթածիդ զսիրտ ձմլեցոյց,
վասն զի անյոյս էր. նա և ոչ ծըն-
գովքն համատարութեամբ իբր գար-
շապարաւ ոտին վարեցաւ, այն զի
անյարիր էր. քանզի կիսամեռն աստ
կենդանեայն՝ սակաւ ինչ նուաղ է
'ի մեռելութենէ: Մանաւանդ զի 'ի
քոյոցդ խրատեալ բանից, և բարե-
բարեալ քոյդ ողորմութեամբ, և
փառօք քո լուսաղարդեալ, ոչ միայն
զի ոչ վերջացաւ 'ի հակառակն քո
ընթացից, այլ ստահակեալ ապստամ-
բութեամբ յիւր թշնամեացն թիւ
յաւելաւ, ընդ նոսին դաշնաւորե-
ցաւ, միաբանեաց ատելեացն քոց:

Գ. Իսկ դու բազմապարգև, բա-
րերար, անոխակալ, ամենակեցոյց,

ոչ միայն զի ոչ պահեցեր զչարագործին մեղաց յիշատակ, այլ և ոչ բանիւ յանդիմանեցեր. ոչ ոտն հարեր անկելոյն, այլ կարեկցաբար մատուցեալ զծայրագոյն ցուցեր զխնամս: Ոչ քահանայապէս ըստ ահարոնեան տկար օրինին՝ զօրաւոր առ մահուն պաշտօն՝ դատապարտիչն անիծիւք և բռնալից քարանցն ձգմամբ ՚ի խորտակումն խոցելոյն արագեալ մատեար. և ոչ որպէս ղևտականն կարապետային անկատարագործ՝ ՚ի յերկուցն միջի բաժանեալ խորոց, հնոյն լրումն և նորոյս սկիզբն, ունայն ՚ի հոգւոյ յապաշխարանն հանդիսացեալ՝ զվիրաւորելոյն տեսեր զվտանգ, զի մի սատակիչն օրինականութեամբ տապարաւն արմատակտրաւ՝ զմահուն պաշտօն ՚ի քեզ նըկատեալ, յառաջ քան զփորձ առակայիցն սատակեսցի. այլ հեթանոսացն պահպան անուն սաորեստանեայցն, որք ՚ի հրէից ընկալեալ զօրէնս ամբողջ պահեցին, զոր նոքա մոռացան, նոցին կցորդեալ մարմնոյդ վերարկուաւ մերակերպարան

խառնութեամբ, շաղատարարն գը-
ծագրեցեր զաւետիս առ օտարազ-
գիսն. և աստուածաբարդ ներգոր-
ծութեամբ անապականաւ ձեռն
կարկառեալ, յարուցեր զմարդն
նախնի մեռուցեալ 'ի մահ իւրովքն
ծննդովք: Զտրտմեցեալսն սիրտ բեր-
կրեցուցեր, և զվհատեալն հաստա-
տեցեր, և զթշուառացեալն մի ան-
գամ՝ կրկին զուարթացուցեր: Աւա-
զանին կենարար օծմամբն և բաժա-
կաւն լուսոյ լցեր. հացիւդ երկնայ-
նով արարչականդ քոյին մարմնով
նոր յեղանակեցեր: Վերակացու-
թեամբ երջանկացն ազանց ընտրե-
լոց յանձանձեցեր, գրգեցեր և խը-
նամարկեցեր: Հանդարտընթաց գը-
րաստուն տածողութեամբ անզղուե-
լի պահեցեր, մինչև յարկն լուսոյ
ածեր: Ի ձեռն երկաքանչիւրոյ
միջնորդաց՝ նախնեաց և երկրորդաց
տուչութեան կտակաց կենդանա-
կանաց, մարդասիրապէս դարմա-
նատրեցեր: Նա որպէս երբեմն ընդ
Մովսեսի՝ թևս տարածեալ ար-
ծուոյն օրինակաւ ընկալար զնա, և'ի

հանգըստեան հանդարտութեան երկրին բարութեան առաջնորդեցեր, և զբանին կերակուր ջամբել հրամանատրեցեր վարդապետութեանց:

Դ. Եւ արդ որ զբնաւն ծայրագունին բարութեան լուսոյ յամենայնի բովանդակապէս հրաշագործեցեր, զօցտողին զգանձ քեզ սեպհականեալ՝ զքո ստացուածն առ քեզ դարձուցեր, կեցո և զիս մաքրեալ 'ի մեղաց պարտեաց, որ ձրի պարգևես և անսպառատուից. ընդ որոց և ինձ տացես քաւութիւն և բժըշկութիւն, բարեգութ, զօրեղ անքնին, անեղծ, ահաւոր, օրհնեալ միշտ յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԺԵ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԻՍԿ դարձեալ աստուստ վերստին առ նոյն հեծութիւն սրտի վտանգի ինձէն մատուցեալ, ամէն նուագաւ 'ի նոյն ոճ բանի զամենապարգեւ արդահատեցից, տագնապեալ ողբոյս վտանգիւ 'ի սպառ. իբր մեռեալ կենդանւոյ անմահից մաղթեմ Աստուծոյ խոստովանեալ ընդ փառացդ քո զիմս անարգութիւն, և առ չարեօքս իմովք զքոյդ բարութիւն. որովք յաղթեալ գտայ քան թէ բժշկեալ, և ամաչեցեալ քան թէ համարձակեալ, ուխտակորոյս աւանդամոլաց:

Բ. Իսկ կրկին առակն որ առ իս, որ ոչխարին որուպն տարացուցիւ, որ

յետին անզգայութեանն էր մատնե-
ցեալ՝ մոլորեալ, և 'ի լերինս ուր ոչ
է այցելութիւն՝ ընդ գազանականա-
ցըն դիւաց և կռոցն վայրենութեան
թափառեալ, ոչ մերձաւոր գոլ սա-
կաւ մի հօտին, ոչ բան ունէի, որով
և զցաւոցն աղէտ պատմէի, ոչ ձեռն
ձգողական, որ համբերցն է աղդողա-
կան: Իսկ դու միայն գովեալդ յըս-
կըզբանցն յաւիտեանց և յարդի ծնե-
լոցս, գտեալ ըստ մաղթանաց գոչ-
ման երգողին՝ զիս զմեղուցեալս յան-
նշոյլն մոլորութեան, խնամողօրէն
տեսչութեամբ կամաց հովիւ կոչե-
ցար. և ոչ միայն հոգացար, այլ և
խնդրեցեր. և ոչ գտեր միայն, հրա-
շագործ, այլ անճառելիդ բարերա-
րութեամբ սիրոյ 'ի կենդանարարդ
քո յուս բարձեր, և ընդ երկնային զօ-
րուն դասեցեր 'ի հայրենիդ քո ժա-
ռանգութիւն: Նաև արդ դու հզօր կե-
նարար օրհնեալ այցելու գթածդ
յողորմութեան, եթէ զնոսա ընկա-
լար զապաբանեալսն աղերսանաց,
որ մինն 'ի միջոց մահու սահմանի
էր չարչարեցեալ, իսկ միւսն ըստ

անբանիցն անզգայութեան վտա_
րանդի բացամերժութեամբ յան_
բնական վայրի վարանեալ, 'ի բառաչ
ձայնի բարբառոյ, որ անկերպաւոր
աննշանական, աստուածային բա_
րեխնամութեամբդ անտեսեցեր ըզ
տիեզերահրաշն խնամողութիւն առ
կորուսելոյն մեծ թշուառութիւն,
յայտնեաց վերստին և արդ գթու_
թեանցդ խորք և բարերարութեան_
ցդ հոսանք՝ առ անօրինեալս առա_
ւելութեամբ վերադրելոցդ օրինա_
կութեամբ, առ բազմօրինակ մահու
պարտականս, առ որ 'ի բարու_
թեանց խառնից քաղցրութեանց
յատուկ համս չար, առ անդամս
մարմնոյ արժանաւորս հատման, առ
համաճարակ ամենաբոլոր ախտա_
ցեալ հոգիս վիրաւոր, առ հաւասա_
րեալս անզգայութեանց անասնոց,
առ օտարացեալս յընտանութենէ ի_
մաստնոց, առ աննման հանդունա_
կից բանաւորութեանց ։ Որ եթէ
տարացոյց գոյր, ես ասէի. թէ նմա_
նակից գոյր իմ, պատմէի. թէ հան_
գունակից գոյր, ես ճառէի. թէ հա_

ւասար գոյր, եւ գրէի. Թէ ղուգագործ գոյր, ցուցանէի. Թէ օրինակ գոյր, եւ ազդէի. Թէ յանցեալսն, հայթայթէի. Թէ 'ի ներկայումս աստ, եւ յուսայի: Բայց քանզի անցեալ է ըստ օրինակ, եւ հրաժարեալ ըստ նմանութիւն, զոր միայն քո է քաւել, բժշկել եւ կենագործել, կենդանարար համայն մեռելոց, նորոգութիւնդ ախեղերաց:

Գ. Ձի եթէ սրբոյն սրտի տեսութեամբ երջանկին Դաւթայ անօրէնութիւն չարեաց բարձրացեալ ասի քան զգլուխ, եւ ըստ ծանրութեանց բեռանց դժուարակրելոց յանցմունք մեղաց, իսկ որ առ իս կրին սխալմունք գերազանցէ քան զհեղեղին ջրակուտակ ախեղերասոյզ ամենապատ ծովուն յորդութիւն, եւ գլխոց լերանց վերադրէ: Այլ հնչեսցէ օդ քո քաղցրութեան իբր առ Նոյին, եւ որ զերբինս հալէ զօրութիւն, ցամաքեցուցանել զհեղձս ջրակոյտս բազմակոհակս՝ եւ երկրակործան խմոցս պարտեաց եւ լեռնակարկառ բարձրութեան մեղացս ամբար֊

ձեղոց։ Նա համառօտեալ զբան քո հզօր՝ ամենակար հնարաւորութեամբ հակիրճ հատուցմամբ, արարցես ահա ելս քաւութեան, ըստ մարգարէին, առ երկարաձիգս անօրէնութիւն. և ներելով իմն յամառութեան, ով երկայնամիտ ողորմած օրհնեալ, թողցես միանգամայն, բարեգործեսցես իսկապէս, հատուցես բոլորովին զանվճարելի պարտուցս զարժանահատոյց տոկոսեաց տոյժս տարժանակիրս։ Նա զի և չիք իսկ առ քեզ ցասումն սրտի, և կամ բորբոքումն բարկութեան, որպէս ոչ կրին նենգութիւնք և կամ նշմարանք մթութե՛. քանզի կեանք են 'ի կամաց քոց և լոյս, և ոչ արարեր զմահ և ոչ խնդաս ընդ կորուստ մարդոյ ըստ Դաւթի և Սողոմոնի։

Դ. Եթէ մարդկան կարգեցեր զայս կէտ սահմանի մեծի պայմանի՝ 'ի բարեվճակդ քո կանոնաց՝ ոչ փոխատրել անդրէն չարի չար, այլ եօթանասնիցս եօթն թողուլ անդուստ 'ի յաւուր զխւրաքանչիւր մեղանաց

ղպարտս. և այդ բան առ մեզ, որ միշտ 'ի բնութեան ունիմք բնաւորաբար ուղերձեալ զբիծս չարեաց անհամար բիւրուց նորոգ յայտնելոց, որք օրինաւորին երևին յանդաստան սահմանի ամենաբոյս փշածին բնութեանս, ըստ անսուտ քո վկայութեան, որ թէ միայք մարդոյ 'ի խնամս չարի են արձանացեալ 'ի մանկութենէ: Զի որ զկատարեալ մաքրութիւնն ունէր աւետարանիչն կենացդ բանի Յովհաննէս, և զինքն ընդ հասարակաց բնութեան լծակցեալ, հաստատեաց զճշմարտութիւն քո առ իմս ստութիւն յոյժ արդարացեալ, թէ ասեմք, ասէ, մեղս ինչ մեք չունել, սուտ առնեմք զնա: Եւ արդ կատարեալ է բան քո խնկեալ, և 'ի գլուխ ելեալ անպակաս 'ի ստուգութենէ առ իմս մոլորութիւն և դժընդակ անխրատութիւն: Վասն որոյ խնայեա յիս ողորմութեամբ, քաղցրութեան ճաշակաց աղբիւր, միայն օրհնեալդ յամենայն յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԺԶ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հայցողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ դու միայն Աստուած երկնաւոր, բարձրեալ, բարեգործ. քո է զօրութիւն, քո ներողութիւն, քո բժշկութիւն, քո առատութիւն, քո են պարգեւք, քո միայնոյ են ձիրք ձրի, քո քաւութիւն, քո պաշտպանութիւն, քո հնարք անխափանելիք, քո արուեստք անգտանելիք, քո չափք անչափելիք, դու ակիզբն եւ դու կատարած: Քանզի ոչ երբէք ստուերացուցանէ զլոյս ողորմութեան քո խաւար սրտմտութեան. վասն զի ոչ ես գրաւեալ ընդ մասամբք ախտից՝ 'ի վերդ քան զբան: Պատկեր անպարագիր անդր քան զորքանութիւն կշռութեան, անչափ

լայնութիւն փառաց, անտարրափակ ընդարձակութիւն հաստոյ զօրութեան, անամփոփելի առաւելութիւն բացարձակութեան, անտկարանալի բարերարութիւն գթութեան: Դու դարձուցանես, ըստ մարգարէին, յայգ զստուերս մահու. որ իջէր կամաւ 'ի տարտարոսն ներքին արգելականաց բանտի, յորում և մաղթանացն դուռն էր աղխեալ, և գերեալ անտի զմթերիցն կապուստ վտարանդելոցն հոգւոց, սուսերբ հրամանի յաղթական բանիդ զկապ սատակման մահուն խզեցեր, և զմեղացն կարծիս ցրուեցեր: Դարձ առ իս՝ որ զընդամ զընդանաւ վհիս տղմասիդ գբոյս յերկաթս մեղաց, վիրաւորեալ խոցմամբ սլաքաց բանսարկուին նետից:

Բ. ԱՅԼ դու յամենայնի տէրդ բարերար, լոյսդ 'ի մէջ խաւարի, օրհնութեանդ գանձ, ողորմած, գթած, մարդասէր, կարող, զօրաւոր, անպատում, անքնին, անճառ, բաւական ըստ սրբոյն Յակոբայ, անհնարիցդ ամենից, դիւրապատրաստ հնա-

բաւորութիւն, հուր ծախիչ զխուխս մեղաց, ճաճանչ կիզանող ընդհանրական Թափանցանցութեան խորհրրդոյ մեծի, յիշեա զիս յողորմութեան քո, օրհնեալ, և մի յիրաւունս քո. 'ի ներողութեան քո, և մի 'ի հատուցման. յերկայնմտութեան քան 'ի հաւասարութեան: Եթէ կըշռեսցես զմեղանաց իմոց ծանրութիւն, ընդ քաղցրութեան քո և մի ընդ արդարութեան. զի առ սակ նախնումն՝ յոյժ է նուազեալ, իսկ 'ի ներհակ վերջնոյս յաւէտ ծանրակիր:

Գ. Արդ մատիր առ իս, բարութիւն, որպէս յունկանն բժշկութիւն հակառակ քո համբարձելոյն. բարձ 'ի մեղուցելոյս զհողմ մահու խռովութեանս, զի հանդիցէ յիս ամենակալ հոգիդ խաղաղութեան: Եւ քեզ փառք յամենայնի, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԺԷ·

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակառակ առ նոյն աղերս յաղթանաց բանի ։

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա․ Արդ աղաչեմ զինամակալդ փոփոխութեանց տաժանելեաց կրից թախծութեանց հոգւոց վշտացելոց, մի յաւելուր հեծութեանս ցաւ, մի խոցեր զվիրաւորեալս, մի դատապարտեր զպատժեալս, մի տանջեր զչարչարեալս, մի փաներ զհարուածեալս, մի գլորեր զանկեալս, մի կործաներ զգայթագղեալս, մի մերժեր զհեռացեալս, մի տարագրեր զհալածեալս, մի ամաչեցուցաներ զպատկառեալս, մի կշտամբեր զհարթուցեալս, մի խորտակեր զբեկեալս, մի խռովեցուցաներ զամբոխեալս, մի ալէկոծեր զբքացեալս, մի սասանեցուցաներ զդղրդեալս, մի չփո-

թեր զմրրկեալս, մի կեղեքեր զգի-
շատեալս, մի ջաղջախեր զբեկեալս,
մի գօշեր զմորմոքեալս, մի կուրա-
ցուցաներ զխաւարեալս, մի զար-
հուրեցուցաներ զապշեալս, մի խո-
րովեր զխայրշատեալս, մի մոհացու-
ցաներ զհիւանդս, մի բեռանց ծան-
րութեան մատաներ զտկարս: Մի ա-
նուր յաւելուր կարկամեալ թիկան-
ցըս, մի կրկնակի ողբումն դառն
հեծութեանս, մի ուժգնապէս վա-
րեսցիս առ հողս, մի սաստկապէս
առ մոխիրս, մի անաչառապէս առ
ստեղծուածս, մի ահարկութեամբ
առ փոշիս: Մի ընդհարկանիր խըս-
տութեամբ մեծդ ընդ փոքուս,
լոյսդ ընդ ստորնականիս, բնութ՟
բարիդ ընդ ՚ի բնէ չարիս, ողկոյզդ
օրհնութեան ընդ պտղոյս անիծից,
քաղցրութիւնդ իսկապէս ընդ հա-
մայն դառնութեանս, փառաւո-
րեալդ անփոփոխ ընդ ամենեին ա-
նարգիս, կենացդ նշխար ընդ կաւոյս
զանգուածոյ, տէրդ տերանց ընդ
տղմիս երկրայնոյ, աննուաղ լնու-
թիւնդ ընդ չքաւոր սորկիս, ան

կապուտ ձոխութիւնդ ընդ անպատապար տառապելոյս, անկարօտ բարութիւնդ ընդ ամենաթշուառ աղքատիս: Քանզի ո՞վ ոք հասեալ յառաւօտ՝ և 'ի ծագման լուսոյն խիթայ մթանալ, և կամ ընթերակաց կենաց՝ մահանալ, կամ ազատութեան՝ և պարտաւորիլ, կամ շնորհաց՝ և դատապարտիլ, կամ փրկութեան՝ և մատնիլ, կամ նորոգման՝ և եղծանիլ, կամ օրհնութեան՝ և տարագրիլ, կամ բժշկութեան՝ և վիրաւորիլ, կամ լիութեան՝ և նուազիլ, կամ յաճախութեան հացի՝ և քաղցնուլ, կամ գետոց հոսանաց՝ և պապաքիլ, կամ մայրենի գթոյ՝ և նենգիլ, կամ խնամոց աստուածեան աջոյդ՝ և զզուիլ:

Բ. Եւ արդ ընդ ախտացելոյն սաստկապէս մարմնոյն բորբոքութեամբ հոգւոյս վտանգաւ և ես պաղատիմ, տէր եթէ կամիս, կարող ես զիս սրբել: Ընդ աչացուացն նեղելոց մշտագիշերն խարխափանօք՝ մեծակական ձայնիւ հառաչեմ. ոչ որդի անուանեմ Դաւթի, այլ ծը-

նունդ էիդ Աստուծոյ դաւանեմ. ոչ միայն ռաբբի կոչեմ, որ վարդապետացն է պատիւ կարծողական զիսկն գիտելոյ, այլ տէր երկնի և երկրի հաւատամ: Ոչ ձեռինդ միայն ձգմամբ հպաւորութեան, ով բարեգութ Աստուած մերձաւոր, այլ 'ի բացեայ գոլով միջոցաւ մեծաւ՝ ակն ունիմ զօրել քո բանիդ առ իմ բժշկութիւն: Ոչ թէ ինչ խորոց կասկածանաց միջոցի բանի, որ երկմըտութեան կարծի նշանակ, 'ի մէջ արկանեմ կամելոյն և ողորմութեան, այլ կամիս որպէս բարեգութ, և կարես որպէս զօրաւոր. ասա բանիւդ, և բժշկեցայց: Ընդ հարիւրապետին հաւատոց և ես լծակցեմ. ոչ մինչ անձուկ միայն բացակայութեամբ հեռի լինելով խորան 'ի խորանէ հաւատամ ազդել քոյ կարողութեանդ առ յարութիւն և բժըշկութիւն, այլ 'ի վերինն երկնի բազմելով և 'ի ստորինս երկրի բովանդակ, առ հրաշիցն սքանչելութիւն ոչ ունիմ հաստուցանել:

Գ. Շնորհեա ինձ, որպէս դատա-

կնիք բանին քո վճռեցաւ առ պտու-
ղրկին ընդունելութիւն, հնդից հա-
րիւրոց գենարաց պարտուց շնոր-
հաբաշխութիւն՝ Աստուած բարու-
թեանց և տէր երանութեանց, որ
յաճախն ընձեռել՝ բազում փառա-
ւորիս, և 'ի շատն մատուցանել՝ նո-
վին չափ սիրիս, և յառաւելն ողոր-
մել՝ կրկին բարգաւաճիս, և յայս-
քան բարիս լրաւամբք գովիս, և
ամենայնի տէր գոլով հաւասարորդ-
ճանաչիս, և որ զբոլորն ունիս՝ ընդ-
մերում կշռիս, և անճառելեաւդ-
ձրիւ մերայնովքս վճարիս, և ընդ-
երկրաւորիս զանվախճանն պարտ
վարկանիս, և մեծագրեալ քո ըղ-
՛մերն՝ վեհս գոհաբանիս, և 'ի սա-
կաւուն տուչութիւն դոյզն փառա-
ւորիլ ոչ ամբարտաւանիս: Արա և
ինձ զնոյն գթութիւն ունողիս ըղ-
գործս անհամար պարտուց. զի և 'ի
ճառս երախտեաց քումդ պարգևաց՝
նորին իսկ սակով սիրելն կարգեսցի.
և քեզ փառք յամենայնի. ամէն:

ԲԱՆ ԺԲ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան Նորին հանդերձ առ Նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Արդ ես ծնունդս մեղաց, որդիս մահացու երկանց, արդարև անսահման բիւրուց քանքարաց տուժից դոլ հատուցանող 'ի միում աւուր: Այլ ոչ թէ առ փոքրկութիւն մարդկային մտաց հայցեմ ներութիւն, այլ առ աննուազ լիութիւն փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի պաղատիմ մարդասիրութիւն, որ չէի երբեմն և ստեղծեր, չմաղթեցի և դուարարեր, չև ես եկեալ 'ի լոյս՝ և տեսեր, ոչ յայտնեցեալ իմ՝ և գթացար, ոչ կարդացեալ՝ և խնամարկեցեր, ոչ համբարձեալ ձեռն՝ և նայեցար, ոչ պաղատեալ՝ և ողորմեցար, ոչ կերպացեալ ձայնիս՝ և լուար,

ոչ հեծեծեալ՝ և ունկնդրեցեր, դիտելով զարդեան դիպուածոյս՝ և չանտեսեցեր, նախահայեացդ աչօք նկատեալ զպատժապարտիս չարագործութիւն՝ և յօրինեցեր: Եւ արդ զքո արարեալս և զքև փրկեալս և զայսքանեաց խնամոց յանձանձեալս մի 'ի սպառ կորուսցէ մեղացն հարուած գիւտք բանսարկուին, մի յաղթեսցէ յամառութեանս խմոյ մառախուղ՝ ներողութեան քո լուսոյ, մի սրտիս կարծրութիւն՝ երկայնամիտ բարութեանդ, մի մահացու մեղքս՝ ամենակատարդ լրութեան, մի տկարութիւնս նիւթոյ՝ անպարտելիդ բարձրութեան:

Բ. Ահա կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս յանուն քո՝ հզօր, արտասցես ողջ ի բրև զաւաջինն մինչ 'ի դրախտին փափկութեան զմարտուղն կենաց կթէլի: Կաշկանդեալ գօսացեալ 'ի կոր կործանմամբ ընդ կնոջն տագնապելոյ՝ կայ անուղղելի հոգւոյս թշուառութիւն, ընդ երկիր պշուցեալ մեղացն կքմամբ՝ սատանայական բուռն կապանօք, զի

մի զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն. խոնարհեաց առ իս, միայն ողորմած, զի բարձրացուցես զփայտս խոնարհ բանաւոր անկեալ, և զչորացեալս ծաղկեցուցես 'ի բարի կրօնս վայելչութեան, ըստ աստուածաբանութեան սուրբ մարգարէին: Որպէս զ'ի ծնէ կոյրն անլուսաւոր՝ չունիմ տեսարան, որով զատեղծչիդ նկատեալ զկերպ մաղթեցից, հզօր բարեգութ, միայն դու պաշտպան ակնարկեալ խնամովք անճառ քո սիրոյ՝ 'ի շնչական խօսուն քո անօթս, յանէից գոյաւորութիւն լուսոյ հաստեսցես: Ընդ երկոտասանամեայ չարեօք չարչարեալ վշտագին կնոջն տանջեցելոյ՝ գետովք մեղանաց արեան հեղեղմ. հայեաց 'ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պարածածկեալ, ուր ոչ է քղանցք ձեռաստեղծական վերարկուի ձորձոյ, այլ տարածումն հրաշից ամենայն ուրեք զօրացեալ: Ոչ օծութեամբ իւրով պատժապարտս ընդ մեղաւորին մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից գարշապարդ՝ զկաթիլս աչացս փարփուք հերացս

ընծայեցուցանեմ, այլ զամբիծ հաւատս ամբարձմամբ բազկացս ստոյգ գաւանմամբ հոգւոյ ողջունիւ շըրթանց կափուցմամբ զերկիր համբուրեմ, խառնեալ հեծութիւն աղբերցս արտասուաց՝ բժշկութիւն հոգւոյս աղերսեմ: Վասնեալ մեղանօք հոգւոյս գոյութիւն լուծեալ մեղկութեամբ, և յերկուց կայից միայնակողմամբ անհաստատ հետովք զընթացից գործին՝ նահանջմամբ չարին՝ զհետեւականն բարձողութիւն շինուածոյ մարմնոյս՝ առ ես ծառոյն կենսառիթ պտղոյն խափանեցելոյ, պատապարեսցես անդրէն վերստին, միայն հնարաւորդ առ 'ի փրկութիւն: Զփառաբանարան հատուածոյ կերպիս 'ի քէն եղելոյ՝ ամբափակ խցմամբ համրացոյց արգել հողմն բանսարկուին. հոգիդ քո ազդեալ մեծդ ողորմութեամբ, ըստ յաւետարանին բժշկեցելոյ, հրաշափառաւորս բարեգործեսցես բանդ կենդանի՝ ինձ խօսողութիւն անսայթաքելի: Անկեալ կամ չարեօք 'ի մահիճս ախտից ընկողնոց մեղաց՝ դի

կենդանի և խօսուն մեռեալ, կարե-
կցեալ խնամս թշուառութեան՝
ողբականօք գգուանաց ձայնից, ով
բարերար որդի Աստուծոյ, օրհնա-
բանեալ աչացդ ցօղով վերական-
գնեացես 'ի կենդանութիւն, եբր ըղ-
սիրելին 'ի յանշնչական մեռելու-
թենէ: Սոյդ դառնացողս 'ի գբի
մեղաց կամ տարակուսեալ, ձեռն
մատուցեալ՝ արև անստուեր որդի
բարձրելոյ, հանցես զիս 'ի լոյս քումդ
նշուլից: Ընդ աղիողորմ թշուառու-
թեան կականման ձայնի այրւոյն 'ի
Նայինն մօր միամօրին, տատանմամբ
մատանցն, կոծմամբ կրծիցն, հառ-
մամբ արտասուացն, տուայտանօք
տխրութեան դիմացն, և ես պաղա-
տիմ վերջին հեծութեամբս, տուր
յուսահատելոյս զքաջալերութիւն
մխիթարութեան գթած քո բանիդ,
ասելով և ինձ գովեալդ բարի ստեղ-
ծիչ աշխարհի, թէ մի լար գերի բազ-
մաց ողբալի. որով ընդ պատանւոյն
կենդանացելոյ 'ի վշտացելոյ ծնողին
ափոփանս՝ զամենապարտ ոգիս ըն-
կալայց 'ի քէն ընդ նմին կրկին նորո-

գեալ։ Ընդ այսակիր անզգայելոցն
գիւալլուկ և քարակոշկոճ հեղձա-
մըղձուկ եղկելի անձանցն, քստմնե-
լի գխասխառիւ հերացն, վայրենաբես
բանդագուշելոցն, 'ի քէն ողորմեալ
փրկիչ բոլորից, իբրև զնոսին առ քեզ
դիմեցից. հեղքեալ մերժեսցես ըզ-
գունդս չարացն ապականողաց 'ի
քո խորանէս, զի ժամանեալ հոգիդ
քո բարի այսրէն հանգիցէ, լցեալ
զմարմինս մաքրութեամբ շնչոյս՝ ըզ-
գեցմամբ անդամոցս, զգաստ արա-
ցես զխելագարեալս ամենաթը-
շուառ։ Ընդ գերեցեալ դժոխաբնա-
կաց վտարանդելոցն հոգւոց ար-
գելեալ կամ 'ի վտանգի. զձաւա-
գայթ ողորմութեան փառաց քոց
ծագեալ՝ լոյս իմ անձկութեան, 'ի
կապանաց օցտողին զերծեալ զիս ա-
պրեցուսցես։ Գաղտնորոգայթ ան-
երևութերակ վրիպակ արահետ
դարշութեամբ մեղաց ջրդողեցեալ
ոգւոյս կերպարան կայ 'ի տաղնա-
պի. զծածկեցեալն 'ի տեսողու-
թեանց զչարագործին թիւնիցն այ-
տուցմունս, քո ինքնաւորդ զօրե-

զութեամբ որդի Աստուծոյ, գթածաբար առողջացուցես ։ Զբազմազան տարազս ցեղիցն զանազանից ախտաւորութեանց մահացուցանողաց լուրականօք կորստեան բերիւք, դժնդակարմատն շառաւեղօք հաստատեցելովք 'ի յանդաստանի անօրէն մարմնոյս, տարակորզեսցես 'ի ձեռն ձեռինդ ամենակալի, որ արօրագրեալ միշտ՝ և մշակես զսահմանս հոգւոց առ բանիդ կենաց արդիւնաւորութիւն ։

Գ. Եւ քանզի անցաւ ըստ նմանութիւն օրինակութեանց յանցուածոցս վէր, ըստ Ճարակողն քաղցկեղի, առ բնաւ անդամս մասնաւորեալ զախտին տարածումն, չիք սպեղանի իբր Իսրայէլի առ անչափութիւն խարանացն մատուցանել. 'ի խարսխաց բարձիցս մինչև ցափն կառուցման լրութեան անդամոցս չէ առողջութիւն, այլ ամենևին անբժշկութիւն ։ Իսկ դու ողորմած բարերար օրհնեալ և երկայնամիտ թագաւոր անմահ, լուր պաղատանացս արգահատութեան սրտից վտանգի,

որ կարդամս առ քեզ տէր 'ի նեղու-
թեան ։

ԲԱՆ ԺԹ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հայցողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա. ՆԱՑԵՆԱՑ ամենահայեաց տե-
սութիւն կենաց բարութեան յու-
սոյ 'ի մեծաբարբառ աղաղակ ցա-
ւագնեալ անձինս հեծեծանաց։ Ան-
հաս մեծութիւն, անուն ահաւոր,
բարբառ կենդանի, լոյր ցանկալի,
ճաշակ ախորժելի, կոչումն պաշ-
տելի, բարութիւն խոստովանելի,
ազդումն խնկելի, իսկութիւն դա-
ւանելի, էութիւն փառաւորելի,
գոյութիւն օրհնաբանելի, տէր Յի-
սուս ընդ Հօր քում գովեալ և եր-
կրպագեալ, և ընդ Հոգւոյդ սրբոյ
բարձրացեալ և վերաձայնեալ, որ

միայն մարմնացար վասն մեր ըստ մեզ, զի արասցես զմեզ վասն քո ըստ քեզ, լոյս ամենայն, յամենայնի ողորմած, հզօր, երկնային, և այժմ զլուծեալ և զխորտակեալ հողանիւթ անօթս աստուածօրէն հրաշակերտութեամբ, աղաչեմ գթած, նորոգ հաստատեա: Զքոյին պատկերս մեղօք հնացեալս՝ 'ի քլրայս հալոցաց կայծականք բանիդ, պաղատիմ առ քեզ, վերստին ձուլեա: Զխախտեալ չինուած սքումդ հանգստեան խորանի մարմնոյս՝ պահպանեա հոգւոյս, մաղթեմ բարերար, 'ի բնակութիւն քեզ մաքրագործեա: Մի հատուցաներ չարեաց իմ գործոց զնոյն փոխատրութիւն: Արբեալ եմ ըստ մարգարէին բանի՝ և ոչ 'ի գինւոյ. Թափեա զմրուրս անօրէնութեան Թմբրութեան մահու բաժակիս՝ աղատարար հրամանաւդ ամենակեցոյց. զի մի զքոյդ քամեցից 'ի վերջին աւուր յետնում հատուցմանն:

Բ. Արդար ես յիրաւունս քո, և յաղթող 'ի դատաստանի. եթէ մա-

հու մատնես, ճշմարիտ են գործք քո, եթէ դատապարտես՝ աստուած սկսեալ զանձողական կշտամբութիւն, ստոյգ են հատուցմունք քո. եթէ յանդունդս խորոց սուզեսցես, թէ զկենդանութիւն շարժմանս բարձցես, թէ զբանիս զօրութիւն ունայնացուսցես, թէ զաչացս պատուհանս ստուերացուսցես, թէ զկենացն ճաշակ 'ի քեզ ինքն ամփոփեսցես, թէ զհասարակաց կերակրոյս դարմանս բարձցես, թէ զաւուրցս հարստութիւն համառօտեսցես, թէ ընդ իջման քաղցրութեան ցօղոյ և հուր տեղասցես, թէ 'ի լրութենէ բանի քոյ սովեցուսցես, թէ զականջացս դրունս խցցես, թէ զշնորհիդ ձիր կորեսցես, թէ զգետին յատակի ոտիցս սասանեցուսցես, թէ յանձկալի երեսաց լուսոյդ քոյ հանցես, թէ 'ի համօրէն աշխարհէ աստի հերքեսցես, թէ փայլատակմամբք հրոյ պակուսցես, թէ անբժշկական ցաւօք դատեսցես, թէ դիւաց չարաց մատնեսցես, թէ գազանաց ժանեօք մանրեսցես, թէ հողմով ցասման

հաւեսցես, և թէ այլ ինչ նորոգ արարած տանջանարանաց կազմեսցես՝ չար քան զտարտարոսն և սաստիկ քան զգեհենն, թունաւորագոյն քան զորդունսն, տարակուսելի քան զխաւարն, երկիւղագին քան զխորխորատն, ողորմելի քան զմերկութիւնն, վկայեմ անձամբ անձին՝ յոյժ պարտապան գոլ սոցա:

Գ. Եւ քանզի յաւէտ տպաւորագոյն են նմանութիւնք փոխարութեանցն առ ազգակցութիւն մեղանացս՝ իբր պատկերակիցք միտեսակք զուգաշաւիղք նշանակիչք այր խորհրդոյ, արդ կարեւոր է խոստովանել և յանդիմանել զերեսացն ծածկոյթս առ ծանօթութիւն խնդրողին: Որպէս՝ զի ոչ ջերմն սիրով առ ընկերին կարիս մատուցայ, յիրաւի 'ի նախնումն վտանգին տագնապեալ սառնում: Եւ զի ոչ զցանկականն խրոխտականութիւն սանձեցի, յարժանի կրեմ երկեւղիս զանզամանալի զկիզումն: Եւ քանզի ոչ սիրեցի զլուսոյդ աւետիս, արդար հատուցմամբ 'ի մթութիւն ըմբռնո-

ղական միգլին կորստեան վրիպեալ դանդաչեմ: Եւ զի ոչ խորեցի զմանունս փոքունցն յանցանաց իբր անվնասակարք վարկանելով, պատկանայես 'ի խածանողականացն զազիրն զեռնոց խլթեալ խոցոտիմ: Եւ զի ոչ ձեռն կարկառի առ կիրս վըտանգաւորին՝ այց առնել նմին, 'ի դէպ իսկ ըստ գծագրութեան այսր օրինակի ապականութեան գրոյ նըւիրեալ մատնիմ:

Դ. Եւ արդ ոչ յաստուածուստ ամենաբարի գանձուցդ չարիս, և ոչ 'ի լուսոյդ նշուլից խաւար, և ոչ յապաւինութենէդ գայթագղութիւն, այլ ես յինձէն կորստեան որդիս գտի զայսոսիկ. մեղանք անօրէնութեան իմոյ գանձեցին նիւթեցին զայսքանեաց բարկութեան մթերս. Հոգւոյ իշխանին մոլորութեան հնազանդեալ, թողի զտեղի քո նորա, ըստ գրոյն խրատու յանդիմանութեան: Եւ քանզի յայտնեցաւ յետուստ գաղտնեաց առականաց մարմնոյ անդամոց, և արկաւ զերեսօք կերպիս անվայելուչ տուեր ամօթոյ, ըստ

մարգարէին առակի, տգեղս ցու֊
ցեալ զիս ամենեւին իբր մերկացեալ
խայտառակեցելոյ պտունկի, ծագեա
յիս զլոյս քաւութեան, արքայ եր֊
կնաւոր, զի թօթափեալ զմեղաց փո֊
շիս ըստ աւետեաց ձայնին դարձե֊
լոցն 'ի Բաբելոնէ, նստայց վերստին
կանգնեալ 'ի հողոյ, և 'ի հաստատու֊
թիւն յուսոյդ հիմնացեալ անսասա֊
նելի, ըստ եսայեան բանին, զգեցեալ
զզօրութիւն բազկի կարութեան
նախնում մաքրութեանն, վասն մե֊
ծութեան փառաց քաղցրութեան
ամենապարգև քոյ աստուածու֊
թեանդ· օրհնեալ յաւիտեանս,
ամէն։

ԲԱՆ Ի.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան սրտին հոգւոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Տէր տէր անոխակալ և երկայնամիտ, ներող, բարեգութ, հզօր, ողորմած. ահա ճշմարտութեամբ են գործք քո, և խոստովանեալ դատաստանք քո. վկայեալ են ընտրութիւնք քո՝ տեսողդ ծածկութից: Ընդ երից երջանկաց մանկանցն՝ որք կիզանողական բոցովն փորձեցան և ոչ վնասեցան 'ի Բաբելոնին, զնոցա թախծութեան զերգն հառաչեմ. մեղայ, անօրինեցայ, յանցեայ, ապստամբեցայ, և պատուիրանաց քոց ոչ անսացի: Եւ քանզի մաքուր գոլով 'ի վնասուց նոքա և զայս խոստովանութիւն գոչէին, իսկ ես ընդ նոցայն նովին աղերսիւ ձայնակ-

ցեալ սմին ողբոց երգութեան, և այլ յաւելից ամենապարտս մահու։ Ընդ Դանիէլի երանեալ և սուրբ մեծ մարգարէի, որ 'ի քում հարազատութեան ազգականութէ տանն Յուդայի շառաւիղ ընտրեալ, զնորայն առեալ ընդունական և նուիրական բանից պաղատանս, խմորս պատժականութեան գոչմամբ հեծութեանս և այլ կրկնեցից։ Ի մէջ գիտութեանս անպատշաճական գնացի, զարտուղի սխալեալ դժնդակալէս. այս է ամենայնիւ ամենայն իրօք մեղանչելն։ Ըստ սահման կրթութեան կամաց քոց արտաքս վազեցի. որ է հաւաստի կերպարան բասիր անօրէնութեան։ Անգիտից չափոց չարութեան գործոց լրումն յաճախութեան նիւթեցի. որ է ճշգրիտ պատկեր յանցաւորութեան։ Սպառնացար, և ոչ զարհուրեցայ. արգահատեցեր, և ոչ երբէք լուայ. որ է ապստամբութեան յայտնի նշանակ։ Քեզ արդարութիւն հանդերձեցեր, բարերար, և ինձ ամօթ և պատկառանս պատրաստեցեր. քեզ

փառս վայելչականս, և ինձ նախա-
տինս յարմարաւորս. քեզ քաղցրու-
թի՛ւ յիշատակ, և ինձ մաղձ քացա-
խեալ 'ի կատարածի. քեզ բարեբա-
նութիւն անլուելի, և ինձ ձայնս ող-
բոց աղաղակի. քեզ օրհնութիւնս
երգոց խնկելի, և ինձ մերժումն տա-
րագրութեան. քեզ իրաւունս բազմ-
արժանիս, և ինձ պատասխանատու-
ութիւնս ամենավարանս. քեզ բար-
ձրութիւնս անճառ գովեստից, և ինձ
զաճիւն լիզելոյ պատիժ ձաղանաց:

Բ. Եւ արդ ընկալար դու բարեաց
նորութեանց անկշիռ սահման՝ ըզ-
բոյոցդ ախորժականաց կնդրկաց
պտղոց վերառեալ ըստ քեզ, և ես
զիմոյս աստէն առ սմին պարսաւանս
յօգուտս կրկնակի բարդեալ ինձ ըստ
իս: Իսկ եթէ անարատից մաղթա-
նաց այս էր յանձնառութիւն, իսկ
ինձ զո՞րս հիւսեցից չարս և տողս բա-
նից դարովականաց, որ քան զամե-
նայն դժնեայս յաւէտ վրիպեցայ:
Մոլորեցայ անառակ ընթացիւք 'ի
միտս վայրենիս. յանդգնեցայ շըր-
թամբքխօսից'ի բանսերկրաւորս. զա-

կատեցայ անկասելի 'ի պատկառելեացն գործոց: Փքացայ, վերացայ, որ յետ սակաւ մի ժամանակի 'ի հող մահու եմ իջանելոց. գոռոզացայ, բարձրացայ, որ և ոչ զգրաւական հոգւոյս տուրևառութեան ընչոյս ունիմ 'ի ձեռին: Ամբարտաւանեցայ փոշիս շնչաւոր, ամբարհաւաճեցայ կաւս ձայնաւոր, հպարտացայ հողս անարգութեան, 'ի վեր ամբարձայ մոխիրս մերժելի, բազուկ կառուցի բաժակս մանրելի: Տարածեցայ առաւել իբր վէհ, և դարձեալ իբր ընդհերքեալ առ իս ինքն ամփոփեցայ: Բարկութեանն բոցով ցոլացայ սիրտս բանաւոր. իբր զանմեռ ոք մեծամտեցի, որ ընդ քառատանեաց մահու եմ փակեալ: Գիրկս արկի կենցաղոյս սիրոյ, և 'ի քեզ Թիկունս փոխանակ դիմաց դարձուցի. 'ի Թըռիչս մտաց ընդ խաւար խորհրդոց սլացայ. զանարատ հոգիս մարմնոյս փափկութեամբ յաւէտ վատեցի. ընդ զօրութիւն աջակողման կողմանս տկար արարի, ահեկանացս կայից ուժգնութիւն տալով յաղթեցի: Զքեզ

իսկ տեսի հոգացեալ վասն իմ, զոր
չէ սատ գրելի, և ոչ պատկառեցի.
իբրև զհաւ վայրենի սրացայ, ըստ ով-
սէեան բանին առ Եփրեմ, 'ի նախ-
նին իմ սովորութիւն: Յաղօթարանն
վայրի ընդ պատարագմունս այսր կեն-
ցաղոյս շրջանակեցայ. ոչ կացուցի
յոտին զերկվար մտացս երասանաւ
բանին: Ընդ հին չարութեանցն նո-
րոգ ինքնաստեղծութիւնս գտի. ա-
նուրս ըստ Յոբայ ծանուցս և անտա-
նելիս ինձէն ինձ սատակացուցի. ա-
ռիգած անկարկատելի, ըստ Երե-
միայի, զանձն իմ արարի. իբր զվի-
ժած անգրելի կոչման, ըստ առակ-
արկուին, 'ի մարդկանէ համարոյ
եղծայ. իբր զհանդերձս ինչ ապա-
րահից, ըստ եսայեան բանին, զաղ-
բացայ. որպէս զթրծեալ աման խե-
ցեղէն փշրեցայ անարծարծելի. ըստ
բամբասանացն Եդոմայ 'ի մարգարէ-
էն զչորրորդ չափն անօրէնութեան
սատակման ինձ պատրաստեցի: Եւ
զի՞նչ ստութիւն առ այս՝ և զայս յա-
ւելուլ ընդ այս. քանզի զվրանն իսկ
դիւանուէր Մողոքայ առի ինձ այս-

րէն՝ առ դժոխոցն ժառանգու֊
թիւն, լքեալ զերկնայինն յեղանա֊
կաւ իմն օրինակի նմանակիր ձևակեր֊
պութեան, որպէս առակ պատկերի
աստեղն Ռեփանայ բաբելականի՝
յԻսրայելէ պատուեցեալ ցուցաւ
՚ի Սինայ ։

Գ. Իսկ արդ զի ՚ի նախնի շնորհին
համարձակութենէ դարձեալ փո֊
խեցայ, զրկեցայ, ելայ, հեռացայ,
բաժանեցայ և անպատուաստելի
կորեցայ, արդ ընկալ զիս տէր
վերստին կերպարանեալ ՚ի պատ֊
կեր հոգւոյ, զանարժանս կենաց
իբր զմահապարտ, իբր զչարագործ,
իբր զպատկառեալ, իբր զկոխան
եղեալ բանսարկուին, որպէս զան֊
բժշկելի մանրեցեալ, որպէս ըղ֊
հասեալ յատակս մահու, որպէս
զգարշեցեալ, որպէս զխոտան գը֊
տեալ քո կոչմանդ, որպէս միանգա֊
մայն ՚ի կորուստ վարեալ, որպէս
դեգերեալ, որպէս վանեցեալ, որ֊
պէս տարակուսեալ, որպէս թշուա֊
ռացեալ, որպէս վհատեալ, որպէս
կործանեալ, որպէս խորտակեալ,

որպէս բեկեալ, որպէս զթախծեալ, որպէս յոգնի տրտմեցեալ, որպէս թշնամանեալ: Իսկ դարձեալ ակնարկելով քո՝ գթած, մարդասէր, հզօր, 'ի յաղերս բանիս՝ որպէս զղջացեալ, որպէս խոստովանեալ, որպէս 'ի յոտըս քո դիմեցեալ, որպէս զապաշխարեալ: Որ կշռես, գրես և մեծ համարիս զհառաչ հոգւոյ և զաղգումն շնչոց հեծութեան, զկսկիծ չրթանց, զպապաքել լեզուի և զտխրականութիւն երեսաց, զկամս խորհըրդոց և զյօժարութիւն խորութեան սրտից: Որ փրկութիւնդ ես անձանց, և տեսող ոչ գործեցելոց, և ստեղծիչ բոլորից, և բժիշկ վիրաց աներևութից, պաշտպան յուսացելոց, և բարեխնամող տէր ամենեցուն: Եւ քեզ փառք յամենայնի, յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԻԱ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ քանզի ես ինձէն անձամբ իմով ինքնագրաւ 'ի մահ՝ ոչ կացի երբէք 'ի յոստ մարդոյ, և ոչ սիրտ բանականի ստացայ՝ ըստ գրոյն, և քանզի ոչ փոփոխեցայ 'ի նախակարգելոցդ, և ոչ ընդ բարուոք ուղին ընթացայ, ընդէր ոչ զխոստորնական հետոցն խաւարայնոց զդէմս ցուցից 'ի սահման կարգի այսր ընթերցուածոյ: Առ որս ածեալ յարմարեալ առ սոյն զկերպարան տեսակի բանիցերեսաց, ըստ վերադոյնդ նշանակելոյ անփոխադրելի պահելով, խոստովանեցայց վերստին դարձեալ սատանօր զմնացեալ չարութեանց ըղբիծս, զոր յաջորդաւդ է իմանալ:

Բ. Օտար ժանտագործս արժանապատիժս՝ աճեցուն արարի գնացիւք անսաստութեան զգունդն բելիարայ: Կաքաւս կայթից և ցոյցս վազից խաղալկացն դիւաց գարշելեաց ճարտար խաբողաց ծուլութեամբս իմով շնորհեցի: Գանս գաղտնիս և խոցուածս անյայտս 'ի կործանեցելոցն դահճաց ընկալայ: Ոչ հերքեցի զվանեալսն խաչիւն Քրիստոսի, քան թէ անդրէն առաւել կրկին իսկ զօրացուցի: Վասն իմոյ հեքոյս անօրէնութեան անունդ Յիսուսի հայհոյի 'ի մէջ այսականաց, որպէս վասն Իսրայէլի 'ի մէջ հեթանոսաց: Հարուածս հարուածոց վնասակարս ապականութեանց ժանտոյ և թրթռոյ և այլոց կերչաց վատնողաց զծաղիկ հոգւոյս, ըստ սրբոյն Յովելեայ հրաշական ողբոցն, որ 'ի ցոյցս երկրի վասն Իսրայէլի՝ յառակս հինից և չարաց հոգւոց, յիս ինքն տնկեցի. առեղծանել զնոսա պատրաստեցայ, քան թէ սատակել: Բիւրս կուտեալ հաւաքեցի անձին իմում մարտիկս մահաղէնս. կշտամ-

բիւր ինձ գոյացուցի անխրատս և անպատկառելիս. Ներհակս ինձ զօրացուցի ապառումն և անկռուելիս. դառնիս ինձ առ ի մասունս ընդ քաղցրաւենեացն ճաշակաց, առ ստացողըն միշտ նենգաւորս, և առ բանսարկուն յաւէտ հաւատարիմս: Աւաղ աղէտիս, վիշտ վտանգիս, խաւար ամօթոյս, մութ պատկառանացս. զիա՞րդ և առ բանիս յանդիմանութիւն համարձակեցայց. մեծ է ձայնս գուժի, և անբերելի բողոքս աղաղակի: Քանզի թէ շհո՛դիս էր զիմ տեսանել, ոգեղս և նուաղս և ամենևին ներգևեալս, ցաւովք հեծութեանս 'ի վերջինս վարեալ վարանումն, և մրճոտեալ աղտեղեալ գունով զաղբուլթէ իբր պղաշտօնատար մեհենի. վասն զի նոյն է սպաս տանել ձուլեալ պատկերի, և մեղաց ախտի: Արդ ես գնացի ընդ այս ճանապարհ կորստեան հետոց խաւարի. ետու զբաժինն քո ցանկալի յանապատ անկոխ, ըստ մարգարէին որ առ քահանայսն Իսրայէլի ամբաստանութեան:

Գ. Եւ զիա՞րդ ասացից անձին իմում մարդ՝ գրեալս ընդ անմարդիս. և ի՞բր անուանեցայց բանական՝ անբանիցն յիմարութեան կցորդեալ. և ո՞րպէս կոչեցայց տեսանողական՝ մթացուցեալ զլոյսս որ յիս. և ընդէ՞ր համբաւեցայց զգայական՝ զիմաստիցս դրունս փակեալ. կամ որո՞վք ցուցայց տպաւորութիւն նկարագրութեան անեղծին շնորհի՝ անձամբ ինձէն յոգի մահացեալ. նա և ոչ շարժողական և կամ շնչական ունիմ անուանել, թող թէ հոգեկան կամ մտաց ընդունական. անպիտանս 'ի թիւս անօթոց, անարգս 'ի քարինս որմոց, արհամարհեալս 'ի կարգս կոչեցելոց, վատթարս 'ի յազգս հրաւիրելոց, արհաւրօք մահու պակուցեալս, անխրախուսելի 'ի բոլորեցունց՝ ցաւովք և տանջանօքն Երուսաղէմի ըստ Երեմիայի բանին խրատեցեալ, պակասեալ աւուրցս 'ի հեծութենէ, և ընթացք ամացս 'ի հառաչմանէ, ըստ Նուագարանաց երգողին: Իբր ասուի 'ի ցեցոյ և փայտ 'ի յորդանէ, ըստ Ի-

մասանոյն բանի 'ի խիթմանէ սրտիս հալեցայ. իբր զոստայն սարդից մաշեցայ, ըստ սաղմոսողին, և խոտան գտայ. իբր զամպ առաւօտեայ և զցօղ վաղորդայնի՝ ըստ մարգարէութեանն ձայնի՝ սպառեցայ: Այլ ո՜վ 'ի մարդ ոք ունիմ զյոյս, եթէ անիծեալ 'ի տեսանողէն անյուսադրելի վհատիմ. այլ 'ի քեզ, տէր իմ ոգեսէր, որ ընկղմեալ 'ի քոյդ գթութեանց բարեաց անբաւից, և 'ի բևեռելոյն ժամու 'ի խաչին մաղթեցեր մեծդ ողորմութեան առ Հայր քո բարձրեալ՝ քո չարչարողացն: Արդ շնորհեա ինձ յոյս քաւութեան կեանք և ապաւէն, և 'ի տուր շնչոյս թշուառի՝ առից զոգիդ քո բարի: Եւ քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով՝ զօրութիւն, յաղթութիւն, մեծութիւն և փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԻԲ․

Վերափոխին յաւելուած երկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի․

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա․ ԴԱՐՁԵԱԼ այլաբանեցից 'ի նոյն շարունակ բարդեալ զկշտամբանացս եղանակ գարովեալ անձինս, ածեալ մատուցեալ կրկին կացուցեալ նովին պատկերաւ 'ի նոյն սպամանի, թերևս գրեսցէ ինձ ամենագէտն զայս յանդիմանութեան դատակնիք կսկծեցուցանողական բանի ճշմարիտ խոստովանութիւն համայնից գործոց գաղտնութեանց չարեաց ։

Բ․ Այլ ոմն ձիս խօսնական կարծրերախ սանձակոտոր արձակերասան, յովանակս անհամբոյր վայրենական և անկրթական, երինջս աւազական անուղղական և անվարժա-

կան : Մարդ մոլեգնական տարա֊
գրական և կորստական, մանուկս մե֊
ղանչական անխրատական և վարա֊
տական, անտես մահապարտական
տարտամական և անգործական, բա֊
նականս անասնական գազանական
և անմաքրական : Զիթենիս ամայա֊
կան անպտղական և կործանական,
մարմինս հոգւոյս իմ թախծողական
դատողական և տանջողական, խո֊
ցեալս անբժշկական անխնամական
և անկանգնական : Ոսկի չարս կայ֊
սերական՝ արդ վատնական և ան֊
գտական, ծառայս սխալական փա֊
խըստական և թշուառական :

Գ. Ահա ես ինքն ինձէն կամա֊
ւորապէս անձնամատն և մարմնա֊
կործան, հոգեկորոյս և միշտ մտա֊
խաբ, կամակոր իսկ և սրտաբեկ, ու֊
շամոռաց և հանճարազրաւ, զգայա֊
զիրկ և իմաստասպառ, յայրատա֊
տես և եղեռնալուր : Ես աստուստ
և անդուստ բնաւիւք բորբոքմամբք
մահաբեր երկամբք վնասեալ, ոչ
միով իւիք տեսութեամբ 'ի գործ
ընտրութեան քեզ պիտանացուս,

տէրդ բոլորից . ողբամ զորովայնն , որ երկնեացն զիս . աշխարեմ զըստինան , որ դիեցուցին . ընդէ՞ր ոչ մաղձ մակարդեալ ընդ կաթինն ձգեցի , զի՞արդ ոչ դառնութիւն ինձ ընդ քաղցրութեան ջամբեալ մատուցաւ : Զի եթէ ես ինձէն անձին իմում դժնեայ դատախազ համբարձայ այսքանեօք բանիւք , և ունիմ տակաւին զսուր բարկութեանս անխոնարհելի , ո՞վ ոք 'ի յերկրածնաց սատի զիս ողոքեսցէ . զամենայն խայտառակեցից , զընաւէութիւնս դատեալ տուժեցից , զհամօրէն զվնասակարացն զգունդ գանեցից , զխոցողացն զինուորութեանց դատախազեցից , զդայականացն գլխաւորութիւնս կշտամբեցից : Մեղայ ամենայնիւ յամենայնի , ողորմեա գըթած . ոչ նոր ինչ գտեր յիս զյանցանացս պարտեաց մառախուղ , այլ նոյն եմ յաւէտ նովին պատահմամբ պարտաւորութեան , անկցելի ձորձով սխալեալ առաջի քո՝ անփոփոխելի , և դու միայն խնկապէս գթած օրհնեալ մարդասէր , ընդ աջմէ ի-

մոյս փրկութեան կանխեալ ներու-
թեամբ անայլայլելի :

Դ. Արդ մատո, խնամակալ, հզօր,
երկնաւոր, բարի, ամենից հաստիչ
յոչէից, ղբանիդ զօրութեամբ իմաս-
տից կայծակն 'ի գործի ազդման ըն-
ղուխ շարժութեան, առիթ մաքրու-
թէ յամենուստ զգայականաց գոյա-
ւորութեանց յիս մասնաւորելոց՝
քո ձեռակերտից, սոքօք առ 'ի
քէն եղելովք և բժշկելովք կրկին
հանդերձանօք, անպակաս ձայնիւ,
անհատ բարբառով, քեզ վերընծայ-
ել գոհաբանութիւն 'ի փառս մե-
ծութեան Հօրդ քո Աստուծոյ մե-
րոյ, յաւիտեանս. ամէն :

ԲԱՆ ԾԳ․

Վերստին յաւելուած երգին հեծութեան նորին հնչողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի․

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա․ Տէր Աստուած ամենայնի, զօրաւոր յամենայնի, անսպառագիր եւ անվայրափակ տեղի ամենեցուն․ բոլոր իսկութեամբ հուպ յամենեսին, անուրեք վայրից, եւ չիք սահման առանց քո։ Ոչ երեւալ երբէք, եւ ոչ տեսականութիւն առանց քո ծագման լուսաւոր։ Փառք ահաւորութեան, անուն անհասութեան, կոչումն մեծութեան, ձայն անբաւութեան, իսկութիւն անքննութեան, անմատչելի հեռաւոր, եւ անընդմիջելի մերձաւոր, տեսող հեծութեան, նկատիչ թշուառութեան, մօտակայ թախծութեան, ամենաբոյժ հնար անճարութեան, հայր գթութեանց,

ծագող ողորմութեան, Աստուած մխիթարութեան:

Բ. Հայեաց տէր ողորմութեամբ 'ի պատկեր վշտաց դառնութեան բազմավտանգ կրիցս կարեաց, զոր հանդէպ քո տարածանեմ. կցորդակից լեր բժշկապէս, և մի 'ի խորշ ընտրութեան կոչէր դատաւորաբար: Արդարև մեծ է վտանգ տարակուսանաց ցաւոց այսր վարանման, յորժամ իցէ մարմինն մեղօք գրաւեալ. և անձն 'ի գործոց չարեաց ոչ մեկուսացեալ, գործնականացն գործի սովորութեամբ կարեաց կապեալ, զանգուածն հանդերձանաց մահացու կրիւք շաղախեալ. զգայութիւն սրտին իմաստից խեթիւ խոցոտեալ. ակնկալութիւն բարեացն բնաւին բարձեալ, և 'ի բանականութեան ընդ անասունս դասակարգեալ, և զաղիր գարշութն ընդ գոյութեան շարամանեալ, և տեսականացն ողջ ելով իմանալիքն վիրաւորեալ, և 'ի սատակութենէ յանցանացն յիշատակի յաւէտ յուսահատեալ, և տագնապաւ

նախագործելոցն միշտ տարակու-
սեալ, և յստակութիւն աղերսին 'ի
սպառ սղոտրեալ, և խղճիւ մտացն
յուզմանց կրկին ճենճերեալ, և
ձեռն 'ի մաճի գործոյն պլետնոցն
հետազօտեալ, և կերպ 'ի յառաջ
դիմեալ՝ ոտք 'ի վերջ կոյս յետա-
հարեալ, և գխտութեամբ էիցն՝ 'ի
չէիցն միշտ խաբեցեալ, և 'ի մտացն
մարտ՝ 'ի փոքունցն յաղթահարեալ,
և 'ի թառանչ սրտին հագագին
դուռն հրդեհեալ, և խռնաւ զօրուե̃
քմացն ամենայն ուրեք տոչորեալ, և
անարև միգով յամենայն մասանց
պարփակեալ, և լայնութե̃ անկա-
լութե̃ն ամենևին 'ի սպառ ամփո-
փեալ, և անբերելեացն տոյժ 'ի զգա-
լիսն տպաւորեալ, և եղկութիւն
կորստեանն 'ի յուշ անդ եկեալ, և
դատակնիք հատուցմանն 'ի դիւանի
մտացն գրեցեալ, և բարերարին ակն
'ի ցասումն իմն երևեցեալ, և լոյսն
բնութեամբ՝ զանգուածոյ հողոյս
զայրացեալ, և ահաւորութիւն էին
ընդ փոքրկութիւն բնութեանս ընդ-
հարեալ, և միշտ որոտմամբ բանից

բանաւոր մտերոյս բարկացեալ, և իրաւանցն վկմօք զարժանիս մահու կոչկոճեալ, և որ խմն է տաղանդ՝ յանառակս առաւէն կորուսեալ, և պատուական իւրն ստացուած իբրև անարգ յերկրի թաղեալ, և տաժանմանցն արդասիք ծուլութեանն մթով ծածկեալ, և իբրև զ'ի բաց բարձեալ նշմարան Հրաշքի չերևեալ, և պատասխանարան լեզուիս՝ յիրաւանցն օտար՝ կարկեցեալ, և անհամբոյր շրթանցս դրութիւն օրինաւոր դատմամբ պապանձեալ, և յուզմունք մտացս 'ի զանազան մտաունս ցնդեալ, և զկեալն 'ի վերայ օգտին ոչ ինչ գիտացեալ, և 'ի կշռութիւն բարւոյն ընտրութե՛ յիմար երևեալ, և ընթացք ելիցն նհանջմամբ չարին խափանեալ, և վառարան իւղոյն աճիւնոփն հնոցի լցեալ, և անուանս գիր 'ի կենաց մատենէն եղծեալ, և կշտամբանք ընդ երանութեան անդ արձանացեալ:

Գ. Եթէ զինուոր տեսանեմ, մահու ակն ունիմ. եթէ պատգամաւոր, խստութեան. եթէ մատենա-

գէտ, մուրհակի կորստեան. եթէ օրինաւոր, անիծից. եթէ աւետարանական, փոշւոյ ոտիցն թօթափելոյ. եթէ բարեկրօն, յանդիմանութեան. եթէ ապառում, կսկծման: Եթէ ջրոյն ընտրութեան փորձիմ՝ խորտակիմ. եթէ դեղ ինչ դատման գտեմ, սատակիմ: Եթէ բերս նկատեմ բարութեան, 'ի կարծեաց չարեացս փախնում. եթէ ձեռն համբարձեալ, կորանամ. եթէ փոքր ինչ խրտուիլ, սարսեմ. եթէ սակաւ մի թնդիւն, ընդոստիմ. եթէ 'ի խըրախճանս ըմպելեաց հրաւիրիմ, դողամ. եթէ մեծիդ յանդիման լինիմ, սարսափեմ. եթէ 'ի հարցումն բանի կոչիմ, կարկիմ. եթէ իրաւամբք քննիմ, համրանամ: Արդ այսքան ամենաթշուառ և ողորմագին տարակուսանացս 'ի վերայ միմեանց բարդելոց, որք ղատորև զգայականաց սրտիս գոյութեան 'ի ներքուստ անտուստ անբժշկական ցաւօք՝ աներևակի նետիւք խոցոտեալ, անարտաքերելի մշտակիր յարամնաց հանապազամուխ բևեռեալ սատուստ

ընդ հոգւոյս. լցեալ շարաւով կրկին հարուածով, վասն սաստկման մահու գուշակէն: Թարախ մթերից պատեալ զերկաթով գաղտնեացս ծածուկք ազդեն ինձ տագնապս՝ վէրս պահեալս անխնամարկելիս ընդ ելս շնչոյս տուրևառութեան. յորոց նեղութեանց չարաչար Ճնշեալ աղաղակ ձայնիս, խառնեալ արտասուօք՝ կողկողագին թախծանօք հոգւոյ, բարեգործիդ հնարաւորութեան յերկրաստեղծիցս նահատակաց ընդ իմ մաղթողաց, վերջին հեծութեամբս և ես ընդ նոսին արտասուօք ողբոց ամենեքումբք նուիրողօք՝ զաղերսանս ընձիցս 'ի սորնայնոցս սատի յերկինս առաքեմ: Շնորհեա տէր անդորրութիւն կենաց հանդստեան ողորմելի վաստակեցելոյս 'ի յընդունայն երկրագործութիւնս, համայնդ յամենայնում, ամենայնիւ ստացեալ քեզ փառս:

ԲԱՆ ԻԴ·

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հայցողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի·

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա. Եւ արդ որո՞ց խնդրոց արժանաւոր վարկանելով զիս մատչիմ աղերսել, արքայութեա՞նն յորմէ վրիպեցայ, եթէ փառա՞ցդ վայելչութեան յորմէ զրկեցայ, թէ ընդ կենա՞ցդ անմահականաց յորմէ հերքեցայ, թէ ընդ հրեշտա՞կաց պարակցութեան յորոց ձեղքեցայ, թէ ո՞ւռ որթոյն կենդանւոյ յորմէ քանցեցայ, թէ ո՞ստ տնկոյն բերկրութեան յորմէ գօսացայ, թէ ծաղի՞կ փառացն շնորհի յորմէ թափեցայ, թէ պանծանա՞ցն ժառանգաւոր յորմէ կորացայ, թէ հայրենի՞ ծոցոյն հարազատ յորմէ ընկեցայ, եթէ զգեստո՞ւն լուսոյ պարծիմ յորմէ մերկա-

ցայ, եթէ 'ի ստայո՞ղ դարձին յուսացայց յորմէ խորթացայ, եթէ 'ի լուսո՞յն խղճս դիմեցից յորմէ մեկնեցայ, եթէ Յիսուսի՞ յոսկերան յօդիմ յորմէ մերժեցայ, եթէ 'ի թե՞ս նորա մերձիմ յորմէ օտարացայ, եթէ յապաւէ՞նն ապաստանեցայց յորմէ խեթացայ, եթէ 'ի փրկութեա՞նն նորոգութիւն յորմէ մահացայ, եթէ 'ի զգաստութեա՞նն զուարթութիւն յորմէ ես լքայ, եթէ 'ի կանո՞ն կենացն ուխտի յորմէ փոխեցայ, եթէ 'ի սահմա՞նն հաստատադրական յորմէ սահեցայ, եթէ յանշա՞րժ վիմին պնդութիւն յորմէ սասանեցայ, եթէ 'ի շա՞րս գումարտակին յորմէ հասեցայ, եթէ 'ի քաղա՞քն անդրանկաց շինիմ յորմէ գերեցայ, եթէ հանապազորդեան հացի՞ն աղօթեմ զոր ոչ վաստակեցայ, եթէ փոխադրութի՞ւն երկանցն խնդրեմ յոր ոչ քրտնեցայ, թէ պարգեւօ՞քն պսակեցայց յոր չհանդիսացայ, թէ արձա՞ն ինձ կենաց գրեցից յորմէ ջնջեցայ, թէ զերախտեա՞ցդ ձիր յիշեցից զոր միշտ մոռացայ:

Բ · Ահա հասաւ և կամ խզեցաւ
լար կենաց յուսոյն, տխրեցայ 'ի բո_
րոտութեանցն գարշութենէ հա_
մայն ախտացեալ, ամենայնիւ սպա_
ռեալ զմարմինս ապականութիւնն
շրջապատեալ՝ մեռոյց Աստուծոյ։
Դոյզն պալար փայլունակ տգեղ լըս_
նացեալ, մնացուած ինչ պահեալ
նախունակ երկգիմի կերպին, որ ըղ_
կրկին անմաքրութիւնն նշանակէ,
պարծանացն նշոյլ ամենեւին ինձ չի_
ջաւ, փրկութիւնն մասնեցաւ, բա_
րին ստուերացաւ, ելք կենացն բնա_
ւին փակեցաւ, մխիթարութիւնն
բարձաւ, դատաստանին ատեան
մերձեցաւ, Թոյնք մահուն ինձ ար_
ծարծեցաւ, սպանեալն կրկին ինձ
կենդանացաւ, լաստին դադարք վի-
մօք խցաւ, շաւիղն յուսոյն կուրա_
ցաւ, շնորհին ծածկոյթ յինէն մեր_
կացաւ, փառացն վայելչութիւն
ստուերացաւ, հանճարն առաջնոր_
դական խափանեցաւ, կշտամբա_
նացն փուշ բազմացաւ, անօրէնու_
թեանն ուղէշ ծաղկեցաւ, բոց դե_
հենին ինձ բորբոքեցաւ, ծառայու_

թեանն լուծ սաստկացաւ, սոսկութեանն կապ զօրացաւ. ունողն յարկին կառուցմանն ահա անկաւ, բարձրութեանն վստահարան կործանեցաւ, ընտանութեանն միաւորութիւն անջրպետեցաւ, սրբութեանն սիրող հոգին Աստուծոյ տրտմեցաւ:

Գ. Եւ քանզի զվերջինն համբուրեցի դառնութի, տանջանս՝ խէթս՝ ախտութիւնս, վիշտս հոգեկանս, ցաւս անխնամարկելիս, տարակոյս անյուսադրելիս, ամօթանս անպարուրելիս, խայտառականս անմերարկելիս, պատկառանս անհամարձակելիս, փախուստս անդառնալիս, հալածանս անմարդասիրելիս, երկայն ուղեորութեան ապաձեռն անթոշակութիւնս. իսկ դու փրկութիւն զօրութիւն և օգնութիւն, ողորմութիւն լուսաւորութիւն քաւութիւն և անմահութիւն տէր Յիսուս Քրիստոս, որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, արարիչ երկնի և երկրի, որ ընձեռես ջուր պապակելոցն 'ի ծարաւուտ վայրս անապատի, օրհնեալ բարեգութ, հզօր, մարդասէր, եր-

կայնամիտ, խնամակալ, հնարաւոր, այցելու, պաշտպան աննախանձ, պահապան յաղթող, կեանք անկորուստ, միջնորդ երկնային, լիութիւն աննուազ, երանութիւն տօնելի, ձեռն ձգեալ սիրոյ ողորմութեան քոյ աջոյ՝ ընկալ և մատո քաւեալ և սրբեալ զիս զամենապարտ՝ Բանդ կենդանի՝ առ հաւասարապատիւ քո Հօրդ, զի քև վերստին հաշտեալ յիս դարձցի: Եւ 'ի ձեռն քո իւրոյն կամօք մաքուր նուիրեալ, զօրեղն ինքնութեամբ զիս Հօր ընծայեալ, անդէն առ նմին նովիմբ միշտ 'ի քեզ շնչոյս ողջունիւ կապեալ ընդ շնորհիդ՝ 'ի քեզ միանալ անբաժանելի: Վասն որոյ քեզ ընդ Հօր քում Հոգւովդ սրբով՝ երրեակ անձնաւորութեանդ 'ի միում բնութեան և 'ի մի աստուածութեան փառք, և 'ի ստեղծականաց էից գոհաբանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԻԵ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԲԱՅՑ քանզի 'ի վերայ այսքա-
նեաց գերութեանց ամենաթշուառ
վտանգաւորիս մի զմիով ել և ելս
առնելոյ, զոր զկերպարանս անցիցն
'ի մասնէ վերաճառեալքդ նախա-
գրեցին. ուստի և փոխեալ զեղանակ
բանիս՝ այլ ոչ զեղկութիւն աղէտիս:

Բ. Այն զի ծով է ինձ ծփանաց
կենցաղոյս բերմունք յոյժ նմանա-
գոյն. յորում կոհակօք բազմօք ան-
թիւ գխմեցմանց տատանեալ հոգիս 'ի
յայսմ աշխարհի մարմնոյս շինուա-
ծով իւր 'ի նաւակի: Զոր Եսայիաս
մարգարէ զյանկարծագէպ կատա-
րածն որ 'ի պարսկականն հինից՝ Ե-
րուսաղեմի և Սամարիայ կործան-

մանն, նմանութեամբ այսր օրինակի կերպաւորեցոյց. որ և առ իմն հոգևորական խորտակումն զուգաձայնել՝ ոչ է սխալական: Քանզի մինչդեռ չունէի ես յանհոգութեան անտարակոյս վստահութեամբ, գոյզն կասկած արկածից 'ի միտ բերելով առ խարոց փոքր միջոցին, որ 'ի մէջ հանգստեանն և աշխատութեանն, իբր այն թէ հասեալ իցեմ, ձմեռն յամարանի բքոբեր հողմով ժամանեալ երեքալեանն գխմակցութեամբ ամբոխեալ զհանգարտութիւնն: Ուստի նաւն 'ի բախմանէ վայրենի ալեացն խորտակեցաւ: Թևոցն ձեռնարկութիւն քայքայեցաւ, կայմն ամբարձման 'ի կայից իւրոց խլեցաւ, առագաստին թռչարան յանկարկատելի ծուէնս պատառեցաւ, շինուածոյն շուք անզարդեցաւ, առասանք ձգողականացն խզեցաւ, տեսարան գլխոյն գխակի խոնարհեցաւ, ապաւանդակին պարան կորեցաւ, ապաւինութիւն խարսխին լուծաւ, լուծք սռուալք ամոլիցն կցորդութեան բաժանե-

ցան, սամիք ուղղչացն հետոց գալարեցան, լաստ հիմանն հաստարանի ընկղմեցաւ, ղեկացն կառուցմունք անդրէն սուզան, չուոցն յարմարութիւնք պակասեցան, ողնափայտին պատսպարան խկոյն բեկաւ, կապարանք զըստին հաստուածոյ յօշատեցաւ, գոգք ամփոփման ծոցոյն կաղմածոյ անարգեցան, խելք շրթանցն եզերաց խախտեալ ոստեաւ, պաղպաջունք բազմականացն անկեալ բարձաւ, վանդակապատին վայելչութիւն յատակեցաւ, գահաւորակին հանգստարանն չփոթեցաւ, մածմունք տախտակաշարք 'ի միաբանութեանց միմեանց անջատեցան, հեղոյսք պնդման բեւեռացն քարշեցան: Արգասիք իրին յիշատակարան ողբոց ինձ նմանեցաւ: Նաւուղիղն հանդէպ նաւին դեգերեալ ողբայ, ձեռն 'ի ծնօտի եդեալ՝ արտասուաց գետս իջուցանէ: Նշմարք սակաւ մնացուածոցն՝ 'ի ծայրից ծփմանց ազդելոյ ծովուն, իբր խողխողեալ բանաւոր, ողորմագին թախծանօք հեծէ: Վասն զի

Թէ զբարի նաւապետն երկնաւորօքն
զօրօք յաշխարհիս ծովու առ 'ի ըղ-
խորտակեալս իմ տապան իմանալի
գոյութեանս առցէ աշխարհել բանիս
յարմարութիւն, ոչ ինչ վրիպեսցէ
'ի ստուգութենէ։ Քանզի արդարև
ելաց բարեգութն տէր յառակ
մարդկութեանս զթաղեալ ազգա-
կիցն, ելաց առ նմին և զԵրուսաղէմ
մոլեալ և զՅուդաս մոլեգնեալ. յո-
րոց երկուցն կորեաւ վստահութիւն
յօրինակ նմանութեան աղարտեալ
նաւի. իսկ միւսն հասեալ յատակս
անդնդոց՝ առասան յուսոյն ձեռամբ
ունողին յանքոյթն արտաբերեաց
խաղաղութիւն։

Գ. Արդ իցէ՞ թէ յաւելից հայել
զբազմախորտակելի տապանակ մար-
մնոյս իմոյ նորոգեալ։ Իցէ՞ ար-
դեօք տեսանել զփշրեալս նաւ ող-
բալի հոգւոյս ողջացեալ։ Իցէ՞ ար-
դեօք տեսանել զբաժանեցեալս մի-
ջոցաւ մեծաւ՝ վերստին կցեալ։ Իցէ՞
արդեօք տեսանել զյորձնաթախիծ
սիրտ վշտացելոյս բերկրեցեալ։ Արդ
իցէ՞ ակն ունել նայել զյաւէտ խա-

թարեալ կերպարան բնութեանս
կրկին հանդերձեալ: Իցէ՞ արդեօք
թէ տեսից զքակտեալ տաղաւար
թշուառացելումս միւս անգամ
կանգնեցեալ: Իցէ՞ արդեօք յուսալի
նայել զատարամերժեալ գերիս ազա-
տեալ: Ապաքէն գուցէ՞ ակն ունել
զանկեալս 'ի շնորհէդ լուսոյ դար-
ձեալ կազդուրեալ: Արդեօք տեսից
զվայելչութիւն ընտանիդ քո պայ-
ծառութեան յաղորմութիւն ինձ է-
րեւեցեալ: Եթէ տեսից երբեք զամե-
նատխուր կերպարան հոգւոյս իմոյ
ժպտեցեալ: Արդեօք լուսոյ ընդ-
ձայնի գուժիս աւետեաց համբաւ
ինձ առաքեցեալ: Արդեօք տեսից
զբիւրակործան վհատեցեալս անօթ
կազմեցեալ: Իցէ՞ թէ տեսցեն պա-
տուհանք աչացս իմաստից զմուր-
հակ պարտուցս իմոյ պատառեալ:
Եթէ յայտնեսցի՞ օրն իմ՞ անձկու-
թեան շնորհին քաւութեան բարուք
ինձ ծագեալ: Արդեօք մօտից 'ի խը-
րախճանութիւն խորանին լուսոյ
քո առաջնորդեալ: Իցէ՞ թէ կենդա-
նի լինիցին ոսկերքս, ըստ Եզեկիէլի,

ցամաքեալքս 'ի կենդանութեանց եկաւորութեամբ ազգողական չըն_չոյս զօրացեալ: Իցէ՞ թէ յաւելից հայել 'ի տաճար սուրբ քո, ապաւա_կան մարգարէին 'ի պորտոյ կիտին, հեղեալս 'ի լուսոյ որ կամ առաջի քո անմաչեցեալ: Եթէ լինիցի՞ խա_ւարամուտս մթացելոյ ծագման առաւօտ: Եթէ հասցէ՞ տեսանել զտագնապեալս մշտատառոյց յեղա_նակս գարնանն մօտ: Եթէ տեսից զցօղ անձրևոյն կանաչացուցանողն հողւոց ինձ արօտ: Եթէ լիցէ՞ ար_դեօք նկատել զգազանաբեկ հերբելի ոչխարս մերատին կամաց գթու_թեան քո հօտ:

Դ. Եւ քանզի ըստ բանին Յոբայ շուրջ պատեալ են չարեացն հնարք ընդ որ ոչ կարացից անցանել. իսկ եթէ լոյս ողորմութե բարերար կա_մաց քոց ցուցցի, գթութեան քոյ դուռն բացցի, ճառագայթ փառաց քոց ծագեսցի, խնամք ձեռին քոյ յայտնեսցի, արեգական կենաց օր տարածեսցի, առաւօտին ըղձալի տեսիլ մերկասցի, առատութիւն

քաղցրութեան քոյ աղբերացի, վըտակ արարչիդ կողից հոսեսցի, ծորումն անապակ սիրոյ քոյ հեղցի, ծագումն աւետեաց շնորհի քոյ երևեսցի, պարգևիդ քո ծառ ծաղկեսցի, մասունք օրհնեալ մարմնոյդ բաշխեսցի, համառօտեալն ակնկալութիւն հանդիպեսցի, հատուածեալ ձայն ողջունի քոյ տէր լուիցի, հեռացեալդ խաղաղութիւն մերձեսցի. յայտոսիկ յաւէտ սովին սահմանաւ երանականաւ հաւատ ընկալեալ յուսոյ հաստատնոյ, ապաւինեալ 'ի Հոգիդ քո սուրբ, որ ընդ Հօր քում պաշտի ձայնիւ քաղցրութեան ընդ քեզ փառաւորեալ 'ի լոյս անմատոյց, որով կեանք և երանութիւն քաւութեամբ հանդերձ ընծայեալ ինձ մեղապարտիս. յաւանդ անկորուստ ընդ իս պահելով առհաւատչեայ Ճշմարիտ յիշատակի, 'ի ձիր աներծութեան անուամբդ անՃառելեաւ ահաւորութեան հզօրի սրբոյ միայնոյ և անքննելի տէրութեան երրեակ անձնաւորութեանդ որ եսդ յիսկութեան յէութեան և

յարակայութիւն բարձրութե՛ քաղ-
ցրութեամբ ողորմութեամբ և մար-
դասիրութեամբ պսակեալ հանդեր-
ձեալ և թագաւորեալ։ Այո առ-
ամենեսին ամենայնիւ յամենայնի
կարող ես, գթած. և քեզ վայել է
փառք յայսմ յաւիտենի և 'ի հան-
դերձեալ մշտնջենաւորութե՛ յայտ-
նութեան աւուրն մեծի, յաւիտեա-
նըս. ամէն։

ԲԱՆ ԻԶ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ Նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. ԵՒ արդ ստուգապէս և իրաւա-
բար, ընդ որս որք ըստ ձայնից կող-
կողանացն և զբանիցն յարմարու-
թիւն հանդերձեն, 'ի նոյն գիր բե-
րեալ զաւարտմունս տանցն, որովք
առաւել սաստիկ մորմոքեալ ճմլե-

ցուցանեն զաղէտս կարեացն սրտին ըղձից առ արտասուացն բղխմունս. ուստի և բազմեալ իմ 'ի գլուխս սպա֊ րու ակմբից դասու այնր երախա֊ նաց, որք զլալեացն յեղանակեն բա֊ նաստեղծութիւն, և ես ընդ նոսին՝ նոյին հեծութեամբ աւաղական ձայնարկութեամբ զանձինս տարա֊ ծանեմ զվշտակրութիւն, որ ոչ բնա֊ ւին մեռեալ աշխարհի, և ոչ իսկա֊ պէս կենդանի Աստուծոյ, ոչ ջերմ սոսկ և ոչ ցուրտ յատուկ, ըստ ա֊ ռակի աւետարանչին գրեալ 'ի յայտ֊ նութեանն. երկցս ատելի երրեակ տէրութեանն և ամենատես արար֊ չութեանն: Նւ այս են պատկանեալ Թախծականացն կերպագրութիւնք, կրկին ողորմելի այսու երևեցեալ՝ որ 'ի մի գիծ սահմանեալ կացուցա֊ նեն զԹշուառութեանցն զօրինակ, այսպիսի կցորդութեամբ շաղկա֊ պեալ:

Բ. Պարտուցն ժխտեալ տաղան֊ դացն՝ ձեպով մեծաւ 'ի տուժի, ես ապիկար մատնեալ անարժան գոր֊ ծոյքս յիրաւի, վասնիչ արքունի

գանձուց կրկնադատ և անթափելի, պատասխանատու մեծին ըմբըռնեալ անհրաժարելի, բիւր քանքարոյ խնդիր՝ ես չունիմ կշիռ մի ունկի։ Ամբարեխօս կալեալ 'ի պահեստ դրան արգելանի, հեծութք և վաստակ ցաւոց ճաշակեալ յաննշոյլ բանտի, անապաւէն տանջեալ անթօշակ կամ ողորմելի. այլ յեղանակ ինձ ողբականաց ստուստ կնքեցի, փոխադրեցի սովին բարբառով կոծկոծելի, կարգադրեցի շրջաբերութեամբ 'ի նոյն պայմանի, անհատական թիւ խորհրդական երկեակ տանելի։ Աղքատութեանն հնոց յամենուստ մասանց մրրկի, անպատըսպար թշուառ վտանգեալ սրտիւ 'ի գրաւի, տարակուսեալ հոգւով ապաշնորհ այր 'ի վիճակի, անխնամելի հայցմամբ դատաստանն յինէն պահանջի։ Մեղաց և մահու զինուք զգայարան գաղանեացս խոցի, անփրկելի մատնեալ բռնութեան չարեացս գերի, սուր սուսերաւ սաստից գոյութիւն բնութեանս յօշատի։ Յիշատակաւ բեմին ատենին 'ի

դատաստանի, անծագելի մռայլ չարատես աչացս երևի, անձեռնկալ կապեալ եղկելիս 'ի տարակուսի, անհարկութիւն դիմաց պատկերի վերնոյն տեսանի: Յոյժ անարև և անվերարկու 'ի տարտարոսի, անապաւէն մոլար մորմոքեալ 'ի հուր գեհենի, անյայտնելի կորուստ կործանեալ 'ի մեղաց վհի: Ահա զոր ունիմ արծաթ անպիտան ոչ երբէք յարգի, և ոչ ընդունի և կամ համբարի 'ի գանձ տէրունի, հայցուած պղտոր և ձեռն անմաքուր աննուիրելի: Այլ բեկեալ սրտիւ մատանց տատանմամբ յոյս առեալ դարձի, զդէմս 'ի յերկիր եդեալ պաղատիմ մօրդ Յիսուսի, բարեխօսեա մաղթեա քաւութիւն ինձ մեղաւորի՝ դու զօրաւոր փրկանակ կենաց խոկուհի երկնի, քեզ օրհնութիւնք ձայնից և բուրմունք խնկոց 'ի յերկրի և անուշից իւղոց մատուցումն յամենայնի:

Գ. Արդ յասացեալ ողբոցս հիւսուած այլ մասն յաւելի, բարերարին շնորհաց արտասուաց պտուղ

մատուցի. զկորստեան խորս չափե֊
լով զորքանն երբէք ոչ գտի, մանա֊
ւորոք բանիւք 'ի հանդէս նորին ջա֊
նացի, զմտացս արագեալ զթեւս յե֊
րեւոյթ իրին ոչ հասի, զուշին պար֊
տութիւն յանվթարելեացն բաժակ
բարկութեան 'ի ձեռն իմ առի, ըզ֊
տարտամութիւն տարակուսանացս
իբր ճաշակումն մահու արբի. և
այժմ զյանցիցն յաճախութի ողոր֊
մելի ձայնիւ յերգ արկի: Աներեւոյթ
կրակարան տապոյ բորբոքմամբ մե֊
ծաւ անզովանալի, անտեսական իմն
քրայս հալոցաց սաստիկ եռացմամբ
անշիջանելի, սլաքս նետից պատկա֊
նեալ դեղովք 'ի շտեմարան խորու֊
թեան սրտի, խիթք ցաւոց խոցոտ֊
ման մահու 'ի գնացս երակաց գոյու֊
թեան լերդի, կիրք երկանց անճարակ
ճեպոյ 'ի պատուած աղեացս ան֊
ելանելի. անզօրելի դեղոց ջերմու֊
թիւն 'ի յերիկամանց մասունս եր֊
կակի, անհնարաւոր դառնութիւն
մաղձի 'ի նախադրուռն իմոյս կոկոր֊
դի: Աւաղս ձայնից լքուցանողաց 'ի
փողս շնչոյս խոշորս հնչի, բազմա֊

հաստուած էութիւն բնութեանս ներհակք միմեանց 'ի պատերազմի, երկչոտութեամբ կարծեաց վարանեալ ամենայնիւ կայ 'ի վտանգի, հարազատաց դաւաճանութիւն անհաշտելի 'ի կոտորուածի, ոչ մեռեալ և ոչ կենդանի թաղեալ 'ի մեղաց գարշութեան ողմի, կասկածաւոր պատժապարտութեամբ վերակնարկելով զքեզ բարերարի, յանակնկալ կենաց վհէ արտաքերել 'ի լոյս անձկալի:

Դ. Նոյն ինքն որ զայս բան տպաւորեաց՝ ընդ երջանկայն պսակեսցի, ակնարկելով քո ողորմութեան անսպառից հաղորդեսցի, վասն զենման Աստուծոյ բանին՝ բարեգործեալ քև կենդանասցի. օրհնութիւն գովեալ քո շրթանց 'ի գլուխ բաշխողի այսր մատենի, հաստատեսցի ըղձականութիւն սողոմոնեան բանիս առակի, նկարագրեա Հոգւով քո բարձրեալ 'ի նորոգումն անեղծանելի. զի դու միայն ես երկայնամիտ ներող, քեզ փառք յամենայնի. ամէն:

ԲԱՆ ԻԸ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն ադերս ճաշթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ քանզի ընդ ողբաձայնիցն բանատեղծութեանց վերընծայե-լոց զդրութիւն թուոցս յարմարեցի կականս և հեծութիւնս, հառաչանք կողկողագինս, դառնութեան լալումն և արտասուաց երգ, դարձեալ ըս-կայց զձայն պաղատանացս խոստո-վանօրէն զղջականաբար զգաղտնա-ծածուկն յայտնաբարբառ. զի ան-դրադարձութեամբ սկզբնամամբն և վերջաւորօքն բառիւք, զնոյն համա-ձևութիւն 'ի մի թախանձնմին մաղ-թանաց հոգեկեցոյցն խոնարհու-թեան աստանօր եդից:

Բ. Մեղայ մեծիդ բարերարու-թեանդ՝ անարգս մեղայ, մեղայ ծագ-մանդ ճառագայթից՝ խաւարս մե-

ղայ, մեղայ շնորհացդ անբաւ երախ֊
տեաց՝ արդարև մեղայ, մեղայ սի֊
րոյդ վերնում գթութեան՝ յայտնա֊
պէս մեղայ, մեղայ ստացողիդ յոչէ֊
ութենէ՝ ստուգապէս մեղայ, մե֊
ղայ գերունակ գոգոյդ գրգանաց՝
անբաւս մեղայ, մեղայ աննուազ լու֊
սոյդ վայելման՝ նենգողս մեղայ, մե֊
ղայ ճաշակման անճառդ կենաց՝
բազում մեղայ, մեղայ անհաս պար֊
գևացդ ձրից՝ հանապազ մեղայ, մե֊
ղայ գովեալ մարմնոյդ Աստուծոյ՝
մահու չափ մեղայ, մեղայ պաշտելի
արեան արարչիդ՝ իսկապէս մեղայ:
Ահա արդարև օրհնեալ է հատուած
բանի յուսադրական սրտի այսր մե֊
ղայի, սոյն սա պատուելի աւանդ,
անմոռաց պատուէր, հայրենեացն
տուր, նախահարցն օրէն, համայ֊
նից թոշակ, անհերքելի բան, զօ֊
րաւոր պատասխանի, կենդանու֊
թեան կամուրջ, ախորժելի վերնոյն,
սիրելի սրբոց, անխզելի կապ, հրա֊
շալի բարբառ, անշրջելի պատճառ,
բաղձալի աղերս, փափաքելի սեղան,
սրտաբեկ հնչումն, անհնարից ճա֊

րակ, կարծրութեան վանիչ, աս-
տուածապաշտից սահման, հեթա-
նոսաց գիրք, վաղնջուց կանոն,
քրիստոնէից հարազատ, արարչու-
թեանն յաղթող, անջրպետ հզօր,
խորոց աչաւոր, արուեստ բարձրու-
թեան, խորութի անչափ, հիացման
տեսիլ, խորհուրդ կնքեալ, ընդ որ
չէք ումեք անցանել, եթէ ոչ անըմ-
բռնելի մտաց արագման զսա ծա-
նիցէ: Զայն բարեպատեհ հրաշաւո-
րական, որ ոչ յիշատակեցաւ'ի վեր-
ջին դատակնիք դասուն լքելոյ. գու-
ցէ առ նմին խզեալ համառօտ զվրի-
ժակն իրաւանց մահուն հասելոյ,
յորմէ ընտրութիւնն ապագործ ե-
ղեալ, զսահմանն յաւիտենական
քակտեսցէ. Զօրդ փառաց մեծու-
թեան, որով նոյն ինքն աստուա-
ծութիւնն պսակեալ բարգաւաճի:
Քանզի ո՞վ ոք գիտեալ կալաւ
զեղջերաց սեղանոյ այսր որբու-
թեան, և ոչ առ ժամայն պրծեալ'ի
պատժոց անարատ դատաւ: Իսկ եթէ
Աքար զարմեան և Սաւուղ կիսեան
և Յուդա սիմոնեան ասելով զայն

ոչ արդարացան, և ես վկայեմ լրաւամբք խոստովանեալ զայս պայման բանի, զի ակամայից բռնադատելոց ոչ է կատարեալ սէր, ուստի և ոչ բովանդակապէս փրկութիւն: Իսկ ես կամաւ համբուրեմ դարձեալ կրկնելով զերջանիկ բանից զՄկրտութեան հարազատս:

Դ. Մեղայ երախտեացդ մոռացութեան՝ վերստին մեղայ, մեղայ մարմնոյ ձեռն յոգի հարեալ՝ յիմարս մեղայ, մեղայ առ կեանսդ դրժողութեան՝ խակ և խակ մեղայ, մեղայ բանիդ ապախտ առնելոյ՝ չարաչար մեղայ, մեղայ 'ի յօր սատակման ինձէն սխալեալ՝ վատթարս մեղայ, մեղայ պարտական անկենդան մահուն՝ ձաղելիս մեղայ, մեղայ անպատկառս քո բարձրութեան՝ տաղտկալիս մեղայ: Վերջին ինձ կրկին աշխար հոգևոր՝ զի 'ի կորուստ և 'ի կործանումն ինձ երևեցաւ, զի անդարձս փորեցայ, զի որդիս Թշնամի գրեցայ, զի 'ի բարձանցն երկնից ընկեցայ, զի փուշս վարուց դիզի: Ու ես առ սմին ողւք աղաղակի, զի անձամբ զանձն

անարգեցի , զի բազմին կորուսչին գոլոյ: Այլ իմն կսկիծ դժնդակ սըրտի , զի զիս ունին առ որ չեմ, զարտաքնայարգար բաժակս անմաքուր , զըմպեալ որմս դարշունակ , զմին պարծանօք պաճուճեալս , զոյսս 'ի մուայլ շրջեալ, զգերանակիր ակնս թշուառացեալ, զջահս փառաց շիջեալ, զամենայնիւս յամենայնի ամենայն իրօք վնասակարս , առ տնօրինականն տէրունականս, առ յայտնութիւնն աստուածայինս, առ երեմունան արարչագիրս, առ խոնարհութեանն սարսափելիս, առ այն զոր տեսի աչօք իսկ իմովք , առ որ մեծ է պատասխանատուութիւնս քան առ համօրէն աւետարանին զօրմանս , հիացմունս , հոգս հալոցականս, անդաձմունս անհնարաւորս, թուականութիւնս մտաց անբարդելիս , եղմունս անկատարս , իջմունս անհաստատս , յուսահատութիւնս յարմարականս , յանդիմանութիւնս պատշաճականս, ձայնս պատեհագոյնս, նզովս իրաւացիս , անէծս արժանահատոյցս : Արդ այ-

ոքիկ են մեղաւորիս իմ կշտամբութիւնք, և լինքնահաճարուած տանջանաւորութիւն:

Դ. Եւ քանզի կարող ես զայս ամենայն զպարտս թողուլ և զխայթուածս մահու բժշկել, աէր ողորմութեանց, Աստուած բոլորից, Քրիստոս թագաւոր բարձրեալ Հօր որդի, սանձիչ գթած բարերար, օրհնեալ տուող հարուստ, ահաւոր հզօր ողորմած, տեսուչ ձեռնկալ հաստիչ, ապրեցուցիչ դարմանիչ կեցուցիչ, երկայնամիտ անոխակալ ապաւէն, բժիշկ գովեալ երկնաւոր, անձառ լոյս կեանք, յարութիւն նորոգութիւն քաւութիւն. եթէ հայեսցես մարդասիրութեամբ, ընդ որում քոյդ են ամօթութիւնք, նայեցեալ 'ի քեզ կոչկոչիմ և ես. եթէ լուիցես, հառաչեմ. եթէ ունկն մատուցանիցես, պաղատիմ. եթէ անսայցես, աղերսեմ. եթէ ներեսցես, աղաչեմ. եթէ առ իս դառնայցես, գոչեմ: Այս եթէ անտես առնիցես, կործանիմ. իսկ եթէ առ ոտն հարկանիցես, լամ. եթէ

զօգեպահն ոչ ընծայեսցես, մեռանիմ, ապա եթէ աճարկու դէմս ցուցանիցես, սատակիմ. իսկ եթէ սաստեսցես, դողամ. եթէ խեթիւ տեսանես, սոսկամ. ապա եթէ սաստկանաս, սարսափեմ. եթէ հալածես, հեծեմ. իսկ եթէ ընդ վայր հարկանիցես, հեղձիմ. եթէ զողբոց վհատութիւնս ոչ առցես, տագնապիմ. եթէ խստանաս, փախնում. ապա եթէ սպառնաս, ընկճիմ։ Իսկ եթէ քննես, քարկոծիմ. ապա եթէ ուժգինս ակնարկես, սուզանիմ. եթէ ոչ անխայեսցես, մերժիմ. եթէ կոչեսցես, խիթամ. իսկ եթէ աչս յառեսցես, ամաչեմ. եթէ ձայն տացես, երկնչիմ։ Զբարեացն պարգև մատնեալ, զերանութիւնն թողեալ, զշնորհն լքեալ, զուխտն ցըրեալ, զաւանդն կենաց մոռացեալ, զհամարձակութեան վստահութիւն կորուսեալ, զառեղծիչք էիցս բարկացուցեալ, զանճառութ̅ն շնորհին ընդոտնեալ, զպատուոյն պատկեր այլայլեալ։ Իսկ եթէ առ այս խեղդմահու հեծութեան ցաւոյ մարդա-

սիրեալ առ ի ժամանեցուցես, տէր Յիսուս Քրիստոս, զաղդեալն գիր ընանիլ 'ի յիս, եթէ բժշկութիւն դադարեցուցանէ զմեղս մեծամեծս, որով ամենառատ քաղցրութեամբ պատուաստեալ 'ի քեզ, զքոյդ կերպարան լուսոյ նկարեալ յոգի՝ վերըստին գտեալ սնդեցայց քաւեալ, և առեղծեալ կրկին 'ի փրկութիւն անմահից կենացն անախտականաց· և քեզ ընդ Հօր Հոգւոյդ սրբով փառք յաւիտեանս· ամէն:

ԲԱՆ ԻԲ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն աղերս ծաղկանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ զո՞րս յայտնեցից, և յաղագս ո՞յց նշանակեցից, և վասն որպիսեա՞ց ձառեցից, և զո՞րքան ծածկեալս մերկացուցից, և կամ վասն

որո՞ց խոստովանեցայց. զներկայի՞ցս՝ զոր արդէն ունիմ, թէ զանցելոցն՝ զոր մթերեցի. զապագայի՞ցն յորոց կասկածեմ, թէ զբազմապատիկ շարժութեանցն՝ յորոց գլորեցայ. ըզփո՞քրն ինձ համարեալ՝ որ է Աստուծոյ մեծ գրեցեալ, թէ զանկերպագրելին չյիշատակելի. զնուա՞զն՝ որ է առաւել, թէ զթեթեւագոյնն՝ որ են ծանունք. զհոգեկանա՞ցն կրից կորուսչաց, թէ զմարմնականաց ախտից սպանողաց. զառ դրունս հեշտականա՞ցն, թէ զծայրակոտոր մտատկարութեանցն. զաներեւութի՞ցն, թէ զտեսականացն. զառ ձե՞ռն հըպաւորութիւն, թէ զառ նոյն ինքն շունչ հեռաւորութիւն. զայնակա՞նն դիւրին խածմունս, թէ զերկարաւորն նետաձգութիւն. զխորութեա՞նն զանչափութիւն, թէ զամենածախն յայտնատեսիլ. զյո՞գնագլո՞ւխն պոռնկութիւն, թէ զառողջութեանն անբժշկութիւն. զպարարո՞ւմն չարին մարմնոյս, թէ զաւերն բարւոյն հոգւոյս. զխնամա՞նն հանգստանալ յոչ ախորժելին Աստու֊

ծոյ, թէ զբունադատութեանն տուամբ ձգիլն 'ի նոյն մոլեգնութիւն. զառ 'ի մա՛հն մեղաց, թէ զընդունայնութեանն կարծեաց:

Բ. Արդարև որպէս կամաւ խելագար զերծեալ 'ի ձորձոյ, զաւականացս տեսիլ յանդիմանեցի, զընդդէմն գործեալ իմաստնոյն, որ թէ հանճարեղքն վերարկեսցեն զանօթս իւրեանց, տարացեալս 'ի կրօնից, հեռացեալս 'ի կարգաց, 'ի սրբութեան անսուրբ, 'ի կուսութեան անմաքուր, յարդարութեան ամբարիշտ, 'ի բարեպաշտութեան վնա՛սապարտ, բերանովս մերձ առ ստացողն և հեռի երիկամամբք, շրթամբքս պատուամատոյց, ըստ մարգարէին, այլ ոչ եթէ սրտիւս: Եւ եթէ պարտ է զքստմնելին ասել աստանօր, չար քան զտանջանսն յանդըգնութիւն, իբր զուր իմն պաշտօնատարս Աստուծոյ, 'ի միտս անկայունս երկեակ ճանապարհաւ մահու վարանեալս՝ ջանամ և ոչ ինչ օգտիմ, պնդիմ և ոչ հասանեմ, փութամ և ոչ ժամանեմ, անձկամ և ոչ տեսա-

նեմ, փափաքեմ և ոչ հանգչիմ, կարօտիմ և ոչ պատահիմ, ունիմ զամենայն երկրի, և եմ պատգամաւոր աղօթանուէր ամենայն աշխարհի ։ Այլ թող զբաղումն զայսոսիկ, բարերար, և մի ունիցիս․ դիւրինք են քեզ զսոսին եղծանել, քան ինձ տաժանաւորս աջողնկարել․ վասն այնորիկ գրեցի առանց խնայելոյ, զի դու առատապէս ջնջեսցես, օրհնեալ, որ վասն մեր մեղաւորացս երկայնամիտ անուանեցար, ըստ մաղթանաց բանի հեծութեան սրտի Եզրի երջանկի, յորժ նեղեալ անձն և ձանձրացեալ ոգի բանին յիշատակաւ, որ զայն պատմէ․ յամենայն կրից մահացուցանողաց վտանգեալ, անկեալ ՚ի վիհ դարշութեան մեղաց անդնդականաց ապականութեանց․ քանզի չհաւատամ, թէ լսես իսկ ինձ, ըստ Յոբայ ձայնին ։ Արդ ես ինձէն ինքնադարով անձնադատ դերի՝ կամաւորապէս մատն եղեալ ըննութեանս արգելի փակեցի կնքեցի առ յինէն յամենայն մասանց զկենայն հնար, զի ՚ի փրկութիւն

մեղօք կատարելոյս կրկին մեծացիս գոլեալ:

Գ. Ու. քանզի 'ի մարգարէէն բար-ւոք խրատեալ փորձ գոցուք, մաղ-թել ընդ նմին հոգւով քո երգեալ՝ յուսով հաստատեալ 'ի քեզ ապաս-տանեալ. առէք ընդ ձեզ բանս, ասէ Ովսէէ, և դարձարուք առ տէր Աս-տուած ձեր, և ասացէք ցնա, կա-րող ես թողուլ զմեղս. զի ընդունի-ցիք զբարիս, և վայելեսցեն 'ի բա-րութեան անձինք ձեր: Ահա Աս-տուած խօսեցաւ, և ո՞վ է որ ոչ լուի-ցէ. նոյն ինքն վկայեաց, և ո՞վ է որ ոչ հաւատասցէ: Արդ այսոքիկ վճիռ պաշտելի, նուիրեալ պայման, սահ-ման նոյնագոյ, կենաց աւետիս, կէտ տէրունի, դուռն բարութեան, սփոփանաց հրաւէր, ճշգրիտ պատ-կեր, աննագիւտ գանձ, անմոռաց յիշատակ: Այսու առ սոյն և ես հաւատս ընկալեալ, աստուստ վկայ-եմ ամին՝ ընդ մարգարէին, կարող ես յամենայնի թողուլ զմեղանս բազ-մաբեղունս. և ես զօրացիս կրկին բարձրացեալ՝ առ ամենաթշուառ

կործանեալ հոգիս: Յամենայնի իշ֊
խես, ամենայնի բուես, ամենայն
ուրեք հասանես, ամենից բանու֊
թեանց յաղթես, զամենայն կար֊
ծրութիւն փշրես. զամենայն ընդ֊
դիմահար վանես, զամենայն խստու֊
թիւն վատնես, զամենայն սրացեալ
ընդոտնես, զամենայն դառինս ա֊
նուշես, զամենայն դժուարամբե֊
լիս քաղցրացուցանես, զամենայն
զպարտս շնորհես, զամենայն յան֊
ցանս թողուս: Կարող ես, զօրա֊
ւոր, հզօր, հնարաւոր, ամենա֊
բուեստ, զամենեցուն զմեղս ընկղ֊
մել և չքացուցանել բառնալ 'ի մի֊
ջոյ. իբր զճաճանչ փոքու կայծա֊
կան սահմանեալ 'ի չափ ոչէից՝ ան֊
կեալ ընկլուզեալ կորուսեալ 'ի յափե֊
զերատարածն ծովու:

Դ. Արդ բանիւ մաղթանաց վեր֊
ծանողացն այսմ մատենի, ողորմեա
վասն խաչի և չարչարանաց մահու
Որդւոյ.քոյ, Հայր գթութեան: Սկիզ֊
բըն առաջոյն ողբերգութեան ձայ֊
նի այսմ արտօսրածին նուագի, որ
զայս դեղ փրկութեան կենաց մեղ֊

յարմարեցոյց, եղիցի բժշկեալ յա-
նուն քո հզօր։ Որ հեռս եկից խոս-
տովանութեան մեզ նկատեցոյց այ-
սու պայմանաւ պատշաճականաւ,
լիցի անարատ յիւրոյն պարտեաց։
Որ զհպարտութեանն թևս հարթել
մեզ վարդապետեաց ՚ի այն կանոնի
կենաց պատգամի, եղիցի զերծեալ
՚ի չար կապանաց մահու արկածից
սկզբնականաց վերջնոց և միջնոց,
Երկրորդութեամբ բարեգործեալ,
՚ի նորոգութիւն լուսաւորութեան.
ընդ որում և մեք գրեցուք երջանիկ
գտեալ ընդ սմին։

Ընդդիմամարտ դիւաց այս նուագ աղօ-
թից, և [illegible] չերմապաշտ[illegible]
տիպաստորութեանց Աստուածոյ [illegible]։

Ե. Արդ այսքանեացս անբաւից
հրաշից հանդերձիչ Հայր ամենա-
տեսդ՝ անուանդ ահաւոր, ձայն սար-
սափելի, կոչումն ընտանի, բան համ-
բուրելի, ազդումն պանծալի, հրա-
ման սաստկալի, էութիւն անքննելի,
գոյութիւն անճառելի, խոկութիւն

անրատելի, զօրութիւն անզննելի, կամք անհնարարի, տէրութիւն անսահմանելի, մեծութիւն անչափելի, բարձրութիւն անբովանդակելի, ողորմութիւն անկշռելի, առաւելութիւն անհասանելի, պատճառ որդւոյ հայրութեամբ, այլ ոչ նախադրութեամբ. քև և 'ի ձեռն քոյդ անպարագիր զօրութեանդ սատակեա տագնապողն զիւական տենդ ի ջերմութեան, որ սպրդեալ մուծաւ ընդ մեղաց, զի փախիցէ 'ի մարդոյս՝ զարհուրեալ 'ի սիրտն և յանբուժելի արեան վտանգի դառնից երկնաւորի, որով սպառնեալ մի անգամ 'ի մշտնջենաւորս հասանիցն մերձեցուք ։

Զ. Եւ արդ յայսց պատկառելի խոնարհութենէ արարչակերպաւ խորհրդոյ յանաչեցուցէ սասանեալ 'ի գործոց չարեաց խոցոյն հրեշտակաց. անջնջեալ և հալածեալ, հեռացեալ և արտաքս տարեալ 'ի չքնաւածոյ խորանէ քումդ բնակութեան յարտաքին խաւարին. Եւ ջնջեալ մարդկա զարատաւոր սպրդեալ 'ի գլխոյ մերոյ, և զհառաչումն ձայնիս հեծութեան

'ի սրտից մերոց : Եւ յիշատակաւ հարման հեղուսիցն քամմանափուշ տաժանատեսիլ ողբալահանջից , որով պնդեցաւ միածնին քո յաշտարակ խաչին , ցաւեսցի չարին : Եւ 'ի կողահերձ սայրասուր սլաքէ ուժգին բախմանէ , որով զվէրն մեծ ընկալաւ , 'ի սպառ սատակեսցի սկըզբնարար մահուն : Եւ զի խոնարհեցոյց զգովեալն գլուխ յաւանդել զոգին 'ի ծոց քո , բարձրեալ , ամբարտաւանութիւն անբարի բարուցն թեքնարայ 'ի կոր կործանեսցի , ամենայնիւ հերքեալ 'ի կորուստ : Եւ զի զօղեալ ծածկեցաւ անմահն խաւութիւն յորովայնի երկրի , այսու ամբարձեալն հպարտութիւն կործեալ գռուզին 'ի յատակս մահու դժոխոց մթին ստուերին յաւեալ դիտեսցէ . և յիշեսցէ զառաջին հարուածն անբժշկական , որով մահացաւ զխմամարտութիւն թիւնից վիշապին կենարարին կրիւք ամենազօրին . Վասն զի 'ի փառս քո , Հայր ողորմութեան , իբր 'ի գովեստ Որդւոյ քոյ Հոգւովդ սրբով զայս խօս-

տովլանիմ. քանզի ոչ սխասակ ինչ սոսկ զօրութեանն ունի զմիւսմէն առ մի խորհրդականն խորութեան, այլ զանսկիզբն բանդ անձնաւոր ընդ անժամանակդ հօր փառաւորեմք: Եւ քեզ միայնոյ սուրբ Երրորդութեանդ, հաւատարապատիւ տէրութեանդ, համաբուն անբաժին ինքնութեանդ՝ օրհնաբանութիւն, գոհութիւն, զօրեղութիւն և անճառ վայելչութիւն մեծութեան, բարեվիճակ հարթութեան, զուգակշիռ հաւասարութեան յաւիտեանս, ամէն:

ԲԱՆ ԻԹ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ դու միայն սկզբն բարեաց, գթութիւն անճառ, Որդի

բարձրեալ միոյդ Աստուծոյ, որ զող-
ջոյն զօրն թողութեան ցուցեր փըր-
կարան, և ոչ կորստեան դատա-
պարտարան, յեղանակեալ ինձ զա-
ւուրն չար առ մեծ աւետիս ակնկա-
լութեան։ Բժիշկ ախտացելոյս, հո-
վիւ մոլորեալ ոչխարիս, տէր ապա-
ւինեալ ծառայիս, գինի անապակ
մեծ տրտմեցելոյս, սպեղանեաց դեղ
վիրաւորեցելոյս, ազատութիւն մե-
ղօք գերուելոյս, օրհնութիւն բա-
րեաց մերժելոյս, կնիք շնորհաց խա-
ռելոյս, օծումն կոչման կապտելոյս,
կանգնումն վերստին կործանեցե-
լոյս, պատսպարան հզօր գլորեցե-
լոյս, օժանդակ վէհ գայթակղեցե-
լոյս, դուռն բարձրութեան տարա-
կուսելոյս, սանդուխք երանութեան
եղկելոյս, Ճանապարհ շաւղաց մո-
լորելոյս, Թագաւոր ներող պարտե-
լոյս, քաղցր յուսադրութիւն լքե-
լոյս, ձեռնկալ կենաց հեղձելոյս,
մեծդ միայն և ամենառատ, որ ըն-
չութիւն բարեաց սահմանեալ հե-
ղուս անչափ յաճախութեամբ քան
զոր խնդրեմք և իմանամք, ըստ Պաւ-

զոսի գոհաբանութեան: Քանզի լի֊
նուց յանկից և թուոց երից և չո֊
րեակտասանց՝ի վաղորդայնէ տուրն֊
ջեանն առ մուտս արևուն, անդուստ
առ նմին յաւէտ կարկառմամբ իսկ
և իսկ ՝ի սոյն անարգել սրտիւ, ՝ի
վեր է քան զաղերսանաց ակնկալու֊
թիւն մարդկան, բարեգործել մի֊
մեանց շնորհատրութիւն. իսկ առ
իմս թշուառութեան և անարգու֊
թեան զքոյդ եդեալ փառս, ամե֊
նակարող զօրութիւն ահեղ, բոլորից
Աստուած, օրհնեալ տէր Քրիս֊
տոս, որո՛վք սահմանեսցի կշռու֊
թեամբ չափոյ հաստողին ընդ հո֊
գոյս հաւասարութիւն կցորդեալ:
Քանզի մինս յայսոսիկ անբաւ և ան֊
հետազօտելի, ամենևին բարի ան֊
ման բարկութեան խաւարի, ուս֊
տի յոյժ նուազ են քում մեծութեան
սատեղացն թիւք, զորս գոյացու֊
ցեալ յոչէից յորջորջմամբ անուանց
կնքեցեր, և կամ հիւթ երկրի՝ ՝ի
յօդս հեղեալ, զոր ՝ի չգոյից հաս֊
տեալ տարածումն յատակի կառու֊
ցեր, քան ինձ նախագրեալ համարդ

տկարութեան, որովք քեզ նմանիլ վարդապետեցեր :

Բ. Ահա ծածկեցաւ և ընկղմեցաւ 'ի քոյդ լոյս կամաց երկայնմտութեան՝ հանուրց չարութիւն, իբր գոյզն մառայլ 'ի տապ արևու, և որպէս աստուստ իսկ կիրք բնութեանց չհասարակաց բարուց ցուցանէ : Քանզի ո՞վ ոք 'ի մարդկանէ մեղաւ և ոչ զղջացաւ. ո՞վ ոք զազրեցաւ և ոչ ամաչեաց. ո՞վ ոք դարշեցաւ և ոչ պատկառեաց. ո՞վ ոք սխալեաց և ոչ ապաշաւեաց. ո՞վ ոք կործանեցաւ և ոչ հեծեծեաց. ո՞վ ոք գայթակղեցաւ և ոչ սորջացաւ. ո՞վ ոք պարտեցաւ և ոչ ինքեամբ ըմբերանեցաւ. ո՞վ ոք պատրեցաւ և ոչ յոգւոց ելաւ. ո՞վ ոք ճաշակեաց լեղի և ոչ դառնացաւ. ո՞վ ոք անկաւ 'ի բարձրութենէ և ոչ ընդոստեաւ. ո՞վ ոք կորոյս մեծութիւն և ոչ աշխարեաց. ո՞վ ոք զրկեցաւ յերանութենէ և ոչ ելաց. ո՞վ ոք կապտեցաւ 'ի շնորհէ փառաց և ոչ ողբաց. ո՞վ ոք գտաւ ինքեան վնասակար և ոչ ըստգտաւ. ո՞վ ոք մերժեցաւ յերեսաց Աստու-

ծոյ և ոչ հառաչեաց ․ ո՛վ որ լուսաւ
զԱստուծոյ սպառնալիսն և ոչ սոս-
կացաւ ․ ո՛վ որ ընդ մի չարեացն հա-
զարս չաւաղեաց ․ ո՛վ որ մերկացեալ
յաւուրս ձմերայնոյ և ոչ զողփացաւ ․
ո՛վ որ անօրինեցաւ և ոչ քարամբք
զմիտսն կոծեաց ․ ո՛վ որ ետես զըս-
տրուկն յիւրում մեծութեան և ոչ
զկծեցաւ ․ ո՛վ որ կատարեաց չարիս
և ոչ զինքն իսկ նզովեաց ․ ո՛վ որ ախ-
տացաւ և ոչ զանձն դարմեաց ․ ո՛վ
որ յամօթալեացն գործեաց և ոչ
զիւրն մարմին ձաղեաց ․ ո՛վ որ ՚ի
պատկառելիսն հպեցաւ և ոչ զօրն
իւր անիծեաց ․ ո՛վ որ զգործեցեալսն
յիշեաց և ոչ տապացաւ ․ ո՛վ որ ըզ-
գաղտնիսն մաքրեաց, և ոչ խոստո-
վեցաւ ․ ո՛վ որ զծածուկսն նկատեաց
և ոչ մահ կորստեան խնդրեաց ․ ո՛վ
որ զաներեւոյթսն կերպաւորեաց և
ոչ կրկին յերկիր կորացաւ ․ ո՛վ որ
ընդ մեղացն հեշտութեան բոց ան-
շէջ հնոցի ոչ խառնեաց ․ ո՛վ որ զմը-
նասակարան բնութեանն, և ոչ պա-
պակեցաւ ․ ո՛վ որ զկամաւ ներգոր-
ծեալսն, և ոչ սատակման ինքեան

աղօթեայց. ո՛վ որ զանճառելին, և
ոչ խռովեցաւ. ո՛վ որ զանկրելին
էութեանն, և ոչ թախծեցաւ. ո՛վ
որ զմեծամեծսն, և ոչ մաշեցաւ. ո՛վ
որ զանբծութեանն ապականարար֊
սըն, և ոչ տոչորեցաւ. ո՛վ որ զտա֊
րագրութեանն պատճառ յանց֊
մունս, և ոչ տագնապեցաւ. ո՛վ որ
զերեսացն աղտեղի տեսիլ, և ոչ բար֊
կութեան վերնոյն զանձն պարա
վարկաւ. ո՛վ որ զմի 'ի կարևորացն
մեղաց յաչս կերպացոյց և ոչ զի֊
նուք մահու խոցեցաւ. ո՛վ որ զխայ֊
տառակմանացն, և ոչ վայս վհատու֊
թեան ընդ հեծութիւնս ձայնին
հիւսեաց. ո՛վ որ յարքայական դա֊
հոյիցն անանկացաւ և ոչ կարկա֊
մեալ 'ի վայր գլորեցաւ. ո՛վ որ ընդ
պատկին պերճութեան հող 'ի գլուխ
եղեալ և ոչ կրկին չարչարեալ յո֊
գի մահացաւ. ո՛վ որ ընդ պայծառ
պատմուճանին քրձազգած եղեալ
և ոչ տխրեցաւ. ո՛վ որ զկեանս իւր
կորոյս և ոչ արեան արտասուս եր֊
կնեաց. ո՛վ որ ընդ արկանելեաց լու֊
սոյ խաւար զգեցաւ և ոչ նուաղե֊

ցաւ • ո՛վ ոք 'ի վերայ ոգոյ սիրելւոյ ոչ թառամեցաւ: Ահա այս կերպարանք ճշգրտագոյնք պարտաւորիս յանդիմանութեան, տխուր դէմ, քաղեալ ճաճանչ, ցամաքեալ խոնաւութիւն, երկթացեալ շուրթն, անշքեալ տիպ, տրտմեցեալ ոգի, այլայլեալ ձայն, կրկնեալ պարանոց: Եւ զի թէ ոք զխակութիւնն խակնշանակեսցէ, ոչ անօրինէ • անամբարտաւան միտ, անհպարտ սիրտ, անխնդրող պարգևի թշուառ, անաղերսալի պաքեալ, ինքնակշտամբելի դեգերեալ, իրաւամերժ սովեալ, արդարալլուկ քաղցեալ, պատշաճագատ հարուածեալ, ինքնավկայ մահապարտեալ, արժանապէս հանեալ, անձնանէծ եղկելի: Եւ զայս թարգմանեալ ցուցանէ արդարագործ փարիսեցին կշտամբեալ • և մեղապարտ մաքսաւորն բարեհամբաւեալ:

Գ. Եւ արդ եթէ զչարիսն՝ հնարաւորութիւն բանաւորկուին դառզին զմեզ գայթակղեալս, զիւրսն 'ի մեզ սերմանիս առ օրն համարեսցի,

զխոր՟դ ոչ զբարիս անկեալս 'ի մեզ հոգւոյ արութիւնս 'ի խնամակալութենէ կամաց կեցուցչիդ օն և օն գըրեսցես, տէր բարեգութ, հզօր և յաղթող. քաւիչ մեղուցելոց. կարող յամենայնի առ ամենայն փրկութիւն: Եթէ զանդունդս առ երկինս փոխես, և կամ զխաւար մթութեան 'ի լոյս հաստատես, եթէ զդառնութիւն լեղւոյ 'ի մանանայի քաղցրութիւն կազմես, և կամ զկոծ սաստկութեան վշտաց 'ի պարս դասու բերկրութեան հարսանեաց կարգես, դիւրինք և հնարաւորք են քեզ այսոքիկ. և ես քան զոսին բաւես առ նոսին տիրեալ համայնից ահաւորապէս. և քեզ փառք յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ Լ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հաջողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ ճշմարտեցի բան քո, ողորմած բոլորից Աստուած, ներող և օրհնեալ, 'ի բազմագթելին դարձուորութիւն աւուրն պատկերի զղջման մեղաւորին. Թէ և առ յետին խակ շունչն իցէ ընտրութիւն, և կամ 'ի մէջ չարութեանն փոխադրութիւն: Մանաւանդ զի դժնեայ կցորդս այս անձնիշխանական՝ միշտ մարտիկ, խաբող շողոքորթ, յարեալ 'ի ստութի, ըստ առակողին արածող հողմոց, դժուարունելի հատողին փախչող, դերեալ որսողին մոլեկան մարմնոյս, ներհակ տնկակից, յոգնապատճառեան ամենավարան, զոր քո է գիտել զքանիսացն

յաճախութիւն: Եւ զկնի մեղանացն, ողորմագինս ինձ ողբարկութիւնս վհատականս տաժանակածս բազմ֊աւաղելիս, քո առաջի ածէր գթար֊կութիւնս գրեալս արտասուօք, թա֊ռանչս թշուառութեանց կարգելոց անբաւս չար վտանգից մեղատա֊գնապ պատկառեցելոյն:

Բ. Եւ զի մի կրկնաբանութիւնս 'ի շատախօսութիւն կրթեսցի, առա֊ւել քան զայն այսու ողբալի. քան֊զի ոչ երբէք համարձակի խնդրել իւր զարքայութիւն, այլ զտանջա֊նացն թեթեւութիւն, ոչ ընդ կեն֊դանեացն 'ի լոյս, քան թէ ընդ գե֊րեզմանականացն զգայական շնչոյն 'ի խաւար. ոչ ընդ ամբարձելոյն, այլ ընդ երկեալն և ընդ խորտա֊կեալն: Ի հանդստեան իբրու՛ վտանգեալ, 'ի խրախութեան ին֊քեան արտմեցեալ. գինօք ժպտեալ և մոօք խոցեալ. կերպ 'ի ծաղր և ազք 'ի յողբումն. երեսք զփոփոխանս ձևացուցանէ, և արտասուքն զգա֊նութիւն սրտին ճշմարտէ: Ըմբա֊նակք երկու յերկոսին ձեռին, մինն

արեամբ և միւսն կաթամբ. երկու բուրաստանք կայծակնաւորք, մինն խնկով և միւսն ճենճերիւ. սկաւառակք կրկին կրաւորականք համոց, մինն քաղցու և միւսն դառնութեամբ. բաժակք զոյգ առ երկուս բերմունս, մինն արտօսր և միւսն ծծումբ. տաշտք կրեցեալք 'ի ծայրս մատանց, մինն գինի և միւսն լեղի. գրուանք տեսանելեաց ներհակաց, մինն 'ի լաց և միւսն 'ի վրիպումն. խանութք հալոցականաց հակառակութեանց, մինն արծարծէ և միւսն շիջուցանէ. հայեցուածք դիմաց երկուց, մինն դոյզն ողոքանօք և միւսն անխնայելի բարկութեամբ. համբարձումն երկակի բաղկաց, մին 'ի հարուածս և մին 'ի մերժումն. դէմք կրկնակի կերպից, մինն տխրեալ և միւսն ցասուցեալ. կշտամբանք ընդ միոյ երկու, մինն սաստեացս և միւսն ապաշնեացն. ապաւինութիւնք կարծողականք, մինն գոնէ և միւսն թերևս. 'ի մի բերան երկակի բարբառ, մինն եղկութիւն և միւսն խռովութիւն. երկուս ազդմունս 'ի միում

որտի , մինն կեղակարծ յուսոյ և միւսն ճշգրիտ կորստեան . ամպըր-թագոյն ահագնատեսիլ կրկին տեղացմանց , մինն նետս և միւսն քարինս . որոտումն ահեղ երկոցունց թերմանց , մինն կարկուտ և միւսն հրացան . ցոյգ ցաւագին երկուց վտանգից , մինն ըալոյ և միւսն մահու . առաւօտ սգոյ երկուց բողոքմանց , մինն սաստից և միւսն սպառնալեաց . արեգակունք երկու 'ի յերկուց ծայրից , մինն խաւարի և միւսն կիզման :

Գ . Եթէ հարուածոց աջ կառուցանի , ինքեան վարկանի . և եթէ ձեռն պարգևաձիր , ոչ իւր ակն ունի : Ի պարծանս ուրուք կորանայ , յամբարձումն գլխոյ ընկճի , 'ի չարեացն յիշատակ հեծէ , 'ի ճառս մաքրոց պատկառէ , 'ի պատմութիւնս հանդերձելոցն երերի : Եթէ օրհնի յումեքէ յայտնի , 'ի ծածուկ զանձն անիծանէ . եթէ գովեստ յումեքէ լսէ , պարսաւանօք զինքն կշտամբէ . եթէ գարովեսցի սաստկապէս , ինքեամբ ինքեան վկայէ . եթէ ձաղու-

ցի ուժգին, սակաւ հատուցումն առաւել պարտուցն գրեսցէ. եթէ ըղձումն մահու ինքեան լուիցէ, այս ասէ, և դարձեալ կրկնէ. և եթէ որոգայթ մահու ճայթեսցէ յերկնէ, հազիւ զգէմն համբառնայցէ: Ձիւրոց իրաւանցն մատեան խփեալ, զպատասխանութեանն յոյս լքուցեալ, զհամարձակութեանն ընթացս փակեալ: Եւ եթէ ոչ էր անփրկանաւոր կորուստ գերելոյն, զիւրովին երթալ ոչ ինչ դանդաղէր: Արդարև վայ մեղաւորին՝ որ սարակուսեալ կայցէ՚ի վերայ երկուց ճանապարհաց, ըստ հոգելից բանի իմաստնոյն:

Դ. Եւ արդ զիմ՞րդ ոչ ողորմեսցիս, բարեգութ, այսքանեացս ձայնարկութեանց կողկողագինս հեծեծանաց, որ անուամբս այսու մեծացար, թէ ողորմած եմ ես ասէր: Ահա առ չարութիւն գերւոյս բարութիւն քո, առ մահապարտիս դատնութիւն քաղցրութիւն քո, առ կորուսելոյս յայտնութիւն ճառագայթ քո, առ յանդգնելոյս մոլութիւն

ողորմութիւն քո , առ խակութիւն
վնասակարիս հեզութեն քո , առ կոր֊
ծանելոյս այցելութիւն աջ քո , առ
ընկղմելոյս վերբերութիւն ձեռն քո ,
առ բժշկութիւն անողջանալի խո֊
ցուածոյս մատն քո , առ պակուցե֊
լոյս պաշտպանութիւն ոգի քո , առ
ապախտաւորիս լիր վստահութեն եր֊
կայնմոութիւն քո , առ օծումն ա֊
մենագժնէիս զօրութեն քո , առ մե֊
ղաւորիս քաւութեն հրաման քո , առ
փախուցելոյս ապաւինութիւն ոտք
քո , առ սրացելոյս պատսպարու֊
թիւն բազուկ քո , առ վիպելոյս
առաջնորդութիւն լոյս քո , առ տա֊
րակուսելոյս հնարաւորութեն հան֊
ճար քո , առ անխծելոյս կրկին ստա֊
ցումն օրհնութիւն քո , առ վհատե֊
լոյս քաջալերութիւն խրախոյս քո ,
առ վշտագնելոյս մխիթարութիւն
բաժակ քո , առ նեղելոյս ընդարձա֊
կութիւն կամք քո , առ ատեցելոյս
կոչումն սէր քո , առ հաստատումն սա֊
սանեցելոյս բան քո , առ հոգւով
վիրաւորելոյս կաթուած արեան քո,
առ աներևոյթ մթերս ցաւոցս ակն֊

արկութիւն քո, առ յուսահատե-
լոյս անդրէն ընտրութիւն իշխանու-
թիւն քո, առ պատուաստումն կը-
տրեցելոյս կցորդութիւն քո, առ
խաւարաւ մահու ծածկելոյս նշոյլ
կենաց քոց, առ խռովեցելոյս իմ
հանդարտութ̃ե խաղաղութիւն քո,
առ վայրագութիւն օտարացելոյս
ողջոյն քո, առ մոլորելոյս դարձա
ւորութիւն ձայն քո: Զի դու ու-
րես ամենայնի գթութեամբ, և չիք
՚ի քեզ մասն ինչ խաւարի. և ոչ
է բարութիւն առանց քո, և քեզ
վայելէ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԼԱ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան
նորին հաւասարի առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ քանզի բազմացուցի
պայմանաւ բանիս զալէս տագնա-

պի հեծութեան ձայնիս մեծ հառաչանացս անափոփելի խմոյս վտանգի. զի դու ողորմած սկզբնահայրդ խոստովանութեան անյայտ ծածկութեց որդի Աստուծոյ կենդանւոյ տէր Յիսուս Քրիստոս, քաղցրութեամբ նայեցիս քուել: Արդարև կարող ես, Ճշմարտապէս բաւական ես, և թէ կամիս հնարաւոր ես, կամիս առաւելապէս, որպէս և կարես: Հաըլստանաս մեծապէս ընդ տալն քան եթէ ընդ առնուլն, բազմանան քեզ գանձք ՚ի ցրուելն քան ՚ի ժողովելն, յաձախեն ստացուածք քո ՚ի տըփուելն քան ՚ի Ճշդելն, կուտին քեզ համբարք ՚ի տարածանելն քան ՚ի շտեմարանելն: Հաւատամ այսմ ամենայնի՝ գտանել քև ելք փըրկութեան. հաւատամ անարգս ընդ պատուականին, յուսամ ընդ Աբրահամու և ընդ Աննայի. զի մինն բանիդ քո հաւատաց և միւսն քահանայապետին բարբառոյ անսաց: Վասն որոյ և ամն ՚ի խորին ծերութեանն անհամար որդւոց հայր հաստատեցաւ, զառանցեալն և զամուլն արգանդ

Սառայի՝ անդաստան պտղածին ար֊
դեան օրհնութեան բազում ժողո֊
վրդոց մարգարէից սրբոց և Թագա֊
ւորաց ընտրելոց հայել յուսացաւ ։
Իսկ միւսն զանհանդերձելի երկիր֊
բովայնին սեռելի եօթնեակ զաւա֊
կօք բարգաւաճեցոյց, որ է Թիւ մի
անբաւութեան զընաւն նշանակելոյ
զէութիւն, աստուածութեան յա֊
րակայութիւն սահման անհետազօ֊
տելի, և աւազանին նորածին որդւոց
անհատ յորդութիւն ։ Այս Թիւ
պանծալի, որում ոչ է կէտ կցորդի
և ոչ սպառուած վախճանի, այլ կոյս
ոճն է ուրոյն ընտրութեամբ նուի֊
րեալ յաւէտ անճառ վիճակաւ հա֊
մոյն յաւիտենից, դժուարաթարգ֊
մանելի մերոց իմաստից ։

Բ. Արդ համարեա յարգարու֊
Թիւն անյուսալի փրկութեան հա֊
գւոյս զամենավարան ձայն կոչկոչա֊
նաց սրտիս հեծութեան, ընդ նա֊
խադրելոյն երջանկաց եդեալ և
դասեալ զայս դաւանութիւն փոքր
հաւատոց իմոյս խնդրուածոյ ․ զի
կեցից և ես առ նոքօք բերկրեալ ընդ

նոսին , բուռն հարեալ քան զիմոց գործոց զքոյդ շնորհաց ։ Մանաւանդ զի կրկին բարձունք են և փառաւորք և քան զչափ կշռութեան բանի դերադոյնք , խմուսն խռովութեան հաշտարանք և հզօրապէս քաւարանք , և կարծեաց թերութեան մտաց սլացեալք ․ ընդ արեան քո աճաւորի և ըստ մարմնոյ ծնողդ քո խնկելի ․ պարք առաքելոցն , դասք մարգարէից , գունդք մարտիրոսացն՝ ձիաւորեալքն հետևակ սպառազէն արիութեամբ մերկամարտիկն մրցութեամբ , գումարք միանձանց , բոյլք բանականաց ընտրելոց , ժողովք բարեկրօնից , հոյլք հոգեղինաց յերկրէ երկնաւորաց , զինուորութիւն վերնականաց ընդ մեզ կցորդելոց , աւանդք երախայրեաց , մատուցմունք զուարակաց , լուցմունք ղամբարաց , բուրմունք խնկոց իւղոց հանդերձանօք , յաղթանակք փրկականնշանաց , կառուցմունք խորանաց աստուածաբնակաց , ձեռք քահանայից շնորհիւ կատարելոց ։ Առ շարժումն անձին յիշատակ Առ-

տուծոյ , առ փոփոխումն դարշապարի , առ կարկառումն աջոյ և ամբարձումն բազկի, առ բարիս գոհութիւն , և առ գթել աղաչանք , առ բանս ընտանիս , առ խօսս հասարակաց , առ ձայնս բնաւորականս , առ գործոց յաջողուածս , առ առաքինութեան ջերմութիւնս , որ 'ի տունջեան և 'ի գիշերի ընթացմունս օգտակարաց հոգևորաց քև առաջնորդեալք . 'ի նիրհել և 'ի զարթնուլ, 'ի պատերազմի ազգաց , 'ի մարտս դիւաց , 'ի հակառակութիւնս հերձուածողաց , առ փոքունս , առ մեծամեծս , առ ձգումն ըմպելեաց և ճաշակումն կերակրոց . և որ ինչ մի անգամ 'ի կիրս մեր կերպանին, եթէ հեշտականս եթէ տաժանելիս . վասն ոմանց աղօթս՝ մնալ 'ի նոյին , և յաղագս ոմանց՝ զի զերծ արասցես սքանչելապէս հնարիւք անճառիւք . հաւատացեալ յամենեցունց, թէ բաւական ես յամենայնի , կաթնաբոյծ հասակաց , տիոց պատանեաց , մտաց վայրենեաց , ստամբակաց գոռոզաց . մինչ զի առ թա֊

տերս տեսարանաց , և առ կոյսս խառնիճաղանճ բազմութեանց , և կամ առ կաքաւս կայթից անախորժականաց կանանց հզօրիդ՝ ոչ ես մոռացեալ

Գ. Արդ դու ստացար զամենեսեան և քո են ամենեքեան, և ողորմեցիս ամենեցուն՝ միայն բարեգութ. զի թէ և մեղիցեն քո են. վասն զի՛ի քում համարի են. քանզի գիտեն զզօրութիւն քո , ըստ առակողին մաղթանաց ։ Որում և ես կցորդիմ թշուառս բանիւ վկայեալ սորին յանցաւորապէս . յանդգնիմ ասել, թէ որ կարդայ զքեզ գովեստիւ , ծանուցեալ զքեզ թէ իցես, թէ և եօթեամբք իցէ վարակեալ կրկնապատիկ պատժաւորութեամբ, առ այս օրինակ կիրթ ձեռնարկութեան , զիա՞րդ ոչ քո իցէ ։ Յորս է տեսանել՝ի մէջ արջնատես ագռաւուց սպիտականիշ երամս աղաւնեաց , ՝ի մէջ խրոխտականաց ձիոց անմաքրից որոջս հանդարտաբարս , ՝ի թիւ շանց գազանականաց գառինս նուիրեալս , հեզութիւն ՝ի

խստութեան , կատարելութիւն 'ի թերութեան , խոնարհութիւն յամբարհաւաճութե̃ , ճշմարտութիւն 'ի ստութեան , միամտութիւն 'ի մանկութեան , անբծութիւն յայլամբտութեան , բարօրութիւն 'ի չարութեան , պարկեշտութիւն 'ի լկտութեան , ողորմութիւն յանգթութեան , ապաշաւանք յանյուսութեան , քաղցրութիւն 'ի բարկութեան , հաշտութիւն 'ի թըշնամութեան , անոխութիւն 'ի խածանողութեան , քաջալերութիւն 'ի ըլկութեան , օրհնութիւն 'ի նեղաձգութեան : Յոր ոչ բաւականացայ երբէք 'ի դատել ճշգրտապէս , թէ ով յերկրածնաց աստի կանխեսցէ ժառանգել զքեզ , որ միայն անաչառաբար կշռամբես իրաւամբք զարդարութիւն՝ առ ամպարիշտ մաքուրն և առ պոռնիկ զղջացեալն . առ ամենեսին բարեգործ՝ միայն թագաւոր օրհնեալ 'ի բարձունս և յամենայն յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ԼԲ.

Վերստին յաւելուած ներքին հեծութեան նորին հանզուգի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ ես յետնեալս 'ի նախագրութեանց արժանաւորաց գրեալ ինձէն ընդ պարտաւորսն պատժոց, հայցեմ զողորմութիւն ընդ ամենեցուն մաղթանաց. ընդ նկունս և անհամարձակս, ընդ տկարսն եւ փոքրկունս, ընդ ընկեցիկսն և արհամարհեալս, ընդ տարագրեալսն և առ քեզ դարձեալս, ընդ երկուացեալսն և ճշմարտեալս, ընդ կործանեալսն և յարուցեալս, ընդ ընկճեալսն և հաստատեալս, ընդ գլորեալսն և կանգնեցեալս, ընդ մերժեալսն և ընկալեալս, ընդ ատեցեալսն և կոչեցեալս, ընդ ապշեալսն և զգաստացեալս, ընդ անա-

ռակեալն և զսպեալս, ընդ հեռա֊
ցեալն և մերձեցեալս, ընդ հեր֊
քեալն և սիրեցեալս, ընդ պատկա֊
ռեալն և զուարթացեալս, ընդ ա֊
մաչեցեալսն և խնդամտեալս ։ Այլ
ես պատմեմ աստանօր դարձեալ՝ ոչ
զմեղսն Երուսաղեմի, ըստ մարգա֊
րէին հրամանատուութեանն որ առ֊
ժողովուրդն նախնի, և կամ տանն
Յակոբու զանօրէնութիւնս նորա,
այլ իմոյս ժամանեցից յայտնու֊
թեան. քանզի աւաղ ընդ աղէտս
մահու յարելով ըստ մարգարէին,
յանդիմանեցից զիս ինքն ինձէն ի֊
մովս ձայնիւ ըստ սաղմոսողին. որ֊
պէս զի յանձնառական յայսմ հա֊
մայնապատում խոստովանութենէ
ոչ կարօտացեալ կրկնակին, միանգա֊
մայն 'ի սպառ սրբեցայց օրհնեալ
հրամանաւ Էիդ ։

Բ. Եւ արդ կրկնելով ծունր բա֊
րերարին քաղցրութեան, տարա֊
ծեալ զանձն իմ առաջի, զ'ի մահ
գլորմանն ցուցից կերպարան. որ 'ի
հող խոնարհեալ մածայ ընդ երկրի,
և ընդ անցաւորս այս կենցաղ կորըս֊

ւեան՝ անսասանական գետնաքարշու-
թեան սողնոյ սահեցմամբ՝ կամօք
բեւեռեցայ ։ Այլ 'ի քեզ տէր յե-
ցեալ՝ իբր 'ի հաստարան կենաց գա-
ւազան 'ի յարմարոյն Դաւթի ըն-
ձիւղեալ մարմնով անճառ շաղկապ-
մամբ յանեղ աստուածութիւնդ ,
կանգնեցայց անդրէն կիսայար՝
պատկառեալ 'ի քոցդ երախտեաց 'ի
վայր կորացեալ դիմօք , աչք 'ի բար-
ձունս յառեալ ողորմագին տեսու-
թեամբ 'ի քեզ մերձդ 'ի հեծութիւն,
բնաւին ողորմութիւն , բոլորովին
քաղցրութիւն , զլիճ լուսոյս արտա-
սուօք լցեալ՝ պաղատանս յուսոյ ա-
ռաջի մեծիդ վերընծայեցից ։ Լուր
ամենառատ անհուաղ երկայնմտու-
թեամբ քո դառնացուցչիս , միայն
դու 'ի յամենայնի սահման փրկու-
թեան , Աստուած բոլորից , անճառ
մեծութիւն , անբովանդակելի բնու-
թիւն , անքննելի իսկութիւն , հզօր
զօրութիւն , կարող բարերարու-
թիւն , անպակասելութիւն , անճառ
ժառանգութիւն , վայելչական վի-
ճակ , առատ պատրաստութիւն ,

անստուեր իմաստութիւն, տենչալի տուրք, անձկալի ձիր, բաղձալի բերկրութիւն, անտխուր հանգիստ, անտարակոյս գիւտ, անկապուտ կեանք, անծախելի ստացուած, անփոխանորդելի բարձրութիւն, ամենարուեստ բժիշկ, անսասանելի հաստատութիւն, դարձուցիչ մոլորելոց, գտիչ կորուսելոց, յոյս ապաւինելոց, լոյս խաւարելոց, քաւիչ մեղուցելոց, ծածկարանդ փախուցելոց, անդորրիչ խռովեցելոց, փրկութիւնդ մահացելոց, արձակիչդ կապելոց, ազատիչդ մատնելոց, պատսպարանդ սահեցելոց, վշտակիցդ գայթագղելոց, երկայնմտութիւն տարակուսելոց, լուսոյ տեսակ, ցնծութեան ցոյցք, օրհնութեան անձրև, հոգի երեսաց, զօրութիւն դիմաց, հովանի գլխոյ, շարժարան շրթանց, ազդումն բանի, կառավար անձին, բարձումն բազկի, ձգումն ձեռին, երասանակալդ սրտի, ընտանի անուն, մերձաւոր ձայն, կցորդութիւն հարազատ, խնամածութիւն հայրենի, խոստովանեալ անուն, պաշտեցեալ սպաս-

կեր, անպարագիր տիպ, երկրպագեալ տէրութիւն, բարեբանեալ յիշատակ, խնդութեան մուտք, անվրէպ շաւիղ, փառաց դուռն, ճըշմարտութեան ճանապարհ, երկնաճեմ սանդուղք: Եւ այլ բազմութիւն բանից գովեստից անհամար կարգաց և տանց անբաւից, զոր ոչ բերէ բերան երկրածին, և ոչ տանի գործի մարմնեղէն, և ոչ կշռեն իմք հոգեղէնք:

Գ. Առ քեզ Հայր ամենայն ակն տեսողի, Աստուածդ ամենայնի, նայեա 'ի պաղատանս հառաչման ձայնի քոյոց ծառայից, և եթէ յաղախնաց ոք աղաչեսցէ: Եւ ընկալ զցօղ ողբերգութեան լալոյ արտասուաց աչացս ցանկասիրի՝ յանարատ ոտս մարդեղութեան քոյ, Քրիստոս. և օրինակաւ խորհրդոյ հերաց կնոջն յանցաւորի՝ զառ քեզ դարձն և զդաւանութիւն, և համբուրիւ շրթանցս առ ճաշակ փրկութեան կենացդ հաղորդութե՟՝ համաշնչապէս զանքակ միութիւն, և զնոյն գթութիւն նորին ողորմութեամբ ընկալեալ 'ի

քէն, բարերար, դյրաւականեսցես զմեծդ պարգեւ ընդ փոքու հաւատոցս. եւ 'ի ձեռն գթութեան սիրոյ քոյ առ քո անձկալի անունդ խոստովանեալ ծառայիս, դարձցին ձմերունք հողմոյն խստութեան 'ի յօդ հանդարտութե, եւ մրրկին սաստկութիւն 'ի սիք ախորժութե, եւ կարծիք երկիւղին 'ի մեծ վստահութիւն, եւ պատուհաս պատժոցն յերանութեան պատահումն, եւ վտանգք թախծանացն 'ի հոգեւոր խրախճանութիւն, եւ ալէկոծութիւն ծփանացն 'ի խոր խաղաղութիւն, եւ ղեկացն թեւարկմունք յանքոյթ նաւահանգիստն, եւ բեռք բեռանցս մեղաց փոխարկեսցին 'ի թօշակ շնորհաց:
Եւ յայսքանեացս ամենից բիւրուց բարութեանցս 'ի քէն եղելոց՝ մեծասցի անուն հզօրիդ խնկեալ եւ խոստովանեալ, ամաչեսցէ բանսարկուն չարեաց՝ հերքեալ եւ հալածեցեալ, ունայնասցին մուրհակք մեղացս, խզեսցին հաղբքն, որոշեսցին որոգայթքն, կապտեսցին կապանքն, վանեսցի վիհն, վերասցին վնասքն,

պարսեցին պատրանքն , ջրեցին մեղքն , պատառեցին պարտիքն , խորտակեցի լուծն , քակեցին քեղլքն : Եւ ընդ մայր մթութեան չարեացն յանցանաց և դիւացն բանակաց պաշարողաց՝ արև փառացքոյ ժամանեցէ կեցուցանել փրկել և լուսաւորել, յաջմէ և յահեկէ, 'ի դիմաց և 'ի թիկանց . և եղիցի նշոյլ առաւօտու հոգւոյ դարնայնոյ ընդ ակնկալութեան սպասողացն քումդ երևման : Զի դու ես բարերար առ ամենեսին, և հնարաւոր են քեզ ամենայնք . և ամենեցուն զկեանս կամիս և զփրկութիւնն բաղձաս :

Դ . Ով ամենապարգև ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, և առ իս դարձցիս կարկառմամբ շնորհի աջոյդ քո որբոյ բնակեալ միացեալ, և ոչ հեռացեալ յանձկութեան սրտէ սիրոյ սենեկիս . և անեղծական քո նկարագիր՝ նշխար պանծալի լուսոյ քրիստոնէական փրկաւէտ կոչմանս՝ ընդ իս պահեսցի , միջնորդեալ ընդ քեզ 'ի մատեան յաւիտեան կեա-

կաւդ կենաց հոգւոյդ աւետեաց երկնից յօրինողիդ։ Եւ քեզ միայնոյ պատճառիդ, և միոյդ 'ի միոյ պատ-ճառէ, և ունողիդ զպատճառ միոյ, երրեակ անձնաւորութեանդ և միոյ աստուածութեանդ վայելեն փառք յերկնաւորացն վեհից, 'ի սրբոցն դասուց, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ԲԱՆ ԼԳ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. Արդ զյարմարութիւն պաշ-տաման բանիս 'ի խայրեաց հոգւոյս քեզ նուիրելոյ, օրհնեալ բարե-գութ, կցորդելով ընդ խնկազգես-տիցն զուգաժամանապէս խառնեսցես 'ի յանուշութիւն կազմութեան իւ-ղոյն Մարիամու կնոջ բարեպաշտի։

Ցոր հաւաստաբեալ նոյնութեամբ ընդ երջանիկ պոռնկացն 'ի քէն ընկալելոցն յաւէտահրաշ յարգանօք, պարարեցից մեծապէս խմոլս բանիւ նուաստին, ընկալեալ յանհաս և 'ի բարեբանեալդ գլուխ բարձրելոյդ, անկշտամբելի 'ի բամբասանաց սաղմոսին, մի օծցէ զտերև ոստոց գագաթան իւղ մեղաւորին: Այլ արասցես զօրանալ կրկին յաճախութեամբ բուրման խոստովանութե այսր մատենի 'ի բազումս ազդեալ, համասփիւռ ամենատարած և աշխարհալիր տանն տեսակաւ, ըստ օրինակի համեմատութեան նոցայն յիշատակի: Քանզի դու նոյն տէր ընդառաջացուցիչ նախնի չարախորհից կանանց մեղաւորաց, որոց առակեալ զմարգարէին կերպարան՝ քումդ ճշմարտատիպ պատկերի յեղանակեցեր, անդուստ առ սոսին անճառ ներգործութեամբ 'ի յիս վերաբերեալ զծայրագոյն շնորհին կատարումն: Ընդ անսանական գարւոյն կերակրոյ զբաղմահամբար պտուղ ցորենոյդ կենացդ հացի, ընդ

ապականացու արծաթոյն զարքունականդ պատկեր , ընդ յիմարարար թմբրութեան գինւոյն զբաժակդ արեան արարչիդ , ընդ խուլոյն առելոյ 'ի յայրատ կնոջէն հնոյ ժողովըրդեանն՝ զծծումն շնորհին առ ի դարձելոյ , ընդ զերծման գլխաշուք կտաւոյն զանապականութեան վերարկուն , ապարանջանին պճնութեամբ՝ զթախիծս բարեմասնութե̃ օրինին և աւետարանաւն՝ հանդերձ գործնական առաքինութեամբն , ընդ ունկանն դնդի վայելչականն զարդու՝ զանսասուեր յիշատակ տէրունականդ ձայնի , ընդ քայուս պերճութեան լանջացն՝ զյոդնահաւաք աւանդս ուղղութեան քրիստոնակրօն լծոյդ քաղցրութեան :

Բ. Բայց զի՞ է յայտնելի ինձ պարծել, և ոչ վերստին 'ի սոյն պատկառել: Այլ յայլ օրինակ փոխեալ զմատեան մաղթանաց այսր ողբերգութեան , որ ինչ ինձ է յարմարաւոր , ամենայնիւ հատուցից զպատիժ պարտուցս իմոց մեղանաց , 'ի մարգարէից տառից բերեալ համա-

ռոտս՝ 'ի սոյն յարկ մուծից սատանիկ դատախազ. ընդ ողբոց նոցին լծակցեալ, քան թէ ընդ բերկրութեան նոցա պարել. յորս հառաչանս, ձայնս հեծութեան, բողոքս բարկութեան, նախատինս խորտակման, լալումն կարեւոր։ Այլ մեծիդ Աստուծոյ գըթութիւն ամենաժամեան՝ կանուխ ազդեցաւ յիմ յուսատրութիւն, առ որս՝ զղջմունս, խոստովանութիւնս, աւետիս, պարգեւս, լուսոյ երեւմունս, խրախոյս սատուածայինս, փառաց ժառանգութիւնս, հըրաշից յայտնութիւնս, սքանչելեաց տեսութիւնս. յորոց ոմանք յոյս ընձեռեն, եւ ոմանք վհատութիւնս բազումն մատուցանեն. յորս ես կամաւ կործանեալ՝ կորստեանն վիճակեցայ։ Զի եթէ զգեստ Աստուծոյ զվարագուրին պատրուակ ասաց Եղեկիէլ, յորում արար ժողովուրդն կուռս կարկատունս, որով պոռնըկել ասէ 'ի նոսա, իսկ որքան պատիժ անմաքրութեանս եղիցի զԱստուած զգեցողիս ներքոյ եւ արտաքոյ։ Զարմանիմ, թէ զիարդ ոչ կիզում. հիա-

նամ թէ ի՞բր ոչ այրիմ. ափշիմ թէ ո՞րպէս չյափշտակիմ տանջեալ, լըքեալ, չարչարեալ, ջաղխեալ, մանրեալ, խորտակեալ, կորեալ, բաժանեալ՝ ի յօրինակէ ժանեաց կորուսչին, ըստ գրոյն։ Այլ այս միայն է պահեցեալ ինձ նշոյլ յիշատակի փրկութեան յուսոյ, զի քրիստոսեան աւետարանն կեանս է ամենեւին, 'ի կերպարանաց պատկերի բանին ծանուցեալ. որով առ մեղանան դարձն, առ պարտիսն շնորհն, առ եղծումն նորոգութիւնն, առ անօրէնութիւնն քաւութիւնն, առ վէրն բժշկութիւնն, առ վտանգն անդորրութիւնն, առ պատիժն ներումն, առ պատերազմն հանդարտանալն, առ հուրն անձրեւն, առ պատուհասն պարգեւն, առ ակնկալութիւն սատակմանն ձիրն, առ գործարան մահուն կենացն ազատութիւն։

Գ. Եւ զի՞նչ է ինձ զայսքանեաց յիշմանց 'ի թիւ արկանել, եւ ոչ զանճառելին սատանօր դասել։ Յիշատակաւ հօրն բարձրելոյ՝ յՈրդին կցորդութիւն, յանուն միածնին՝

առ Հայրն ընտանութիւն, սոցին ակնարկութեամբ ընդ Հոգւոյն հաղորդութիւն. խաչին փրկանք, բանին սփոփութիւն, բարւոք վարձ կամնցս առ կշռութիւն դիտողին, աւազանին կենդանարար՝ հաշտութեանն միջնորդութիւն, և այլք ամենայնք անթիւք բարիք 'ի բարերարէն բարդեցեալք, ազատք 'ի հարկէ, արձակք 'ի լծոյ, իշխանականք և ոչ իշխեցեալք: Այսոքիկ են, որ ինձ 'ի մէջ դառնութեանս մահու՝ կեանս անսպառակոյսս աւետարանեն. քանզի եթէ ոչ զայսոսիկ ունէի, կանխաւ արդեօք կորուսեալ էի խակ և խակ ըստ բանի երգողին: Ոչ փոքրկութեամբ Որդւոյ զՀայր փառաւորեմ, ոչ նուաստութեամբ Հոգւոյ զՈրդի նախադասեմ, համափառ ունիմ զերեսեան՝ և նոյն արարչութեամբ: Քանզի և 'ի դէմս Հոգւոյն սրբոյ այս են աղաչանք, նախընծայ սկզբան պատարագին՝ յորում գառնդ երկնաւոր զենանի, զայս աղօթեցի:

Աղօթք, որ նախ քան զպատարագն մատուցանէ :

Դ. Ամենակալ բարերար մարդասէր Աստուած բոլորից, յօրինող երևութից և աներևութից, փրկող և հաստատող, խնամող և խաղաղարար, հօր հզօր Հոգի, հայցեմք բազկատարած մաղթանաց գոչմամբ հեծութեան յանդիման եղեալ քեզ ահաւորիդ: Մատչիմք մեծաւ դողութբ̃ սաստիկ երկիւղիւ մատուցանել նախ զբանականս զայս պատարագ քում անզննին զօրութեանդ, իբր աթոռակցի փառակցի և արարչակցի հայրենի անկապուտ պատուոյդ, և քննողի ծածկութեան խորոց խորհրդոց ամենակատար կամաց հօրդ Էմմանուէլի՝ զքեզ առաքելի, փրկչի և կենդանատուի և արարչի ամենայնի: Ի ձեռն քո ծանուցաւ մեզ երրեակ անձնաւորութիւն միանական աստուածութեանդ, յորոց մի և դու Ճանաչիս անհաս: Քև և 'ի ձեռն քո առաջինքն նահա-

պետական տոհմին շառաւիղք՝ տեսանողք անուանակոչեալք զանցեալսն և զգալոցսն, զեղեալսն և զոչ գոյացեալսն անստուերաբար բարբառով բանի վերապատմեցին: Որդի Աստուծոյ քարոզեալ զքեզ Մովսեսի, որ ՚ի գնալն քո ՚ի վերայ ջրոցն, անպարագիր զօրութիւն, ահեղ շրջարկութեամբ տածողականաւ՝ թեւապարփակ պաշտպանողօրէն գթասիրեալ ՚ի ծնունդս նորոգս՝ զաւազանիւն խորհուրդ ծանուցեր: Յոր կերպարան օրինակութեան՝ նախ քան զկառուցանել զլոյծդ մածուած վերջնում վարագուրիդ՝ յօրինեցեր, կարող սկզբապէս, զբովանդակ բնութիւնս ամենից բնաւից բոլորից գոյից ամենայն էից յանէից: Քև ստեղծանին ՚ի նորոգութիւն յարութեան ամենայն եղեալքս առ ՚ի քէն յայնմ ժամանակի, որ է օր վերջին այսմ կենցաղի, և օր առաջին երկրին կենդանեաց: Քեզ հնազանդեցաւ միութեամբ կամացն որպէս հօրն իւրում ազգակիցն քո, էակիցն հօր անդրա-

նիկն Որդի մերովս կերպիւ . զքեզ
աւետարանեաց Ճշմարիտ Աստուած
հաւասար և համագոյ հօր իւր հզօրի,
և զառ 'ի քեզ հայհոյութիւնն ան-
քաւելի քարոզեաց, և իբր զաս-
տուածամարտիցն զքո հեստելոցն
չարաբանական բերանս կարկեաց, և
զխուրն շնորհեաց արդարն և ան-
արատն դատիչն ամենայնի որ վասն
մեղաց մերոց մատնեցաւ, և յարեաւ
վասն զմեզ արդարացուցանելոյ : Նը-
մա փառք 'ի ձեռն քո, և քեզ բարե-
բանութիւն ընդ հօր ամենակալի,
յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Դարձեալ կրկնեալ 'ի նոյն կարգ բանի,
Մինչև վերահասութիւնն լուսոյ հրաշալե-
ցայտնեալ ապտեալ, անփարանելի վերբե-
տին երկրին խաղաղութեան :

Ե . Աղաչեմք և աղերսեմք արտա-
սուալից հառաչմամբ յամենայն անձ-
նէ զփառաւորեալ արարչութիւնդ
անեղծ և անստեղծ անժամանակ Հո-
գւոյդ գթածի որ բարեխօսդ ես
վասն մեր յանմռունչ հեծութիւնս

տու ողորմած Հայր · որ զսուրբսն պահես, և զմեղուցեալսն մաքրես և տաճարս կազմես կենդանի և կեցուցիչ կամաց բարձրեալդ Հօր ։ Արդ ազատեա զմեզ յամենայն անմաքուր գործոց, որ ոչ է հաճոյ քումդ բնակութեան · և մի՛ շիջցին առ 'ի մէնջ լուսոյդ շնորհաց փայլմունք 'ի տեսականացս աչաց իմաստից · վասն զի զքեզ ուսաք միանալ 'ի մեզ 'ի ձեռն աղօթից, և ընտիր վարուց խնկելոց ։ Եւ քանզի մինդ յԵրրորդութենէդ պատարագի, և միւսդ ընդունի՝ հաճեալ ընդ մեզ հաշտարար արեամբ անդրանկի իւրոյ, իսկ դու ընկալցիս զմեր պաղատանս, և յարդարեսցես զմեզ օթևանս պատուականս ամենայն պատրաստութեամբ 'ի վայելումն Ճաշակման երկնաւոր գառինդ, առանց պատժոց դատապարտութեան ընդունել զայս անմահացուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փըրկութեան ։ Եւ հալեսցի 'ի հրոյս յայսմանէ գայթագղութիւնս մեր, որպէս մարգարէին կենդանախարոյկ կայծակամբն 'ի ձեռն ունե-

լեաց մատուցման . զի յամենայնի
քոյդ քարոզեացի գթութիւն , որ-
պէս Որդւովդ աստուծոյ՝ Հօր քաղ-
ցրութիւն . որ զանառակ որդին
մերձեցոյց 'ի հայրենի ժառանգու-
թիւնն , և զպոռնիկսն յառաջեցոյց
յերկնային արքայութիւնն արդա-
րոցն երանութեան : Այո այո և ես
մի եմ 'ի նոցանէ . և զիս ընկալ ընդ
նոսին իբր մարդասիրութեան կա-
րօտեալ մեծի, շնորհօք քո ապրեալ,
զարեամբ Քրիստոսի ստացեալս: Զի
յայամ ամենայնի՝ յամենայնի ծանի-
ցի քո աստուածութիւնդ ընդ Հօր փա-
ռաւորեալ համապատուաբար 'ի մի
կամս և 'ի մի իշխանութիւն գոլու-
թեան . զի քո է գթութիւն և կարո-
ղութիւն և մարդասիրութիւն , զօ-
րութիւն և փառք յաւիտեանս յա-
ւիտենից . ամէն :

ԲԱՆ ԼԴ.

Վերստին յառնելուած կրկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. Արդ առ այսոքիկ թշուառացեալ շնչոյս խմոյ խղճք, և առ քեզ դաւանութիւնք յարմարականք, որ բովանդակես բանիւ զամենայն՝ Աստուած, զոր 'ի նախնին ճառեալ և յերկրորդումն ցուցից։ Իսկ յանդիմանութիւնս գրաբանականս՝ 'ի կոյտս բազմութեան ազգաց, և թարգմանութիւնս ժողովրդոց, զայս արդահատութիւնս մաղթողականս նուիրեցի, զոր ներքնաշարեալքդ-սահմանագրեն գոհաբանութիւնք։

Ի հանդերձաւորանս խօսից ափէնի բանս մաղթանաց, որով հոգին Աստուծոյ հաղփէաւ հասանէ յօգնաչանութիւն :

Բ. Աղաչեմ զանփոփոխելի տէրութիւն ամենազօր Հոգւոյդ Հզօրի, առաքեա զցօղ քաղցրութեան քոյ, և բարեգործեա՛ ի յանձին և յիշխանական ազդման զգայութեան զամենայնից շնորհս բազմապարգև քո ողորմութեան : Եւ հերկեա զբանական անդաստան մարմնեղէն կարծրացեալ սրտիս՝ յընդունակութիւն արգասեաց Հոգևորասերմանդ : Քում ամենիմաստ էութեանդ խոստովանիմք զամենայն պարգևս՝ ի մեզ ծաղկեալ և աճեցեալ. որ ձեռնադրես առաքեալս, լցուցանես մարգարէս, ուսուցանես վարդապետս, բարբառեցուցանես համերս, և բանաս ըզփակեալ ականջս խլից. որպէս ազգակից քո էակից Հօր անդրանիկին Որդի քոյին գործակցութեամբ ներգործելով զայս ամենայն, քարոզեաց զքեզ Աստուած հաւասարակից իշխանութեանդ Հօր : Շնորհեա և ինձ մե-

զաւուրս խօսել համարձակութեամբ
զկենդանարար խորհուրդ աւետեաց
աւետարանիդ, հետևել սրագա-
թռիչ ընթացիւք մտաց ընդ անհուն
ասպարէզս քոյինաշունչ կտակարա-
նաց: Եւ 'ի մատչել իմ 'ի գլուխ հան-
դիսի մեկնութեան բանի՝ նախաժա-
մանեսցէ առ իս գթութիւն քո, խօ-
սելով յիս զարժանն և զպիտանիսն
և զհաճոյսն քո 'ի ժամանակի, 'ի
փառս և 'ի գովեստ աստուածու-
թեանդ քո, և 'ի լրութիւն շինու-
թեան կաթողիկէ եկեղեցւոյ: Եւ
կարկառեա 'ի վերայ իմ զամենամերձ
աջ քո, և զօրացո զիս շնորհօք գթու-
թեանդ քո. փարատեա 'ի մտաց
իմոց զմէգ մթութեան մոռացու-
թեան, ապաքինեալ ընդ նմին զխա-
ւար մեղաց, ամբառնալ ուշիւ իմա-
ստիցս՝ 'ի կենցաղոյս երկրէ 'ի բար-
ձունս: Լուսաւորեա 'ի յիս վերըն-
ային զծագումն անստուեր հրաշից
գիտութեան աստուածութեան քոյ,
հզօր, արժանի լինել առնել և ուսու-
ցանել յօրինակ բարեաց աստուա-
ծասէր լսողաց: Եւ քեզ ամենայն

փառք յամենայնի ընդ Հօր ամենա-
կալի և ընդ Որդւոյդ միածնի և բա-
րերարի, այժմ և յանվախճան յա-
ւիտեանս. ամէն:

Իսկ զհաւատոյ սահման բանի ըն-
տրութեան շնորհի կենաց կանոնի
առ համագոյ սուրբ Երրորդութեան
զայս վարդապետեցի, զոր շաւիղ
կարգիդ վերանկարէ:

Երրորդութեան անայլայլական նորոգ ըն-
փէղծաբանութեան մաղթեալ յԱստուծոյ,
յոր Յսւ՛ի Ներսէսայ սահմանեցաւ հաւատ:

Դ. Խոստովանիմք և դաւանեմք,
պաշտեմք և երկրպագեմք զզուգա-
փառ միութիւն ամենասուրբ Եր-
րորդութեան, աստուածութիւն
անճառ, միշտ բարի, նոյնագոյ, հա-
ւասարապատիւ, անհաս իմաստից
թեւոց սլացման, 'ի վեր քան զօրի-
նակ և անդր քան զնմանութիւն,
գերազանց գոլով սահմանի անպա-
րագիր բացարձակութեամբ, յա-
ռաջ քան զհիմն յաւիտեանցս ան-
տարրափակ էութեանց ստեղծակա-
նացս կարգաց, օրհնաբանութեամբ

անթարգմանելեաւ ամենահզօրուստ մեծութեամբ յաւէտ պսակեալ, հաստիչ ժամանակաց և որ 'ի ժամանակս են կերպաւորեալք, ինքն պատճառ հանդերձից և յարմարապէս յօրինիչ տեսականաց և աներեւութից: Ոչ անուամբ չափեալ և ոչ յորջորջմամբ նշանակեալ. ոչ որակութեամբ նմանեալ և ոչ քանակութեամբ կշռեցեալ, ոչ օրինակաւ ձեւացեալ և ոչ որպիսութեամբ ծանուցեալ. ոչ 'ի թերութենէ տարածեալ և ոչ 'ի լրմանէ ամփոփեալ, ոչ ուրեք երբեք գրաւեալ և ոչ 'ի տեղւոջ վայրի երեւեալ:

Դ. Հայր գթութեանց՝ ունող ամենայնի, և Աստուած հանուրց որ յերկինս և որ յերկրի, բաց 'ի բանէն միայնոյ՝ որով զամենայն ինչ ունի. ստեղծիչ և տուիչ ընչոց ամենից, բաց 'ի Հոգւոյն խնակցէ որով զհամայնն կազմեաց:

Ե. Մինն յերջանկափառ համազօր ահաւորութենէ երիցն անձնաւորութեանցխոնարհեալ՝ի վերուստ անդուստ 'ի ստորինս, որ էրն իսկ

'ի ընէ անբաժ 'ի ներքնոցս՝ անկապուտ մնալով փառայն աթոռոյ, և անկարօտ գիմացն ծնողին սիրոյ, միտեալ 'ի սենեակ կուսին արգանդի պարզաբար, և եղեալ անոխ յօգաւորաբար մարմին էապէս անորոշելի, անթերի մարդկութեամբն և անպակաս աստուածութեամբն: Մի որդի հօրն միայնոյ, և միածին անդրանիկ աստուածամայր տիրածին կուսին, արարիչն յեղականումն մարդելով Ճշմարիտ սկզբնածին. ահա ոչ զինի եղելոց երկրաստեղծից նմանութեան, այլ նոր և չքնաղ, թագաւորաց վեհափառ, որ ոչ ցուցաւ 'ի դարս, և ոչ գոյացաւ 'ի ժամանակս, անդրանիկ ըստ սաղմոսողին, քան զամենայն թագաւորս երկրի. անապականխառնութեամբ կերպացեալ զմերս 'ի մարմնի, ըստ օրինի հոգւոյ ընդ մարմնոյ, և ոսկւոյ ընդ հրոյ, և կամ յայտնապէս իսկ ասել՝ լուսոյ ընդ օդոյ, ոչ փոփոխեալ և ոչ անջատեալ: Նոյն ինքն եկեալ կամաւորութեամբ 'ի խաչն մահու, իբր զգառն անարատ 'ի սպանդ վա-

րեցաւ, և հանդերձեաց զօրեղ ինքն_
իշխանութեամբ զարարածոց իւ_
րոց փրկութիւն. չարչարեալ խոկու_
թեամբ կենդանեօք՝ եղաւ 'ի շիրմի
անորոշելի յաստուածութենէն. եռ_
օրեայ թաղմամբն՝ 'ի դժոխս՝ սանդա_
րամետականացն վհատելոցն բանա_
րգելիցն քարոզեալ ցուցաւ նորո_
գումն և լոյս։ Եւ աւարառեալ զանօ_
րինականացն զփրկանաւորն զանտե_
սութիւն, աստուածապէս վերակեն_
ցաղեաց. և կառավարեալ 'ի թեւ
հողմոց ելեալ 'ի Քրովբէս ամպով
անքննութեան ծածկեցաւ. համ_
բարձեալ գեր 'ի վերոյ ամենայն
երկնի, նստաւ ձոխութեամբ յա_
թոռն իւրական սկզբնաժառանգ
հօրն հաւասարութեան, յորմէ և
բնաւ իսկ ոչ մեկուսացաւ, անկո_
րուստ առեցելոյն և աննուաղ սեպ_
հականօքն։ Որով և եկեսցէ 'ի դա_
տաստան հատուցման, քննել զծած_
կեալսն կշռութեամբ չափոյ ար_
դար իրաւանց. որում սպասեմք և
յոր աղօթեմք, հաւատացեալք յա_
մենայնի՝ ամենայնիւ ամենակալ ան_

րութեան նորա․ որ արդարև միսն է միայն՚ի միայնոյն՝ ՚ի միոյն փառակցութիւն յաւիտեան երկրպագեալ։

Զ․ Բարեբանեմք միշտ և օրհնեմք ընդ Որդւոյ և ընդ Հօր և զՀոգիդ էութեան նոցին, ամենազօր, ծշմարիտ, կատարեալ և սուրբ, որ յանէից գոյացոյց զբոլոր եղեալքս ամենայն. ինքնագործ համիշխան երկուցն ևս ընդ նմին անեղծ և անսահման թագաւորութեան․ որ լինչ պատճառն առաջին և բանն ահաւոր նորին ինքնութեան, նոյն ինքն և Հոգին բարձրացեալ։ Բարի ինքնակալ, ամենից բաշխիչ զհօրն պարգևս ՚ի գովեստ անուան փառաց միածնին․ որ ազդեաց յօրէնսն, շնչեաց ՚ի մարգարէսն, փչմամբ ազգակցին առաւուրեցաւ յառաքելսն, կերպիւ աղաւնոյ ցուցաւ ՚ի Յորդանան ՚ի մեծութիւն փառաց եկեղոյն, փայլեաց ՚ի գիրս աւանդականաց, արար հանճարեղս, զօրացոյց խմաստունս, լցոյց վարդապետս, օծ արքայութիւնս, օժանդակեաց թագաւորս,

եա վերակացուս, հրամանատարեաց փրկութիւնս, զմկրտեալսն 'ի մահն Քրիստոսի՝ 'ի ընակութիւն իւր մաքրագործեաց. զոր Հայր և Որդի, ըղնոյն և Հոգին ներգործեաց, և ինքն է Աստուած խնկեալ տիրապէս ամենայն յամենայնի:

է. Քանզի ոչ նախաթուելովն յերրորդութեանն ոք մեծ ինչ քան զմիւսն, և կամ զկնի անուանելովն նուաստագոյն առ նմանն, և կամ 'ի մինն առելով խառնակութիւն գոլ գիմացն, և կամ յերիցն տրոհումն ուրոյնութիւն եւ կամացն: Քանզի անմեծար հայր ամենայնիւ, եթէ ոչ զբանն ունիցի ինքեան զօրութիւն. որպէս ոչ գոլով ընդ նմա հոգւոյն՝ անհագագ ումն և անկենդան և առամենայն հրաման նուաղեալ: Իսկ բանն եթէ ոչ անուանբ հօրն ծանիցի, որք ումն և կամ լքեալ և կամ 'ի մահացուէ ումեմնէ ուչէի: Որպէս և հոգին եթէ ոչ 'ի պատճառէն նշանակեսցի, ապաշուք ումն թափառեալ՝ իբր զշունչ ինչ անդաւելի: Այլ եթէ ոք հակաճառական բա-

նիւ յաւակնի կապտել զհայր 'ի յիւր-
մէ բանէն , որ թէ էր երբեմն յոր-
ժամն չէր , և անբանութեանն բամ-
բասանօք պատուել վարկանի զվեհին
մեծութիւն , և կամ ստրկութիւն
տայէ բղխողին՝ ոչ բնաւորաբար գո-
լով հոգւոյ , որով այլ իմն գոյու-
թիւն օտար մուծանել և կամ ամբո-
խումն ինչ այլայլական յանարատ
պատիւ միութեանսուրբ Երրորդու-
թեանն, զայնպիսիսն,քարամբք պար-
սից հաւատոյ բանից , իբր զգժնդակ
դևս դիմամարտիկս գազանականս
հերքեալ 'ի միջոյ 'ի բաց հալածեմք,
եդեալ 'ի նզովս զնոյնս ընդ նոսին՝
փակեմք ընդդէմ նոցին զկենացն
մուտ եկեղեցականս դաւթի։ Ուստի
զսուրբ Երրորդութիւնն փառաւո-
րելով 'ի նոյն էութիւն միակցորդ-
հաւասարութեան, զուգաձայն սր-
բաբանութեամբ , հանդունատխաւ
հարթութեամբ, օրհնեալ և փառա-
ւորեալ յերկնի և յերկրի , 'ի ժո-
ղովս անդրանկացն , և յազգս երկ-
րածնացս բանականաց , յաւիտեանս
յաւիտենից . ամէն :

Ը. Արդ զայս գոչումն ծածուկ խորհրդոց կերպաւորելոց յայսմ մատենի՝ ամենալուր ականջաց մեծիդ Աստուծոյ ընծայեցուցի. սովիմբ սպառազինեալ, և ապա մօտ 'ի հանդէսն: Այլ ոչ եթէ կարօտեալ իմոյս ինչ ձայնի այսու մեծանաս, որ մինչև ստեղծեալ էր քո զամենայն՝ նախ քան զլինելն երկնի փառաբանչօքն անմահից և երկրաստեղծս բնաւորօք, դու քեզէն 'ի քումդ լրութեան փառաւորեալ իսկ էիր. այլ զի զմերժեալս զիս յարգեսցես, անճառ քաղցրութիւն, ճաշակել զքեզ բանիւ հաղորդութեամբ: Իսկ զի՞նչ պարտ իցէ լատ արքունական հրամանիդ կենաց կանոնիդ տալ, ադոնայի տէր, և զհրամայեալ պատուէրդ ոչ առնել. որ ինձէն իսկ զիս զոսկեղէն տախտակս խոստումն նուիրեալ քումդ պատգամի, զգրեալս մատամբդ Աստուծոյ եղծի, որ և խորտակելն է իրաւացի. և ես տխրատեսակ մրով զերկրորդն նմանութիւն առեալ հայթայթեմ: Այլ արդ քանզի բազմօք պաղա-

տեցայ դրուակօք խանդաղատականօք, որ ոչ է գրեալ 'ի յայս կարգ ձայնի, լուր բարեգութ, ըստ սմին բանի այնմ ամենայնի ։ Եղիցի և այս աղերս բարբառոյ հայցման աղօթից յօդեալ ընդ նոսին. Թերևս 'ի մաքրոց և 'ի կամարարից այս նուէր հացի պանից բաղարջուց իւղով զանդելոց 'ի սեղան փառացդ քոյ մատիցէ։

Թ. Այլ դու բարերար և յամենայնի մարդասէր, Քրիստոս մի Աստուծոյ միոյ, հզօր և ամենակալ, որ յաղթես գթութեամբ խնամոց քաղցրութեան քո, ոչ հասարականաց միայն մարդկութեանս իմոց գոյակցաց, առ որս յաւէտ է ամբոխութիւն և բիւրամանեայ հակառակութիւն, այլ և հրեշտակացն անախտականութեան, նաև և ես քան զայս՝ սրբասնելոցն անարատութեան. յորոց մի էր և Հեղիաս, որոյ ցոյցք խստութեանն 'ի Քորեբ լերինն նշանակեցաւ յերիս օրինակս, 'ի շարժումն մեծ, 'ի հողմն ուժգին, 'ի հուրն կիզանողական. իսկ քոյդ հեզութիւն երկայնմտութեան 'ի

հանդարտութիւն մեղմութեան օդոյն քաղցրութեան . քանզի կամաց ողորմութեանց դու միայն ես , ըստ գրեցելումն ։ Վասն զի Թէ և հաճոյք գտան մերասերքս առաքինութեամբն յեղանակեալ յայլնմանութիւն վերնային , սակայն երկրածինք են և նոքա , ընտրեալքն 'ի մարդկանէ. իսկ դու ոչ ունիս չարանալ խակութեամբ բարիդ , յամենայնի օրհնեալդ , ամենեւին փրկութիւնդ , ամենայնիւ հանդիստդ , համայնից անդորրութիւնդ , համօրէն ախտացելոց դեղ առողջութեան , աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ ըստ Երեմիայ ։ Դարձու ի՛ս և ողորմեա ինձ , որ այնքան ծարաւես պաքիս անկարօտդ Աստուած խնամ փրկութեան , մինչ զի զուարթնոցն երկնից անմահից օրհնաբանողաց բան իմն ընծայեցեր մարդկօրէն փրկական քահանայապէս և քուչապետաբար՝ անեղծական յարակայութեամբ մշանջենաւոր պաշտամանս օրհնեալդ քո գթութեան 'ի մերոց դիմաց կենցաղականաց վասն իմ չքելոյս հաշտութեան

մաղթել, ողորմեա Երուսաղեմի. որ է լուսաւոր խորհուրդ յայց ելանելոյ մեծիդ յայտնութեան առ հրեշտակականն թափուր տեղի ստորանկելոց 'ի ձեռն մարդկան՝ քո կցորդութեամբ աւետարանեալ առակաւ այսր օրինականս, Երուսաղեմի ։

Ժ· Արդարև լուար բարեգութ, անսացեր թագաւոր, ունկնդրեցեր կեանք և յոյս, 'ի միտ առեր երկնաւոր, յարդեցեր հզօր, նկատեցեր ծածկագէտ, տեսեր խնամակալ, կարեկցեցեր անպատում, խոնարհեցար միշտ բարձրեալ, նուաստացար ահաւոր, յայտնեցար անճառ, ամփոփեցար անսահման, քանակեցար անքնին, մածար ճառագայթ, մարդացար անմարմին, շօշափեցար անքանակ, կերպաւորեցար անորակ, լցեր խկապէս զաղաչողացն բաղձանս ։ Դու իսկ եղեր թշուառացելոյս ինձ՝ ձայնիւ զուարթնոցն՝ բարի բարեխօս, միջնորդ կենդանի, պատարագ անմահ, սպանդ անվախճան, նուէր

մաքրութեան , ողջակէզ անձամբ ,
բաժակ անապառ ։ Ահա ողորմած ,
մարդասէր , օրհնեալ , միշտ կատա-
րեսցես առ մեղուցելոյս զբարե-
րարութիւն կամաց քոց կենդա-
նատուաց , գովեալ երկայնամիտ . և
քեզ վայել է փառք յաւիտեանս .
ամէն ։

ԲԱՆ ԼԵ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան
նորին հաւաքողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի .

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա. Եւ արդ , տէր զօրութեանց ,
մեծութիւն ահեղ , անտարակոյս տե-
սաւորութիւն , կամք ամենաընդար-
ձակ , առատութիւն անպակաս , ով
ոք զօրեսցէ տանել հանդիսիւ պար-
երգութեամբ 'ի միոյ կաթուածոյ
ցօղոյ քումդ բարութեան , որ ցանկ
գեղերիս պատրաստել պատճառս

հնարից խմում փրկութեան։ Եւ զոր մեծն է գրեցից պատմել յապանիսն. քանզի ոչ անուանեցար հրեշտակաւէր, և որ զպետութիւնս նոցունց հաստատեցեր. այլ և զերկինս զամբարօք նոցին զմատանց քոց գործ, ոչ գրեցեր երբէք սիրել զնոսա. այլ առեր 'ի պատիւ մեծաց գովեստից առաջին դասել զմարդասիրութիւնն։ Վասն որոյ կրկին մեծացուցեր քեզ անուն անճառ 'ի խորհուրդս սոսկալիս. զերկնայինս լուսակերպիցն կոչեցեր զնոսին սպասաւորս և գլխաւորս յատուկ մատակարարութեանց. իսկ զատրնային ծնունդս մահկանացուաց տիրական և աստուածական պաշտելի անուանբք պերճացուցեր։ Անցեալ վերպտին ըստ սահման կշռութեան չափոյ, լայնեցեր քեզ կոակս գրոց ճառից անբաւից զանապակ ծորմանն ծայրագունին վերնում բարութեանն։ Եւս և 'ի մարդանալդ քո միդ յէութենէն, ոմանց վասն ինքեանց և կխոց վասն այլոց զեղեր առատութեամբ զտուրս կենաց, ա-

րուեստս բազմօրինակս , սքանչելիս աստուածագործս , նշանս ճշմարտատեսիլս : Որպէս զի թէ անդամալուծին պակասելոյն 'ի հաւատոյն հոգաբարձայն առաջարկութեամբ զցոյց յուսոյն՝ գթացեալ ողորմեցար , և որչափ զօրեացէ առաւել բան քո ամենակար առ ախտալից մարմնոյս մաքրութիւն աղաղակողիս հառաչման . քանզի արդարև մեծ են չափք հրաշից , քան զանմաքրեալս հոգի սուրբ հասանել , զլուացեալս պատկեր անախրելի աղտոյ ներգործել . նա զի և երկրորդս առաւելութեամբ յաւաղանին շնորհ յաճախեալ՝ զփառսն հայրենի բարձրացուցանէ :

Բ . Դու ես տէր որ սրբես զմեզ , որպէս ընտրեցելոյն քո նախատպաւորեցեր Մովսեսի . դու ես , որ 'ի մեզս և յանօրէնութիւնս վերակացու եղեր տոհմին Յակոբայ , մինչ յեգիպտացւոցն երկրի ընդ խաւարն հեթանոսացընտանենային: Դու ես, որ օրէնսդէտ առնես զմեղաւորսն 'ի ճանապարհի , ըստ բանի երգո-

զէն Դաւթայ. դու ես որ փոխատրես զքարեղէն սրտից կարծրութի 'ի լոյծ կակղութեան մարմնոյ գոյութեան բանի ընդունելութեան : Դու ես, որ բաւես ընձեռել սիրտ այլ, և ճանապարհ մի՝ երկնչել 'ի քէն զբովանդակ կենացն սահման. դու ես, որ տաս զերկիւղ քո 'ի միտս խստութեան առ քեզ ուշ ունել հաւատովք, ըստ մարգարէին ձայնի :

Գ. Զօրհնեալ քո շրթանցդ զաշխարհատեղծ բերանոյդ զաստուածեղէն անձրևացդ զկեցուցանողդ կաթուած մատո լսելեացս դրանց բացարան, որով զօձին խորամանկութիւն բանսարկուին թիւնից բարձցես և բժշկեսցես : Ամենակալդ ձեռօք զխօսականաց շարժողական գործիլմբունեալ՝ ազդեա զօրութիւն ձայնի, որ տաս բնաւից ընտրութիւն բանի. զի դասափարակեալ զպատշաճականն՝ մի յանդգնաբար խօսելով իբր զնախնին լքայց 'ի յուսոյդ, և անբանութեան մատնեցայց վանեալ յորսողէն : Լուսաւորեա զե-

ըստոյն զխաւարեցեալ հոգւոյս աչս կենդանաբաշխ աջոյդ կարկառմամբ, զի մի՛ համարձակութեանն չիջեալ սպառէր չնչմամբ վիշապին՝ 'ի ներքոյ գրուանին ստորածածկեցայց: Բարձ զանօրէնութիւնս իմ, տէր, և ընկեա 'ի խորս ծովու. որ է փոքր ուսակ մեծութեան քումդ անբաւութեան, ըստ մարգարէի, զիմս ընկղմել չարութիւնս: Կանգնեա կործանեալս անձին նշան վստահութեան, զի մի՛ յուսահատութեանն կոթող կառուցեալ զծածկեցելոցն բողոքեսցէ: Բայց, հզօր և գթած, զբժշկարանիդ կենաց վարդապետարան, զի զառ 'ի ներքոյն մշակութեան կորուսչին սերմանց՝ մանգաղաւ կամացդ հուպ առ արմատ խուզեալ հնձեսցես: Դէմ եդեալ հետևել առ քեզ բոլորից Աստուած՝ պետրոսեան օրինակութեամբն, 'ի կենցաղիս ծովու մեղանացս ալեաց ընկլուզայ. մատո ժամանեա զաջդ կեցուցիչ յօգնականութիւնինձ սասանեցելոյս: Ընդ քանանուհւոյն ձայնի 'ի խորոց սրտիս պաղատիմ,

սովեցելոյս ապականասպառ կաղ-
կանձողական անձնաթշուառ վտան-
գաւորիս, ապրուստ կերակրոյ փըր-
կանաց հացի ՚ի բազմազեղդ քո սե-
ղանոյ մատուցանեսցես: Արա փըր-
կութիւն նիւթոյ խորանիս որդւոյս
դառնութեան, որ եկիր խնդրել և
կեցուցանել զիս զկորուսեալս: Զի
քո է մեծութիւն, յաղթութիւն և
զօրութիւն, և դու ես քաւութիւն
ևբժշկութիւն, նորոգութիւն և երա-
նութիւն, և քեզ վայելէ փառք և
երկրպագութիւն յաւիտեանս. ա-
մէն:

ԲԱՆ ԼԶ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան
նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԵՒ քանզի անթիւ են յաճա-
խեցեալ և գերազանցութեամբ միշտ

առաւելեալ փրկանաւորդ արդասիք շնորհաց առ պարտուցս իմոց առաւելութիւն, չարչարանացդ հանդէս և յանձնառութիւն ։ Զամփդ ամփոփիչ ամենից հոգւոց գոյից արարիչ 'ի գործարանի մահուն նշանի խաչին հեղուեր, զի զձեռնարձակութիւնն իմ ընդդիմութեան կամաց քոց լքցես ։ Զընթացողականդ ըծակցութիւն երկոցունց ոտիցդ կեցուցողաց՝ յանարգելութե̃ս պատճառ՝ 'ի պատժարանի փայտին մածուցեր, զի զփախուցեալս վայրագութիւն թշուառացելոյս դրաւականեսցես գթածաբար ։

Բ. Ոչ գօսանալ ձեռաց կափողացն հրամայեցեր օրհնեալ գագաթանդ, որ զթզենւոյն տունկ առ ժամայն չորացուցեր, զի և զառ իս ներելոյդ օրինակ կանխաւ աւետարանեսցես։ Ոչ գանողացն ապիրատութեան ըզխոստովանեալդ Աստուած սպառնացար, որ զարուսեակն մթացուցեր, զի մահացելոյս անձին բարութիւն հանգստեամբ հանդերձ գործեսցես։ Ոչ զհայհոյչացն հնարաւոր չարա-

բանութիւն կապտեցեր, որ զրուա-
նին պատկեր երանգաւ արեան գու-
նեցեր, զի զանհամարձակ լեզուս 'ի
գովեստ քեզ զօրացուսցես: Ոչ նա-
խատողացն մոլեգնութեան սաստե-
ցեր, որ զտարերս սասանեցեր, զի
զթշուառացեալս գլուխ գթութեա-
նդ օծմամբ խուղեսցես: Ոչ 'ի մոլո-
րեցուցիչն կարդալ զքեզ աստուա-
ծասպանիցն՝ զօդուած ծնողիցն բա-
ժանեցեր քակտել 'ի միմեանց, որ
զկարծրութիւն վիմացն հերձեր, զի
զանունակս բարեաց հոգիս՝ 'ի բեր-
մանէ ընդունայնութեան ողորմու-
թեամբ հանդարտեցուսցես: Ոչ ըղ-
պահապանացն սուրս ընդերաց խո-
րեանց մատուցեր, որ զորովայն օձին
սահեցման հողոյ մատնեցեր, զի ըղ-
տառապեալս մարմնոյ ակերս իբր
'ի գանձարանի պահեալ, կենաց յա-
րութեան արժանացուսցես: Ոչ 'ի
կնքելն զշիրմին փականս կենդանա-
կիր քո գերեզմանին անդրէն յոր-
ոայսեալս զնոսին յանդունդս երկրի
սուզեցեր, զի 'ի տապանակի ան-
ձինս զնշխար լուսոյդ հանդուսցես:

Ո՛չ 'ի համբաւէն զքեզ կորուսեալ, և իբր զերկրաւոր մարմին գողացեալ, համայնաջինջ և ամենապատ զսերմն ծննդոցն կործանեցեր, զի զիս զանարժանս յիշատակի ընտրութեան բարեաց՝ անկորուստ և անմխտանելի ընդ փրկեցելոցն հաղորդեսցես: Ո՛չ յարծաթոյն կրկնակապեն կաշառաձգութիւն, որ 'ի գանձարանէ հօր քում նուիրանաց քեզ գրամատնութեան և անարգութեան մատնաւորեցին՝ զուրացողացն մոլեգնելոց, ըստ հին հարուածոց հանոյն Մովաբու՝ 'ի յարձան քարի յեղանակեցեր, զի զիս զմխլեալս 'ի հաստատութեանց և ընդ իշխանութեամբ մահուվաճառեալս՝ արեամբ քո փրկեալ, 'ի հաստատութիւն միմիդ կառուսցես: Օրհնեալ կրկին, օրհնեալ վերստին, յամենայնն միշտ օրհնաբանեալ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԼԸ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան
Նորին հոգւոյ առ Նոյն աղերս մաղթանաց
բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԱՐԴ այդ գումարատակ վերադասեցեալ բարեշնորհութեն քոյդ պարգեւաց առ խիս երախտիս, ով ամենագութ բարերար գովեալ և ամենազօր, թէ և սակաւք շարագրեցան աստանօր եղեալ, այլ անքոյաղունք են և իշխանականք ինքնակալութեանց, որդիք զօրութեանց, ծնունդք վեհից, մեծափառք, լուսանորոգք և հրաշապատիւք. յաղթողական վերամբարձութեամբ դրօշիւք հռչակեալք ըստ գլխոց գլխոց պատկառանօք դեղազարդելոց, բերեալ ընդ ինքեանս անթիւ պետութիւնս օրհնաբանողաց, համբոյրս հեզս երջանիկս և խաղաղականս աս_

տուածային հարազատութեանց այ-
նոցիկ նահանգաց, զորոց մարգարէն
մաղթեաց ասելով. Զարթո տէր զզօ-
րութիւնս քո, և եկ կեցուցանել ըզ-
մեզ. որք յոյժ զօրեն հալածել զմեզս,
և զանյուսութեանն կարկուտ հալել
և փախուցանել, քան թէ նախա-
մարտիկն զինուորութիւն երկնային
պարուն զգիշերավարն խաւարասէր
սկզբնաներհակ բարուոյն Աստուծոյ:
Քանզի և զբնաւն այսքանեացս ձրից
որ 'ի բարձրելոյն ինձ անձրևեցաւ
տկարիս, թշնամւոյս և ապախտաւոր
ծառայիս, անճառ է ասել. իսկ եթէ
համարձակեսցի ոք զօրել խօսել, ըզ-
սակաւս 'ի բազմացն քան թէ զխա-
կութիւն համանգամայնիցն. առ այ-
սոսիկ զառաջին նիւթն յիշելով
յորմէ հաստեցաւ, իբր զոկար ոք
նկուն 'ի զօրութենէ մեծէ հերքեալ
պարտեցի:

Բ. Այլ թէպէտ և այսպէս գրեցի,
և դարձեալ զնոյն վկայեմ առ թերի
խակութիւն հողոյս՝ և կատարելու-
թիւն հաստողիդ, և առ բարիսն իմ
չարժանութիւն, սակայն ամենալոյս

աննախանձ և բազմազեղուն գովեալ արարչութեանդ զօրեղութեան վանեալ են կարծրութիւնք արտաքերութեան սրտի բանսարկուին. որ քարին առակաւ՝ յուսահատն վհատութեան, սպառմամբ խոպանման աղբերացս երկուց, որ 'ի զգայականս Եդեմայ բղխել պատրաստեաց անկողն, զի ոռոգեալ ծաղկեսցի նովաւ որ 'ի յիս բարեգործութեան կենսատունկն դրախտ, ահա մի՛ ցամաքութեամբ արտասուացս՝ աղանդահնար պատրանօք՝ չարաչար խորամանկեսցէ վերստին հանել 'ի փափկութենէ նախնոյ վիճակին: Իսկ յորժամ կացցէ Աստուած համբարձեալ հրաշիւք արուեստից 'ի մէջ աստուածոց հաշտարանացն խաղաղութեամբ, բարձեալ ընդ ինքեան զշնորհացն կտակ, առ որ ամենայն վնասակարութիւնք խարդախութեց և կարճմտութիւնք սրանեղութեց իբր ընդ վիմեղէն լերին սնդութեան բախեցեալ ցնդին, ջրոյ օրինակաւ սակաւու հեղեալ, և կամ հողոյ խորտակմամբ փշրեալ:

Գ. Արդ չէ իմ կշտամբանքս ըստ ձայնին Յոբայ 'ի մարդկանէ իցէն, այլ յամենատես աչաց վերին Հրամանից, մնալ ընդ խղճիս ատենալ երկիւղիւ, առկամ տատանեալ յամենայն կարծեաց. ապաւինիմ և արդ անձամբ բեկելով 'ի յոյժ հաստատութեան կենդանի աներծ. զի ողորմութեամբ նայեցեալ 'ի յիս իւր 'ի պարտաւոր կորստեան պատժոց, տացէ բարերարութեան երկնայնոյդ յանդիման եղեալ ապաձեռն անթոշակութեամբ, զքոյդ երախտիս անպատում փառաց բերելով ընդ իս՝ յուշ քեզ արկանեմ. որ ոչ մոռացմամբ զբաղեալ նիրհես, և ոչ թարթափմամբ աչաց ընդմիջեալ զհետևութիւն կրից անտեսես: Վերայօ յինէն, աղաչեմ զքեզ, խաչիւդ լուսոյ զնեղդ վտանգիս, հոգարկութեամբ արամութեանդ՝ զպարակուսելի ախտութիւնս, փշանիւթ պական՝ զբողբոջ մեղացս, զարկուածով գանին՝ զհարուած մահուս, ապտակին յիշմամբ՝ զկարիս ամօթոյս, թշնամանօք թքոյն՝ զանդոս_

նելի զարշութիւնս, ըեղւոյն ճաշակմամբ՝ զհոգւոյս գառնութիւն։ Ահա քո են այս ամենայն բարութիւնք անբովանդակելիք՝ Աստուծոյ միոյ միածին որդի. առ որովք զշարութիւնս իմ յիշատակեալ՝ զամենօրհնեալ անուն քո կարգամ բարձր աղաղակաւ իմանալեացս պաղատանօք։ Տես 'ի խոստովանութիւն զըղջման պարտութեան ամաչեցելոյս, և տուր ողորմութիւն որդւոյս առակման մահուն անմահի. զի 'ի բազմութեան իմոցս մեղաց՝ վերստին կրկնեալ նովին աճեցմամբ առաւելութեամբ՝ քո ողորմութեանդ աւետարանեսցի, հաշտեալ հնչմամբ ահաւորութեան յերկինս և յերկրի։ Եւ քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով փառք յաւիտեանս. ամէն։

ԲԱՆ ԼԸ·

Վերստին յաւելուած կրկին հետեւութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի·

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. ԲԱՑՑ արդ որպէս երբեմն յայլ ընթերցուածս որ 'ի սկզբնաւորականացն կարգի՝ զմեղանացն զխաւարային ծննունդս գլխաւորացն օրինացն մարմնականացն անդամոց գրեցի, յորոց սերեցայ ժառանգս մահու, նոյնպէս և յայսմ սահման ընտրութեան բանի զլուսածնելոցն զազատարարն օրէնս հոգւոյն կենաց որ 'ի տէր Յիսուս՝ յիշատակեցից նուազս յոքունց, իբր յանբաւ բազմութեանց ծովու կաթիլ մի առեալ։

Բ. Քանզի են արդարև կայսերականք ոմանք 'ի բարձրութեանն դահի բազմեալք, թոշակաւն շնորհաց լցեալք և հաստատեալք։ Թա-

զաւորն և սիրեցեալք իւր, արքայն և պատուաւորք իւր, պսակեալն և իշխանականք իւր, բարեհռչակեալն և հնչմունք իւր, յաղթողականն և փողք իւր, զօրաւորն և մարտիկք իւր, գովեցեալն և փառք իւր, փեսայն և պարաւորք իւր, դշխոյն և օրիորդք իւր, փեսաւէրն և հանդերձանք իւր, ազատութիւնն և շնորհք իւր, այցելութիւնն և ձեռն իւր, խոստումն և քաւութիւն իւր, պահպանութիւնն և աջ իւր, պարգևն և զարդ իւր, նշանն կենաց և ամրութիւն իւր, կնիքն և նկարագիր իւր, ամպն և հովանի իւր, արուեստն և հրաշք իւր, հոգին և անեղծութիւն իւր, բանն և կատարած իւր, ուխտադրութիւնն և լրումն իւր, զօրութիւնն և հրամանք իւր, լուսացարանն և սքանչելիք իւր, մանանայն և անապականութիւն իւր, վէմն կենդանի և վտակք իւր, սիւնն հրոյ և ճառագայթ իւր, որոտումն և ազդմունք իւր, յոյսն վերին և փրկութիւն իւր, ծառն օրհնութեան և պտուղք իւր, բարունակն և բարութիւնք իւր: Եւ

զի մի՛ զբնաւն առնլով յամենայնէն վրիպեցոյց, իբր յարեգակնէ այլայլեալ աչաց տկարութիւն, 'ի շատն աւելուեցից և 'ի սակաւն ժամանեցից. բաւականացեալ ամենայնիւր կարիւ։

Գ. Բայց աւաղ յաւէտ աստանօր թշուառացելում եղկելի անձինս, քանզի կարգ բանիս բերէ ինձ խառնել ընդ ձայն աւետեացս բողոք գուժիս. վասն զի ընդ այսոսիկ առընթեր սորին գայ արդարութիւնն և կշիռքն, վճիռն և հատուցմունքն, քննութիւնն և լոյսն, յանդիմանութիւնն և ղամբարքն, մերկութիւնն և պատկառանքն, յայտնութիւնն և ամօթն. ամբիծն և վաստակքն, թիւրեալն և պատիժքն։

Դ. Դարձեալ վերաբերին աշխար կըրկին եղկելոյս, քանզի գայ հասանէ առ հասկ հասակիս անհնարին բարկութեամբ մանգաղն առ հունձսն, դատաւորն առ ատեանն, հզօրն առ բեմն, ապաւինացեալն առ կորուսան, բազուկն առ դատաստանն, գաւազան խրատուն առ հարուածն, ըս-

պառաւղինութիւնն առ նախանձն, հովիւն առ ընտրութիւնն: Քանզի բանն զոր խօսեցար ընդ իս, նա դատի զդատապարտեալս 'ի վերջնումն աւուր հատուցմանն: Այլ կանխեա, բարեգութ, նախընծայ քաղցրութեամբ առ նուաղ ջերմութիւն վարանական երկիւղիս, և զօրութիւն ընձեռեա ձեռամբդ օրհնութեան 'ի յետին տագնապիս առաջինդ քո օգնութեամբ մխիթարել, բժշկել, քաւել և կենագործել: Եւ քեզ փառք յամենայնի յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԼԹ.

Վերաբերի յառաջադրեալ կրկին հեծութեան որին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորհուրդ որդւոյ խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ քանզի զկերպարանն աւաջին քո 'ի մտաակարին թեկա-

դրութիւնէ խմոլս ծուլութեամբ կո-
րուսեալ 'ի սպառ, ցուցից արդ այժ-
մուս զնոյն յիս տեսակ. ողորմելի
հեծութեամբ թախծեալ 'ի հոգի,
անաչառ խայտառականօք հրապա-
րակաւ 'ի յեկեղեցիս բազմութեան
ազգաց վերապատմեցից բարձր ձայ-
նիւ, բարբառով մեծաւ աղաղակե-
լով:

Բ. Մատեանս շնչական բարդեալ
'ի յինքեան ներքոյ և արտաքոյ ողբս
և վայս և ձայնս, ըստ տումարի տես-
լեանն Եզեկիելի, քաղաքս անպա-
տուար և անմահարձան, յարկս ու-
նայն 'ի դանափակաց ամրութեանց,
այս տեսակաւ՝ այլ ոչ համեղու-
թեամբ, ջուրս ապատաղտին անախոր-
ժելի ծարաւեաց արբման, դեղինս
անօգուտ հերկագործութեան, սահ-
մանս լքեալ հեղեղավայրս կնիւնոյ,
խոպանացեալ և տատասկաբեր ան-
դաստանս, աստուածախնամ երկիրս
անձնաւոր՝ որ բանսարկուին սպա-
րանաց մշակեցայ, խղընձիւղ փայ-
տըս պտղակորոյս, հատանելի ծառս
ունայնաբոյս, կրկնամեռ խոտան

տունկս անյոյս, ամենաշէջ ճրագարանս անլոյս։ Արդ վերստին առ սոյն բերելով զոյս նմանութիւն առակականաց, բազմօք կրկնեցից. որ ամօթոյն դառն պատուհաս պահեալ կայ հէքոյս, կրծումն ատամանց և անկէտ լալումն աչաց եղկելոյս, հայրական ցասումն անապուժելի՝ դառնութեան որդւոյս, ապականութիւն աններողելի՝ մեղուցեալ մարմնոյս, նոր կշտամբութիւն դատողիս չարեաց՝ ախտացեալ հոգւոյս, տարտամ տագնապի տարակուսանաց ելից գերելոյս, զոր երկնային զօրքն մատուցանեն թշուառացելոյս, 'ի խրձուանս որոմանցն վկայելով վանդեցելոյս, 'ի ձայն ահարկու զանբժշկութիւնն ազդել լքելոյս։

Գ. Ահա արդարև երգս կատակերգութեան քնարահար սրունկք, յածեալ և կոծեալ քաջ հնչեցուցեալ ողբս ողորմելիս և զկծեցուցիչս, ըստ առակաւոր բանին Եսայեայ՝ որ 'ի պատգամին Տիւրոսի։ Զի թէ նա զդխրուածն փոքր ան-

ցից ապաւինեացն 'ի մօտոյ իմն տպա֊
ւորեալ, բողոքէր գիմակս գիմակս
կերպից կերպից աւաղականաց՝ ըստ
կոծողացն կաքաւելոյ, իսկ սա իս
ո՛րչափս և որպիսիս ձայնս մրմնջե֊
ցից վհատեցուցիչս. որ գալստեանն
անտառն սպասեալ աւանց վրիպա֊
նաց, մնացի անպատրաստ և անհան֊
գերձելի: Արդ եթէ զպատաստա֊
նայն անաւորութեն կրկնեցից, բազ֊
մացուցեր ինձ աշխար. ապա եթէ
զփորձն իսկութեամբ ցուցից, յա֊
ձախէ ինձ երկիւղ. իսկ եթէ զկեր֊
պաչանացն անօրէն գրեցից, սասանե֊
լոյն ինձ հատուցմունք, զի կանխա֊
նկատեալ զայնս և ոչ անագան ա֊
պաշաւեցի: Այլ խնայեա յիս, գը֊
թած, մարդասէր, հզօր, բարերար,
ամենապարգև Քրիստոս Թագաւոր,
օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ Խ.

Վերջին յաւելուած երգին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. ԱՄԵՆԱԿԱԼ Աստուած բարերար ստեղծիչ բոլորից՝ լուր հառաչանաց ձայնիս վտանգի, և յերկնուստ տագնապի ապագայիցն կործեաց փրկեա կարող զօրութեամբ զերծեալ՚ի պարտեաց. քանզի բաւական ես յամենայնի առ ամենայն հնարազօրանալ անբաւ մեծութեամբ և իմաստութեամբ անսահմանելեաւ։

Բ. Եւ քանզի ուշիւ մտացս սեսեալ ՚ի հեռուստ զհանդերձեալսն հանդէս ահաւորափայլ, նկատեմ լինելն տատանօր կանխաւ զալիւն լուսոյ սրբոցն յուսոյ, զօրն խաւարի պատժապարտիս պատուհասի. ուստի ոչ զօրէ ոք յեկիցս առ պատսպարան փախստեան. ոչ վիհք վհից,

ոչ բարձրութիւնք լերանց, ոչ անձաւք քարանց, ոչ կարծրութիւնք արձանաց, ոչ ծերպք ծակաց, ոչ փապարք փոսից, ոչ սորք հեղեղաց, ոչ բաւիղք խորշից, ոչ շտեմարանք յարկաց, ոչ ծածկութիւնք սենեկաց, ոչ եմակք հովտաց, ոչ ծործորք դժուարաց, ոչ վերադրութիւնք բլրոց, ոչ արձակմունք շնչոց, ոչ անբաւութիւնք ծովուց, ոչ սահանք յորձանաց, ոչ հեռաւորութիւնք եզերաց, ոչ ողբմունք ձայնից, ոչ հեղեղք արտասուաց, ոչ տատանմունք մտաց, ոչ համբարձմունք ձեռաց, ոչ պաղատանք շըրթանց:

Գ. Այսոցիկ սաստկութեանց մասանց անձողոպրելեաց դու ես, տէր Քրիստոս, հնարք և դադարք դիւրութեան և անդորրութեան փրկութեան ամենամեղս հոգւոյ. արդ հայեա 'ի յանդերձ վտանգիս շըրջագրութիւն՝ միայնդ քաղցր առ ամենեսեան: Խղեա սուսերաւ յաղթական կենաղէն խաչիդ զցանցս վարմիս, որ յամենայն կողմանց պաշարեն

'ի մահ զգերիս , և հան 'ի յանդորր
զոտս սասանեալ թիւր ընթացողիս։
Բժշկեա զհրատապ ջերմնական ստ-
չորումն մղձկեալ սրտիս , մերժեա
զդիւային չարահնարութեանս շշուկ
քո պարտաւորիս , հալածեա զյու-
սահատ անձկութեան հոգւոյս մը-
թութիւն չարի կենակցիս , ցրուեա
զծխամած թանձրութիւն բռնու-
թեան մեղաց երկրիս մանկոյս 'ի
յիս , կորո զզազիր թխաախտ կրիցս
ապականութեան կարիս : Նորոգեա
զպատկեր լուսոյ պաշտեցեալ փա-
ռաց մեծութեան անուան հզօրիդ
յոգիս , զօրացո զշնորհիդ փայլումն
'ի դեղ դիմացս և 'ի կերպարան տե-
սութեան մասացս հողեղինիս , յար-
մար յերիւրմամբ կացո յարդարեալ՝
որ զքոյդ բերէ նկատումն՝ նշուլա-
պարդ մաքրութեամբ զտեալ զմեայս
մեղաւորիս , աստուածային կենդա-
նի անեղծ երկնաւոր լուսով քո
ծածկեալ յօրինակս երիս : Զի դու
միայն ես օրհնեալ ընդ հօր 'ի գովեստ
Հոգւոյդ սրբոյ յաւիտեանս յաւի-
տենից . ամէն :

ԲԱՆ ԽԱ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան ներբոյն հաւելի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ օրհնեալ յամենայնի, հօրդ ահաւորի անքննին ծնունդ, որ ակարանայ առ 'ի քէն և ոչ լինի. որ 'ի ծագել անստուեր նշուլից ողորմութեան քոյ փառաց՝ հալին մեղք, հալածին դեք, ջնջին յանցանք, խըլզին կապանք, խորտակին շղթայք, կենդանածնին մահացեալք, բժշկին հարուածք, ողջանան վէրք, բառնին ապականութիւնք, տեղի տան տխրութիւնք, նահանջին հեծութիւնք, փախնու խաւարն, մեկնի մէգն, մերժի մառախուղն, փարատի մուայլն, սպառի աղջամուղջն, վերանայ մութն, գնայ գիշերն,

տարագրի տագնապին, չքանան չա-
րեքն, հալածին յուսահատութիւնքն,
և թագաւորէ ձեռն քո ամենակալ,
քաւիչդ ամենայնի:

Բ. Որ ոչ եկիր կորուսանել զմարդ-
կան ոգիս, այլ կեցուցանել. թող
ինձ զանթիւ չարիսն իմ բազում
ողորմութեամբդ, զի դու միայն ես
յերկնի անճառ, և յերկրի անզնին,
'ի տարր գոյի, և յեզրս ծագաց աշ-
խարհի, սկիզբն ամենայնի և յամե-
նայնի ամենայն լրմամբ, օրհնեալ 'ի
բարձունս, և քեզ ընդ Հօր և Հո-
գւոյդ սրբոյ փառք յաւիտեանս.
ամէն:

ԲԱՆ ԽԲ.

Վերստին յաւելուած երկին հետեւեալ
նորին հոգւոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Տէր Աստուած գթութեան,
փրկութեան և ողորմութեան, քա-

ւութեան և նորոգութեան, բժշկութեան և առողջութեան, լուսաւորութեան և կենդանութեան, յարութեան և անմահութեան, յիշեա զիս յորժամ գայցես արքայութե՛ քո՝ ահաւոր, հզօր, բարերար և ամենաստեղծ, կենդանի, գովեալ, ամենակատար, մերձ 'ի հեծութիւն համայն եղելոց: Ընդ խաչեցելոյն ընդ քեզ պաղատիմ, որ ոչ ըմբռնեալ վասն քո և ոչ կապեցեալ, ոչ կախեալ և ոչ բևեռեալ, ոչ կափեալ յանուն մեծիդ և ոչ անարգեալ, ոչ լլկեալ և ոչ նշկահեալ, ոչ խորտակեալ և ոչ մահացեալ, և արքայութեանն արդարոց մասին անձկալեաց լուսոյ արժանի ցուցեալ, իրաւամբք ուխտի երդմնականաւ ամենիւն աղդեալ զանփոփոխութիւն բարեացն տուելոց, փառաւորեցեր առ յոյս փրկութեան 'ի սպառ լքելոյս:

Բ. Օրհնեալ օրհնեալ և դարձեալ օրհնեալ, և զիս ընկալեալ նովին հաւատովք կանգնեա 'ի կործանմանէս, բարերար. բժշկեա 'ի հի-

ւանդութեանցս ախտից, ողորմած. յերգելեաց մահուս դարձո զիս 'ի կեանս, կենդանութիւն. քո եմ և ես, կեցո ընդ նմին, ապաւինութիւն. անձամբ մեռելոյս կենդանական շունչ ընծայեցո, յարութիւն, կեանք, անմահութիւն, անպակաս բարութիւն, անսպառ շընորհ, անփոփոխ ներողութիւն, աջ ամենազօր, ձեռն ամենիշխան, մատն ամենամերձ: Կամեաց տէր և փրկեցայց., անկնարկեա միայն գթութեամբ և արդարացայց, ասա բանիւ և վաղվաղակի անարատ դտայց, մոռացիր զթիւս չարեացն և անդրսոին համարձակեցայց, առատաձեռնեա՝ և արդէն 'ի քեզ լոկ պատուատեցայց. փառաւորեալդ յամենայնի յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԽԳ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակառակ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԲԺՇԿԱԿԱՆ կրթականութեան ամենափորձ հնարաւորութեամբ պատճառ կենաց անախտականաց, Թագաւոր զօրաւոր երկնաւոր՝ տէր Յիսուս Քրիստոս. Աստուած ամենեցուն, խնամողաց և տեսականաց. ահա դու 'ի յիս ըստ մարգարէին՝ որ ընդ առելոյն՝ նոր կցորդութեան. առ որ բարեգործ դաշամբ այս բանի ընդ քեզ միութեան, լուսաւորեցայց կրկին ողջացեալ շնչով և մարմնով, ամենայնիւ կարող և անվախճանելի:

Բ. Որ ոչ կարօտանաս սպեղանեաց առ պատրաստութիւն պատանաց հոգեկան վիրաց, ոչ ժամանակի, ոչ միջնորդի, ոչ աւուրց երկարա-

ձգութեան, ոչ փոփոխս մատուցանելոյ, ոչ հատման, ոչ խարման, ոչ սրագործութեան, ըստ երկրաւորս դեղատուութեան. առ որս միշտ է վրիպութիւն և ամենասխալ տարակուսութիւն: Այլ քեզ արարչիդ հոգւոց և մարմնոց ամենայն ինչ լուսաւորեալ է, ամենայն ինչ առաջի է, ամենայն ինչ գրեալ է, ամենայն ինչ դիւրին է, համայնն հնարաւոր է, իմաստն գլխաւորեալ է, խոստումն լցեալ է, կամելն կատարեալ է, քո կտակն աւետարան է, քո վճիռն ազատութիւն է, քո մատեանն շնորհ է: Ոչ փակեալ ես ընդ օրինօք, ոչ պարունակեալ ես ընդ կանոնաւ, ոչ արգելեալ ընդ նուաղութեամբ, ոչ խոնարհեալ ընդ հնազանդութեամբ, ոչ պարագրեալ ընդ փոքրկութեամբ. ոչ չափեալ ես ընդ սահմանաւ, ոչ վրիպեալ 'ի բարկութենէ, ոչ այլայլեալ ինչ 'ի ցասմանէ, ոչ սխալեալ 'ի խստութենէ, ոչ ամբոխեալ 'ի խռովութենէ, ոչ դղրդեալ յանդգնութենէ, ոչ փոփոխեալ յողորմութենէ, ոչ պակա-

սեալ 'ի բարձրութենէ, ոչ լքեալ յայցելութենէ, ոչ տկարացեալ 'ի փրկութենէ։ Դու սկիզբն և լրումն ամենայնի, և 'ի քէն է ամենայն. և քեզ փառք և երկրպագութիւն յաւիտեանս. ամէն։

ԲԱՆ ԽԴ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. ԱՍՏՈՒԱԾ անսահման, ծընօղդ Աստուծոյ հարազատ անթարգմանելի, արարիչ բնաւին եղելոց. Քրիստոս թագաւոր, լոյս 'ի խաւարի սրտից մթացելոց. ընդ մեզ լմամբք և ընդ տուաքչիդ խոկութեամբ, մերայնոյս զքոյինդ ծանուցանող հրաշապէս։ Հայրքո օրհնեալ երկնաւոր անճառ՝ որ առաքեացդ զքեզ 'ի վերուստ, ում փա-

ռակցիդ եւ արարչութեամբ. այն-
քան հոգացաւ փրկութեան իմոյ
տարագրելոյ գերւոյ, մինչեւ զքեզ
իսկ մատնեաց մարդկան : Իսկ դու
կարող գոլով 'ի վեր քան զմիտս, ըզ-
տնտեսութեանն աւարտել խոր-
հուրդ՝ հաճեցար ընդ պարտեց-
լոյս զմահուն ճաշակել բաժակ
անթերի մարդկութք̃ և անպակաս
աստուածութք̃ : Եւ Հոգիդ սուրբ
կենդանարար՝ որպէս քո և Հօր քոյ
խնակից, և համապատիւ էութք̃
ծնողիդ և ծնելոյդ : Մի Երրոր-
դութիւն կատարեալ 'ի դիմաց երից
անորոշելի հաստուածոց, անսկիզբն
և անժամանակ, բնաւին բարերար.
համայն կենդանարար, բոլորից խա-
ղաղարար, անեղծիչ գոյից և յոր-
նիչ ամենից, անքակութեամբ և միով
բնութեամբ փառաւորեալ :

Բ. Իսկ եթէ Հայրն գթած եր-
կնաւոր հզօր՝ մին յէութենէ՝ վասն
մահապարտիս յանցանաց մատոյց
զմիայնակ ծնունդդ յանքնին ծոցոյն,
ոչ անխայեալ յՈրդիդ 'ի համապա-
տուդ և 'ի սիրելիդ, այլ կամաւ ըն-

ափրեաց մինչեւ չարչարողացն զինու , ըստ մարգարէութեանն Զաքարիայ· վասն զի զարթնուլ սրոյն 'ի վերայ հովուին, և հարկանելն նոյն ինքն հօտաղեալին, և ցրուելն ոչխարացն հօտին, որպէս օրինակն նորա նախագրին և ախտագրութիւն խորանին և նուիրումն արեան սպանդին և առակ խորհրդոյ արդարահամեան ապատարագին , զփրկութիւն թշուառացելոց 'ի կանոնց կեցուցչին յառաջագոյն նկարագրէր · և արդ ցինչ արամիս ունէր իմ՛ կործանեալ. ոչ յաստուածութեան հնարաւորութեանց , այլ 'ի քումդ ինքնագործ հնարամիտութեանց · կամ՛ ընդէր զիս խոստիս՝ յուսահատութեամբ ստորնայականս զմիտս հարեալ · յասա յԱստուած , խոստովան լեր 'նմա , և նա հօգւոյ վասն քո , ըստ գութեան ազգմանին , և այլ մարգարէի կենդախրախոյն բանին ·

Գ· Իսկ յեղանակ խնամակելոյ հատուցին 'ի վեր է քան զամենայն կշռութեան մտաց հրեշտակաց և երկրաւորաց · և եթէ ընդրա կր-

կենացն, ոչ լինի չափելով. քանզի
ներամանգակերպն և բարերարելն է
անճառելի։ Նա զի ամէն օրհնեալ զանն
օրհնաբանելով յերրորդական համա-
գոյութեանն տալով. իսկ նա ՚ի
հաճութիւն կամաց տուողչին մե-
ծաւ. և միւսն ահաւոր՝ ՚ի յերկուցն
հաւանութիւն՝ մեծայաջան բաղձանօք
մաղթէ։ Իսկ համօրարելոյ միակա-
մութեանն ցուցակ՝ առ ՚ի զնոյն բա-
րի ներգործել, որպէս հոգին կեն-
դանւոյն և բանն բանականին, այս-
ծառաութիւն փառացն և կերպարան-
նութեան։ Նա կենանան փոյթ, առ
ողորմութիւնն սթափ, առ ձեռն-
կալութիւնն պատրաստ, առ փըր-
կութիւնն կայծ, առ առատութիւնն
յորդ, առ յաճախութիւնն զեղուն,
առ անբաւութիւնն լի, առ անհաս-
տութիւնն փարթամ, առ երկայն-
մտութիւնն ճոխ, առ անհատա-
թիւնն բարձրեալ. մի Երրորդու-
թիւն կատարեալ ՚ի յանձանց երից,
օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն։

ԲԱՆ ԽԸ·

Վերջին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. Եւ արդ յայս բարեաց անկեալ 'ի սրտի՝ անձն իմ կործանեալ, և գտեալն հաւատոյ ազդեալ զերիկամանցդ երկակի մասունս՝ զկրկնապատիկ խորհրդոցդ ցանկականից գործարան, խառնախառն լեր բարերարին Աստուծոյ՝ զմտացդ իբրև ըղձորդ գործոց, զխորհրդոցդ իբրև զկաթեանց, զանսուրբն իբրև զյայտնեցելոց, զորական ծածկութեանց իբրև զբարբառումն ձայնից, զանձնարկութեանցդ իբրև զորդինականաց մեքենաց, զազդեղ շնթանցդ իբրև 'ի գետոյ եկելոց ջուրց, զանխիղդ հեռաց իբրև զպատուիրանաւն Աստուծոյ փոխողաց, զձեռացդ ձգումն առ յա-

տումն իւրն 'ի հեշտումն արեան գոր-
ծոցն, զծիծաղելն բնաւին իւրն ըզ-
կամաւորական լքումն շնորհի, զերգ-
մնականն՝ որ թէ 'ի հանդերձս՝ թէ 'ի
ապագայս՝ իւր զգործակցութիւն
խաչողին, զամբարտաւանութիւնն
իւր զհին կործանիչ նախաստեղծին
բարձրութեան, զարային նեղու-
թիւն իւրն զթերութիւն հաւա-
տոյ, զմեղկութիւնն իւրն զպարտու-
թիւն զօրաւորին սնոտութեան,
զարտանքն առ փառնդս կրից՝ իւր
զուրացութիւն ուխտին որ առ անէրն,
զապաշխարանութիւնն իւր զթուն
իմն անգթութեանն, զամբարհաւա-
ճութիւնն իւր ոչէիւք առ մեհեն գո-
ռոզութիւն, զհպարտութիւնն իւր
զկամակոր հարազատ գտողին չա-
րեաց, զահկամելիցն ընդ կամաւո-
րացն, զկռուացելոցն ընդ հաւատա-
կանացն, զեկամելիցն ընդ բնաւորա-
կանացն, զանօրէնութիւնն ընդ
ապաստանածութեանն, զփոքունան
ընդ սատակագումնիցն, զնուաղունան
ընդ յոյովլիցն, զանձնաւիցն խնոց իւր
զձաւելեաց զխաողին, զանդրեւըց

մխատուցն իւր զնկարելոց ուսողին 'ի յարձան մոգնեառիս մեծի, զԹեւ-Թեւագունիցն ու. խոհր մտաց իւր զատուար ծանրութիւն բեռանց. ըզ-խնդիր չափոյ ծածկելոցն իւր զծրը-գով պահանջումն ատերն ասկի 'ի բերանոյ կեանքն կորիւնի չորեքգրա-մեան կշռութեամբն, զանգնգակա-նացն գործոց իւր 'ի յականջս Աս-տուծոյ արագ ժամանելոց: Զայսո-սիկ յաճախես կուսես կրկին յանձնառութեամբ, վերափին պատ-մեալ տառանոր մեծաւ հեծութեամբ զէգոյն իւր զեղելոց, ընծայեալ Աստուծոյ զպարտութիւն վանե-ցեալ անձինդ. զի ընկալցիս 'ի փո-խատուէն զշնորհօք թողութիւն պարտուց մեղաւորին, զոր ուէրն արդարացոյց և հրաշափառապէս հաչակեաց, ամենապատիկ ներբո-զիւ կրկնեալ զգովեստ զըջմանն քան զպարտաւանս մեղացն:

Բ. Բարգես և գիզես անձինդ մեղապարտի բամբասանս յոքունս ղքոյան խոհերս բազմամանեայս, անձնիմ կշտամբեալ յոքնախիթանդ

բանիւ. զչարութիւնն, զանօրէնու-
թիւնն, զվրիպութիւնն, զաւ 'ի մար-
տին հանդիսէ փախուստ, զպար-
տութիւնն, զմոլեգնութիւնն, զամ-
բարշտութիւնն, զապշութիւնն, ըղ-
ձմիրութիւնն, զքունն արթնա-
կան, զաւ 'ի յընթացն ընկրկումն,
զխորհուրդն ստորոտի, զբանիցն
նանրութիւն, զպագրութեանն հա-
ձութիւն, զյամենայն 'ի նմին, զփա-
փագելն Աստուծոյ տեսլեացն, զան-
տատանելն, զանհարթութիւնն, ըղ-
ձերութիւնն, զթիւրութիւնն, ըղ-
լուծութիւնն, զճշգութիւնն, զան-
կեալ արձակումն, զծիծաղականն,
զխնջոյականն, զկատակերգական-
ացն, զգայթակղականն. զպատրա-
ղականն, զանդէպ քաջութիւնն,
զանյարմար մարտն, զառանց օրինի
արիութիւնն, զխեղդմամբ հա-
գոյն, զատամնողականն զերկչո-
տուխս, զբազմատեղնեան ձիւղն
զսահեստականս, զանդրատակառ փա-
րաքմունսն, զգժտութեան, զգըժգ-
մութեան, զանդատ տեւլութիւն-
ալն, զմարմաջմունսն գիւրըմբա-

նողականս, զփորձանացն զանկշռու-
թիւնս, զհաստատնոյն զրժողութիւ-
նըս, զանխափն մնացութիւնս, ըզ-
նմանեացն այլանկերպութիւն, զկեղ-
ծեացն քաղարկութիւն, զփառասի-
րութեանն մոլութիւն, զյանցիցն
յաւակնութիւն, զամբարտաւանութիւն-
սըն, զինքնասիրութիւնն, զնախա-
շնիցն անուշութիւն, զչարաստա-
նեցն եղեռնականացն, զհոգւոյն զան-
շահ աղձատանսն, զմեղապարտ բեր-
մունսն, զանթագակութիւնսն խո-
րամանկութեան բանսարկութին, ըզ-
բանին աներևակայութիւն, զփաձա-
ռումն կենացն ընդ գնոյ սատակ-
մանն, զկորուստ ունանգիցն, զհոյ-
րեննեացն ծախս, զկապարանն ձգտ-
զակսն, զփոկով ընդ երինջոց անխը-
զելի ըմբռնմանէ զանօրէնութիւնս,
զյարաթաթառ ապստամբութիւնս,
զերումն ըսսայն, զընթացքութիւնս
անկարծիցն, զկնի գործոյն առ նոյն
գործ սասանական, զնորոգ մտացն,
զասար խորհրդոյն, զանկայուն կա-
մացն, զնաչման հաղագացին, զեւու-
թիւն ճենչոյն, զեան քան զամհման

կանոնացն գրութեան՝ զիշխանականին զանհնարին բացարձակութիւն, և զոր չէ ձանուցեալ և կամ գրեալ և կամ՝ պատմեալ և կամ՝ յերևաս գիտնոց բերելի։

Դ. Նա արդ զինչ բժշկեսցէ, անձն իմ՝ եղկելի, ՚ի յարքանեաց տիգաց խոցոտեալ, բազմեալ թաղեալ այլ մի առողջիլ անողջանալի, ըստ մարդաբերին. բանզի մի ՚ի մերգրելոց բաշխմանացս զոյն սատակման, թող թէ այլքան գասքըպատողաց գժնեից գաղձնոց չարչարողաց։ Մանաւանդ զի ոչ այսու եւեթ ներհնագրութեամբ կչռառաջազոյն տարաժամեցելոյս, այլ զոր օրինակ անթիւ բազմութիւն կայտառաց կարծեաց խայթողականաց՝ ՚ի տարբեր մտաւոր ծայրից առնոյն զօրհնաակաան թոյնս բերելոց, և յաման մաշեցզէն արկեալ անփոփէ զեղեգն չուխ կառապանին չյաճախակութեամբ, ցուցանէ արտաքուստ բարեաց, իսկ ՚ի ներքուստ համբաւք շարի և պաշեաս կորստեան և կայս կեկծման և գործծանայք տառապման

և մշակք մահու: Արդ այսոքիկ են ամբարեալք քո անօրէնութեան տաժանեաց թշուառաքիրտն թոշակք, անձն իմ պարտական կրկին սատակման. որ կամաւորաբար ընկալայ 'ի քեզ, զոր թշնամին սերմանեաց 'ի վերայ ցորենոյն՝ յագարակի աշխարհիս. ուր այր անմաքուր ամբարիշտ և ծոյլ, բնաւին առեցեալ, սիրողդ մնացդ ախորժմամբ զըլցեալսն ամենայն անառակութեամբ, և զոր առաքեալ ցուցանէ զթիւս բանիցն սարսափելեացն կշտամբողաց, սաստուստ սկսեալ մինչև 'ի կատար կանոնի այնր պայմանի, և որ հասեալ են, աւա՛ղ, յԱստուծոյ իրաւանցն վերայ, եթէ որք զայսպիսին գործեն և կամ կամակից են, արժանի են մահու: Արդ ես ինձէն զիս ինքն պարտ վարկայ կրկին հատուցման կորստեան սատակման 'ի մահ դատապարտութեան. այլ անխայեա յիս ողորմութեամբ բարեգութ, կենդանի, հզօր, կամարար, կարող, հնարաւոր, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԽԶ·

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հայցողի առ նոյն աղերս յաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. Ո՞րպ. վիճակեալս ես յաւէտ ամենապատիժ, մինչ դժնեայ վայրենաբարոյ անձամբ անձին մահու կըրտամբիչ, արածողս զերամակս զազիրս վայրագասունս խոզից արօտականաց գարշութեան մեղաց նախատ վարձկանութեանց, հովիւս տածողական զհօրանս ուլուց ամայաբնակաց՝ի վրանս հովուացն, ըստ երգոյն երգոց առ իս առակին. որ ոչ իսկ ծանեայ զիս երբէք գիտել, թէ յով և յոյր պատկեր և վասն ոյր գոյացայ։

Բ. Ահա՝ի յոստ տանողական կրաւայց երկուց միակցորդ խորհրդականաց, ըստ ձեւոյ հրեշտակի կառուցայր,

իբր 'ի թուիչս թեւոց կրկնաբարձ բազկաց վերամտողաց յաշխարհն հայրենական հայել, ով յիմար, զիմրդքեղէն կորացար յերկիր, զատեալս միշտ հոգացեալ դիպուածս, ընդցիռս անապատականս համարեցար: Իբր զճրագ բազմաբերանեան 'ի յաշտանակի մարմնիդ հաստեցաւ գլխոյդ բոլորութիւն, զի և այսու 'ի յօրինակէն շնորհէ մի օտարացիս զԱստուած տեսանել, և զմնացականացն իմաստասիրել: Բանականութեանն յարդանօք կրկին ճոխացար, զի զյաղթանակ բարեմանութեանն որ առ քեզ եղեն՝ անարգել լեզուաւ խօսեսցիս: Ձեռինդ հաստամամբ յարմարութեան մատանցդ շառաւիղք զգործնականացն անօրինել զանաետութիւն, իբր կցորդ համացեղութեամբ ամենաբաշխ աջոյն Աստուծոյ՝ աստուած կոչեցար: Երից հարիւրոց և տասանց վեցից յօդիւք շաղկապեցար, յորեալ 'ի քեզ ընդնոսին 'ի նոյն և պատշաճական մասունս չափոց ազդողականաց հինգ զգայութեանց, զի մի և երևելիդ

Նիւթականութիւն քում տեսութեան՝ մտաց դիտման անդատեղելի · զի ոմանք ստուարք են և զօրաւորք, և այլք փոքունք են և սխտանիք, կէսք կարծրակերպք և ազդուականք, են և գոլորականք և սպատուականագոյնք, դարձեալ կարեւորք և պատկառելիք ։ Իսկ Թարգմանութիւնք սոցին տեսութեան 'ի քեզ են նկարեալ իբր յարձանի անջնջականի անձն իմ եղկելի · որպէս զի և տայր ժամանակաց և շարունակ հետեւման աւուրցն առ այլսակ ամին, իբր կանոնաւ իւիք սահմանեալ մատամբքդ՝ անխախտ և անայլայլելի պահեսցի ։

Դ · Դարձեալ այլ օրինակ հոգեւորականն, որ զմիրոյն յօդուած շաղկապէ 'ի մի առ եկեղեցի, քեւ խորհրդածի · իբր զի առանց բնաւից ըուպամանութեան կապակցել լծով հաւանականաւ զմեհն ընդ փոքուն, մխասեալ է հաստատածոյն անսասանութիւն յանուն Քրիստոսի ժողովելոյն որպէս 'ի հաստատուն և 'ի նուաղութիւն միոյ յանդամոց

անարգացս պատուաստելոցս 'ի մար-մնի, կրճատեալ իմն է յօրինուած կազմութեան մարդոյդ. քում սենե-կի զգայականի. և շրջեալ է ընտա-նութիւն պատկերին յանարգ փո-փոխութիւն: Նա արդ այսպիսեօք, և ես բազմօք անզուգական հրաշա-կերտութեամբ եղական պատկեր Աստուծոյ՝ կշտամբեալ 'ի սպառ ոգի իմ գերի. և թէպէտ յառաջին նմա-նութենէն կողոպտեալ գտար պա-տուիրանին յանցաւորութեամբ 'ի դրախտին կենաց, այլ աւազանին լուսազարդ շնորհիւն զհոգւոյն փր-ջումն առեալ, և նմանութիւն ես կերպարանին. և արդ ընդէր կորու-սեր զփառսն երկնաւորս, իբր նա-խաստեղծնն երբեմն զվիճակն եր-կրաւոր յԱդին դարաստանի. ընդէր փակեցեր քեզէն քեզ զերկին, և ըզ-մերկելոյն դուռն աղխեցեր. ընդէր խառնեցեր ընդ ջրոյն մաքրութեան զախտ արտասուացդ տարաժամու-թեան. ընդէր զլուացեալ զձորձ վեր-արկուին դարշելի գործովք զաղտա-ցուցեր. հիմ զեղգեալ հանդերձին

մեղաց պատմուճան անապակ վա-
րուք քեզ արկեր . ընդէ՞ր զտանո-
ղացդ ոտից սրբութիւն ճանապար-
հաւն ժանդից աղտեղեր . ընդէ՞ր
կրկնեցեր իրաւադատին զուխտա-
զանցութիւն հին պատուիրանին .
ընդէ՞ր մերժեցար 'ի պտղոյն շնոր-
հաց՝ իբր զԱդամ 'ի ծառոյն կենաց.
ընդէ՞ր նենգեցեր քեզէն քո կամու
զանստուեր յուսոյն յարակայու-
թիւն . ընդէ՞ր պատկառանք անհա-
մարձակելիք քոյն դիմացդ նպա-
տեցեր . ընդէ՞ր զինեցար ընդդէմ քո
ներհակ , ոչ ընդունարան խելագա-
րութեան . ընդէ՞ր որսացար 'ի ծու-
ղակ մահու՝ թողեալ զարահետն
վստահութեան . ընդէ՞ր կարթիւ
պատրանաց ածար հաղորդ մար-
մնոյ կենդանարարին : Այլ վերստին
յուսացեալ 'ի նա կարդամ սպա-
ւինելոյս քաւիչ նորոգիչ փրկիչ կե-
ցուցիչ և կենդանարար , ողորմած
խնամող մարդասէր և անոխակալ
բազմագութ, օրհնեալ յաւիտեանս.
ամէն :

ԲԱՆ ԽԷ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերսամաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. Եւ արդ զի՞նչ գոյ աւել ամաչեցելոյս յերեսաց մեծիդ ահաւորութենէ, բայց եթէ համրանալ և հող ՚ի բերան եղեալ լռել ՚ի սրտի, ըստ մարգարէութեանն խրատու, ահա ՚ի բարւոյն կարկառեալ ՚ի յոյս։ Իսկ եթէ զփականս շարժողութեան շրթանցս բացից, բանադատեցից խօսել կամեցեալ, դարձեալ զնոյն ձայն կրկնակական եղերերգութեան լալեաց բազմութեան խէթ մտացս յառաջադրէ։

Բ. Ես արդ ողբակից մեծ մեղաւորին անօրինելոյ կամաւ առ ՚ի մահ զնորին գուշումն երկրորդեցից և ես ընդ նմին. մեղայ տէր մեղայ, և ան-

օրէնութեանց իմոց ինձէն վկայեմ: Հիւսեալ ընդ նմին զբանս յիսնե_րորդի սաղմոսին, անթիւս գրեմ զպարտուցս սակ անձինս մեղուց՝ քան զհիւղ երկրի հողմահոս փոշւոյ ընդ օդս ամենայն տարածեցելոյ:

Գ. Մեղայ յերկինս և առաջի քո, ընդ անառակ որդւոյն պատկառե_ցելոյ հայրենի գթոյդ վերստին դար_ձեալ թախանձ արկանեմ. զողոր_մելին ձայն աղերսանաց արտօսրա_ծին ողբովք գոչման 'ի տխուր դէմս մատուցեալ առաջի քոյ տարածա_նեմ, Հայր գթութեանց, Ած բոլո_րից, չեմ արժանի կոչիլ և ոչ բնաւին առ այս անուանիլ, ոչ միայն որդի, այլ և անպիտան ապաբան վարձ_կան: Ընկալ զասլեալս տարագրա_կան, պարտական ծառայս. և զյաւ_քաղցոյս լլկանաց նեղոյս նուաղե_ցելոյս՝ կենաց քո հացիւդ բժշկեա_ցես: Լեր ընդ առաջ քո ողորմու_թեամբդ 'ի սկզբնաւորս ապաւինու_թեան. զգեցո, գթած և անոխա_կալ, անօրինեալս մեղապարտի զնա_խակապուտ հանդերձին ծածկոյթ.

աւանդակորոյս ձեւացս պղծեղեալ մեղօք՝ զկնիք մտաւանւոյն համարձակութեան ամենառատ կամօք մատուցես. զգարշապարոյս թշուառութիւն մերկութեան ոտիցս՝ պատըպարութեամբ աւետարանական ամրավերարկու օդիցս կօշկաց 'ի յօձին թիւնից միշտ ամրացուսցես: Զզուարակդ պարարակի եզինդ երկնայնոյ, որ է միածին Որդիդ քո օրհնեալ խնկաւէս մարդասիրութեամբ, կարօտելոյս բարեաց նուիրեա. որ մատուցեալ միշտ և անպակաս մնայ 'ի լրութեան, յարակայ զենեալ 'ի սղանդարանի անթիւ սեղանոց անապառութեամբ, բոլոր յամենեսին և բնաւ յամենայնում, էութեամբ յերկինս և իսկութեամբ 'ի սորին, աննուազ մարդկութեամբ և անթերի աստուածութեամբ. փշրեալ և բաշխի 'ի մասունս անհատս, զի զհամայնն հաւաքեսցէ ու 'ի նոյն մարմին իւրումն գլխոյ. քեզ փառք ընդ նմին, Հօր ողորմութեան, յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԽԲ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԲԱՐՁՐԵԱԼ, հզօր, անսկիզբն, անեղ, անբովանդակելի, աննիրհելի ակնդ նկատող, ծնող անքնին փառաց միածնիդ. իրաւացուցես զիմս ողորմութիւն հերքեցելոյս ընդունելութեան առ երկնայինս և առ երկրաւորս: Տօնես զկեալս կորուսելոյս վերնականացն պարերգութեամբ, աւետարանես բանիւդ օրհնութեան զկենդանութիւն իմ մահացելոյս, զբարեբաստութիւն կամացդ յայտնես, գովեալ բոլորից դիւից եղելոց, տայցիր անուն քեզ անճառ և ինձ թշուառիս նորոգ փըրկութիւն. կորուսցես զգիր մուրհակի մեղուցելոյս ամբաստանութեան, զվճիռ հոգւոյս մահու ջնջես-

ցես կայլակօք արեան Որդւոյդ սիրելոյ, վստահութիւն փրկութեան բարեաց արեամբ Քրիստոսի քո նկարեսցես, ցոյց զքանչելիս քո բարեգթութեանդ 'ի ճաշ հարսանեաց քում հարազատի: Մի փակեսցես զխնձոյս առ քեզ զառագաստ սրահի կենացդ յարկի, մի տրոնջեսցես 'ի բազմականացդ և 'ի բարեացդ քո զրկեսցես, մի պահեսցես 'ի գանձարանիդ զնիւթեալ իմ պարտուցս անօրէնութիւն, մի կնքեսցես 'ի քսակ բարեացդ զզազրութեանց իմոց գարշութիւն, մի երկարս ինձ զվէր մեղացս 'ի յախտալից մարմնի ծածկեսցես, մի զփտութիւն նեխութեան ցաւոցս ինձ անկակլից մահու մնացուսցես, այլ բարձ բանիւ քոյդ ողորմութեան զժանտութիւն ապականարար, որպէս զի զատեալ 'ի հիւծմանց ախտից առողջութեանն պատրաստեցայց· հնարաւորեա, գթութեանցդ հայր, մեծ խոցուածոյս զօրեղ սպեղանիս, կարեոր կործանմանս՝ բարի այցելութիւնս: Զի քո եմ, տէր ոգե-

սէր, թէ և առ մի նուազ բերս մեղիցեմ, բայց ոչ գրեցայց համայն մեղուցեալ. տուիչ կենաց խմոց բարերար, 'ի շնորհ պարգևաց կենաց քոց ապաւինեալ. զի Ճանաչելդ ըզքեզ բովանդակ արդարութիւն է, և գիտել զզօրութիւնդ քո՝ արմատ անմահութեան, որպէս և կանխաւ խօսկ գրեաց իմաստունն. և դարձեալ՝ տիրելդ քո, ասէ, ամենեցուն, խընայել տայ քեզ յամենայն. և դարձեալ՝ մօտ է քեզ յորժամ և կամիս կարող գտանել:

Բ. Այս Սողոմոնի յուսոյ աղերսանք իմոյս առեալ տխալ. քանզի ոչ յլ ոք բազմամեղ որքան զիս ինձ զուգաշաւիղ. երբեմն որդի, ապա տեղի. երբեմն միջնորդ խաղաղութեան Աստուածոյ ժողովրդեանն. և յետոյ խարոց որոշման բազումխառնութեան. երբեմն օրէնք կենաց կացեալ, և յետոյ մուրհակ մահու հաստատեալ. զերկնաւորին պաշտօն ընդոտնեալ, և զօտարին անուն ծանուցեալ: Անպատճառ օգնող, անկարօտ զօրող: անմոռելի գող, գըր-

գեալ տրտնջող, փափկացեալ փա-
խրստական, սեղանանենգ սարտու-
ցեալ, անպատասխանի վնասապարտ,
քաղցրամոյց հոյհոյիչ, զաւակ հայ-
րատեաց, կտակարանացն մատնիչ,
Մովսեսի չարախօս, մոռացող երախ-
տեացն, իմաստուն սխալական, ա-
մենագէտ յանցաւոր, ամօթապարտ
զղջացեալ, տարակուսեալ աշխա-
տող, աղաչաւոր կուապաշտեալ,
յամրային դարձաւոր, կաղակարծ
ընկալեալ, կասկածաւոր հաշտու-
թիւն, յապայս յիշատակ, յերկ-
բայս փրկութիւն, չաւատալի գիւտ,
'ի մանէ մնացուած, խարդաւա-
նեալ գերի, կիսակտուր սրբեալ,
կամաւոր անձնամատն, սմարդի
յղփացեալ, բազմավրէպ հանճա-
րեղ: Ի յընթացս բանից երկեակ
որոշմանց՝ ամենայն ուրեք բանս ար-
կեալ ողբոց և ձաղանաց, մեծ սպառ-
սաւ և փոքր գովեստ՝ իբր 'ի վերայ
ինքնագրաւ կորստականի, երգիծա-
նութիւն խառնեալ ընդ աշխար․ բան
նորա թելադիր բարդաւաճութեան
ամենայն հասակի, և խոտորումն

նորին 'ի շրթունս ընտաւից թառանչ թախծութեան ողորմելիս ինձ ազդեալ:

Գ. Զարմանամ վհատիմ տարակուսեալ ապշութեամբ. զի թէ նա այնքան գթեաց, ինձ զի՞նչ պատահեսցէ. զիա՛րդ անկաւ ամբարձեալն, զիա՛րդ սասանեցաւ հաստատեալն, զիա՛րդ կործանեցաւ կառուցեալն, ի՛բր օտարացաւ ծանուցեալն, զիա՛րդ զակատեցաւ զաւակն ընտրութեան, զիա՛րդ սրացաւ մերձաւորն, զիա՛րդ աղօտացաւ փայլեցեալն, զիա՛րդ պատանդեցաւ ազատեալն, զիա՛րդ անօրինեցաւ ուսուցիչն, զիա՛րդ նուաղեցաւ հռչակեալն, զիա՛րդ անարգեցաւ փառաւորն, զիա՛րդ փոքրկացաւ մեծատունն, զիա՛րդ ամբարշտեցաւ բարեպաշտն, զիա՛րդ ամբարհաւանեցաւ ընտրողն, զիա՛րդ ունայնացաւ պատուարունն, զիա՛րդ կորեաց զուխտն որ ընդ բարձրելոյն: Պատկառեմ ասել, թէ և ընդ սանդարամետականին կապեցաւ. զի՞ կայր նորա և կռոց, ուստի՞ սէրն ընդ պատկերաց, վասն է՞ր կամքն ընդ

խորանաց, զիա՞րդ ոչ յիշեցաւ յանգիտնութիւնն Սամուէլի առ Սաւուղ եղեալ, հնայք, ասէ, մեղք են, և ցաւս և աշխատութիւն ածէ թերափ ՚ի վերայ․ զիա՞րդ ոչ հայրենի յանդիմանութիւնն, կռուք, ասէ, հեթանոսաց դեք և անշունչք են, և նման նոցա լիցին պաշտօնեայք նոցա: Տէր միայն ածէր զնոսա, Մովսէս նախագրեալ յառաջաձայն ձաղանօք ստոյգս իմն ամբաստանէ, ոչ էր ընդ նոսա, ասէ, աստուածս օտարոտիս, զոր ոչ ճանաչէին հարք նոցա: Ո՞ւր է մոհամետոյց այլազնեայ արձանն փագոդայ, ո՞ւր ոգեղն և անպանծալին սիդոնացւոց իգական ամենանզով ձուլածոյն, ո՞ւր կանացի կերպին անգրելին խայտառակութիւն զազիր տեսակին, որով ամօթոյ մարգարէքն զանասնօրէն դիմեցումն անխտրաբար յանուն չարութեան անժուժկալ դիւին անաստուածաբար ձօնեալ մոլէին: Տարաւ զէութիւն բարեբաստութեանն՝ որ զնախնին որպաց ՚ի կարուսա, յաղթեաց մեծութիւնն է-

մասանցն առաքելութեան, գերեաց
գոռոզութիւնն, յիմարեցոյց փափ-
կութիւնն, վանեաց արծաթն ծա-
ռայեցուցիչ. յոգի դատեցաւ զայրն
տօնելի հին ըէնն կործանողին, 'ի
գրկացն Աստուծոյ հանեալ՝ 'ի յոտս
սատանայականն գթեցոյց, մեռոյց մեղ-
կութիւնն, թմբրեցոյց ծուլութիւն,
արբեցոյց շուայտութիւնն: Ո՛վ դիւ-
րապատիր մարմին երկրածին, որո՞վք
ձայնարկութեամբք զքեզ աւաղե-
ցից. քանզի ոչ տիրապէս առ նա
հանդիպի ընդդիմաբանութիւն, այլ
ամենից սխալողաց՝ կամաւ վրիպե-
լոց. վասն զի նովաւ է իմանալ. թէ
անիրաւ է պարծել յիմաստս մար-
մնոյ, թէ ոչ Աստուծով դատեալ
ընտրեսցի. որ զի թէ առ այս պայ-
մանի յիմար ոք իցէ, և 'ի հաստաչին
կամս յուսասցի, ոչ ևս 'ի նորայոց
անտի ինչ կրեսցէ:

Դ. Այլ. քանզի սատանիկս և քրիս-
մնելիս ունի Սողոմոն զգարձին իւրոյ
յիշատակարան ինքնապարաւն կըշ-
տամբութեամբ, իբր մեռեալ խակա-
պէս համայն աշխարհիս անձնասի-

բութեան. զոր եթէ զխակն ոք նկատեսցէ, ունայնութեամբքն է խմանալի. այլ և 'ի մատեանս քահանայիցն և 'ի գիրս Աքիայ սիլոնացւոյ. յորում զփոյթն իւրում ընթացիցն արտասուելին իմն յեղանակէ. զուր ջան, անօգուտ վաստակ, անմիտ հետեւումն, անշահ արշաւանք, անկայուն երկք, օտարին խմտառք, ոչընչից հոլովք, բամբասելի բերք, անյարմար վարկածք, մնոտի սերմանիք, աւաղափուլ շինուածք, ապականացու ստացուածք, քամահանաց սաժանմունք, ինքնամարտ կռիւ, ընդ ոգւոյ իւրում դատ, ընդունայնաթով քիրան, փտասակար փափաք, կորստական շաւիղ, վրիպակ ճանապարհ, կործանական կրթութիւնք, մոլորապատիր վարժութիւնք, հանապազափախ ուսութիւն, ակնայայտ պղծութիւն, պատնկակերտ կերպարան, ախտաբորբոք նիւթ, գժնէատեսիլ գոյն, յոքնատխուր գեղ, յոլովամեղձ ծուխ, շոգի ցնդելի, վաճառ մերձ 'ի յաւ., ապաւար քակտելի, ընդ-

վայր աղաղակ, անպատճառաւոր ծաղր, արհամարհելի ատարեղ, անձնավաճառ գիր, սատակչական երգք, անաստուած մտածմունք, ս-տայօդ ճառ, զայրացուցանող զ-րոյցք, եղերանաց խծբիծ, խելա-գարութեան խնդիր, ամօթանաց ցոյցք, խայտառականաց յայտնու-թիւնք, առակ ապառնեացն, ապա-շաւանաց գործ, ըմպահկանաց պատ-մութիւն, հեղգացելոց օրինակ, խորխորատ ծածուկ, որս խաւա-րոյին, մահագուշակ վիհ, անյա-տակելի անդունդք, ուղեկցութիւն ապանողաց, յիմարութեան բար-բանջմունք, դարանակալաց վայր. խարխուլ յարկ, շինուած սասա-նեալ, կամուրջ խախտեցեալ, երե-ւոյթ փախչելի, խաբող շողքորթ, անօպայ մատնիչ, ընդդէմ բարձրե-լոյն հակառակութիւն: Զայս ամե-նայն մասունս բանից խոստովանա-կան կանոնագրութիւն, 'ի սկրաս ընտելցնախասերմանեայ ձողոլողս կանոնագիր դարձելոց զղջման. որ-պէս զի մի պարծեսցի ոք 'ի մարդ-

կանէ բամբասաւորօք զինուորեալ նետիւք՝ զանձն և զընկերսն խոցոտելով, քանզի կատարիչ է քաղով ծածկեալն, որ զկերպարանս միայն ունի, և զոչ ախորժելիս ստեղծչին կատարէ։

Ե. Եւ արդ նա՝ որ ոչ այնքան մեղաւ որքան զղջացաւ, մի՛ 'ի սպառ պախարակեսցի. այլ յիշեսցի այրն այն 'ի բարի, իբրև զհիմն յուսադրութեան 'ի աւերումն տան դիմելոց, յորժամ հօգւոյն էջ յայցելութիւն աստուածութեամբն անբաժանելեաւ՝ կենդագործել զանդխոստովանեալսն. զոր մեռեալքն ահա կենդանեացս անապականութեամբն ւեախս։ Ընդ որում մաղթեալ իմ պարտաւորի՝ իմաստութեանն ոչ ժամանելոյ, 'ի մեղանացն մասն կարգեալ, բարեբանեալ մեծիդ պատախմ. լից զնուազդ իմ բանադրութիւն 'ի յերջանկին հանճարեղութիւն. նիւթեսցին ներկայիս հայցմունք 'ի բարդաւաճին յարդաւորութիւն՝ 'ի գերաշխարան ալէքային ովերս. այցելութիւն խնդրեցս դի-

ցի քո ընտրեցեալ վեհ արքայոր-
դւոյն, զոր միածնիդ օրինակեցեր ։
Յարեանն կցորդութենէ զքո փա-
ռակիցդ ճաշակեցաք. տուր փրկու-
թիւն քոյոյ ծառայիս, ամենահնար,
զօրեղ, ահաւոր, ՚ի ստեղծողիդ
փառս աճեցուցեալ զանքաւելի մե-
ղացն ջնջումն ։ Յիշատակաւ խոր-
հրրդոյ բարեաց՝ ընդ ողորմեալսն նո-
րոգեսցես. որ ամենահամ ախորժա-
ճաշակբազմապաճոյճ առակագրու-
թեամբ զաստուածութիւնդ քո քա-
րոզեալ ՚ի մատեան լուսազարդ կը-
տակի, եկեղեցւոյ ընծայեաց հեաս
բարութեան՝ խոստովանութեամբ
մատչել առ քեզ, Հայր ։ Քանզի ոչ
հեռի յողորմութենէ առ այս ցոյց
բանի է իմանալի, թէ անյուսու-
թեանն կաթուած չէր անկեալ ՚ի
յեռանդն սրտին ըղձից, որ պճեալ
զղջմանն փոքր ինչ կասեալ ։

Զ. Այդ ՚ի յուշ բերեալ զոր ՚ի
քեզ անճառելի բարեմասնութիւնք,
զգթութիւն քո ողջունեսցես. որով
զկոշկոճեալն ՚ի բազում դարուց՝ բամ-
բասանաց քաղաձգութեամբ, երա-

նութեամբ վերարժանացո. որ յոգ-
նաջոան արտասուաց ելից զմէջ
յատակի յարկին հեղեղեալ ապա-
րանիցն իւր խրախճանութեան՝
տառապակսկիծն ապաշաւանօք, հօրն
կրիցն գերազանցեալ ողորմելի ո-
գւոյն հեծութեամբ. զոր 'ի յաչաց
բանից քո արտօսր՝ առ որ մերոյս
'ի յիւրն ախտակրեաց, երկայնա-
միտ ներողութեամբ միացուցեալ
խառնեացես, գթած. և զանյարմարն
առ նա կարծեցեալ զաղմոսին բա-
րեբանութիւն, 'ի փառս էակցի Որ-
դւոյդ կնքելով նովաւ կեցուցես
զնա քաղցրութեամբ ընդ աղքատս
ժողովրդոց: Զայս պուետիկոս ոճն
բարեշնորհ արդահատէր ընդ Սողո-
մոնի, ամենայնիւ վարձս վարկու-
ցեալ համակցորդ զուգաձայնու-
թեամբ՝ իբր կենդանեօք նովաւ ընդ
նմին վասն նորին աղերսել առ քեզ,
զոր յաւելուած կարգիդ անտեսէ:
Քանզի և աւստայցւոյն 'ի նմանէ ըս-
տեղծեալն բազմահրաշաւորն մար-
գարէաճառն պատմագրութիւն սա-
տուածութեան արդարացուցին՝ ըն-

Սողոմոն ողորմեալ կարդէ . որ զի անպատրաստ է աղօթելն, քան չարաբանելն վասն նորին ։

Է. Զոր և ես մաղթեմ մեծ վըստահութեամբ նմանակից այսր ծնեծութեան՝ և զնմա ընդ նմին ընծայել գոչումն. զի թէ կորուսցես զմեզ դատեալ ըստ գործոց, ոչ պակասին փառք քո, զի իրաւամբք քո ճանաչիս. իսկ եթէ փոցես, այնքան բարձրանաս, որքան մեծութեանդ քում վայել է. քանզի յաւէտ օրհնաբանելի ես դու երկրորդաւս՝ ողորմածութեամբ, քան նախահրամանն սաստկութեամբն ։ Դարձիր, տէր, դարձիր քաղցրութեամբ 'ի խնամս գթութեան ձրի և ամենառատ պարգևօք սիրոյ մխիթարել յաւէտ զողորամեայքս հառաչալից տագնապաւ տարայ աշորման անբժշկականի ։ Ձեռն եղեալ փրկութեան նորոգեսցես վերստին, քաւեալ և պատրաստեալ 'ի մեղակործանս խորտակմանէ ։ Եւ քեզ միայնոյ սկզբանդ և անսկզբանդ, ընդ սկզբնաւորիդ սկզբանց՝ աւելի Երրորդութեանդ

և միում աստուածութեանդ փառք և իշխանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԽԹ.

Վերստին յաւելուած երկին հետեւութեան նորին հոգւոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Ես որդ մի՛ տխրեսցեն անօրէնութիւնք քում պատկերիս կայսերականի արքայութեանդ վերնում, Աստուած բոլորից լուսոյ, մի՛ կապտեսցէ գոռոզն ապստամբ զզարդ փչմանդ շնորհի 'ի քո ստեղծեալս կերպէ, մի՛ թագաւորեսցէ մեղքն խափանեալ՝ մարմնոյս մահացուի առ 'ի գլխել զիս 'ի նոյն: Զի՛ք իմ թագաւոր առ իշխել ընչոյս բաց 'ի քէն, Քրիստոս, որ անբռնադատ հնազանդեցուցանես լծոյն քաղցրութեան, որ բառնաս զկարիս մե-

զայց ամենակարգ բանիւ, որ արեամբդ քո ստացար և մարմնովդ կերակրեցեր. որ կարգեալ սահմանեցեր ուխտ կենաց անփոխադրելի, որ յոգի քո կնքեալ կցորդ քեզ դրելով, հօր քում մատուցեր ժառանգակցապէս. որ յանուն զենման միշտ յիշատակաւ քո չարչարանաց առ նոյն բարերար աղօթել համարձակեցեր, ստեղծիչ ամենից և կեանք: Դու ես Աստուած ամենայն հոգւոց, որ մեծացուցեր զայս աւուրս շնորհացքան զամենայն գործոց քո հրաշս. ոչ զերկինս խռովքն զարդուք և հրեշտակացն պայծառութեամբք, ոչ զերկիրս և զմարդկութիւնս և որ առ սոսա են զարմանութիւնք, ոչ զսահման լայնութեան ծովու և որ 'ի նմա են եղելութիւնք, ոչ զանդունդս աղխիւքն հանդերձ և որ 'ի նմա են անբաւութիւնք, ոչ բարձրացար յօրինմամբ այսքանեօք վեհիւք որչափ առ իմս կարեկցութիւն, յասելն քո սուրբ մարգարէին՝ քաղցրութեանց յուսոյ բարութիւն, ո՞վ է Աստուած իբրև զիս

կարող թողուլ միշտ զմեղս և ջնջել զանօրէնութիւն: Ահա այդ խնկեալ են բանք քո, ողորմած, և խոստովանեալ բարերարութիւնք, փառաւորեալ խորք խորհրդոցդ, և երկրպագեալ զեղմունք շնորհացդ:

Բ. Արդարև ոչ ոք բաւէ յելս թարգմանել խօսիւք նիւթական լեզուի 'ի մասանց այսի քումդ գթութեանց զոր առ իս ցուցեր, յօրինիչ, քանզի և մեծ իսկ է զօրութիւն՝ զհնացեալն անդրէն նորոգել ըստ առաջնումն պայծառութեան, քան յանդոյից ստեղծագործել: Եւ զի ոչ է քո տկարութիւն, որ զօրութիւնդ ես ամենայնի, առ որ բան քո միայն ազդեալ՝ զլլութիւն գործոցն գլխաւորէ, ահա յօրինցես փառաւոր լինել, բարեգործ, 'ի ստացուածս այս կրկին անյուսալի փրկութեանս. զի իրաւամբք ուխտի բարձրացի. հաստատուն եղեալ մեծապէս օրհնաբան աւետեաց քո ձայն 'ի քաւելոյդ շնորհ ծանուցեալ, ողորմութեան լուսովդ ուղերձեալ, քան 'ի ճանապարհ ստեղ-

ծանելոյն ։ Զի առ մինն արարիչ միայն Ճանաչիս, իսկ առ միւսն՝ առաջնով կոչմամբն և երախտաւոր ․ ընդ կերպացուցանելոյն և քաւիչ, ընդ նորոգելոյն և բարերար, ընդ հաստելոյն և ողորմած, ընդ կաղմելոյն և հնարաւոր, ընդ յօրինելոյն և հեզ, ընդ նկարելոյն ամենազօր, ընդ առաջնորդելոյն և լոյս, ընդ տածելոյն հովիւ, ընդ դարմանելոյն խնամիչ, ընդ ողջ պահելոյս բժիշկ, ընդ ձեռնկալութեանն զօրավար ․ ընդ անպարտութեանն թագաւոր, ընդ արարչութեանն քաղցր, ընդ ամենատուր պարգևացն առատ, ընդ միշտ անսալոյն ներող, ընդ ոչ բարկանալոյն անոխակալ, ընդ կարեացս վշտակցելոյ ծածկագէտ, ընդ յանձանձելոյ գթոցն ապաւէն, ընդ գերունակ գործոյն Աստուած, ընդ անսպառ բարութեանն օրհնեալ յամենայնի ։

Գ ․ Արդ որպէս ստեղծեր մինչ ոչն իսկ էի, և ծանուցար ինձ գոյացուցիչ, և այժմ զհոգի մաղթողիս մարմնոյս տաղաւարաւ յարդարեա

անդրէն վերստին յանպարտաւ-
թիւն մաքուր սրբութեան նախնի
լինելութեանն. զի բազմացի առա-
ւել աճեցուն եղեալ յաճախ ող-
ջութիւն անսահմանելի քոյդ սքան-
չելեաց նորոգ ներկայիս, քան զան-
ցելոց հնոցն ստուերականաց: Եւ
ընդ ճաւելոյս զթիւս մեղաց՝ որ-
քան մնացս թիւս ընթանայ զանբե-
րելին յիշատակել, արդարացայց
յանուն քո հզօր, եւ 'ի սպատմելս
ինձէն զանձին խմոյ բիծ, եւ դու թող-
ցես զամբարշտութիւն բազում մե-
ղանաց խոստովանելոյս, հզօր, ծած-
կատես, ամենափրկիչ. զի մի ծայ-
րագոյն լրութեամբ աւետեացս,
դարձեալ նախնումն կարօտացայց՝
երանելով սաղմոսին զշնորհօք փըր-
կեալսն մկրտութեամբն. եւ փշովք
մեղաց յոգի խոցոտեալ, ձեռն քո
մխեսցի յիս առաւելապէս այժմէն
վերստին, ծանրս առնելով զբեռն
պարտեացս. քան զքաղցրութիւն պար-
գեւացդ, այլ ազատեա զիս օրհնա-
բանեալ հոգւովդ սրբով, աղաչեմ
զքեզ՝ տէր ամենայնի, յօրինաց մե-

ղոյն և մահու ։ Քաւ լիցի, թէ անկցի ընդ տկարութեամբ սահմանաւ ճշմարտութե̃դ ծագումն իբրև ըղգլոյն օրինակ. քանզի ուր քաւուն է թագաւորեալ՝ վտարեալ են մեղք, և 'ի խորախոյս կենդանի բանիդ՝ ոչ է յուսահատութիւն, և ամբարձեալ քոյոյդ շնորհաց՝ հալածեալ են պարտիքն, և մերձ գոլով ձեռինդ Աստուծոյ՝ ոչ գոյ անհնարութիւն, այլ ամենևին լուսաւորութիւն բովանդակապէս զօրութիւն, անպարտելի կարողութիւն։ Քո է փրկութիւն, կենդանութիւն, նորոգութիւն, ողորմութիւն, միանգամայն և քաղցրութիւն, արքայութիւն, անեղծութիւն և փառք յաւիտեանս. ամէն ։

ԲԱՆ Ծ.

Վերստին յաւելուած երկրին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Այլ արդ, քանզի ուրեք ոչ է առանց Քրիստոսի Աստուծոյ ոգւոց փրկութիւն, և ոչ առանց տեսման աչաց՝ առ լոյս զուարճութիւն, և կամ առանց արուսեկին նշուլից արեւու երբեք քաղցրութիւն, այսպէս և ոչ առանց խոստովանութեան ծածկութից ևս ստգտանաց անձին՝ քաւութիւն: Զի զի՞նչ օգուտ քեզ է մաքրութիւնդ, եթէ ընդ փարիսեցւոյն դատեսցիս, և կամ զի՞նչ վնասեսցեն զիս պարտիքս, եթէ ընդ մաքսաւորին գովեցայց, և կամ մե՞ր առ ի պարտաւոր մարգարէն Յովէլ՝ երկիցս կրկնելով զանձինն եղկութիւն, և կամ զի՞ գուցէ սրբոյն

դատաստան առ 'ի յիշատակ աւուրն մեծի, և կամ լինի՞ արդեօք սնմաքուր իմացի շրթամբք Եսայի՝ հեռին 'ի գործոց տանն Իսրայէլի, և զիա՞րդ Աստուած պարտաւոր պաշտի ադամեան մարմնոյն՝ խոյս կարեկցեալ յանցաւորապէս առ հայր աղօթել, և կամ յո՞յս Թարգմանի առած առակին, թէ սիրտ իմաստնոյն 'ի տան սգոյ, և սիրտ անմտին 'ի տան ուրախութե: Զի որ զխալէն Ադամայ անձին իւրում ոչ գրեացէ, և ըզմեղս ամենից յինքեան ոչ համարեսցի. իւր երջանիկն արքայից զհարցն, կորոյս զիւրն արդարութիւն՝ որպէս անախտակիր գոլ բնութեանս. և ոչ բերկրի սիրտ առ զուարթութիւն երեսաց աւետեօք յուսոյն, ըստ ասացելոյն, եթէ ոչ յառաքելոյն Քրիստոսի ուսեալ՝ ամենայնիւ ահա ըստ Աստուծոյ տրտմեսցի:

Բ. Արդ ըղձալի է ինձ յաւէտ սատանօք խրատն հին նորոգ ընկալեալ՝ հոգևոր հանճարեղին, զոր տէրն իսկ երկրորդեաց, երթալ նստել ոչ յառաջին բարձին հպարտից ընդ

ամբարշտացն նանրախորհուրդ ժողովելոց , ուստի Դաւիթ և Երեմիա ուխտիւ կանոնի սահման հաստատեալ հրաժարեցուցին , այլ ընդ զղջացելոյն սրտիւ պատկառելոյն մեղօք` և 'ի դատաստանաց մեծին պակուցեալ ահիւ հատուցմանն , յետնոցն հաւասարեալ սատէն 'ի յերկրի կամաւ խոնարհութեան , ուստի բարձրեալն Աստուած պարարեալ բերկրի · որով ընդ նախադասեալսն 'ի բազմականան երանութեան համարձակեցայց , թէ ես և թէ նա հեծեծեալ ասելով : Ա՛ռ որ զերծեալ 'ի բամբասանաց բանի մարգարէին , որ 'ի վէսս ոմանս ակնարկի · մի՛ յիս , ասէ , մերձենար · մաքուր եմ՛ , և ո՞վ զիս տեսանիցէ : Այլ զանկշիռն խոնարհութիւն երջանկին Դաւթի ինձ նպաստ առեալ ասել ընդ նմին , ես իբրև զանասուն համարեցայ հերքեալ 'ի զգայութենէ , և հասին չարիք ինձ շուրջանակի · և նեխեցան և փտեցան վէրք իմ՛ 'ի յանդգամիս անբժշկութիւն , և զայլոց ոմանց ընտրելոց 'ի յաստես-

տանի՝ զկամաւորն կշտամբութիւն մեղապարտութեան անձանցն անառակից. ընդ որս և զնզովս մեծի քահանայի զատեալն՝ ես ինձէն առեալ բարբառիմ, թէ և ոչ զերեսս բաւական իցեմ համբառնալ 'ի վեր առ քեզ Աստուած :

Գ. Արդ ես Ճշգրիտ պատկեր ամենայն երկրի՝ զխմս խառնեալ ընդ նոցին պտորտիս, և 'ի նոցայոցն զառխս դառնութիւն կրկին առաւելեալ, նորոգ հեծեծեցից. թէպէտ և չէ ինչ ախտոյ գարշութեան դունոյ՝ գարշեալ ադեղութիւն: Ահա արդ մեղայ, զի անմտութեանն գործեցի զոչ հաճոյսն քո բազմօք սխալեալ յանցաւորութեամբք, նայեա յիս, գթած, որպէս երբեմն յուրացութեանն ըմբռնեալ Պետրոս, զի յոյժ ունայնացայ: Լուսաւորեա ինձ զողորմութեանդ քո ճառագայթ, ամենքին բարերարութիւն. զի ընկալեալ զօրհնութիւն քո, տէր, արդարացոյց կեցից և մաքուր եղէց յանսատեղծիցն քո խմոց ըկողաց: Զունիմ համարձակութիւն զմեղա-

պարտ Ջեռնին հաստատած առ քեզ
տարածանել, մինչև մատուցես
զօրհնեալդ քո զաջ ՚ի նորոգութիւն
դաստապարակելոյ ։ Արդ յաղթեա
վերստին խնամս յանմահութեան
քոյին հեզութեամբդ առ ի ժամա-
նեալ մարդասիրապէս. և զամենայնն
յամենայնի ամենայնիւ քո կարողու-
թեամբդ՝ զառաջին չարիսն միջնով-
քըն և վերջնականքն թող լինձ, հը-
նարաւոր անհնարից Քրիստոս թա-
գաւոր լուսոյն արդարոց ։

Դ. Զեմ արժանի լինել զանուն
քո օրհնեալ, զի ՚ի պատակար եմ բա-
րեգործիդ մահու հարուածոց առ-
կնիքն, առ շնորհն, առ փչումն, առ
պարգևն, առ աւանդն, առ ձիրն,
առ անունն, առ որդէգրութիւնն,
առ պատիւն արքայական, առ պատ-
կերն, առ գրոշմն, առ օծումն, առ
ճոխութիւն, առ համարձակութիւն,
առ ընտանութիւնն, առ կեանն,
առ լոյսն, առ երանութիւնն, առ
յոյսն, առ փառսն, առ անխառնար-
հելիբարձրութին, առ պսակն անկապ-
տելի, առ խոստմունսն ծածկեցե-

լոյն, որ քև, տէր Քրիստոս, բազմօք աւետարանեցաւ ինձ յամառելոյս խժխո և քարբխո՝ ունկնախից և ընկլափակ անլուր ականջաց. որ միշտ յառաւելութեան քում բարութեան յոքնապատիկ յաւէտ քան զոյն չարիքն իմ յաճախեալ, ՚ի ըսպառ կործանեցին, մերժեալ ՚ի կենաց ընդ մահ կապեցին, ծառայ կարգեալ ապականութե՛ն : Եւ արդ-դու միայն խրատակշիռ և Ճշմարտադատ բարերար՝ օրհնեալդ ՚ի գթութեան, մեղայ քեզ. անօրինեցայ անիրաւեցայ. վասն որոյ և եղծայ, զեղծայ, յանցեայ, ամբարշտեցայ. և ոչ լուայ խրատատուանեալ և երկրպագեալ գովեալքդ բանից, որ դու իսկ երևեցար անձառելեաւքդ սիրովդ, զոր գրեալն իսկ մեծ է, և նշանակեալն տարափելը : Քեզ արդարութիւն և փառք և մշտնջենաւոր գովութիւն, և ինձ պատկառեցելոյս ՚ի քէն, խնամակալ, քաւութիւն և ողորմութիւն և բժշկութիւն, օգնութիւն և պահպանութիւն արար և ոգւոյ, բարեբանեալդ յամենայնի յաւիտեանս. ամէն :

ԲԱՆ ԾԱ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հայցողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ առ երկրածի՞ն ոք պաղատեցայ այսր մահացու ամենապատիր, եթէ ընդունայն է աղաղակելն. առ մահկանացուս բանական, եթէ սուտ իսկ է փրկութիւնն առ յուսոյն վստահութիւն. առ մա՞րդ ոք եղծական, եթէ ընդ ողկարութեան բանին և նանիր է զօրութիւնն. առ իշխա՞նս երկրաւոր գահից, եթէ անցաւոր է ընդ ինքեանս և խաբեանցն բարութիւն. առ եղբա՞յր ոք հարազատ, եթէ կարօտ է կամեցողն առ անձինն անդորրութիւն. առ հա՞յրն իմ երկրաւոր, եթէ պակասեալ են խնամականքն ընդ անուրջ նուաղութեան.

առ մայրն իմ՛ որ երկնեաց, եթէ կասեցան գթութիւնքն ընդ նահանջել կենդանութեան. առ թագաւորութիւնս աշխարհի արդեօք, որք զմահացուցանելն միշտ արուեստաւորեն քան զկենագործելն. այլ առ քեզ բարերար Աստուած օրհնեալ 'ի բարձունս, որ կենդանի ես և զկենդանութիւն տաս ամենայնի, որ և յետ վախճանին զօրես անեղծապէս նորոգել:

Բ. Որ եթէ փախնումք 'ի քէն, դու զկնի ընթանաս. եթէ ապականամք, զօրացուցանես. եթէ վրիպիմք, շաւիղ դիւրութեան ուղղես. եթէ պատկառիմք, քաջալերես. եթէ տխրանամք յանձն և 'ի մարմին, բժշկես. եթէ դարշանամք մեղօք, մաքրես. եթէ սնեմք, քո ճշմարտութեամբդ արդարացուցանես. եթէ յանդունդս ներքինս սուզեալ գլորիցիմք, յերկինս ցուցանես. եթէ 'ի կամաց մերոց ոչ դառնամք, դու դարձուցանես. եթէ մեղանչեմք, ողբաս. եթէ արդարանամք, ժպտիս. եթէ օտարանամք,

սգաս. եթէ մերձենամք, տանես. եթէ տամք, ընդունիս. եթէ յամրանամք, երկայնամտես. եթէ մեք ժխտեմք, դու առատատուես շնորհեալ ընձեռես. եթէ լքանիմք, տրամիս. եթէ արխանամք, խնդաս:

Գ. Որպէս հարկաւորդ երկրորդ սաղմոսն օրհնաբան հրաշափառական զվհատելոյս զսիրտ սփոփէ, և մեծ յոյս կենաց աւետարանէ առ փրկութեան հանդէս. որ յաղթական է գլխոց և տարակոյս բանսարկուին. որ իբր զխաչին տէրունի նշան բարեբախտ սանձաղին սքանչելափառ, անխոնարհելի բարձրութեամբ լուսոյ և անպարտելի վերնոյն զօրութեամբ կանգնեալ է ախոյեան անվանական և անշարժական ամենայնիւ յաւիտենական ընդդէմ անբարի բարուց բռնութեանն բելիարայ, որ ունի յինքեան գանձս հոգևոր օգտից գիտողաց մտաց ընծայեալս զպարտուցն մահու և զլուծումն մեղաց, և յոյս կրկին յերկուս յաւիտեանս, և զնորոգումն խոստման անեղծութեան արդարոյն, կանոնս

բարեհրաւէրս և կենդանատուրս գը-
րեալս հոգւոյն Աստուծոյ. որպէս
ամենայն իսկ երգ սաղմոսացն մա-
քուր սրտից է տեսանելի կատակ կե-
նաց մարդկան նկարեալ։

Դ. Զի թէ 'ի նախնումն տկար
կերպարանն զայս աւետիս և վստա-
հութն ընդգրգեալ ունէր՝ կործա-
ման մահու նախաժաման մեծ աւե-
տագիր և կեանս երկնակրօնս վեր-
նակենցաղս միշտ անձառելիս, և
այն՝ ջնջական գիրն և յեղանակաւոր
օրինակն, և պաշտօնն դատապարտիչ
վհատութեան յանցաւորացն, և խա-
փանելի կտակն երկրային, և տկար
հաշտարարութիւն միջնորդացն, և
թերութիւն բանից մաղթողացն։
Որ զի թէ Մանասէի փրկութիւն
խոստովանելի է անդուստ վկայեալ
յետ այնքանեաց մեղանաց անբժըշ-
կականաց. որ արեամբն արդարոց
ելից զնուիրեալն մեծի թագաւորին
հրաշանուն քաղաք հայրենի, ըստ
մարգարէագիր անսուտ պատմու-
թեան. որ և զմեծն իսկ տեսանողաց
բազմերախոխս ձեռնկալութեան

խնամողօրէնն պաշտպանութեան նախնակերտ յարկին տեսչութեան, մանկավարժ ինքեան և նախնի մեքենայիւ մահու ողոցեաց, 'ի յերկուս մատուռն խզեալ գծնգակ սանջանօք մաշեաց, իբր խորհրդով ապստամբութե զյուսոյն փրկանակ կորեալ: Նա որով զչար յաւելուածն մոլեգնական՝ զքրէական վերնամարտութիւն 'ի բարձրեալն յանդգնութիւն. քանզի ոչ պատկառեաց երբէք զարարչածողին պատիւ և զանուն յիւրաքնակ խորանէն մերժել, հալածեալ զԱստուծոյ հոգին, Բելիարայ զանձն դաւանեաց: Քանզի ըզնոյն սաճար տիրական խնկարկութեան հատողին սահման՝ հռչակաւորն երկրի տեսարան՝ զպարսափելին ազանց սրբարան, ուր տեսիլք հրեշտակականք և աստուածային հրամանք յաղթողականք լուսաւորակէս յայտնութեամբ ազդեալ երևէին, զայն վայր երկնանման ահաւոր սքանչելատես՝ Քեւանայ ումեմն քաւագինակի նախանձարկու պատկերի աւերածոյն անապատե

պաշտօնէատեղ գարշելի և դիւաձեն֊ձեր զոհարան պատրաստեալ կազ֊մեալ։ Զրկեալ զարքայն երկնաւոր 'ի յարքայականն կայից, զամենա֊հարուստն՝ ունայն 'ի տացուածոց խրոց, զտանուտէրն՝ անհանգիստ և թափառական տատանեալ, Բէեղ֊զեբուղայ ձեղուն նկարեալ, և զա֊նուանն ահեղ վտարանդի արարեալ. գերի տարեալ զաւանդ գովելոյն, ողբալի զողորմածին մատն նուաղե֊ցուցեալ. աղուեսուն փոքու ապա֊րանք զորահն լուսոյ կարգեալ. և բնաւից ունողին և ոչ գլխոյն տապա֊ւոր յիւրայոցն եդեալ. հատեալ զցանկ հզօրին, բախտից հմայից զսե֊ղանն մեծախորհրդ արեանն սրսկ֊ման երևեցուցեալ։ Լայնեալ հեռա բաղումս ընթացելոյ 'ի գայթակ֊ղութիւն, հովիւ կորստեան հօտին սատակման, մոլորութեան բուռն վարդապետ, և այն՝ գիտութեամբ կրօնիցն օրինաց. հայր ունելով զմեծն Եղեկիա զնմանակիցն Դաւթի։

Ե. Այնքան տացեալ գամուսնա չարեաց, որ և զԱստուծոյ պատւին՝

որ զարքայութեան փառս ընծայեաց նմա, հայհոյեալ և թշնամանեալ, և զաղօթկերացն բազմութիւն սուսերաւ մահու խողխողեալ: Ընտանի դաւաճան, մերձաւոր վաճառիչ, հարազատ սատակիչ, կցորդակից սպանող: Առ Աստուած ոչ գոյր դառնալ, զի ուրացեալ էր զնա. զԱբրահամ ոչ էր յիշել, զի խորթացեալ էր 'ի նմանէ. Իսահակաւ ոչ էր աղօթել, զի նզովեալ էր 'ի նմանէ. Իսրայելիւ ոչ էր պարծել, զի տարագիր էր անուան կոչմանն մեծախորհուրդն շնորհի. զդաւթեան երգ ոչ էր նուագել, զի կշտամբիչ էր նորին. 'ի քաւարանին ոչ էր մերձենալ, զի պղծեալ էր զնա. 'ի տապանակն աստուածագիծ ոչ էր ապաւինել, զի ընդ գարշութեան ձուլածոյին էր փոխանակեալ. առ Մովսէս ոչ էր կարդալ, զի անքաւելի էր պարտիքն որ առ նա. առ Ահարոն ոչ գոյր աղաչել, զի վնասապարտ էր առ նա. առ մերձաւոր մարգարէիցն գունդ ոչ էր դիմել, զի սպանող էր նոցա: Եւ նորա քաւու-

թիւն մեզաց, և արքայութիւն թա-
գաւորութեան վերստին պարգևեալ
տուեալ. զի քեզ, բարերար, բազ-
մացուսցես կարգեսցես գովեստս
անճառս և անլռելիս 'ի յազգս տոհ-
մից և 'ի դարս ժամանակաց, և ըզ-
դուռն յուսոյն մտից անփակելի պա-
հեսցես 'ի փառս քոյդ բարձրու-
թեան և 'ի փրկութիւն դատապար-
տելոյս, անմահութեանց պարգևաց
տուիչ Քրիստոս, գովեալ յաւի-
տեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԾԲ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան
նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ՕՐՀՆԵԱԼ տիրաբար 'ի քումդ
էութեան, անսահմանելի և անփո-
խադրելի լոկապէս բարի, պաշտօն
խնկելի և երջանկութիւն խոստո-

վանելի ամենայն երկրի, երկայն յաւուրց ամենապատրաստ տեսութիւն, գթած ողորմած, որ ոչ պահես ոխս բազմութեան ամաց մեղանաց քթթել մի ական, որ հրաշալորս զարմանալիս գեր քան զամենայն ազինս նախնեացն անսահման առաւելութեամբ կրկին ընդ մոյ հաճեցար հեղուլ ողորմութեան վերնահոս վտակս ամենախնկաւորս 'ի շնորհաբաշխութեանս նորում: Եւ զանդուստ զմուտս լուսարանի պատուհանին անձկութեան նշուղեցն աղօտականաց, չափով զխաւթեանցն ըստ Սողոմոնի, և լուր լոկ նմին և ինձ ընդ նորին բացեր ընդարձակեցեր թշուառացելումս զառագաստ անջրպետարան ելիցն ողորմութեան ձրի պարգևացն աստուածականաց. զոր ընդ մէջ խմն մանաւորք աւետաւոր յիշատակաց և 'ի հնումն զայսր տպաւորութիւն օրինակաւ նկարագրէր, զգարձորուքն առ իս և ես դառնամ առ ձեզ. և յորժամ դարձցիս և հառաչեսցես, յայնժամ կեցցես: Նա զի և զաղ-

ջամղջին սնութիւն գունոյն փոխ֊
արկել 'ի ձեռն պայծառութիւն,
և զարանցն արեամբ ներկելոցն յե֊
ղանակել 'ի պատահումն գեղման,
ըստ Եսայեայ և Զաքարիայ, և 'ի
մէջ բարկութեան դարձեալ զոյգ֊
ղողորմութի. քանզի անապատանալ
քաղաքացն Իսրայէլի և դարձեալ
բնակիլ, և ճանապարհացն ամայի
լինել 'ի չգոյէ մարդկան և անդրէն
հեռանիլ, և լքանիլ 'ի սովոյն ոգւով
և դարձեալ զօրանալ ձեռամբ, և
գնալ Աստուծոյ 'ի տեղի իւր զայ֊
րացմամբ և դառնալ ողորմութեամբ,
ըստ ներողութեան զելսն, և 'ի մէջ
սաստիցն ապառնալեացն կրկին
պաշտպանութիւն, և 'ի սրտին խռո֊
վութեան յուզումն խնամոց գթու֊
թեան :

Բ . Այս մարգարէիցն ձայն խըն֊
կելի, որ զօրհնեալդ քո գալստեան
զազատարարդ հրաման կանխաւ ազ֊
դէին, և զոր չէ բանիւ նիւթեղէն
լեզուի ընդ թիւ արկանել վասն ան֊
բաւութեան, փոքունք են և նուա֊
զունք օրինակք և նմանութիւնք,

հինք և ժամանակաւորք առ աւե֊
տեացդ քո յայտնութիւն և խաչիդ
փրկագործութիւն ։ Որ յամենայն
վայրի կացուցեր զխորանն վկայու֊
թեան արեան քո ուխտի, որք մե֊
ծաբարբառ միշտ աղաղակեն քան
զգատակնիք մահուն Հաբելի զյաղ֊
թանակ բարեաց քումդ հանդիսի,
կեանս կրկինս և անմահականս շնոր֊
հաց, մկրտութեան, յարութեան,
նորոգութեան, առ քեզ ընտանու֊
թեան, ընդ Հոգւոյդ սրբոյ միու֊
թեան, քաւութեան, ազատութե՟,
լուսաւորութե՟, մշտնջենաւոր մա֊
քրութեան, իսկապէս երանութե՟,
ընդ վերնայնոցն կցորդութեան, ան֊
կապուտ փառաց, 'ի շրթունս մեր
ձայնիւ բարձրելոյն հաշտեցուցիչ
բանից աղաչանք ։ Եւ զոր ահաւորն
է ասել, կարգեմ աստանօր յիշատակ
եղեալ մեծիդ երախտեաց, աստու֊
ած իսկ լինել ընտրութեամբ շնոր֊
հին, և ընդ հաստողիդ միանալ տե֊
րունի մարմնոյդ ճաշակմամբ, և ընդ
լուսոյդ կենաց խառնութեամբ զոր
կատարումն երջանիկ խոստմանն,

ըստ Պաւղոսի բանին, ոչ ունէր օրէնն։ Այլ դու, փրկութիւն, եկիր հայրենիդ քո հարստութեամբ, արարեր և կատարեցեր զյուսոյն յերկարաձգութիւն, որ առ քեզ պահեալ անհամառօտելի, քաւիչ ամենայնի։ Եւ քեզ փառք ընդ Հօր քում՚ ի գովեստ բարեբանութեան Հոգւոյդ քո սրբոյ, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ԲԱՆ ԾԳ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. Տէր տէր զօրութեանց, բոլորից գոյից Թագաւոր, օրհնաբանեալ ողորմութիւն, Աստուած ամենեցուն, որ յաղթես սահմանի լայնատարած ընդարձակութեան, ամենայն անբաւութեանց դու ես որ-

քանութիւն մինչ զի կարծրն քեզ հաստատուն է, և լուծն քեզ ախորժակամ, և չէք քո իր անհնարաւորական, յաղթող զօրութիւն ահեղ. հուրն ցօղ լինի է զովական, և անձրևն բոց կիզանողական: Զքարն բուես ցուցանել կերպարան աղդման, և զբանականն գնես անխօս և անշունչ արձան: Զպարտաւորն որոքեալ պատուական առնես, և զկարծեցեալն մաքուր՝ խրատամբք քննել գտանես: Զմատուցեալն 'ի մահ՝ բերկրութեամբ բարեաց արձակես, և զմերձեցեալն՝ զուարթ տեսութեամբ օծել դարձուցանես: Կանգնես զմատնեալն հաղէից գլորման, և զստանեալն՝ 'ի վստահութիւն վիմիդ հաստատես: Զախտացեալն բազմահառաչ՝ երջանիկ կարգես, և զյուսահատեալն դարձեալ անդրէն 'ի յետս նահանջես: Եւ յորժամ ապաւին առ 'ի մէնջ բարիքն, զսաւել զարմանալին յայնժամ նորոգծես. քանզի վասն քո գթաես թաղուլ զմեզ և ջնջել զանօրէնութիւս, և քաւիչ լինել անիրաւութեանց և

զմեզս մեր ո՛չ յիշատակել, ըստ Եսայեայ և Երեմիայ ։

Բ. ԱՅԼ առ շնորհ Նորոգ փրկութեանս բազմօք գոհաբանութեամբ ջեռեալ, 'ի յաճախութիւն անբաւիցն լռեալ առ սմին խոկոյն կարկեցայ. քանզի կրկնեալ զլուսոյդ անսպառ բարիսդ, որ 'ի քէն առ իմ յամառս թշուառութիւն, քոյին ազերսիւ առ քեզ մաղթեցից, յարմարեալ դարձեալ 'ի նիւթս բանիս զտառ ողբերգութեան այսր մատենի, լցեալ թախծութեամբք և հեծեծանօք ։ ԱՅԼ առեալ խառնեցից 'ի տուողիդ հաճութիւն ընդ ցաւոյն զդեղն, ընդ վհատութեանն զխրախոյսն, ընդ յուսահատութեն զյիշատակդ անուան հաստողիդ, ընդ տխրութեանս զափոփանսդ, ընդ խմուման դառնութեան զքաղցրութիւն կենարարիդ, ընդ պատիժ օրինին զշնորհն, ընդ պարտս անեծիցն զազատարար օրհնութիւնդ, ընդ մարմնոյ մահուն զամենայնիւ նորոգութիւն ։

Գ. Հաւատամ հզօրիդ բանի, ուս-

՚տի վկայեմ. լուր լռութեան սրտիս, տէր Յիսուս, որ հնչումն է առ քեզ մեծութեան ձայնի երկար գոչելոյ: Որ մարմնակից և պատկերակից մեր եղեալ, և քահանայապետապէս անօրինակդ զօրինակին խորտակեալ զլուծ, ընդ զենման մահու անասնոցն՝ բարեբանեալ մարմնոյդ նուիրմամբ անմահապէս միշտ մատուցանիս, և աննուազաբար քաւութիւն շնորհես, ոչ սակաւամեղեցն միայն, այլ և որոց հատեալ է ակընկալութիւն առ ելս կենաց: Զի որքան զօրէ մարմնոց անդամոց առ մեղս կենդանութիւն, թէ և բիւրուց ամաց ունիցի յերկարաձգութիւն, յորժամ Աստուածդ բոլորեցուն վասն սորին կամաւ և յօժարութբ̃ զենումն ընկալեալ, մահու համբերես բաշխեալ 'ի քաւութիւն: Զի ոչ եթէ մաքրութեանդ աղբեւր պարտական գոյ մահու յոր ըստ օրէ կատարիլն, այլ կամօք քովք Հոգւոյդ գործակցութեամբ՝ 'ի հաճութիւն Հօր և 'ի մեր հաշտութիւն ցանկ մատուցանիս: Իսկ եթէ ամե-

նիցդ Աստուած անձնին՝ խնդիր վասն իմ առ իմ փրկութիւն, 'ի դէմս իմ, իբր թէ ընդ քոյդ էութեան եսիցեմ մարմնով պարունակողիդ կցորդ միա_ցեալ. և դու, բարերար, յաղագս իմ 'ի յիմս կերպի փոխանակեալ ընդ իմում պարտեաց, և մահ ըն_կալեալ անպարտդ զմահապարտս մնասուց պատուհաս, և 'ի յիմ ա_նուն յանցաւորապէս որպէս թէ կամաւ ընդ քեզ ես կրիցեմ, բաղումն մեռեալ և մնաս կենդանի. ոչ ու_րացողացն ձեռօք, այլ դաւանողացն հաւատովք աստուածապէս նուի_րեալ և 'ի մասունս անհատս բաշ_խեալ:

Դ. Սէր ումն ողոքաւոր՝ չաւա_տալեացն պաշտօնատար. մեծ ինձ և անկշռելի առ ամին դատէր անյար_մարագիր անձին յուսագիր: Հա_ւատամ զփառս և զերջանկութիւն, քան թէ մարտիրոսութեամբ իսկ՝ թող թէ ուղղութեամբ իմս թշուա_ռութեան յանցաւոր մարմնիս վախ_ճան ընդունել: Խոկ զանճառութիւն խորհրդոյս այսու դիտեցի. դաւա_

նէր խոկոյն, որ զի և մաքրոյն ան-
ձինք առանց նուիրման այսր յիշա-
տակի չև են խոկացեալ կատարեալք
'ի սմա, եթէ ոչ ընդ այս հրաշա-
կերտութիւնն մեծութեան հոգեւոր
խառնեսցին: Նոյա թէ մեղաւորս
մասին կրկին մատուցար բաժին աւե-
լով՝ յուսայր, իբր այն թէ ես ինքն
եղեր Ճշմարտիւ, գրաւեալ զնա
դաժանութիւն ընդ քում համեղու-
թեան, պատարագեալ քոյինանիւթ
զանգուածոյ նշխարաւդ կենաց լու-
սոյ: Այսու ամենայնիւ 'ի վերնա-
տանն նախանուէր բարեշնորհու-
թեան՝ անհնարաւոր ախտիցն Ճա-
րակ՝ զմարմինն և զոգին իւր բաշխեաց
'ի քաւութիւն, 'ի վեր կործեցու-
ցանէր քան զնահատակն վկայեցե-
լոյ արեամբ կատարմամբ. յուսոյ
օրինակ յարգաւորութեամբ գրել
զնա 'ի փառս, այժմ փրկանօք հաւա-
տալի երևեցուցանէր, քան թէ քա-
ւելոյ և ողորմելոյ և շնորհելոյ, որ-
չափ աստուածականիդ առ մարդ-
զօրութիւն, և տիրական աստուա-
ծախառն մարմնոյն կամաւորա-

կան նուիրումն առ անսահման ընպանդին մատուցումն , և անմահն առ մահկանացուս , լոյսն ահաւոր առ ստուերայինս , յաւիտենականն քան զանցաւորս , բարձրեալն քան զերկրաւորս , անստեղծն քան զեղականս , բարին իսկութեամբ քան զթիւրեալս բնութեամբ , մանաւանդ զի իւր է կամելն և իւր կենագործելն , օրհնութեանն առիթ քան զանիծիցս պատճառ :

Ն · Արդ տուր խոցելոյս 'ի սիրտ և յոգի , աղաչեմ գթած , զառ 'ի յերկնուստ ընծայեալ զդեղ կենաց · մատիր քաղցրութեամբ առ ախտացեալս մեղօք , քաւեա 'ի պարտեաց՝ ամենակատար բաւականութիւն : Իսկ առ 'ի յինէն այս է ճշմարիտ և անխաբելի կերպարան բանի , որ զի հաստիչ ամենից 'ի սուրբս բնակես , և ըստ տարազու սերմանն և հնձելն է իրաւացի , ըստ ճշմարիտ բանին Պաւղոսի , և աչացաւացն 'ի սաստ արևու ոչ է զօրութիւն : Այլ դու , բարերար հաստիչ յոչէից , յարգես յաւէտ իսկապէս համայն և

զդաւանելն զքեզ՝ բաւական առ կեն-
դանութիւն. և ոչ ես ընդ սահմա-
նաւ փակեալ օրինի, այլ յաղթեմ՝
մանաւանդ թէ խզեմ զկապ կանոնի.
և դու միայն մնաս պայման աւետեաց
համօրէն յանցաւորաց տարակու-
սելոց: Եւ քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ
սրբով փառք և իշխանութիւն յաւի-
տեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԾԴ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հայցողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ յամենայնի առ ա-
մենայն անկանելութիւն քո է ողոր-
մութիւն, սկզբնալոյսդ աչաց տե-
սանելեաց և սրտի իմաստից Յի-
սուս. քո է բարերարութիւն,
կեանք և անմահութիւն: Դարձ առ
իս գթութեամբ, և հանդերձեսցես

դառնալ առ քեզ ինձ կրկին բեր-
կրութեամբ. զի առանց քոյ կամաց
ոչ ունիմ լինել նորոգ փոփոխեալ.
և եթէ ոչ կամք քո գթասցին, ոչ
զօրեմ փրկիլ մահու պարտականս.
և եթէ ոչ կառավարդ յարդարես-
ցես պատրաստել ինձ հետս ճանա-
պարհի՝ որ առ քեզ բերէ, վիհ է
ինձ խորոց յաջմէ և յահեկէ:

Բ. Ահա ոչ պարծիմ ամենայն իրօք
նախատեալս, ոչ պանծամ դարո-
վեալս, ոչ խրոխտանամ լքեալս, ոչ
մեծաբանեմ պապանձեալս, ոչ ըմ-
բոստանամ ձաղեալս, ոչ երջանկա-
նամ եղկելիս, ոչ արդարանամ ամ-
բարիշտս: Զի ոչ երբէք հարթ ըն-
թանայ երիվար առանց սանձակալի,
և ոչ նաւ համբառնայ հանդէպ ա-
ռանց ուղղչի, և ոչ արօր կշիռ ինչ
գործէ առանց մաճակալի, և ոչ եր-
կուորեակք լծոցն 'ի ճահ ճեմեսցին
առանց եզողի, ոչ ամպ վերաչուէ
առանց հողմոյ, ոչ աստեղք ցնդին
և կամ գումարին առանց ժամանա-
կին, ոչ արեգակն փոխաբերեալ
շուրջանակի առանց տարրական

օգոյ, և ոչ ես նոքօք հանդերձ առանց բարեգործիդ հրամանաց ակնարկութեան: Զի դու միայն ես տուիչ կենաց բանականաց և խնամիչ կարգաց հոլովման արարածոց, և 'ի քէն է ինձ փրկութիւն, ըստ սաղմոսողին. և դու ձայնես բարբառ խնդալից աւետեաց հնչման յականջս լսելութեան ամենայն հասակի, Եկայք 'ի հանդիստ իմ բնաւին աշխատեալք, և ես մաքրեցից զձեզ 'ի պարտեաց: Իսկ զի՞նչ օգուտ 'ի լուացմանէն, եթէ կրկնակի շաղացայց. և կամ ո՞ր օգուտ 'ի Ճաշակմանէն, եթէ գեհենին մատնեցայց: Եւ կամ զխո՞րդ յԱբրահամ պարծեցայց խորթացեալս 'ի գործոց նորին որդիս դարշութեան հօր ամովրհացւոյ, և մօր քետացւոյ կամ քանանացւոյ, ըստ մարգարէին որ առ ին յանկաւոր ձայնի. Ժառանգս մերժելի եթովպացի և ոչ սենեկին Սաւայի, ըստ տեսանողին առ ին առածի, եղբայրս Շամրնի և կամ Գոմորայ, համբակս անլուաց և անաղելի՝ խակակութ պորտոյն խակութեան Սողայ

և Ողողիբայ, ըստ Եզեկիելի կրկնա-
նախատան կշտամբութեան ։

Գ․ Եւ քանզի 'ի ծուփս բազմա-
վտանգս ալէատանջ հողմոյ սաստկա-
պէս զլուեալ ուժգին ըկանօք 'ի
սայառ տագնապմամբ 'ի ծովն, փո-
խեալ ընկեցեալ 'ի վտակն վայրենա-
կան 'ողողէ․ առ որս զմատուռնս ձե-
ռացս այսր անդր տարաբերեալ, իբր
'ի հոսանաց բռնութեանց գարնա-
նայայր գետոց, արտաձգեալ յա-
կամայ ընթացս ողորմագին գլոր-
ման, ջրակոյլ ոգեսպառ պղտորա-
բութեամբ, դաժանահոտ սկախառն
մամռարմատ խառնախռնիւ մաճա-
բեր երկամբք վանեալ, ըստ որոց
յուղխիցն հեղեղիցին հեղձուցեալ ։
Այսու առակաւ և ես եղկելիս՝ խօ-
սին և ոչ իմանամ, գոչեն և ոչ ինչ
լսեմ, բարբառին և ոչ զարթնանամ,
հնչեն և ոչ փոխադրիմ, փողեն և ոչ
գումարիմ, վիրաւորիմ և ոչ ևս ըզ-
գամ, կուոյն գարշութեան նմանեալ
թափուր յազգմանէ բարեաց իմա-
ստից ։ Արդարեւ չար առաւել յա-
ւէտ խնկատէս քան զօրինակդ ձըշ-

մարտութիւնս, ատելն և մեղադրելն և ատենին Քրիստոսի արժանապէս մատնելն:

Դ. Եւ քանզի անդառնալի ուղւոյն յիշատակ աստեացս պարտեաց զայս կտակ թողի որոց ընթեռնուն, իմովս բանիւ առ Աստուած կարդալ հանապազորդութեամբ, այս կացցէ սահման յանձնառական խոստովանութեամբ մշտնջենաւոր ձայնարկու առաջի քո, ամենակալ. զոր գիրդ ընդ մարմնոյս և բանդ ընդ հոգւոյս զանսահմանելիդ միշտ թախանձեսցէ, իբր յանեղծական մաղթողէ ընկալեալ աղերս 'ի յիմոյս ձայնէ, բարեգութ, մարդասէր, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԾԵ·

Վերստին յաւելուած երկին հեծութեան նորին հակողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի ․

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա․ Եւ վասն զի սլացեալ ոգւոյս թեւք 'ի թիւս անբաւից ծննդոց մարդկան եդի 'ի կշիռս իմանալեացս մտաց , ոչ գտի համեմատ զոք ինձ պարտաւոր․ և առ այս զգուշութեան սահմանին զբանն 'ի յերգ ինձ առի դառն կշտամբութեան գաւազանաւոր գործակալար․ ո՞վ յարիցէ ընդ իս 'ի չարիս հաւասարել յանօրէնութիւնս: Եւ քանզի այս ըստ սմին մասին կնքեցաւ և ճշմարտեցաւ առ այլս մահու , և ես վկայեմ կրկին հաստատեալ․ առ այսր իրաւունս գրեմ՝ ինձ միայնոյ զեղծանիլ 'ի սպառ , քան իմովս բանիւ բազմաց տարագրիլ․ թերևս սովիմք առ այսու․

արդեւք և ինձ շնորհեսցես, շնորհօղին զպարտիս իմոյն ։

Բ. Եւ արդ զի՞նչ քեզ աղերս հաճոյական 'ի յայսմ և 'ի սոյն, և ծուխ անուշից ընդունելի խնկոց մատուցից, գովեալ Թագաւոր երկնաւոր Քրիստոս, եթէ ոչ զսա 'ի յինէն անիծեալն օրհնել մաղթեմ, զկապեալն արձակել, ազատել զդատապարտեալն, բարեգործել զնզովեալն, պսակել զթշնամանեալն, սփոփել զարտմեցեալն, դարմանել զխորտակեալն, խնամել զարտուցեալն, պատսպարել զնեղեալն, զվիրաւորեալն 'ի մարմին՝ յոգի բժշկել ։ Եթէ օրհնութեան բանիւ տու ոք մատուցայ, լուիցես . իսկ եթէ անիծիւք, մի հայեսցի ընդունել, գթած ։ Ես տառապեալս ամենաթշուառ 'ի վերջին սպասաւորութեան մաղթանաց սոյր մատենի 'ի բովանդակ մասոց շնորհեսցի իմոյն՝ փակեալ սա 'ի քէն զանիծիցն դժնդակ ըղձիցն չարաշուք ձայն . և զժնէից նենգողայն իմոյ՝ ընդ բարեան 'ի բոլոր սրտէ հաշտութեան արգա-

հատեցի, վասն որոց և ծունր պա-
ղատանաց կրկնեցի. որչափ դու ինձ
աչաւ յայց ելեալ առաւել ողորմու-
ցիս ըստ քոյդ մեծութեան, դովեալ
խնամակալ, կեանքդ՝ մահացուիս,
հզօրդ՝ տկարիս, ամենակարդ՝ վա-
րանելոյս, իմաստութեանդ աղբեւր՝
յիմարիս և թմբրեցելոյս: Քանզի
յաւէտ սխալեալ անկայ իբրև զողո-
ղակ մթայլն ոչ ընդելական ՚ի հաղբս
մահու անզգայապէս, չիմացայ զկո-
րուստն, չգիտացի զորոգայթն, չտե-
սի զըմբռնող որսոյն ծածուկ մեքե-
նայս, չկարծեցի զխաբուսմն կերպա-
րանաց կեղծաւոր վարմին, չնկա-
տեցի զգայթագղութին շուրջանա-
կի, չզօշափեցի զպատանդիչ զցանց-
արկ կարթին, ժամանեցին ինձ չա-
րիք, և ես ոչ կարացի ճանաչել, ըստ
սաղմոսողին:

Գ. Քանզի և որպէս իմաստակն
ումեմն արտաքնոյ բարբառք թուե-
ցաւ, չար ասել զմահ առ չիմանա-
լոյն պատճառի, և ես վկայեմ իմովս
բանիւ. քանզի իբր զանզգայ պատճառս
անասնոց մեռանիմք և ոչ զարհու-

ըիմք, կործանիմք և ոչ հիանամք, թա-
ղեցեալ լինիմք և ոչ խոնարհիմք, տարագրիմք և ոչ տագնապիմք, եղծանիմք և ոչ զղջանամք, մաշիմք և ոչ մտաւեմք, պակասիմք և ոչ պատրաստիմք, գնամք և ոչ զգուշանամք, գերիմք և ոչ ես զգամք: Իսկ հանգիստ տսել երջանկին Յոբայ զվախճան մարդոյ, և ես խոստովանիմ զայն ընդ սրբոյն, եթէ ոչ ունէի զբեռն աշխատութեան մահացու գործոց ստանձնեալ: Մանաւանդ զի որոգայթն գաղտնի և հնարագիրն աներեւակի, տարր ժամանակիս յանէից, անցեալն անյայտ և ապառնին կարծողական, ես անհամբեր և բնութիւն թերահաւատ, ոտք անհաստատք և միտք ցնդեալք, կիրք հարկաւորք և բարք անժուժկալք, մարմին մեղսամակարդ և յօժարութիւն երկրասէր, դիմամարտութիւն անկակից և խառնութիւն ներհակական, բնակութիւն կաւեղէն և անձրեւք ուժգնակք, կարիք անթըւելիք և պատահարք ամենագրաւք, միտք չարախնամք և տենչմունք

բարխառնեացք, կեանք առօրեայք և զմբաղք սակաւաւորք, խաբմունք յիմարութեան և խաղալիք տղայականք, աշխատութիւնք ընդունայնք և վայելմունք երազականք, համբաւք ոչնչից և պաճեասք հողմոց, նմանութիւնք ստուերաց և կերպարանք ծիծաղելիք: Քանզի իբրև եկն եհաս պատուիրանն, ըստ պաւղոսեան բանին, անպատրաստ գտեալ զնա ինքեան, մեղքն կենդանացան յանդիմանեալ յարդարութեանցն, և ես մահացայ կենացն և կենդանացայ կորստեանն:

Դ. Գողացան օտարք, չարին գումարք, զատացուածս սրտիս իմաստից, ըստ գրոյն կանխաբանութեան. որով եկն եհաս իսկոյն աստանօր իմաստութեան ինձ նուաղանալ. ըստ առակողին, և առաւելուլ ոչ բարւոյ ցանկութիւն: Ոչ յառեցի զակն ոգւոյս 'ի գլուխն իմ կենաց Քրիստոս, որով ընդ ուղիղն հետևեցայց: Քանզի կամելով ուժգինս ընթանալ՝ ընկլայ սատակապէս, յանչափին ձգտիլ՝ իմոյն ոչ հասի, 'ի մե-

ծագոյնն ամբառնալ՝ աստուստ գը-
լորեցայ, յերկնային ուղւոյն ան-
դընդոց մատնեցայ, 'ի զգուշանալն
առաւել յաւէտ վնասեցայ, յան-
արատն պահել՝ մանր խորտակե-
ցայ, կարծելով ընդ ահեակն մրցել՝
յաջն գլթեցի, 'ի զերկրորդն խու-
զել՝ զնախնին կորուսի, 'ի խնդիր
սակաւուն՝ 'ի կարեւորացն զրկեցայ,
'ի յուխտին պահել՝ դաշինն դրժե-
ցի, առ սովորութեանն կորիլ՝ կո-
րուսիչս գտի, 'ի փոքունցն փախու-
ցեալ՝ մեծամեծացն մատնեցայ, զոր
ես ինքն ինձէն ստեղծեալ՝ չարաչար
դատախազ անձին կարգեցի: Յորոց
փրկել զմատնեալ գերիս դու միայն
զօրեսցես, կենաց մատուցեալ զըն-
ծայեալս մահու զհոգիս. զի դու
միայն, տէր Յիսուս, Ճանաչիս բա-
րերար, անսահման փառօք ընդ Հօր
և Հոգւոյդ սրբոյ օրհնեալ յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ԾԶ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. ԻՍԿ զառիթման մահու գիպուածս զժոխարմատ ծառոյ դառնութեան պտուղս, ընտանիս թշնամիս, հարազատս հակառակս, և որդիս դաւաճանողս սորադրեցելովս մատամբքդ նշանակեցից՝ գրեալ յանուանէ, որ են այսոքիկ։

Բ. Սիրտս նանրախորհուրդ, բերանս չարախօս, ակնս յայրատատես, ականջս վրիպալուր, ձեռնս մահաձիգ, երիկամունքս անփորձ, ոտնս մոլորաշաւիղ, ընթացքս աներկեւղ, հեշտք խոտորնակ, շունչք ծխախառն, գնացք խաւարային, գոյութիւն լերդի վիմական, խորհուրդ ծորեալ, կամք անկայուն,

չոր անփոփոխ, բարեմասնութիւն սաստանեալ, անձն տարագիր, աւանդ վաճառեալ։ Գաղտն վիրաւոր, Թրաջուն նետահար, փախստական քաղաքէժ, ըմբռնեցեալ դատապարտ, ուղակ ծովակուր։ Զինուոր նենգաւոր, մարտիկ անպատրաստ, ընդառաջէն անժուժկալ, մշակ հեղգացեալ։ Աղօթական անխրախոյս, բեմական տարընաքարշ, քահանայ անկնդրուկ, օրինական անմուէր։ Դպիր կշտամբեալ, իմաստակ խելագար, Ճարտասան անճոռնի։ Կերպ անպատկառ, դէմք անամօթ, երեսք ըմբշեալ, գոյն անհամբոյր, ախալ տմարդի, գեղ ծանակեալ։ Խորտիկ խանգարեալ, Ճաշակ գարշեցեալ, այգի գաղձնաւոր, որթ որդնահար, պարտէզ փշաբեր, հասկ ուտաճահալ, մեղր 'ի միանց Ճարակեալ, անպատսպար անկեալ։ Անապարծ յուսահատ, անհամօզելի նզով, անհաշտական բաժանեալ, ունայնաբան շաղակրատ, պաճարամիտ գոռոզ, անամօրէն ապիրատ, դժոխային ագահ, աներասան յանդուգն։ Մո-

լեգնութիւն անստուած, ձեռ_նաձգութիւն սպանող, տատասկա_ցան երկրագործ, երջանկութիւն եղկելի, մեծութիւն վատթարեալ, վայելչութիւն անշքեալ, կարողու_թիւն տկարացեալ, բարձրութիւն խոնարհեալ, փառաւորութիւն ընդոտնեալ, պատուիրանազանցու_թիւն յարակայ, սխալանք ինքնա_կամ: Մատակարար կամակոր, խոր_հրդակից նենգաւոր, բարեկամ հա_տուածեալ, հազարապետ գողամիտ, մերձաւոր կծծի, բաշխող ժլատ, վերատեսուչ կարկամ, ոգի անախ_տակիր, խղճք անսէր, բարք ատե_ցող, աչք անգթականք, գնացք անխոհեմ, աներևոյթք վնասեալք, ծածուկք անխծեալք, գիտուածք թշնամանեալք: Վաճառական վատ_նիչ, շահարար շուայտեալ, պաշ_տօնեայ արբեցող, գանձուց ստախ_կան երկմիտ, պատգամաւոր բանս_արկու, դռնապան քնէած, աղքատ հպարտ, մեծատուն ժխտող: Դի_ւանապետ անօրէն, պահապան մատ_նիչ, բնակակից չարախօս, սուրհան

դակ անժաման, թլթաբեր պարտաւոր, առաջեալ խոստովանող, միջնորդ անխնամս: Արքայ արտաքսած, թագաւոր թարմատար, կոյր ոգէկործան, իշխան ախրադու, զօրավար զլկող, դատաւոր ակնառու, ռամիկ ինքնագործ: Նախատողի ծաղր, սիրելոյ աշխար, բանադրի դարձ, յանդիմանչի դատախազութիւն: Քանզի և 'ի վեհագունիցդ կողմանց էր ուրեք արդեւք զի էր, իսկ 'ի վատթարականացդ մասանց եկն երբեմն եհաս զի եղէ: Արդ այսքան վնասակարութիւնք խարդախութեանց յաճախագունից, յորոց յոմանց խաբեցայ իբրև զյիմար, և յոմանց տիրեցայ իբրև զտկար, կամաւ մատնեալ զիս ինքն մահու:

Գ. Արդ զո՞րս 'ի վերագրելոցդ մասանց քեզ առեւլեաց և իմ կորուսչաց 'ի սպաս պաշտաման քեզ ընծայեցից. զորպիսիս ապականութեամբ պարագրեալս ամենատուրբերդ քո մեծութեան հանդէպ կացուցից, և կամ որքանեօ՞ք երկայնմտութեամբք համբերեսցես այս֊

քանեաց սպառուց, ո՞րքան ներես, ո՞րպէս լռեսցես, զիա՞րդ իսկ անսայցես, եթէ ոչ մատնեսցես հարուածոց դանից զարժանիս սատակման մահու։ Արդ այսոցիկ աննշոյլ մթութեանց հոգւոց խաւարի՝ ողորմութեամբ լուսոյ քո պատահեսցես բժշկել քաւել և կենագործել, զօրեղութիւն անվթարելի. և քեզ փառք յամենայնի. ամէն։

ԲԱՆ ԾԷ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան
նորին հանգոյն առ նոյն աղերսամաղթանաց
բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. ՔՐԻՍՏՈՍ Աստուած անուն ահաւոր, մեծութեան անսակ, անքնին բարձրութեան պատկեր, անսահման զօրութիւն, կերպարան փրկութեան լուսոյ, պաշտպան կենաց, դուռն արքայութեն վերնում

հանդստեանն, ճանապարհ հանդարտութեան, ապաւինութիւն նորոգ և անտխրական երանութեան, ամենակալ ինքնիշխանութիւն բոլոր էականութեան, օրհնութեան կոչումն, աւետեաց ձայն, բերկրութեան բարբառ, անմահութեան գեղ, որդի անճառ Աստուծոյ միոյ, որ ինձ անհնարին է, քեզ դիւրին է. որ ինձ անհասն է, քեզ սահմանեալ է. որ ինձ անանցն է, քեզ հպաւոր է. որ եղկելոյս ինձ ծածկեցեալն է, քումդ երանութեան մերձաւոր է. որ ինձ անկարելին է, քեզ կատարեալ է. որ ինձ անկշռելին է, քումդ անճառութեան չափեալ է. որ ինձ յուսահատութեանն է, քեզ սփոփանաց է. որ ինձ անբժշկականն է, քեզ անվտանգելի է. որ ինձ հեծութեանն է, քեզ խնդութեան է. որ ինձ ծանունք են, քեզ թեթևագոյնք են. որ ինձ եղծեալն է, քումդ զօրեղութեան գրեցեալ է. որ ինձ կորուսեալն է, քեզ ըմբռնեալ է. որ ինձ անճառն է, քեզ համարեալ է. որ

ինձ մառայլն է, քեզ ճառագայթ է. որ ինձ անթիւն է, օրհնեալդ քում ձեռին բովանդակեալ է. որ ինձ սոսկալին է, քեզ հեշտալի է. որ ինձ փախչելին է, քեզ վանելի է. որ ինձ անմատոյցն է, քեզ դիւրահերքելի է. որ ինձ մահաբերն է, քումդ հականութեան զօրութեան ընդ ոչգոյն համարեալ է:

Բ. Այլ դու, ողորմած Աստուած բոլորից տէր Յիսուս Քրիստոս. և այսմ զօրես առ ելիցն հնար՝ եթէ գթասցիս. վասն անուան փառաց մեծութեան Հօր քոյ օրհնելոյ, վասն կամաց գթութեան Որդւոյ քոյ սրբոյ, տես 'ի տաժանաւորս կրից յանդիմանական յայտնութիւն, և 'ի խորոց սրտի ինքնամատոյց դատախազութիւն. նայեա 'ի բնութեանս ամենապատաղ խակութիւն, և պարգեա բժշկութիւն վիրացս և հնարաւորութիւն կորստեանս, զերծումն բազմամանեայ մահուս և շաւիղ կենաց ապականելոյս, նորոգութիւն եղծմանս և մուտք յուսոյ ամբարշտելոյս: Եթէ ես զան-

նմանն լինէ կամս ցուցի, ո՞րչափ առաւել դու զբնաւորականդ քո զընտանի բարերարութիւնդ. եթէ 'ի փշոց պտուղ ընծայեցաւ քաղցրութեան, ո՞րչափ առաւել 'ի ծառոյդ կենաց ճաշակ անմահութեան. եթէ ես խմոց ատելեաց ողորմութիւն մաղթեցի, դու քոյոյս զիա՞րդ ոչ կրկին մատուսցես, հզօր, յաննուազդ առատութենէ:

Գ. Արդ տես 'ի քոյդ մեծութիւն, բարձրեալ, նայեցեալ 'ի յիմս փոքրկութիւն. ընկալ զաւկաւ խոստովանութիւնս անհամար մեղացս, որ զբնաւն համայն տեսանես. և որպէս զԱխմին գթել ոչ գրեցեր, և զաւազակս փոքու սասանել մի համարեսցիս. և իբրև զԴաւթին ընդ մեղայն ասել խոկոյն անյուսցեր զպատիժ պարտուցն, և առ իմ ձայնիս հեծութիւն զնոյն գործեսցես, երկայնմտութիւն. որ տաս ամենեցուն առատապէս անաչառութեամբ որպէս յաղթող բարի բազմիմաստ, և ոչ նախատես զյետինեալ սորուկս որպէս ողորմած և ամենաստեղծ.

ստացիր վերստին, և մի՛ կորուսաներ զբուծեալս արեամբ քո, գթած: Զի քո է փրկութիւն, և 'ի քեն է քաւութիւն, և քեզ վայել է փառք յամենայնի յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ, ԾԲ.

Լերափէն յաւէլուած կրկին հեծութեան որչէն հակողէ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ՕՐՀՆԵԱԼ տէր Յն ընդ Հօր, 'ի կամս հաճութեան Հոգւոյդ քո սրբոյ. և օրհնեալք ամենայն առ 'ի յօրհնելոյդ օրհնեցան. օրհնեալ միայն Որդի օրհնելոյ. չիք իմ թագաւոր իշխեցող ընչոյս բաց 'ի քէն, Քրիստոս: Այս է օրհնութիւն Յակոբայ, ասէ Եսայի, յորժամ բարձից զմեղս նորա ։

Բ. Արդ ողորմեաց ինձ, տէր բարեգութ, ըստ նախնիդ քո սովորու-

թեան , և օրհնեա զանօթս քո բա_
նական , ըստ ձայնին Դաւթի և ըստ
Մովսեսի . զի բանիւդ քո փրկու_
թեան ժամանեալ հասից քաւութե̃
օրհնեալ առ 'ի քէն : Աստուածա_
պէս լինձ հրաշագործեա , ողորմած
արքայ երկնաւոր , որպէս անկելոցն
'ի բազմաժամանակեայ մահճացն
խշտիս , ժողովելոցն 'ի սրահին
Բեթհեզդայ : Յորոյ մի էր և կրկին
թերահաւատն երից տասանց և ութի
միոյ ամօք ախտացեալ յօդիցն լուծ_
մամբ , որում ոչ անխայեցեր զբժըշ_
կութեանն ձեռնտուութիւն , իբր
գիտելով զանբոյժ չարութիւնն՝ որ
նիւթեայն քեզ յաւուր մատու_
թեան դառն գիշերին տիրամարտու_
թեան երախտաւորիդ , մեծիդ և
բարերարիդ : Որ թէպէտ և կան_
խաւ իմն զգուշացուցեր , թէ մի՛ մե_
ղանչէր , զի մի՛ կրկնեսցին կրկին
քեզ չարիք , ոչինչ վերջացաւ լինել
ձեռներէց սկզբնաւոր անհամբու_
րելի դատողացն զքեզ 'ի խաչին :
Եւ դու այնպիսւոյ անյարիր ջատուկ
մահու ծնդեցեալ չարաշուք առն

ողորմեցար, անճառ բարութիւն, սիրալի մարդասիրութիւն, սարսափելի ներողութիւն, սոսկալի երկայնմտութիւն, անբաւելի քաղցրութիւն, փառաւորելի հեզութիւն: Որ միշտ յաղթիս 'ի գթութենէ և ոչ թշնամանիս, պարտիս յողորմութենէ և ոչ պարտաւիս, բռնադատիս 'ի մարդասիրութենէ և ոչ անգոսնիս, հարկիս 'ի բարութենէ, և ոչ հայհոյիս, առնլիս 'ի սիրոյ և ոչ բամբասիս: Պաղատիս դարձին իմ առ քեզ և ոչ ձանձրանաս, արագես զկնի ապերասանիս և ոչ լքանիս, ձայնես չլսողիս և ոչ սրտմտիս, փութաս մեղկելոյս և ոչ խափանիս: Առ չարս ես բարի, առ ամենապարտս ես ներող, առ մեղաւորս ես քաւիչ, առ խաւարեալս ես լոյս, առ մահացեալս ես կեանք:

Գ. Այս են գիրք ամենայն հոգեշունչ օգտակարութեան, որ յաճախս ծնանին երկնաւոր պտուղս անճառս և զարմանալիս: Տաս և ինձ թշուառացելոյս, օրհնեալ ամենապարգև, արդ տուր զմահիձս

խշտացդ մեղաց 'ի վայր կործան-
մանդ, և հեռեալ ժամանեա յան-
դորր հանդիստ անաշխատ կենաց:
Խզեսցես ամենակարող սուսերաւ
բանիդ հրամանի զերկզայնդեալ
մահաղդեստ պարփակութիւն դը-
ժոխայնեայ կապանացս, և լոյծ ինձ
զհանդոյցս խեղդողական ոգեպա-
հանջ սատակութեանս, առաքելով
զարժանաւորս մահու յաղատու-
թիւնն վերին անանց բերկրու-
թեանն, կենսաբեր և աստուածային
քո բանիւդ: Մի՛ տակաւ տակաւ ազ-
դեսցես, և մի օր 'ի յօր յերկարա-
ձգեսցես, զի մի ստուար ծանրութիւն
բեռանցս մեղաց տիրեսցէ թիկանցս
աղդերաց, և կործանեալ զիս կորա-
ցուսցէ հայել 'ի դժոխս, և ուժ-
գնակի գոռոզ բռնութեամբ անպա-
րապ հոգեորական զինուն տրա-
րեալ՝ մահու ծառայեցուսցէ: Այլ
օգնեա ինձ, բարի, վշտակից հեծու-
թեան կարեացս մահու երկանց,
առեալ յինէն զփայտ սատակմանն,
որպէս երբեմն յուսոյ պահակին.
որով կառուսցես զվայելչականն

յաղթանակի արի զօրութեանն, սնդապէս հաստատով յուսոյն կար-ծրութեան ընդ քեզ բեւեռել ան-սայթաքելի։ Եւ քեզ Հօր Հոգւովդ սրբով փառք և իշխանութիւն յաւի-տեանս. ամէն ։

ԲԱՆ ԾԹ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանդերձ առ նոյն աղերս ճաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա. ՀԱՒԱՏԱՄ և վկայեմ մտաց գիտութեամբ՝ 'ի քէն ազդեցեալ ոգւոյս իմաստիւ ուշիւս տեսման, զի ըղձալի են քեզ, բարերար, աղա-չանք մեղաւորաց քան զխնդրուածս արդարոց։ Զի մինն վարատութիւն անձինն յայտնեալ՝ շնորհիդ քո սպասէ, առ որ ծանուցեալ զընու-թեանս չափ, և մեծ կշտամբիչ սա-տէն համբարձեալ ինքնագոր մար-

տակից նմին խակ ինքեան և դառն դորովիչ և ծածկատես դատախազ: Իսկ միւսն յարդիւնս բարեացն իւրոց նայելով, յանձին հարեալ ձեռն վստահութեան, մտանայ զսահման բնութեն, և սպարգևաց քան ողորմութեան դիտեալ ակն ունի: Վասն որոյ առ մինն անթիւ են տեղ-ծուածք ճառից, որ զողորմութեցդ քո փողովբարբառոյ ազդէ. իսկ առ միւսն լռեալ են քոյդ, անքնին ահաւոր և ամենախնամ, ամաչեմ ասել՝ թէ և երկրաւորիս գործոց սպասմութիւն զքոյդ յառաջեալ: Արդ արի տէր, և մի զօրացի քան զքոյդ աջ հողեղինի. մի կշռեսցին ողորմութիւնք քո ընդ ջանից մարդկան:

Թ. Եւ արդ առողջքն անդամօք անկարօտք են բժշկութեան, և սանողականքն աչօք չունին պէտս առաջնորդի, և փարթամքն ընչիւք ոչ դեգերին առ դուրս լիոցն, և ամենայնիւ յղփացեալքն ոչ սպասեն փշրանաց սեղանոյ հացի, և սուրբքն վարուք ապէնիպաղ են ողորմութեան:

Եւ արդ ինձ գթասցիս ողորմել, բարձրեալ երկնաւոր հզօր, ամենատխուր վարանեցելոյս: Քանզի թէ էի իբրև զՅոբ, ասէի զանձն իմ իբրև զնա արդար և անարատ. Թէ էի իբրև զՄովսէս, ասէի վստահութեամբ զնորայն, ծանիցէ տէր զայնոսիկ որ իւրն են. Թէ էի իբրև զԴաւիթ, ասէի՝ արարի զիրաւունս և զարդարութի՟, և դարձեալ զմեծն քան զբնութիւն մարմնոյ, զմեղս թէ տեսանէի 'ի սրտի իմում, մի լուիցէ ինձ տէր. Թէ էի իբրև զԵղիա, ասէի զանձն իմ՝ այր Աստուծոյ. Թէ էի իբրև զԵրեմիա, զքոյդ Ճշմարտութիւն յանձն օրինակէի. Թէ էի իբրև զԵզեկիա, պարծէի զբարւոքն և զիրաւացին՝ գնացի առաջի քո արդարութեամբ. Թէ էի իբրև զՊաւղոս, ասէի զիս բնակարան ազդարան և ընդունարան Աստուծոյ բանին: Այլ ես անօրէնս 'ի մէջ գիտութեան օրինացն, ոչ միայն չունիմ զանձն իմ քեզ ընծայել յարգանօք բանից իբրև զնոսա և զբնաւին չարս որպէս զայնոսիկ ա-

ռաջի քո յիշատակել, այլ և ոչ զամենուստ գոյից զբարեհաճականաւ անունդ հզօր ամբարշտեալս ընդունել գովել։ Իսկ դու տու ամենայն հնարս զօրաւոր՝ մատո ինձ ոգի փրկութեան ձեռն այցելութեան, հրաման բարութեան, լոյս ողորմութեան, բան նորոգութեան, պատճառ քաւութեան, գաւազան կենաց օգնութեան ։ Զի դու ես յոյս ապաւինութեան , տէր Յիսուս Քրիստոս , օրհնեալ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

ԲԱՆ Կ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեղինակեան
նորին հանգողի առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. Եւ արդ որպէս զի ոչ վայելէ օրհնաբանութիւն 'ի բերան

մեղաւորի՝ 'ի ճշմարիտն տուակէ
կանխաւ իսկ ուսայ, զիա՞րդ յաւե֊
լից կրկնել զնոյն գոլութիւն ազա֊
չաւորս բազմապատկաւ, որ հանա֊
պազ ընդունիմ անէծս 'ի սաղմոսիս
բարեբաստութեան ։ Զի ես եր֊
գեցից ինձ վտանգս և արձանագրու֊
ցից նախատինս, և 'ի մերկութեանս
գրկի փուշս ընդ շուշանաց ժողո֊
վեցից. զիա՞րդ ընդ Դաւթի համար֊
ձակեցայց ասել, թէ զատամունս
մեղաւորաց փշրեսցես. զիա՞րդ դար֊
ձեալ, թէ մի անօրէնք բնակեսցեն
առաջի աչաց քոց. զիա՞րդ, թէ դատ
արա ինձ տէր ըստ արդարութեան
քո, ըստ անբծութեան իմոյ որ յիս.
զիա՞րդ, թէ կատարեսցին չարիք 'ի
վերայ մեղաւորաց. զիա՞րդ, թէ
խորտակեսցին բազուկք մեղաւորի
և չարի, և զայլն որ զկնի. զիա՞րդ,
թէ տեղասցէ 'ի վերայ մեղաւորաց
որոգայթ, հուր և ծծումբ. զիա՞րդ,
թէ ստատկէ տէր զշրթունս նենգա֊
ւորս և զլեզուս մեծաբանս. զիա՞րդ,
թէ փորձեցեր զսիրտ իմ և ոչ գտեր
անիրաւութիւն. զիա՞րդ զյաջորդն

ամին, թէ ես պահեցի զճանապարհս խիստս. զիա՞րդ զեան, թէ ես արդարութեամբ երևեցայց երեսաց քոց. զիա՞րդ, թէ և ես եղէց անբիծ ընդ նմա. զիա՞րդ զմեւան, թէ հատուսցէ ինձ տէր ըստ արդարութեան իմում և ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց. զիա՞րդ անձամբ ինձէն զատութիւն իմ՝ ծանակեցից՝ սաել ընդ սրբոյն, թէ լուացայց սրբութեամբ զձեռս իմ. զիա՞րդ 'ի մէջ նանրութեան զամբարշտացն ախտս բամբասեցից. զիա՞րդ զերջանկին պարծանս թշուառացելումս կերպաւորեցից, թէ դատ արա ինձ տէր՝ զի ես յանբծութեան իմում գնացի. զիա՞րդ օտարս 'ի բարեաց՝ գխաղիդ զաղանեաց արդահանեցից, թէ մի համարիր ընդ ամբարիշտս զանձն իմ. զիա՞րդ ես ինքն գոլով զայլս անիծեցից, թէ տուր նոցա տէր զգործս նոցա, և 'ի կարգ բանիցն համարձակեցայց:

Բ. Քանզի թէ զյետինս բանիցն առաջնոցն տատանօր եգից, կրկին ծանրանան ինձ ցաւք և յանձախու-

ցեն դառնութիւնք։ Բայց 'ի շեղջե-
ցելոցն արտասուաց՝ դոյզն մի չա-
փեալ, բաւականացայց համապա-
զորդուէ յանդիմանուբ̃ սաղմոսարա-
նին ընտանի ձայնիւն, որ զպարտա-
ւորեալս միշտ կշտամբէ. առ որս և
սպառուած քառասներորդի իննե-
րորդի հատուածի բանի յանդիմա-
նողի զիս գարշեցուցեալ, հանապազ
խայտառակէ. խցեալ զբերանս 'ի
փառաբանութենէ, եղկելի զանձն
իմ ցուցանէ աստուածային ձայ-
նիւն դատախազեալ, յակնկալու-
թենէ կենաց լքանէ, միանգամայն
և վիրգս մահու ինձ իբր 'ի պատանշէ
առաքէ։ Քանզի թէ չար է անէծս
առնուլ յօտարէ, արդ անձամբ
զանձն անիծանել կրկին չարաչար.
իսկ եթէ չառնուլ նախատինք 'ի
մերձաւորաց օրէնք են, արդ 'ի
տեառնէն հայել զայսոսիկ, կրից
արժան տաժանմունք. վիշտք աղե-
տից և խէթք մտաց։ Բայց թէ առ
խոնարհութեան անձին իւրում
մատնեսցի, ջնեալ և կշտամբեալ
անիծիւք 'ի լեզուէ իւրմէ, 'ի խոս-

տողանեալ և յամենիշխան շըթանց բերանոյ վերնոյն օրհնեսցի. զի ճշգրտեալ թարգմանեաց զդարձն իւր առ նա՝ զձեռս կենաց ոչ լքանելով. սահմանաւն սիրոյ զսպարտեացն արմատ կրճատեաց, ոչ տիրեալ 'ի խարդաւանաց չարաքանողաց. ոչխար հօտին Քրիստոսի գտաւ բժշկեալ՝ զինելով 'ի յայն բուժիչ աղեացն արկածից: Բայց եւ անբանական բարոյից է՝ ասուն կենդանեաց 'ի մէջ գաղարոց ծաղկածին վայրից կենաձիր բանից թմբրութեամբ մասց 'ի յարօտ մահու ճարակել:

Գ. Եւ արդ քանզի իմ է առակս վերջին կշտամբողական, և առ իս ակնարկէ զգիտուածոյն չար պատահմունս, որ ինձէն անձին նիւթեցի միշտ զեղմունս կիզանողականս հրոյ տոչորման, հասեալ 'ի յերկնուստ զգոյշ գագաթանս իմաստնարանի բազմակիս: Քանզի զիա՞րդ 'ի յարդիւնս ինձ օգտից սաղմոան եկեսցէ, յորժամ անպատուղ 'ի բազմերգութենէն լինիցիմ, ոչ նը-

ւադել հոգւով, ըստ թելադրելոյն
Պաւղոսի. զիա՞րդ ընդ մարգարէին
եւս զոէրունին խառնեցից մեծս
մեղաւորաց՝ նկուն պխտանեաց,
ասել ընդ որոյն, թէ 'ի բաց կա-
ցէք յինէն ամենեքեան որ գործէք
զանօրէնութիւն. զիա՞րդ ոչ ունե-
լով 'ի բազմացն պատուիրանաց կա-
տարեալ՝ շնորհին և օրինին՝ բարբա-
ռեցայց զերջանկին, որ նախ ինքն
արար զոր մեզ կանոնեաց, թէ
քանզի ծառայս քո պահեցի զայս,
և որ զհեան գան տացեալքն. զի-
ա՞րդ թափուրս 'ի լութենէ իմաս-
տից կենաց ընդ երկիւղածս տեառն
օրհնեցից. զիա՞րդ ընդ մեծին մաղ-
թանաց զիմս յօդեցից, թէ զկին
խնդրեցի 'ի տեառնէ՝ զտեսիլ վայ-
ելչութեան նորա և զհրամանա-
տրութիւն տաճարի նորա. զիա՞րդ
'ի հրաժարելն ինձ ձեռնամխեցից,
յորժամ լսեմ, թէ ուղղոց վայել է
օրհնութիւն. զիա՞րդ չլթամիք ի-
մովք զանձն իմ անիծից՝ ասելով
զկնի յոլովից առեալն, թէ երեսք
տեառն 'ի վերայ չարագործաց՝ սա-

տակել զխշտտակս նոցա յերկրէ. զիա՞րդ զմեւան դարձեալ, Թէ չարք վաղվաղակի սատակեսցին. զիա՞րդ զկերպարանացն իմ նմանութիւն, Թէ բաղուկք ամբարշտաց խորտակեսցին. զիա՞րդ սատակման ինձ պաղատեցայց, Թէ ահա մեղաւորք կորիցեն. զիա՞րդ զբազմայածեան լեզուս 'ի յօրհնեալն բան մխեցից, Թէ տացի պահել զճանապարհս իմ, զի մի մեղայց լեզուաւ իմով. զիա՞րդ փշովք մեղաց հեղձեալս զանարատին պարծեցայց, Թէ այլ զիս յանբծութեան խնամ ընկալայ. զիա՞րդ ես մեղաւոր և կրկին պատժաւոր զհանդուգնակիցան դսրովեցից ապրել 'ի նոցունց, Թէ 'ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զիս Աստուած:

Դ. Զիա՞րդ լեր ոչ կռապաշտեալ անպատկառապէս սերճացայց ունայն պանծանօք ասել ընդ ԴաւԹի, մինչ մոռացեա՞լ լիցէ մեր զանուն ԱՅ, կամ ձգեալ զձեռս 'ի մաղԹանս օտար աստուածոց. քանզի որ 'ի մեզս դարշութեան խանար-

հեսցի, առաջի կայ նորին կառու֊
ցեալ առեալ 'ի պաշտօն յաւանա֊
կանացն ախտարծարծիցն պոռնը֊
կապատիր պատկերացն կերպարան՝
Աստարտայ և Քամովսայ և Մեղ֊
քոմայ արուարձանի և Թարահատայ
Թարմատարի, ընդ զազրատեացն
կանացեաց՝ իշանդամիցն պատկա֊
ռանք անվերարկու ծանակու֊
թիւնք: Ե՞րբ ոչ պատկառեցից սո֊
վիմք ասել ընդ նահատակին, որ
զայս դիմագրաւութիւն առ բարին
ունէր միշտ, թէ վասն քոյ մեռա֊
նիմք զօրհանապազ, և որ 'ի կար֊
գին է սորին սաղմոս: Ե՞րբ յիմարս
յորս և վատթարս ասել ժպրհիմ,
թէ բերան իմ պատմեսցէ զիմաս֊
տութիւն և սիրտս զհանճար. ե՞րբ
մարդելոյզ կերպարանաւոր՝ զմար֊
դահաճոյիցն ոսկերս ցրուել մաղ֊
թեցից. ե՞րբ զկրկին երկրորդեալն
մեծանուանն բարութիւնս, թէ հա֊
ճոյ եղեց առաջի տեառն յերկրին
կենդանեաց: Զնարդ ունողս ան֊
բաւից մեղաց զարդարոյն առեալ
կարդացից, թէ ոչ մեղք իմ և ոչ

յանցանք. առանց մեղաց ընթացայ
և ուղղեցէ. զխա՞րդ զիս ինքն մատ-
նեցից կորստեան յաւելու զայս բան,
թէ մի ողորմիր գործողացն զանօ-
րէնութիւն. զխա՞րդ, թէ որպէս
հալի մոմ առաջի հրոյ, այնպէս և
մեղաւորքյերեսաց Աստուծոյ. զի-
ա՞րդ գրգեալս ապականացու փափ-
կութեամբ՝ սահմանեցից զանմահն
ինձ բան, խոնարհեցուցի պահօք
զանձն իմ, և զազգակիցս նորին ընդ
նոյն. թէ ես 'ի նեղել նոցա քուրձ
զգենուի, և իբրև զագաւոր և զոր-
տամ խոնարհ առնէի: Որպէս հան-
դարտեցից զնմանեացն իմ պատիժ
միշտ յիշատակել, թէ սակայն մրուր
բարկութեանն Աստուծոյ ոչ սպա-
ռեցի, և արբցեն 'ի նմանէ ամե-
նայն մեղաւորք երկրի. Իբրև զևն
առ սմին, թէ զամենայն եղջեւրս
մեղաւորաց փշրեսցես: Զխա՞րդ զա-
պերախտութիւնն Յակոբայ 'ի Ճառ-
ռեալ հենգնեցից, որ ընդ սուտե-
րին զճշմարտութիւնն ընկալեալ,
մատացայ ընդ նորին նոցին թերու-
թեամբ զերախտին Քրիստոսի աս-

տուածոյնովքն տրտմատուք խա-
չին փրկանօք, քան նոքա զօրավա-
րութիւնն Մովսեսի ցուցին սքան-
չելեօք, որ զօրինակն նկարագրէր
տէրունական տնտեսութեանն։ Զի
մ̃րդ զյարուցելոցն 'ի վերայ գլխոյ
զաղէտս ցուցից, իբր նոքա զօտարա-
ցեղից խուժադուժ ազգացն սաւ-
լով, թէ երկրին զգլխակունս բա-
րեացն որ 'ի մէջ կուր մտատակարացն
թռչնոց, այս է՝ այսոցն օդայնոց.
մրղէս զանկեալ զսերմն բանին 'ի
Ճանապարհին, և զմիաբանեալ ըղ-
կամն ընդ չարին՝ սուրբ անուա-
նեցից. իբրև զնմանակիցն առ 'ի
նոյն շաւիղ չարին պատերազմի՝ գու-
պար գաղանամարտ մտացն օցաելոց
զոր եւ զօրացուցի գործակցեալ
հնարից բանսարկուին։ Նա ոչ ունիմ
աղերսել, թէ մի լուեր և մի գադա-
րեր, Աստուած. և խորհեցան 'ի
վերայ սրբոց քոց և սուրցին. զոր
'ի կարգէ աղմնոխ է աղօթել։
Քանզի յոյժ պատեհագոյն է առ-
նուլ զայսմիկ 'ի վերայ բանու-
թեան մոլեկան գլխոյ մէջ Ճակա-

տելոց առ ներկայիս խաղաղութիւն, և ընդ նոսին նոցին մշակաց։

Ե. Յորոց դու, տէր Քրիստոս, Որդի բարձրեալ մեծին Աստուծոյ, պահեսցես և ամրացուսցես երկնային զօրութ շրջափակութեամբ յամենայն ընթացից խաբողին հողմոց խաչիւդ լուսոյ զմեզ պաշտպանեալ. որ զի թէ և դոցին յիս անօրէնութիւնք բազմօրինակք, այլ ոչ հայհոյութիւնք։ Որ ոչ համդեար 'ի կորուստ նմանեացն իմոց ամբարշտելոց, այլ ամենագորով թախանձմամբ ընդ եղծման ջրոցն զաղբագործաց կրկին վշտացար, տաղտկալի զմահու նոցա դիպուածն քեզ դրեցեր, առելով զզարմանալին լողաց բան, ածեալ զմտաւ ոչ ևս յաւելից անիծանել զերկիր վասն գործոց մարդկան։ Եւ մխիթարիս մեծ իմն պարարեալ ընդ կեանս անմաքրից և պարտաւորաց սատակման. որ երբեմն տաւակս դդմենւոյն զանխայելն 'ի կործանելեան ցուցեր, ողորմած, և առ այլ ումեմն նեղեցար սաստիկ վասն-

դեալ ընդ յամրանալ անձրևին առ ուրացողացն դարման: Անճառելիս ցուցեր բարութեան տեսակս յիշատակաց ածնելիս` 'ի վերջին աւուրս. քև 'ի ձեռն առաքելոցն քոց` ողջոյնս հաստատակաց անհամբուրիցն հեռաւորաց քաղցրաճաշակս հրամայեցեր: Ահա և յիս ցօղես կենդանի զհայրենի զթութեանցդ զաէր, զի և ես փրկեցայց քաւեալ ամենաառատ քո այցելութեամբդ: Նա քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԿԱ.

Վերստին յառաջելոյ կրկին հետեւութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս յաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ ընդէր է ինձ բնաւն որ 'ի սաղմոսին այնպիսեաց բանիցն 'ի կիր արկանել, որ 'ի Նախատինս մի_

անդամոյն և 'ի նզովս ինձ յարակայ-
ին, հանապազ երգել իմոյս տու-
ղօք: Քանզի զիա՞րդ արդեւք զշուք
երջանկին ինձ դաստիարակելոյս
նմանեցուցից՝ ասելով ընդ նմին,
թէ ոչ մերձեցաւ առ իս թշուառն
որոխ: Զիա՞րդ զկարգադրութիւնս
տանցն 'ի յայսմանէ զկնի թուելոցն
զարհուրեցուցչաց ընդակից կայից
կանոնաց օրինաւորին՝ զինուորին և
թագաւորին և մարմնական հրամա-
նատուին, որք և երկնայնոցն են
համբուրելիք ասելով, ոչ յուսահատ
եղէց 'ի կենաց սպառմանս անե-
տեսցս և նորոյս աշակերտ անման
յամենուստ բարեկարգութեանց:
Զիա՞րդ ըստ իրաւախորհ արդարոյն,
ընդդէմ մեղաւորացն մահու զինե-
ցայց առակաւ առաւօտին և սկիզբն
արթնութեանն միշտ պատրաստա-
կան լինելոյ, որ և ոչ զանդամս
մարմնոյս գանեալ խրատեցի: Զի-
ա՞րդ մասնակցեալ մեծին արութեան
ստանկեցից 'ի քաղաքի անտառն զան-
օրինեալն, որ և ոչ զլռուեալ
բիծս հոգւոյս իմոյ մեռուցի: Զի-

մարդ ստեցից գրողին չէ յայտնելոց, թէ զմխիթր որպէս հայ կերայ. զի-մարդ որ ոչ միացուցի յիմոցս կրից կաթիլ մի պղտոր ընդ յատակ ար-տօսր աղբերց երգողին՝ սահմ ընդ նմին, թէ զըմպելիս իմ արտասուօք խառնեցի, և արտասուօք խմոլք զանկողինս իմ թացի: Զո՞րս ինձ գրեցից մեղօք մահացեալս, յորժամ սիրողն Աստուծոյ 'ի բոլոր սրտէ զյանցմունս նախնեացն իւր վարկա-նիցի, թէ մեղաք մեք ընդ հարս մեր՝ անօրինեցաք և յանցեաք, և որ 'ի վախճանին յանգի սաղմոս իրա-ւամբք առ իս, քան առ Իսրայէլ: Որո՞վք յարգեցայց դասիլ ընդ բա-րիսն, յորժամ մարդկային հնարից այս դեղ պատուեցաւ՝ որ ոչ յիս գտաւ, 'ի գարշութենէ կերակրոց 'ի մահ սովեցեալք և յաճախութե-նէ ճգանց 'ի հոգւոց նուաղեալք, ըստ խորութեան ինքնօրէն կրօնից և հեթանոսաց: Զի՞արդ արդարու-թիւն իմ մնայ յաւիտեանս, զոր ոչ բնաւ իսկ կատարեցի:

Բ. Նուզի մի տաղսկայցայց յանկեալ

'ի բանիս , 'ի համառօտել զայն փութացայց ։ Զի՞նչ ունիմ՝ ասել 'ի տեղի բանիցն՝ զոր աստուածաշունչ ձայնն նուագեաց օրհներգոյն Դաւթի , թէ բոլորով սրտիւ խնդրով խնդրեցի զքեզ․ զխո՞րդ ընդ սմին ըզմեծն քան զայս , թէ յամենայն ճանապարհէ չարաց արգելի զոտս իմ․ Ի՞բր ընդ եդեալս և զայն մատուցից , թէ 'ի սրտի իմում թաքուցի զբանս քո , որպէս զի մի՛ մեղայց քեզ ։ Ո՞րպէս զունայնութեանցս իբր զկրութեանց ճառեցից ընդ պարս մաքրոց , թէ 'ի պատուիրանաց քոց իմացեալ , ատեցի զամենայն ճանապարհս չարաց ։ Զխո՞րդ զհեզոյն ճշմարտութիւն իմում՝ ստութեանս մշտնջենական երդմնահարութիւն կարգեցից՝ ուխտեալ ընդ հաւատարմին , երդուայ զոր հաստատեցի պահել զդատաստանս արդարութեան քոյ ։ Զխո՞րդ ինձ հրեշտակ մահագոյժ անհրաժեշտ վճռի՝ զբանին պատգամ կրկնեցից , թէ հեռի է 'ի մեղաւորաց փրկութիւն ։ Զխո՞րդ չարս խնկապէս՝ զբարեացն

գրեցից՝ որք 'ի տեառնէ առնուն
զնոյն հատուցումն՝ զայս տուն յեղ-
յեղել, թէ բարի առնէ տէր ուղ-
ղոց սրտից: Զխա՞րդ զհամառօտն
փոխատրութիւն անաչառութեան՝
վրիպեցելոյս ինձ սահմանեցից, թէ
զթիւրեալն յափշտակութեամբ
տանի ընդ այնոսիկ, որ գործեն
զանօրէնութիւն: Զխա՞րդ զաստուա-
ծազգեալին պանծանս ամաչեցե-
լոյս ինձ պատուաստեցից՝ առել
զնորայն, թէ տէր ոչ բարձրա-
ցաւ սիրտ իմ և ոչ զբօսան աչք իմ
և որ յետ սորին պատմին ասացեալ-
քըն: Զխա՞րդ զանձաւն քան զմար-
մին բան՝ 'ի ցոյց առից քաջալերու-
թեան վհատելոց ես գանձ գեհե-
նին, առել ընդ օծեալն Աստուծոյ
հոգւոյն, թէ յառաջագոյն տեսեր,
զի ոչ գոյ նենգութիւն 'ի լեզուի
իմում, 'ի սկզբնաւորն նախաձայ-
նեալ սաղմոսի մինչև 'ի լրումն
աւարտման բանիս: Զխա՞րդ դառա-
կցութեան գժնէից մարդոյ համա-
բան այլս մահու և որդիս սատակ-
ման բարբառիմ զբարեշնորհին,

ո՞չ ահա զատելիս քո տէր ատեցի, և զմնացուածն սորին կորզի ։ Զիա՞րդ մեծաւն վստահութեամբ տօնելի վեհին, անձն իմ և դու աշխարհ աշխարհի, զանդատ քո ոգի յառաջ ընծայեալ՝ մեծացուցանես ընդ պակելոյն, Թէ փորձեա զիս տէր և տես, Թէ իցեն անօրէնութիւնք 'ի ձեռս իմ, և զյաւելուածն որ զհետ սորին ։ Զիա՞րդ ես դողով՝ և յայլոց աղօթեմ ապրել՝ յուսացելոցն յԱստուած ձայնակցեալ, պահեա զիս տէր 'ի ձեռաց մեղաւորի և 'ի մարդոյ չարէ ։ Զիա՞րդ համբարձայց ընդ փառաւորեալն մաղթել Աստուծոյ Թէ դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց ։ Զիա՞րդ իբր հանգլխացեալ ընդ Ճգնաւորին՝ զմրցանակին յաղթանակի Թագաւորին մատուցանելով՝ զառաւելեալն քան զօրինակ աղերս աղօթից, Թէ ինձ սպասեսցեն արդարք քո մինչև հատուսցես ինձ ։

Դ. Բարեբանեալ է և այս իմաստ հոգևոր և տէրունի գործոյն նմանի, որ զփորձիչն պատկառեցոյց,

յորժամ զամենայն արհամարհի-
ցէ և զոկզընապատճառն եղելոց
միայն ընտրեցէ ասելով, թէ երանի
ժողովրդեան, որոյ տէր Աստուած
է նոցա ։ Մեծ է և այս բարձրու-
թիւն շնորհի և զգուշական համար-
ձակութիւն լսել երանութեամբ,
թէ սուրբք քո օրհնեսցեն զքեզ։ Ըղ-
ձալի է և այս ընտանութիւն մերձա-
ւորական հոգևոր հաղորդութեան՝
յԱստուած յուսալ և 'ի նոյն արձա-
նանալ բանիւ սաղմոսին բերկրեալ,
թէ զկամս երկիւղածաց իւրոց առնէ
տէր. և զկորդ բանին կատարէ,
մինչև զողբալին և զզուարճալին
ազդեսցէ, թէ պահէ տէր զամենե-
սեան որ սիրեն զնա, և զամենայն
մեղաւորս սատակէ տէր. 'ի գլուխ
լման գրոց նուագարանաց սաղ-
մոսին՝ իբր թէ զօրինակն իսկ եցոյց
վերջին հատուցման արդարոց և մե-
ղաւորաց ։ Զուգակցորդք են մի-
մեանց և զկնի երգեցեալքս, զի թէ
ընդունի զհեզս տէր և խոնարհ առ-
նէ զամբարտաւանս մինչև յերկիր,
ապա լինի որքան եղկութիւնք կան

տուաջի. իսկ եթէ հաճի տէր ընդ ժողովուրդ սուրբ և բարձր առնէ զհեզս 'ի փրկութեան, ապա հերքեալս 'ի բարեմասնութեանց ես ո՛ւր հաստատեցայց. իսկ եթէ օրհնելի է Աստուած 'ի սուրբս նորա սիրապէս, ապա օտարս ես 'ի մաքրութեանց ընդ ո՛րս դասեցայց. իսկ եթէ 'ի կանխերգիցն մերձ այսր եդից յիշատակարան Ինձ կշտամբութեան, թէ սիրեցէք զտէր սուրբք նորա, զի ստուգութիւն խնդրէ տէր՝ և կրկին հատուցանէ ամբարտաւանիցն, ապա յորում գնդի ես գտայց գերեալս 'ի գաղանեաց գտողին չարեաց: Քանզի զոր օրինակ տատանին տագնապաւ տերևք տնկոց եղևնի ծառոց շարժեալք 'ի հողմոց ուժգին բախելոց հոսեալք 'ի խոնարհ, այնպէս ջանացաւ ջարդել զընթացից իմոց վերարձակութեան քաջաբեր ուղէշս՝ զյարմարեալս ձեռամբ անեղ մշակիդ: Զոր հաստատեցես արմատացուցեալ վերստին դարձեալ նոր պտղաւորութեամբ անապականաւ. յան-

դաստան կենաց խնամոց քոց կամացդ ամենապարգեւ Թագաւոր Քրիստոս, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԿԲ.

Վերստին յաւելուած նորին հեծութեան նորին հայցողի առ նոյն ողբոց մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Այլ արդ ընդէր ոչ 'ի վերադրեցեալն սաղմոս նախաձայնական եւ յայլ մարգարէիցն մասն ինչ յօդեցից: Քանզի զինչ վայելչութիւն իցէ կերակրոյն, եթէ անզգայեալ ցաւովք ուտիցեմ. եւ կամ զո՞ր շահ սաղմոսն ունիցի, եթէ ոչ 'ի միտ առնուցում: Քանզի նզովեմ զիս ինքն 'ի նոսին եւ ոչ իմանամ, լուացեալ լինիմ եւ ոչ պայծառանամ, արեւու ծագեալ եւ ոչ լուսաւորիմ, մեղր ճաշակեմ եւ ոչ քաղցրանամ,

ուտանիւ ընտանիմ և ոչ բժշկիմ, միշտ կանխեմ 'ի նոյն և դառնալ երևիմ, հանապազ ձաղիմ և ոչ երբէք խրատիմ, ողոքիմ դարձեալ և ոչ զգաստանամ:

Բ. Արդարև մեղք և անօրէնութիւնք իմ յիս, և ես մաշիմ 'ի նոսին ըստ մարգարէին որ 'ի դիմաց պարտաւորացն բանի և տէրունական առակին հին ակոյն և նոր գինւոյն: Վասն զի թէ սատակին անօրէնք և մեղաւորք 'ի միասին ըստ Եսայեայ ձայնին, ապա և ինձ դըժնէիս նոյն բաժին հանդերձեալ պահի: Քանզի ասեմ զսաղմոսն, թէ հատուցանէ այնոցիկ՝ որ առաւել առնեն զամբարտաւանութիւն, և կցորդեմ սմին զընթերցուածն, թէ օր տեառն 'ի վերայ հպարտից և ամբարտաւանից, ասեմ, թէ օտար եղեն մեղաւորք 'ի մօրէ, և որ ինչ կարգ սորին ցուցանէ. յարեմ առ սմին, թէ կործանեսցին անօրէնք երկրի, և ամբարիշտն բարձցի յերկրէ, և անիրաւք մերժեսցին 'ի տանէ: Ուրեք ինձ կարգայցէք առ

ձայնն, թէ զոր օրինակ վառի ե-
ղէգն 'ի կայծականց հրոյ, այնպէս
այրեսցին մեղաւորք 'ի բորբոքեալ
բոցոյն. լացէք առ սաղմոսն, թէ
արկցես 'ի վերայ նոցա կայծակունս
հրոյ. աշխարս պատմեցէք 'ի բանս
աստուածեան վճռին մարգարէին
ազդեցեալ, թէ ոչ կամիցիք լսել
ինձ, սուր կերիցէ զձեզ. կոծեցա-
րուք առ սաղմոսն, թէ մահ հո-
վուեսցէ զնոսա. աղի արտասուս
ողորմ հառաչմամբ ընդ հեծութիւն
խմյարմարեցէք, յորժամ բարձրեա-
լն ընդ Իսրայէլի և ինձ ասասցէ
բանիւ սաղմոսին, թէ ժողովուրդ
իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում. աւաղ
կարդացէք թշուառացելոյս, յոր-
ժամ այլ մարգարէ զնոյն գիցէ, վայ
նոցա զի փախեցին զինև: Բարբառ
փողեցէք 'ի սիրտ մղձկեալ նոր ա-
ղաղակի, յորժամ տեսանողն Աս-
տուծոյ ամաչեցուցեալ զիս կշտամ-
բեսցէ ընդ ապարասան ասէն Յա-
կոբայ, տեսէք արհամարհողք՝ զար-
մացարուք և եղծարուք:

Դ. ԱՅԼ գործուցես և ամփոփես

ցես զբարձրացեալ զաւուր բարկութեան ահաւորիդ սպառնալեաց 'ի սարսուցելոյս յերեսաց մեծիդ, և խնամովք աջոյդ բարեբաշխութեան առ իս ժամանեալ՝ օծումն կենաց պարգևատրեսցես քո աղաչողիս։ Եւ քեզ փառք յերկինս 'ի բարձունս, և 'ի մահացուաց յերկրի 'ի խոնարհ, 'ի սահմանս բոլոր ազանց և յամենայն յաւիտեանս. ամէն։

ԲԱՆ ԿԳ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. ԲԱՐԵՐԱՐ և բազմագութ, մարդասէր և երկայնամիտ միայն թագաւոր, ընդ հօր քում պատուեալ և օրհնաբանեալ տէր ամենայնի, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ. անպատճառդ միշտ խնամ կորստեան, որ

ամենեւին անփորձ ես 'ի չարեաց. որ ոչ կամիս զմահ մեղաւորի, որ փրկութիւն են 'ի քոց կամաց ըն֊ծայեցեալ, որ դարձուցանես զմոլորիկ մեղաց 'ի յօդ քաւութեան, որ ըզ֊հուր բարկութեան յանձրեւ փոխար֊կես: Որ զյետնեալ զկինն 'ի բարեաց՝ կրկնակի գոյիւ նահանջէր երկեակ բնութիւն 'ի նոյն արձանի, ոչ խա֊կալէս ընդ անպարտան, և ոչ հա֊մայն ընդ պատժաւորսն: Որ զլու֊ծութիւն ծովուն սահմանաց իւր ըզ֊կարկառս քարանց կառուցեալ յե֊ղանակեցեր. որ զկարծրանիւթ վէմն անապատին 'ի մխժակս վտակաց հո֊սեալ բղխեցեր: Որ զՅորդանանու ջրոյն սրաշարժ վայրեկութիւն՝ հրա֊շաւոր անդրադարձութեամբ 'ի յետ֊նորդս հեթանոսաց ընացուցումն աւա֊զանին 'ի Թիկունս առաքեցեր: Որ զպատուատեալ պարիսպ Երիքովի, յօրինակ կործանման բռնութեանն սատանայի իբր զԹեԹևութիւն յար֊դի ցնդեցեր. որ զմնասակար ջուր նորին 'ի յառակ այլայլութեան առ 'ի բարին փոխարկութեան՝ քանա֊

նացեալն փրկութեան խորհրդական ալիւն համեմեալ անուշեցեր ։ Որ զՄեռային դառնութիւն, իբր ըզ-մտաց անհաւանութիւն, կենացն փայտիւ 'ի քեզ յարմարեալ սխտանի արարեր ։ Որ զաւեալն 'ի գետոյն՝ 'ի գծագրութիւն անսահմանդ քո հրամանի անորակելիդ գունակութեան՝ 'ի նոր երանդ բոսորային մածեր արիւն 'ի ցամաքի ։ Որ զանկենդան ցուպ գաւազանին 'ի կերպարանութիւն առ 'ի զքոյդ մերոյս նկարագրիլ, այլ և յօտարազնիցն ընտրութիւն, 'ի տիպն ապաթոյն կերպիւ վիշապի նմանեալ ցուցեր ։ Որ զերջանիկ ձեռն աջոյն Մովսէսի, 'ի ցոյցս տեսութեան ապագայիցս հրաշից մարգարէութեանդ քո, բարձրեալ, և քև ախտաւոր մարմնոյս մաքուր լինելոյ անփոփոխ փոխարութեամբ՝ կրկին գուշակեցեր ։ Որ յայսքանեացս շնչագրութիւն բարեխնամապէս արուեստիւ սիրոյ զանակնկալն գիտ մեղաւորաց կորստականաց նշանակեցեր, որհնեալ ամենագութ ։

Բ. Որ բուսուցանես յերկրէ դալարի զմեռեալն յանշնչականէն, որ զանշարժն իբր զընթացող կառավարես, որ յանարգ արգանդէ կոչես քեզ պատկերակիրս, որ տաս պատանեկաց աղօրիս ըմբոշխնելիս, որ յայտս մաքուրս հերս ընծայես, որ զաղարթ սնութեան վարուց՝ի ձեան կերպարան զարմանագործես, ցուցեալ՝ թէ առ ամենայն սահման հեռաւորական յաղթող ես հզօր. որ փոփոխես զշրթունս բնաւորականս, ըստ բանին Յոբայ, 'ի կամս հաւատարիմս: Որ սասանես զերկիր և զսիւն նորին 'ի հիմանց, նշանակեալ հաստատածին գոյիւ՝ թէ դու միայն մնաս անկորնչելի. որ հոլովես զտարերս իբրև զանցաւորս, և դարձեալ 'ի նոյնն կապես իբրև զյարակայս, յայտ արարեալ՝ թէ և առ մեղաց բազմութիւն դիւրալ ես ունել կամ թողուլ զոյնպէս զօրաւոր լցես: Որ զարուսեկին անզգայ էութիւն իբր երասանաւ իմն դաստիարակես, երևեցուցեալ այնր իրի կերպիւ, թէ զբնութեանս չար գիւտ-

ցումն յորժամ և կամիս հանդարտ
առնիցես: Որ զանբարբառ բոլորակ
լուսնին կարգես ունայնս և պատա-
րունս, լուսաւորեալ զպատճառն
առ աւետիս տեսողաց՝ թէ 'ի նուա-
զութենէ բարեաց զպարտաւորս
մարմին դու ածես 'ի լրութիւն ա-
ռաջնաստեղծ հաստատութեանն: Որ
զպատկերս անխօս աստեղաց իբր ըզ-
գաստակս դոյզն հօտից տրոհես և ժո-
ղովես, յորս իմն կենաց առ այս
խորհրդաբերեալ, քաղցրահայեաց
տեսութիւն, թէ և անապաշաւորաց
լեզուաց կարողապէս բանես ողոր-
մել: Որ 'ի մէջ մահու և կենաց շա-
ւիղ վստահութեան ուղղես 'ի ծո-
վու, վկայութիւն եդեալ հաւաս-
տի, թէ և յանկասկածաւորն վայրի
քն պաշտպանիմք անդայթագղելի.
որ իբր զջուր կաթսայից 'ի հրոյ ե-
ռացեալ, որպէս զմեղաց մրրիկ պըղ-
տորեալ՝ բանիւ կամաց քոց խաղաղու-
ցանես: Որ հայիս յերկիր և տատա-
նես զնա, զի անբանիւն զմտաւորս
զգաստացուցանես. որ իբր զակատ
մի անձուկ նաւի 'ի վերայ շարժու-

թեան ոլէաց՝ զանբաւ թանձրութիւն գետնոյս դղրդես, որով ծանուցեալ լինիս ամենից հաստուածոց՝ թէ լցես աներկրպայելի, որ 'ի բան քո զօրեղ հիմնացեալ ունիս զամենայն : Որ սերմանես զարտաշնչացեալ մարմինս յերկրի, և զնոյն անկորուստ պահեալ կրկին կենդանածնես, որ ապականացուս աւանդեալ՝ անեղծս ստանաս, որ ընդ մահացու նիւթոյս՝ զնշխարդ կենաց խառնես, որ հրամանաւ ակնարկութե 'ի խուն վայրկենի կազմեցեր՝ պատրաստ կացուցեր զանզարդութն ամենից եղանակաց : Քո է զօրութիւն և կարողութիւն, որ շրջանակես ըզժամանակս ամաց հոլովման աւուրց յայլ նմանութն բարեպատեհ տեսողութե . որ կարդաս զանմռունչսն իբրև զկենդանիս . որ ազդես միայն, և նոքա ընթանան, որ միայն հէնուս անկանես անձառ արուեստիւ հնարագիտութեան մէջ և առաւօտ : Որ յետ նախակարգ յօրինուածոյն առաջնաստեղծ լինելութեան, արարեր զփառաւորեալն

մեծամեծս հրաշակերտացն հանդի-
սից · ըստ գրոյն երջանկութեան կանխահիացն զարմացման, այլ լինի գոյացութիւն տեսանելի տեսակի անեղծ աշխարհագործութեան եւսքան զլոյն 'ի մարդանալդ քո, որոյ ոչ գոյ թիւ:

Գ. Որ ահա զխնամն մերքեզ դրեցեր, որ զարդարութիւնն քո մեզ շնորհեցեր, որ ընդ քեզ կրեցեր ըղհաշտութեանն մերում' փրկանաւ, որ ոչ երբէք լքանիս յողորմութենէ, դարձո զամբարշտեալս 'ի պաշտօն բարի երկիւղի, զթմբրեալս 'ի պճատութիւն արթնութեան սրտի, զանմաքուրս 'ի սրբութիւն պայծառութեան կերպարանի, զբազմաբիծս յանբծութի հանդարտական սուրբ պատկերի, զբեկեալս յողջութիւն, որ 'ի դիպմանց ոչ խորտակի, զլացեալս 'ի խնդութիւն զուարթութեան անախորժելի, զյուսահատեալս 'ի սէր միաւորիչ անքակտելի, զամաչեցեալս 'ի վստահութի հաստատութեան անշարժելի, զխաւարեալս 'ի լոյս երանութեան անմեկնելի, ըղ-

մահու գերեալս 'ի կեանս որ ընդ եղծմամբ ոչ անկանի ։ Զի փառաւորեսցի անուն քո , Յիսուս , խոստովանեալ յամենայնի ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ սրբոյ 'ի բարձունս երկնի և 'ի ստորևս երկրի և 'ի բնակիչս նոցա , յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

ԲԱՆ ԿԹ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հաճողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի .

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա. Եւ արդ առ ամենայն բան յամենայնի ուղիղ ես , Աստուած , իրաւամբք դատիս , արդարութեամբ կշռես , ճշմարտութեամբ չափես , օրհնութեամբ հետևիս , բարուոք ընթանաս , ստուգութիւն սիրես , յըստակութիւն կամիս , լուսաւորութիւն համբուրես , փորձիւ յանդի-

մանես , երկայնմտութեամբ քննես․ ոչ ունիս նենգութիւն և ոչ գոռոզութիւն, այլ ամենևին հեզութիւն, հանդարտութիւն և ողորմութիւն:

Բ․ Արդարացար վերին իմաստութիւն անայլայլական Հօրդ հանճարոյ՝ կրկին վկայեալ անզեղջ գովեստիւ յորդեգրելոցն շնորհօք․ ըստ բանին որբութեան՝ որ աւետարանաւն կենաց 'ի քէն ընկալաք․ որ ոչ 'ի կոծելն ողբացի , և ոչ 'ի փողելն կաքաւեցի: Ասացեր անօրինիս՝ թէ մի անօրինիր , և ես 'ի նոյն չարիս պնդեցայ․ մեղաւորիս՝ թէ մի ամբառնար եղջեւր 'ի բարձունս, և ես ընդդէմն քեզ գործեցի , և ոչ զգացի երբէք զառածեալս , թէ 'ի ձեռին քո են եղջեւրք արքայութեան հպարտից ամբարձելոց․ խոնարհեցուցանել և բարձրացուցանել, ըստ Ամբակումայ , Դաւթի և Զաքարիայ: Օրհնութիւն ինձ կամեցար , ողորմած․ և ես անիծեալս՝ մեծ տարագրութեամբ խոտորեցայ յարժանին ինձ մասն․ սիրեցի բարկութիւն և ոչ բարութիւն , շօշա-

փքեցի ըստ գրոյն զխաւար և ոչ զլոյս, կենդանի ձայնիդ քո, գթած, ապառումս պատասխանեցի: Զորդն անմահ ասացեր բանիւ Եսայեայ, և զհուրն անշէջ և զկշտամբութիւնն անվախճան և զտեղին յաւիտենից և զօրինակ նմին սոսկալի, և ես ոչ իմացայ ըստ սաղմոսողին և ոչ մըտառեցի, այլ 'ի մուայլ մտաւորական կուրութեան գնացի: Ցուցեր մարգարէիւն, թէ զօրհնութիւն առաւցի որ զօրէնս գնէ, և ես համառօտել զնոյն փութացայ: Արձան հոգևոր վիմի գրեալ մատամբ քո, տէր Յիսուս Քրիստոս, զԴաւիթ խուրմքն բանիւք կանգնեցեր, սաելուն ինքեան ընտրութեամբն առնոյն, թէ պահեցի զօրէնս քո յամենայն ժամ, յաւիտեան. անդրադարձութեամբ բանին միջնորդեալ զկրկին հաստատութիւնն, թէ և յաւիտեանս յաւիտենից. ընդ որս զորբին նմանիս պարծանաց առ իմս խորախոյս, և ոչ զկծեցայ. Ճեպեցայ 'ի տօնս Բահաղու և ոչ Աստուծոյ. 'ի յերկուս հետս երկմտու-

թեամբ կրկին կարգացի կատարեալ 'ի բարեաց, բառ երգիծանելոյն Հեզինու։ Ո՞նիմ զՄովսէս խորամքն օրինակէք եկեալ 'ի մեռելոց, և զատոս մարգարէին գրեալ 'ի յոգի, և զմանեանս առաքելոցն ընդ մեզս մասն յեռեալ, և զանէրգ հատարակաց կըտակաւն աւետեաց յարուցեալ 'ի թագմանէ անթիւ ննջեցելովք, և անհաւատագոյնքն զհնգեսին եղբայրակցութիւն այնր մեծատան, որ է առակ հին յարմարական, ՚նըմանեալ զգայականացն մասանց անդամոցն յղփացելոց, մինչև խըրզեալ դարբնաց անտառ՝ յամառեալ քարացեալ սրտիւ, որպէս օրինակն է Նեմրոդայ, և ոչ ապաշխարեցին։

Գ․ Այլ ազգեալ վերաբերեալ այն կերպարան բերեալ կրկին ողորմութիւն բարի, աչհաւոր, մարդասէր, խնամակալ, կենդանի, սուրբ, բարեւոր և անխախճան թագաւոր, զօրութեամբ պանծալի խաչիդ խորհրրդոյ, 'ի կործանեալս մեզ անբեր անդատան, երիկամանցս յիմարութեան և անպատով սրտիս ըզ-

քութեան. զի առեալ՝ նպաստօժան-դակութեան ՚ի գթութենէ կամաց ամենակալիդ, ոռոգասցէ բղխեսցէ հոգիս, ընծայեալ աչաց վշտագնե-ցելոյս վտակս արտասուաց արբու-ցանողաց ինձ ՚ի փրկութիւն և ՚ի մա-քրութիւն, և ընդ ՚ի հաճութիւն ըն-դունելութեան, ամենապարգև տէ-րդ բոլորից. փառաւորեալդ յա-ւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԿԵ·

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ ես նախնիս ամբա-րշտաց, գլուխ մեղաւորաց, պետ անիրաւաց, առաջին պարտաւո-րաց, պատկեր յանցաւորաց, առա-տիկեցին ըստ վատթարութեան՝ այլ ոչ ըստ բարերարութեան, ահա

զանճառիցն իմոց ճառեցի, զպատկառելեան խայտառակեցի, զգաղտնեան հրապարակեցի, զծածուկսն յայտնեցի, զթաքուցեալսն ցուցի, զամփոփեալսն տարածեցի, զգաւնութեանս մաղձ ժայթքեցի, զգործակցութիւն չարին մատնեցի, զամբարեալ թարախ վիրիս քամեցի, ըղխորս պարտեաց իմոց ծանուցի, ըղպատրուակն կեղծեաց առի, զքող ապեղութեանն վերացուցի, զամօթալեացն զգեստ մերկացուցի, ըղդարշելեան յանդիմանեցի, զմրուրն մահու փսխեցի, զպալարս հոգւոյս խածուածոց քահանայապետիդ Քրիստոսի բացի: Յանձինս վտանգ ոչ անխայեցի, մարմնոյս սիրոյ ոչ աչառեցի, զարմատն հնութեան տեսիլ արարի, բնութեանս կարեաց ոչ ողորմեցայ, զմիաբանութեանն կապ խզեցի, զգղեակ սրտիս քանդեցի. ընդ կամաց ոգւոյ իմ ընդդարանակալն մահու կռուեցայ, զպահեստ անյայտիցն արտաքս հանի, զմթերիցն գանձ՝ մեծին դուշակեցի, զգատախազն դատաւորին

հանդէպ կացուցի, զապառնեացն զփորձ այժմէն խիկ դոփ, զդաշն կործանողին կորեցի, զուխտն խաբողին ցրուեցի, զկատարած մարմին յաղթութեան՚ի քեզ տէր Յիսուս ապաստանեցի, զպատերազմին խումբ դրդուեցի, զդիմադրութիւն դիմեցմանն բանիդ Աստուծոյ յուսացայ, զխաւարասիրացն փաղանգ լուսեղինացն զինուց սադրեցի:

Բ. Եւ արդ, ստեղծիչդ ամենայն եղելոց Քրիստոս որդի բարձրեալդ Աստուծոյ, զատէն գործեալս յայսպիսեաց բանից և զհարուածեալս յայսքանեաց բանից մի՛ կշտամբեսցես կրկնակի դատել ՚ի մեծի աւուրն: Ահա, հզօր անքնին անձառ բարերար թագաւոր անմահ, առ այս կերպ պատկառանաց ինքնապարսաւ խոնարհութեան, որ ինձէն զանձն մեծաւ ձաղանօք յոդի դատեցի, ընդ նուագօք այսր մատենի անարգանօք ամօթոյ զդէմսն սատանայի, և ջերեաս կերպի պատկառեցելոյս նշանաւ խաչիդ զօրացո: Միացի կնիքդ լուսոյ ՚ի դէմ տեսա-

կիս, ամրութեանդ նշան հաստա-
տեսցի 'ի տիպ դիտակիս, երևակ
կենացդ փայտի ձևասցի 'ի պատկեր
այտիս, արուեստդ հրաշից 'ի ճա-
կատիս շուք նշանակեսցի: Մի այլա-
լեսցի յինէն դրոշմդ լուսապաճոյճ,
մի բարձցի 'ի տեսանելեացս բեւոյ
ճաճանչդ օրհնութեան, մի մերկա-
ցի 'ի գլխոյս առհաւատչեայդ վս-
տահութեան, մի սասանեսցի 'ի բե-
րանոյս ամրութեան սեմոց՝ փառք
տեառնագրութեանդ: Պահպանա-
կըդ երկրպագելի 'ի զգայարան ոլ-
տիս միասցի, չորիցս նիւթոց խմոյս
գոյութեան քառաթևիդ նշոյլ ազ-
դեսցէ, ձեռին կարկառման փրկ-
չիդ իշխանութիւն օժանդակեսցէ,
մատուցման հաստուածոյ մատնիս՝
խորհրդարանդ համարձակութեան
բարեգործեսցէ: Ի մեկնելս խմում
մի հեռասցի սրբութիւնդ, մի լքցի
պատիւս 'ի պատիլն պարտուորիս
մի մերժեսցի 'ի հոգւոյս անդաւա-
ճանելիդ փրկութիւն, մի ջնջեսցին
գիծք կենդանատուիդ 'ի քո դրե-
ցեալս շնչոյ, մի եղծցի նկարումն

տրեան զօրութեան 'ի տիրապետիլ խորանէս, ընդ իս բնակեսցէ յիմում գերեզմանին. 'ի ծորել մարմնոյս թշուառի՝ օծումն շնորհիդտու իս սպահեսցի, 'ի նորոգութեան աւուր սովաւ հանդիպեցայց փառաց փեսայիդ, 'ի քոյոց այսի ծանուցայց, քոյովքդ վաստակօք պըճնեցայց, երախտեօք մեծիդ յարգեցայց, աւագանին զգեստիւ պերճացայց՝ քաւեալ ողորմութեամբ: Մատո, բարեգութ, զվերարկուդ անապականութեան արժանեցեալս մեղօք մարմնոյս, մի յարիցէ ընդ քո՝ բանաւորկուսին, հնազուցիչ հոգւոյս վատնեսցի, խաւարաբնակացն պատիրք մի ընդ իս վերբերեսցին: Օրհնեսցի անուամբ քո, գթած, վեհն իմ հանգստեան, ողորմութեամբ քո լցցի գուբն իմ գերութեան, ընդարձակեսցի քեւ ինձ տեղին թշուառութեան, անդորր եղիցի, խնամող, ինձ բանան բարկութեան, մնասցէ զիս առ յածումն արդանդն մթութեան. յուսով քո չանմարանեսցէ զիս յարկն այն անձկութեան, ձե-

ւամբ քո պահեցայց 'ի խշտին տրտմութեան, թևօք քո ընկալայց 'ի տունն տագնապի, դու, գովեալ, ընդ իս 'ի սենեակն վտանգի : Աւաղ ինձ աստանօր 'ի թիւս հազարաց, զի երբեմն էի վերնային և այժմ անդընդային, երբեմն տօնելի և այժմ աշխարելի :

Գ. Այլ և անդ կրկին դու օրհնեալ 'ի բոլորից գոյից յերկնայնոց և 'ի ստորնայնոց և 'ի սանդարամետականաց մեռելոց, անպարտականդ այս տարագրութեան : Ես վրիպեցայ, ես օտարացայ, ես յիմարեցայ, սպառեցայ և խոտան գտայ. ես լքայ, կամեցայ և կործանեցայ. ես մոլորեցայ, ես մատնեցայ, ես մերժեցայ, ես խորթացայ, գերեցայ, և գայթագղեցայ, ես նզովեցայ, ես թշուառացայ, աղբեցայ և վատթարացայ. ես ընկլուզայ, ես խաբեցայ, ես անօրինեցայ, ես ապականեցայ, մահացայ և 'ի սպառ եղծայ. չիք քո առ այս ինչ մատն չարի, որ ես միայն անփոփոխ բարի : Արդ կամք քո յիս, և խաւարն ինձ

ճառագայթ. Ճրագ յուսոյ քո անդ, և՛ գիշերն վաղորդայն. մարմնոյ քո հաղորդեալ, և յամօթոյն կարծեաց ապրեալ: Իսկ ես ոչ գրեմ զանձն իմ կենդանի վասն անփախչելի վախճանին, դարձեալ զի ոչ վարկանիմ՝ կորուսեալ վասն աներկեան նորոգմանն: Որ և փակեալ համարիմ ինձ զելս կենացդ վասն անքաւելեացն պարտեաց, դարձեալ բացեալ ինձ զդրախտն՝ վասն փրկութեանն աւետեաց. քանզի ոչ այնքան վհատութեանն գոյժ տագնապէ, որչափ փրկութեանդ քաջալերեալ ձեռն կարկառէ: Արդ տուր, տէր, տուր ողորմութիւն, առ ամենայն ձայն գոհաբանեալ, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ԿԶ.

Վերափին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հաւաքի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԱՐԴ որ ոք և տացէ զայս դեղ մաղթանաց այսր մատենի պարկեշ_տական պաղատել սովաւ, եթէ ՚ի մեղաւորաց իցէ մատուցեալն, եղէց և ես խմովս բանիւ կցորդեալ նմա. իսկ եթէ յարդարոց գուցէ յառա_ջեալն, գտայց և ես սովիմբ ընդ նմին ողորմեալ նովաւ: Ապա թէ երջան_կացի այնպիսին ինքեամբ՝ ինձ միայ_նոյ գրեալ զերկուութիւնն, և ես ին_ձէն վկայեմ այսմիկ: Բայց յիշեսցէ նա զՍողոմոն և զբանս նորա զհո_գեշունչս, թէ ով ոք վստահասցի սիրտ սուրբ ունել, և կամ ով պար_ծեսցի մաքուր լինել ՚ի մեղաց, և զի ոչ յարեաւ մարդ երկրածին ազա_

տեալ 'ի պատուախանեաց. և ոչ ընտիր՝ ինքնագլուխ փախիւք, և ոչ՝ թէ և 'ի թուիչս ամբարձման թևոց բերեցի. առ որ զգոյշ լինիցի կրկին երկուցեալ 'ի վիվին խոկ հաստատութեան՝ ունեալ 'ի Պաւղոսէ, գուցէ անկեալ 'ի յերկիր՝ առհմանօղն այսմ կանոնի խրատագասի կշռեալ նմանեացի: Այլ տացէ զայս կշտամբութիւն մաքուրն՝ նիւթ պատկաց, առ 'ի չխջանել անընտրողաբար յանձեընհաան բարձրութենէ. և պատժապարան՝ առիթ ազատութեան, որով ամբարձեալ 'ի կործանմանէ հոգևորականմանօրուն՝ ապրեսցի յասով: Խակ ինձ եղիցի պատգամս այս բանի արժան փոխագրեալ ամենեքին անեղծանելի, որ փոխանակ իմոյ եղկելւոյս անձին մահացուի՝ անդադար հնչմամբ հեծութեան լալոյ առանց լռելոյ միշտ աղաղակե. լիցի և ոսկերացս քակտեցելոց 'ի հողատառեան չիրիմ վերարկուին՝ անմռունչ ձայնիւ զայս խոստովանել. հասցէ և մարմնոյս 'ի հող լուծելոյ՝ բարբառով իմն անազդելէաւ ծած.

կատեսիդ զայն պաղատել:

Բ. Տէր գթութեանց, աղբեւր ողորմութեանց, պարգեւք բարութեանց, Որդի բարձրելոյ տէր Յիսուս Քրիստոս, ողորմեա խնայեա, մարդասիրեա, Նայեա 'ի վտանգս, ակնարկեա 'ի բեկութիւնս. խոնարհեաց 'ի թշուառութիւնս, տես 'ի տարակոյս անձեռնհաս տագնապիս, հասիր հաղորդել կորստականս կարեաց: Շօշափեա բժշկապէս զամենաթշուառ ախտաւորութիւնս, ունկն մատուցես քաղցրութեամբ ողորմագին հեծութեանս, լուր 'ի խորոցն անդնդոց մահուն գերեզմանի անմռնչելի հառաչմանս, մինչ յականջս ամենալուր լսելեացդ ձայն պաղատանաց վասնեալ անդամոցս: Եւ վասն զի դրաւական կենդանութեանս անապական է, անփոփոխ լիցի և սիրոյդ քո գթութիւն. կցորդ լեր հեզութեամբ տաժանաւորս ողկարութեան: Մեռեալ պատկերիս մի՛ ոխս պահեսցես, ընդ անշունչ կերպարանիս մի՛ 'ի դատքննութեան մտցես, մահու տանջեցելոյս մի՛ հա-

րուածս յաւելցես, ընդ բեկեալ
խեցեղէն անօթոյս մի՛ ուժգնու-
թեամբ մարտիցես, վճռաւ կոչկո-
ճելոյս մի՛ բարկութիւն կրկնեսցես,
կործանեալ շինուածոյս մի՛ պատու-
հաս մատուսցես, շանս սպանելոյ
մի՛ քարինս արձակեսցես, ընուոյս
ջախջախելոյ մի՛ սաստիկս որոտաս-
ցես, հողոյս անպատուելոյ մի՛ իբր
ամբարհաւաճի ուժգինս մռնչես-
ցես: Զմոխիրս մերժելի մի՛ 'ի դատ
ընտրութեան կոչեսցես, զփոշիս
ցնդելի մի՛ իբր զքո գլխամարտ գըրա-
ցես, զախոտս տաղտկալի մի՛ իբր զը-
սոխ վարկանիցիս, զզարշութիւնս
անդոսնելի մի՛ իբր զբռնամարտիկ
վանեսցես, զխէթս 'ի բաց ընկենլի
մի՛ նիւթ գեհենին պահեսցես, զայս-
քանեաց բազմապատիկ բանից կըշ-
տամբեալս մի՛ վերստին յանդիմա-
նեսցես:

Գ. Այս ամենաթշուառ և խա-
ւարարգել շիրմին են ահա սրտաբեկ
և յոքնաթախիծ արդահատութիւնք.
հաստատեսցէ օրհնեալդ.քո բան ան-
փոփոխական լինել, ըստ սրտի ար

դահատելոյս. քանզի և այժմ մինչ կենդանեօքս խօսիմ, մեռեալ եմ անհասից. որպէս 'ի կորուստ մահուն սատակման՝ ամենազօրիդ հրամանի անեղծ եմ հաւատովքս: Արդ աղաչեմ զքեզ, տէր Յիսուս Քրիստոս, հայեաց յիս ողորմութեամբ, և մի՛ թողացուցես լինել անակից ինձ Բելիարայ. և զմահաղեկոյց սատապանին ազդումն անկենդանաւոյն թնդման թշուառն թաղման՝ աղաղակ ձայնի հառաչման լռեաց քեզ հաշտեցուցչոյ՝ յորդեցես լսել, միայն բարեգործ, հոգեսէր, հզօր մարդասէր. և հոգիդ քո բարի բնակեսցէ ընդ իս՝ լոյս տանելով ինձ 'ի խաւարին: Մնասցեն ընդ իս կենարար քո կրից պաշտեցեալ մատունք. զի իբր զաւանդ գանձու զիս պահեսցես 'ի քեզ, կենաց նորոգման ընծայեցուցեն. օձառք անվանելի զինուց ինձ պատկանեսցին, ընդ իս յարակայեալ քարինք պարսից հոգևոր հնարից՝ զչարին հալածել ըղդունդ: Մարան որ առ իս, քև տէր, վանեսցի. զի եթէ յարիցէ 'ի վերայ

խմպատերազմել, տեսեալ զքաղաքն ունայն 'ի զօրաց և զաղդողականացն գործի ապաձայն, զքեզ տէր ունիմ մշանջենաւոր և անխրհելի պահապան :

Դ. Զի եթէ այժմ իսկ կանխաւ արագեալ յառաջ քան զօրն կատարածի, և անշաւիղ արգելան ինձ պատրաստեցէ, առաջեմ զաղօթսն երրունականս նմին գան մահու. եթէ 'ի վայր զիս հնարի կործանել, զծնրադրութիւն արարչին. եթէ 'ի մոխիր երկրի թաւալել ձեռն բերիցէ, երեսացն Աստուծոյ 'ի նոյն մածուցումն զիս հերքեսցէ. եթէ վաստակս ինձ ցաւոց նիւթեսցէ, քրտունքն յուռթի արեամբն զանգեալ փրկչին աշխարհի զիս խուեսցէ. եթէ յընթացից բարեաց զշունչս իմ պատանդեսցէ, կապանք ամենատեղծին զիս արձակեսցէ. եթէ յուրացութիւն պարգևաց լուսոյն բռնադատեսցէ, հայհոյութեանն համբերութիւն յաստուածամարտիցն՝ զնովին ընդ նոյն կարկեսցէ. եթէ հարուածս նետից զայրանամիգ

զինուց ինձ արձակեսցէ, կարթ հընարից աղեղան փառաց հօրն կապարձից նմին պատահեսցէ: Եթէ քողով լուսոյ խաւարական իմանել ընդ այս անամօթեսցի, կափուծն գլխոյն ձորձով պատեցեալ լոմանն ամենից զնա սանջեսցէ. եթէ մոլեացի զվստահութիւն ձեռին կապել, եղէգն մատուցեալ 'ի յաջ գոյացուցչին զնա չարչարեալ ըմբերանեսցէ. եթէ ձաղանօք այպանման զնա կատակեսցէ, տանելն ծաղու ամենազօրին զնա հեղգնեսցէ: Եթէ բըժժանօք ինչ յուռթից կախարդել խորամանկեսցէ, ապտակն դիմաց հզօրին ԱՅ զնա սաստկապէս ամաչեցուսցէ. եթէ 'ի մուսս գիշերային մթութեան խաւարաւ խաբէութեան լինեալ մարտիցէ, 'ի ճառագայթից լուսոյ երեսման քո, տէր, խայտառակեսցի. եթէ 'ի միջօրէական տապոյ փորձութեանցն արեգակնակէզ վանիչ խորշակին զնա 'ի յարմատոց խախտել կարծիցէ, 'ի զօրութենէ նշանիդ լուսոյ խլեալ գօսասցի: Եթէ 'ի փշմանն շնորհէ

ունայն զիս առնել հնարաւորեացն,
Թուքն զոր ընկալաւ տէրն քրովբէից
ընդ մեղաւորիս զնա պատկառեցուս_
ցէ : Եթէ ժանիք խածողք ինձ ցու_
ցանիցէ, լռութիւն երկնաւորին բե_
րանոյ զնա պապանձեցուսցէ · եթէ
խածմունս աղուականս հոգւոյս աղ_
դեսցէ, բեւեռացն հարմունք հաս_
տոյին բնաւից զնա կսկծեցուսցէ:
Եթէ յընթացս անիրաւութեանց
խորհրդոց զիս մոլորեցուսցէ, սեւեռք
ոտից անհասանելոյն զնա կապես_
ցէ · եթէ հրապոյրս ինձ դժնեայս
արբուսցէ, քացախն ընդ լեղւոյն
խառնեալ 'ի յարբումն բարերարին
զնա դառնացուսցէ: Եթէ առաջին
Ճաշակմամբ փայտին զիս գոցէ, սոս_
կալի խորհրդով խաչին ըմբռնեալ 'ի
սպառ սպարտաւորեսցի · եթէ ընդ_
վզել ընդդէմ հնազանդութեան տեառն
հրամանի զանձն իմ ուսուսցէ, բե_
րումն պարանոցի անսահմանելոյն
զնա կործանեսցէ · եթէ 'ի մահ
սատակման զիս վանեալ վիրաւորես_
ցէ, սուսեր տէգ զինու մխելոյն 'ի
կողատեղծչին Ադամայ զնա հերձես_

ցէ. Եթէ երկամէք վշտաց դժո-
խականաց զիս պարփակեսցէ, պա-
տանեսցին կապք էից ունողին զիս
ըմբռնեսցէ. Եթէ յաստակս մահու
հայել զիս խորդախեսցէ, ընակել
կենդանեացն 'ի վէմն մահու զիս մե-
ռուսցէ. Եթէ խնդասցէ ընդ մարդ-
կօրէնս իմ գայթագղութիւն, կըր-
կին կորացի կարկամեալ կամաւ,
յորժամ անմահն Աստուած յարու-
ցեալ փառօք ընդ իւր նորոգեսցէ
զընաւ մահացեալս: Եթէ ընդ լու-
ծանել փոքր կապանաց հազարա-
մեից բերկրեսցի, դողասցի կրկնել
վերստին խակյն ընդ վերջին շղթայս
անզերծ տագնապին ըմբռնման
սատակագունի յանվախճան տանջա-
նարանին: Եթէ ընդ առաջին հա-
րուածն դժուարեսցի, դոյժ կորըս-
տեան յետնումն տառապմանն անշէջ
գեհենին, որ պատրաստեալն է նո-
րա և նորին հրեշտակաց, նմա պատ-
մեսցի, որ յաւուրն մեծի մեծին
ատենի:

Ե. Իսկ մեզ աղաւթելոյս 'ի քեզ
տէր Յիսուս, միայն թագաւոր են-

քնակալ զօրեղ, արարիչ երկնի և եր-
կրի և ամենայն զարդուց որ 'ի նմա,
որ գալստեանդ քոյ ակն ունիմ և ո-
ղորմութեան փրկչիդ սպասեալ
յուսամ. 'ի յոյս քո անկանիմ, և
զգարշապարիդ հետս համբուրեմ,
զպարտութիւնս խոստովանիմ և ըզ-
մեղանս հրապարակեմ, կշտամբա-
նաց քարամբք կոծիմ և հառաչանօք
սրտիս տապանամ, 'ի խէթ խղճիս
խոցոտիմ և բոցով չնչոյս ձենձերիմ,
աղի ցօղով արտասուացս այրիմ և
երկմտանցս աղդմամբ կիզանիմ,
յուսակտուր օդով ցամաքիմ և դառ-
նաշունչ հողմով շիջանիմ, թախան-
ձանաց բանիւս երերիմ և կողկողա-
գին հեծութեամբ դողամ, տաժա-
նելի կրիւք տուայտիմ և տագնապա-
հոգւոյս տատանիմ, 'ի կոծ մրրկաց
ծփիմ և 'ի բախմանէ ալեաց սասա-
նիմ, 'ի լռութենէ համբաւոյն սար-
սեմ և յիշատակաւ ահին կորնչիմ,
զերպարանօք ատենին հալիմ և ըս
պառնալեօք մեծիդ մեռանիմ, լուր
բազմագութ, քաւիչ, մարդասէր և
երկայնամիտ, քաղցրութի անձառ,

օր բարի և տուր տենչալի։ Քանզի կա-րող ես յամենայնի և առ ելս շնչոյս իմոյ՝ փրկութեան մեծի. և քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով փառք յաւի-տեանս. ամէն։

ԲԱՆ ԿԷ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. ԲԱՅՑ քանզի յոյժ արդար է բան իրաւանցն Քրիստոսի Աստու-ծոյ առ իս քան առ սկզբնահայրն չարեաց սատանայ. զի վասն նորա յայն սակս յայտնեցաւ, զի լուծցէ զգործս նորին. և վասն իմ՝ զի ըզ-հնացեալ պատկերս նորոգեսցէ. ա-ռեալ զկերպարանս բոլոր էութիւն կերպին խոկութեան մեծին Աստու-ծոյ՝ միացոյց ինքեան անշուշտ խառ-նութեամբ։ Նորա ոչ են շնորհեալ

'ի բազմացն, և ինձ զբովանդակն եհեղ առատութբ̃. վասն նորա ոչ երբէք չարչարեալ, և վասն իմ հանապազ պատարագի. նա անհաղորդ է կենացն, և ես միշտ վայելեմ 'ի փըրկութենն. նա վանեալ է խաչիւն, և ես զօրացեալ նշանաւն. նա հերքեալ 'ի լուսոյն, և ես միացեալ ընդ փառացն. նորա ոչ խոստացաւ հանգիստ և յերկրի, և ինձ զերկինս սեպհականեաց. զնորայն կորեաց զառհաւատչեայ, և զիմն առանց խզելոյ յարակայեաց. զնա յերամակս խոզիցն արգել, և յիս ինքն զօրացաւ. զնա կարծեաց օրինակեաց, և զիս ճառագայթ նշանակեաց. զնա սողնոց նմանեցոյց, և զիս իւրոյն անուամբ կնքեաց:

Բ. Իսկ ես զերախտիսն Աստուծոյ լքի զայսքանեաց բարեաց արարողի, և չարին զկնի միաւորեցայ՝ հայել ընդ նմին յատակս դժոխոց, ահա անարժանս բարեաց, անձնիս երախտեաց, անընդունակս սիրոյ, առամբք մեղաց հզեալս, յերկրամանս խորոց խոցեալս, քանցեալ

ծառս արմաւենւոյ, 'գինիս յեղա-
շրջեալ, ցորեանս հեղեղեալ, մուր-
հակս ջրեալ, վճիռս պատառեալ,
կնիքս այլակերպեալ, նմանութիւնս
փոխեալ, արկանելիքս կիզեալ,
ըմպանակս կործանեալ, նաւս ըն-
կղմեալ, մարգարիտս մանրեալ,
ակնս պատուական սուզեալ,
տունկս զօսացեալ, նեցուկս խորտա-
կեալ, փայտս ամենեքին փտեալ, ման-
րագործս աղաւաղեալ, յարկս տապա-
լեալ, խորանս խարխալեալ, բոյս
արմատաքի խլեալ, ձէթս հեղեալ
'ի գետնի աղբեաց, կաթնս հոսեալ
'ի կոյտս մոխրոց, այրս մահու 'ի յա-
րեաց գնդից: Քանզի միշտ խրատեալ
ընդ Երուսաղեմի առակաւ Բաբե-
լոնի 'ի մարգարէիցն ձայնից անձն
իմ ողբալի, և ոչ ինչ խրատեցեալ.
որ առաւէն անդանեալ եմ և անդէն
խայտառակեալ, առա գործեալ և
անդ կշտամբեալ, առա ձաղեալ և
անդ նախատեալ, առա թշնամա-
նեալ և անդ յանդիմանեալ, առ-
ուսս աղշեալ և անդանօր լքեալ:
Առա ջնծուին և անդ հառաչանք,

սաստ կարծիս և անդ կատարած, սաստ խէլժ և անդ հատուցումն, սաստ արկածք և անդ հանդէսք դատաստանի. ուր ոչ է բան խրատանց և ոչ ձայն պաղատանաց, ոչ Թիւք աւուրց և ոչ ելք ժամանակաց, ոչ ուխտք յուսոյ և ոչ գրունք ողորմութեանց, ոչ աջ պաշտպանութեան և ոչ ձեռն այցելութեան :

Գ. ԱՅԼ դու ապաւինութիւն, դու ինքն փրկութիւն, դու այցելութիւն, դու և քաւութիւն, դու երանութիւն, քև բժշկութիւն, քո ողորմութիւն, միայն հզօր, կենդանի, անճառ, տէր Յիսուս Քրիստոս բարերար Աստուած. օրհնեալ, օրհնեալ և դարձեալ օրհնեալ, ընդ Հոգւոյդ քո սրբոյ յաւէտ բարձրացեալ'ի փառս հայրենի խկութեան մեծիդ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն :

ԲԱՆ ԿԲ.

Վերստին յաւելուած ներքին հեծութեան նորին հոլովոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ 'ի յիշատակ ահար-կութեան վերագրեցելոցդ՝ որք յաստուածուստ են սպառնալիքն ինձ ժամանեցեալք, զիա՞րդ դադարե-ցայց 'ի նորոգ ողբերգութեանց, և կամ ո՞րպէս զցամաքումն աղցէ հե-ղեղք արտասուացս: Զի եթէ զե-րեքվտակեան առաջին գետոցդ յոր-դահոսան ծաւալմանցդ, որ զԵդեմ և զերկիր առ հասարակ ոռոգանեն՝ լիապէս բաւականութեամբ բաշ-խեալ ամենայնի, և զըղխումն ելից իւրեանց առ այս իմ եդեալ, զան-ձինս մեղաց սաստկութեան զբոց զո-վացուցանել ոչ բաւականացին: Եւ կամ մարգարէին սրբոյ ըղձականու-

թիւն կրկին ինձ լցցի գլուխս ջուրց բազմութիւն, և ձրագարան տեսութեանց կերպիս՝ աղբերց կայլակմունք, զբեկման ոգւոցս չափելըղվատանգ ոչ ձեռնարկեսցեն. և ոչ եզերականք ջայլից համօրէն բանահիւսից կանանց լալականաց 'ի սիրտ և յոգի վիրաւորելոց՝ զաղէտ վտանգիս 'ի յերգ արկանել և կամ 'ի նուագս ձայնից բերել:

Բ. Իմ է օրն լինելութեան նզովեալ, և ոչ Յոբայ կամ Երեմիայ. քանզի տօնելի է օրն նոցա, զորոց մի 'ի նոցանէ ոչ արժէ աշխարհ, և ոչ տարագրելի. այլ ուրեմն զիս նկատեալ եղեալ զոչ արժանիս լուսոյ և կամ միոյ մանաւոր բարւոյ, զհանգխպումն աւուրն անիծին՝ յորում ես գտայ կորստեան որդիս և մահու դրացիս, մշակս մեղաց և արբանեակս անօրէնութեանց: Որ ոչ կացի յուխտին կենաց զոր դու սահմանեցեր, Աստուած բարերար. ոչ գնացի 'ի քո պատուիրանն կենդանական անմահացուցիչ. ոչ վաստակեցի 'ի հունձըս արմտեաց, որով 'ի մուտս ձեանն

առուրցն խռովութեան կերակրել պատրաստեցայց · ոչ կառուցի ամրութիւն որմոց և ոչ ձեղուն յարկաց ձգեցի, որով՚ի շնչմանէ մրրկաց օդոց պահեցայց · ոչ համբարեցի նշխարս պաշարաց ՚ի յուղին անեզրական, որով զպատգամս սովոյն իմ բժշկեցից · ոչ հանդերձաւորեցի քեզ այերս աղօթից, որով առաջի քո կալ համարձակեցայց · ոչ կազմեցի թոշակ փրկութեան վարուց մաքրութեան, որ զնորոգութիւն ինձ երաշխաւորէ · ոչ եստ զընտրութեան հաշիւն ՚ի կենցաղոյս ճանապարհի՝ իմոյ մաանչլին, զի ՚ի դատաւորին ձեռանէ սատէն իսկ փրծայց · ոչ լրութեամբ ձեռին օրհնութեան մատեայ յանդիման, որով օրէնսդրին մասնակից գտայց որբեցեալ: Ոչ դիմաց եստ զգուշութիւն և ոչ թիկանց պատապարութիւն, ոչ աջոյս իմ զինուորութիւն և ոչ ահեկիս պարածածկութիւն, որով՚ի պատերազմիս վտանգէ զերծայց · զերիվարս ոչ զգեցուցի զրահիւք, և ոչ զմարտիկս սպառազինութեամբ, ո-

րով զճակատն յարդարեցից ։ Զկանուխն ոչ կապտեցի պտուղ, և անագանին ոչ ժամանեցի, և ահա տարակուսիմ՝ ունայն ՚ի բարեաց. մաքրութեան ծաղիկ ոչ ունիմ և ոչ եւղ ողորմութեան, և գիշերոյն մայլ՝ աննշոյլ. ՚ի նիրհումն մահու ննջեալ եմ, և տագնապ կոչողին փողոյ սարպէ. զզարդ հարսանեացն կրկին մերկացայ, և զձէթ վարուցն վերստին լքի, և դուռն մտին հարսանեաց աւասիկ փակի ։

Գ. Եւ արդ զի՞րդ առից մխիթարութիւն այդքանեաց վշտաց, և կա՞մ ընդ որքանեա՞ց տարակուսանաց խաւարի՝ լուսաւորութիւն յուսոյ կենաց խառնեցից, և կամ ո՞ւր արդեւք զդարշապարս ոտին կառուցից, և կամ յո՞ր վստահութիւն զաչս իմ յառեցից, և զի՞նչ անդորրութիւն ծփանացս նկատեցից, և կամ յո՞ր ըղձական դիւրութիւն ձեռն համբարձից։ Զի եթէ ՚ի ձեռուն բարձրութեան երկնի, անտի անձրևեաց հուրն Սոդոմայ, որպէս ասացեալ է. իսկ եթէ ՚ի յատակ խորութեան երկրի, սա ե-

բաց զկոկորդն ըմբռնողական և ե-
կուլ զԴադան բանակօքն Աբիրոնի։
Եթէ յանդգնեցայց փախչել յու-
նողէն, դուցէ կալցի զիս վիշապն
ահագին։ Եթէ ընդ գազանս ինչ
թափառեցայց, արագունք են խըն-
դրել զվրէժ ատացողին առաւել առ
իս. քան երբեմն զԵղիսեէին առ մա-
տաղ մանկունս բեթելացիս քրմոր-
դիս։ Եթէ յամենատարած օդոյս
պարզութի, այն եղև եգիպտացւոցն
խաւար շօշափելի։ Եթէ 'ի թռչունս
բարձանց, նոքա են կոչեցեալք 'ի ըն-
պանդն զոհին բոսորայ դիականցն։
Եթէ 'ի տկարան խիզախեցից, վառ-
նիմ 'ի պխծակացն, և զի՞ պիտոյ են
ինձ առիւծունք։ Եթէ յարջոցն պա-
տառողաց ապրեցայց, մժխիքն ա-
րեան ծարաւիք ինձ պատահեսցեն։
Եթէ յանհողս ուրեք նաւիցիմ,
մժղուկքն անարգագոյնք՝ իբր ցըն-
ցուղս հրոյ եռացման զինև մաղես-
ցին։ Եթէ յեղջերէ միեղջերւոյ
փախնուցում զերծեալ, նկուն ձի-
րանք նպկապկաց մնոցն մորմոքողաց
զիս կեղեքեսցեն։ Եթէ 'ի սենեակս

չարեմտրանաց խորշից զօղեալ ամփո-
փիցիմ , տաղտկատեսակ դարշու-
թիւն գործոցն զիս զազրացուցեն ։
Եթէ 'ի վայրս ինչ անդաստանաց կա-
ցեալ զետեղեցայց , շուրջ շանաճան-
ճոյն տարմից զինև պատեսցեն ։ Թո-
ղում ասել՝ զխառնիճն և զջորեակն
զզօրն զօրաւոր ընդ թունաւորն թըր-
թուր և ընդ անկենդանական երևլըն,
հանդերձ ջրակարծ կարկտիւն և ա-
պականագործ եղեմամբն , որ առ ա-
չաց տեսիլ ապաղէնք և նուաստա-
գոյնք , բայց 'ի յակնարկելն Աստու-
ծոյ յաւէտ գոռոզաբար ուժգնու-
թեամբ հարին ծանին վանեցին զհը-
պարտն ամբարհաւաճութիւն փա-
րաւոնի բռնութեանն բուռն գաւա-
ռանին՝ յաղթող վիճակաւ ․ որ են
կերպարանք թաքուցելոցն կրից ըմբո-
ղաց անձնականացն աներևութից ե-
գիպտացւոցն անօրէնութեանց՝ յո-
գի տանջողաց՝ գաղանի մտասողաց ։
Դ․ Այլ դու ամենազօր արարիչ
ընաւից տէրդ բոլորից , 'ի յատենին
հանդիսացիր հերքել զնոսա ․ և ինձ
ողորմեա կրկին գթութեամբ ձեռն

մատուցեալ փրկութեան տարակուսեցեալ կոչկոճեալ վարանեալ 'ի մահ պարտելոյս ։ Զի դու միայն ճանաչիս Աստուած փառաւորեալ միշտ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով յաւիտեանս յաւիտենից ․ ամէն ։

ԲԱՆ ԿԹ․

Վերջին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի․

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա․ Եւ արդ, վասն զի 'ի ձեռն մեծիդ և ամենահնար արուեստաւորիդ իմն եղանութեան տեառն և Աստուծոյ՝ իբր 'ի քրայս ընտրութեան փութոյ քոյ սիրոյ հանապազ եռամ և ոչ երբեք պարզիմ, միշտ խառնիմ զուգիլ և ոչ ևս միանամ, ահա զուր արծաթագործդ երկնաւորիդ Ճարտարապետ, 'ի սնոտիս վաստակեալ աշխատիս, ըստ մարգարէին յայտ-

նի առակի , և չարութիւնս իմ ոչ հալեցաւ . զոր ինձէն մոլեալ չարաչար՝ իբր զխելագար դիւաբախ իմն ողորմելի յանդգնեալ անկարգս խօսիմ՝ զիմս զպարտիսս աճեցուցանել, քան հաշտութեան հնարս ինձ այսու կազմել: Եւ զի մի՛ անընդել դիպուած և անկիրթ պատահումն և անհաւասար հանդիպումն՝ պատրաստութիւք հանդերձելոց տանջանարանացն ինձ երևեսցին , ամենևին անմոռաց պահեաց աստատին 'ի յիմում մարմնի նշխար մնացուածոց նախնումն անիծիցն . զոր 'ի փոքունէ տարրէ անարգէ զմեծն է ուսանել:

Բ . Քանզի խաղաղն ինքնաբերական դիւաց որովայնի՝ բոտոտք ճապուկք շարժողականք և ազդիազդիք. որդունք աղեաց գաղտնակուրք , խաղաւարաք հրակայծակք և բիծք բոցակիծք և անիծք անկերպաւորք և երամակք ոմանք քրտնածինք զազրաթորմիք կսկծեցուցիչք և մարմաջողականք : Ասպատակք այլոց վայրենեաց , ըստ նմանութեան դիւաց դիշերամարտից և մեկնազէն բարբա-

րոս գնդից խաւարասիրաց , և գա_
ղանութեամբ քանասար դայլոց ա_
րաբացւոց, կորակոր գնացիւքն, արջ_
նաթոյր գունովն , կրկնապարոյր
կռածագ կոցաւն , որ զօրէն ունի
խայթոցաց կարճի , իբր գժնիկ փը_
շովք խոցոտեալ ծծէն ձգեն զա_
րեանն խոնաւութիւն , և յանկո_
ղինս մահճաց հանգատեանն վաս_
տակս կրից ցուցանեն : Եւ կարկա_
ռեալ ուրուք ձեռն՝ հատուցանել
զհատուցումն նոցա նոցին , վաղ_
վաղակի զգան զնոսա վտանգին՝
զոր ազգէն մարդոյն . և անդէն
իսկոյն ընկամարմին փոքր հասա_
կաւն իբր թեւօք իմն թռիչս արձա_
կեն , և ըստ մարախի ձեւոյ ոստոս_
տեալ այսր անդր տարաբերին . և
ըստ բազմապատիկ նենգութեան
բարոյից դաւող աղուեսուց՝ խորա_
մանկեալ խուսափեն 'ի պատուածս
բազում ելից , զի յերկիւղէ մահուն
ապրեսցին : Եւ այնքան չքոտի և ան_
քատ անձամբքն ոչ միայն զռամիկսն
և զխառնիճաղանճս, այլ և զթագա_
ւորս հզօրս և ահագինս փախուցա_

նեն հանեն տարագրեն 'ի գաւիկոն
յարկի ապարանիցն բարձրութեան,
և կամ 'ի բացի բնակեցուցանեն .
քաջք արանց արեաց , որք իշխեցին
ամբոխից և տիրեցին ժողովրդոց և
ուժին զքաղաքս ազգաց , զպատրու_
թիւն իւրեանց զօրաւոր ձեռինն ին_
քեանք վկայեն , թէ քանզի ոչ կա_
րացաք 'ի դիմի հարկանել մեհիցն
բռնութեան , վասն այնորիկ խոյս
տուեալ հատաք յայս տեղի :

Գ. Նա զինչ է ինձ զփոքունց և
զանկածից ծաղրականաց ոմանց
դոյութեանց 'ի կիր արկանել , որք
զօրեղ և անհերքելի ջատագովք
են աստուածութեանն՝ յիշատակել
ինձ զհանդերձեալսն , որք 'ի մար_
մնոյս անօրինելոյ ընծայլին պտուղք
դառնութեան : Ընդ որս և եկամուտ
ատակչականացն ախտից գիւաք , և
կերչացն կոյաք անողոքելիք . յորոց
չէ զերծանել , քան թէ հարկա_
մարմնոյն վտանգի զաղագայիցն սո_
քք խմատատախրել . և ոչ տեղի է
գտանել ապաստանի՝ փախստեամբ
անկանել առ նոսա . այլ առանց կա_

էլ, զայս Եզեկիէլ մարգարէ մեկնեաց յանուանէ իսկ յիշատակեալ զնոսա, և զայն ընդ նոսին իբրև ՚ի գլխոց Աստուծոյ ազդեալ, կենդանի եմ ես ասէ տէր, թէ ոչ ապրեցուցեն զուստերս և զդըստերս իւրեանց ՚ի բարկութենէն որ հասանիցէ, բայց եթէ ինքեանք միայն ապրեսցին. իսկ եթէ առ Պետրոս վէ՟մ հաւատոյ, ՚ի քումդ խնամոց խուն մի խիթացեալ և նա ընդ կրիւք ի՟ն գրաւեցաւ: Թողում ասել զբազմացն գումարութիւն խոնարհեալ առ կարիս կարիս, թէ և յաւէտ երջանիկք իցեն. ընդ որս և Յովասու ո՟ն մարգարէի ՚ի մէջ աստուածառաքն ապասաւորութեան մարդկօրէնն գայթագղութիւն մ՟նայ յոլովից անթարգմանելի. թէ և ՚ի դէմս ի՟ն մեկնութեան ձևակերպեսցի:

Գ. Եւ քանզի չափեալ սահմանեցաւ զօրութիւն փրկութեան մարդկան, և ցուցան նոքա ողորմեալք բարերարիդ և զօրացեալք ամենակալիդ, կոչեցեալք պաշտպանողիդ և

քաւեցեալք հնարաւորիդ, շնորհեալք ազատեցուցչիդ և բժշկեալք անախտականիդ, կենագործեալք անապականիդ և լուսաւորեալք նորոգողիդ, այսուհետև գիտացեալ զակն որքանութեանց հողածին բնութեանս, որք մխիթարեն օրինակաւն նմանաբար հարազատապէս վստահութեան յուսահատելոց, ահա առ քեզ դիմեցից՝ որդի Աստուծոյ կենդանւոյ Քրիստոս օրհնեալ յամենայնի: Մանաւանդ զաւակն ազգակից այսմ մաղթանաց սատանոր յիշեալ, զմերագրելոցդ բան վերստին արդարացուցանէ. բարի է, ըստ իմաստնոյ ումեմն երջանկի, անկանել 'ի ձեռս տեառն, և մի 'ի ձեռս մարդկան. զի որպէս մեծութիւն նորա, և ողորմութիւն նորին: Եւ այս բան թէ և զդժուարին իմն գծագրէր, որ զերեքմանեան հարուածն աստուածեան առաջի եդեալ՝ ընտրեաց ինքնին կամաւորաբար զդատաստանն մահուն սաստակման՝ իբր զկենդանի Քրիստոսի հաւատոցն յաճախութեամբ, քան զեր-

կուսն եւ այլ փոքրկունս՝ որք տանջենն և ոչ ողորմին . սակայն և խնա օրինակութիւն բանիս պատկերի ճարակեցելոյ հնարս կենաց կորուսեալս անձին՝ ոչ է այլայլեալ յարմարութենէ . զի ոչ եթէ զփրկեալսն նուաստացուցանեմ 'ի մասենի այսր ողբերգութեան՝ առանց որոց ոչ է մատչել առ տէր , այլ զփրկողին անուն պսակեմ , և զշնորհ նորին առ ամենեսին բարեհռչակեմ , և զբնաւին բարձունս 'ի թախիծ վարուց խոստովանիմ բանիս պայմանաւ յաւէտ կարօտեալ ողորմութեանն դեղոյ :

Դ. Ահա դու կեանք , դու փրկութիւն , դու բժշկութիւն , դու անմահութիւն , դու երանութիւն , դու լուսաւորութիւն . արա ինձ անդորր 'ի մեղացս աշխատութեանց, զի և քեզ լիցի հանգիստ 'ի մշտադասս հեծութեանց՝ ձանձրացուցիչս թախանձանաց . որ ոչ այլ իւիք , քան թէ փրկութեամբ մարդկան պարարիս , օրհնեալ յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ՀԱ.

Վերջին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա. Ե՛ւ քանզի երջանիկքն և փառաւորեալք սրբոցն պարք, յորոց ոմանք դոյզն ինչ գթեցին և յաճախագոյնս հաստատեցան, փոքունս սասանեցան, և մեծագոյն վառմամբ նշուլից հոգւոյն մաքրութեամբ լուսաւորեցան. յորոց մինն զանդուածոյն յայտնէ զհասարակաստեղծն անկարութիւն, իսկ միւսն զգերազանցն քան զբնութեանն օրէնս, վարս և առաքինութիւնս հրեշտակականս ։ Եւ արդ նոքա որ օրհնեալքն են յամենիշխան բերանոյ աստուածութեան հօրն Քրիստոսի, ընտրեալքն տօնեալքն խընկեալքն և բարեբանեալքն, իբրև

զանգամս Քրիստոսի պաշտեցեալք՝ և իբրև զօթեվանս Հոգւոյն սրբոյ յարդարեալք, յորս չիք ինչ նշմարանք և կամ գիւտք խաւարի, այլ ամենևին անկեղծութիւն և լուսաւոր արդարութիւն, և որքան մարթ է զմարդն Աստուծոյ՝ Աստուծոյ նմանեցուցանել: Երեւք պարզք և անպատկառելիք, կրօնք բարձունք և անխոնարհելիք, կեանք զգաստք և անստգտանելիք, պաշտօն առ Աստուած կարծր և անփոխարկելի, ընթացք արխականք և անկասելիք, ճշմարտութիւն միատարր և անցընդելի, դիմադրաւութիւն զօրեղ և անհերքելի, տեսաւորութիւն պայծառ և անապշելի, իմաստասիրութիւն վերնական և անկոխելի, պատկեր մաքուր և անաղարտելի: Զորոց կերպարանս և զյիշատակս անուանցն աղաչէլ՝ Աստուած իսկ վարդապետեաց, և նոքօք հաճութիւն 'ի մէջ խռովութեան աշխարհիդ քան լուսաւորեաց:

Բ. Այլ ես անպիտանս յամենայնի, և որքան բան զօրէ պարտա-

ւեալս, որ մինչդեռ արթունս եմ՝ նիրհեմ, մինչ դեռ զգաստ երևիմ՝ թմբրիմ, 'ի բարեպաշտելս իմում գայթագղիմ, մինչդեռ աղօթեմս՝ և վրիպիմ, 'ի յընթանալս իմում՝ և կասիմ, յարդարանալս իմ և մեղանչեմ, 'ի խաղաղանալս իմում ամբոխիմ, մինչդեռ արշաւեմս՝ առ 'ի յետոյսն հակամիտեմ, 'ի չուելն իմում՝ ընդ կրունկն դառնամ։ Ընդ լուսոյն մասին և խաւար յարեմ, ընդ քաղցրութեանն ճաշակ՝ օշինդր խառնեմ, ընդ կուղս բարեացն՝ չարիս հիւսեմ, ընդ կանգնելն և կրկին գլորիմ։ Ծաղկիմ և ոչ պտղաբերիմ, ասեմ և ոչ առնեմ, խոստանամ և ոչ կատարեմ, ուխտեմ և ոչ վճարեմ, կարկառեմ և անդրէն անփոփեմ, ցուցանեմ և ոչ ընծայեմ. մերձեցուցանեմ և ոչ մատուցանեմ։ Ի ճարակել խոցուածոյս անդրէն վիրաւորիմ, 'ի հաշտեցուցանելն՝ վերստին խռովեմ, զուր հանդիսանամ և իրաւամբք պարտաւորիմ, դրիմ և իսկոյն եղծանիմ, նաւեմ և 'ի գիծն թուլանամ, սկսանիմ և 'ի

համդիստն ոչ ժամանեմ: Կարգիմ և դարձեալ սասանիմ, ընանիմ, և կրկին հեղում. չարունակիմ սաստ և անդ 'ի ստորևս հոսիմ, բարգիմ և անդէն տուչորիմ: Հիմն արկանեմ և ոչ գլխաւորեմ, սակաւ վաստակիմ և բեւրս վատնեմ, գոյզն գանձեմ և անթիւս սպառեմ, զայլս խրատեմ՝ և ես ինքն անփորձ եմ, միշտ ուսանիմ և երբէք 'ի ճշմարտութիւն գիտութեան ոչ հասանեմ: Զչինչեալ չարիսն նոյնչափ արծարծեմ, սուղ ինչ քաջալերիմ և առաւելապէս լքանիմ, լարիմ և խակ և խակ առ նմին մեղկիմ, զայս կարկատեմ և զայն պատառեմ, խլեմ զեղինձն և տատասկ տնկեմ: Ընդ ամբառնալն և այսրէն բերիմ, մտեմ 'ի բոյնն աղաւնի և անտուստ ագռաւ ելանեմ, գամ սակաւ մի սպիտակ և սրանամ դառնամ բնաւին սեւացեալ, ասեմ զիս քեզ դաւանել և սպանողին նուիրիմ, ընդ յանդիման լինելն և թիկունս դարձուցանեմ: Մաքրիմ և այլ մրճոտիմ, լուանիմ և նովին պաղրանամ, կերպարա-

նիմ զԴաւթին և գործք զՍաւու֊
ղայն կատարեմ, չըթամբք ճշմար֊
տեմ և ստեմ երկիամամբք, աջովս
մատակարարեմ և ահեակ կողմամբս
աւերեմ։ Ընդ երկրագործութեան
ցորենոյն որոմն սերմանեմ, 'ի բար֊
ձրագոյն իմաստիցն 'ի վայր իջեալ,
ես ինքն գտանիմ։ Հրեշտականամ
յերեսս և 'ի խորհուրդս դիւանամ,
'ի յոյս հաստատիմ և 'ի միտս տա֊
տանիմ, սուտ ձևանամ և իրօք խո֊
տորիմ, կեղծաւորիմ արդար և որ֊
դեամբք ամբարշտեմ։ Դասիմ 'ի
պարս հեզոց և ընդ այսս կաքաւեմ,
'ի մարդկանէ գովիմ և 'ի տեառնէդ
պարսաւիմ. 'ի հողածնելոցս երա֊
նիմ և յորդւոցն լուսոյ աւաղիմ, հա֊
ճոյանամ յետին ռամկին և թագա֊
ւորիդ մեծի յաչաց ելանեմ։ Զա֊
տեանն դատաւորին թողեալ, խառ֊
նակրօնիցն աղերսեմ. հերքեալ 'ի
վեհից, սոսկականացն սողդիմ.
մարմնովս արտաքուստ պճնիմ, և
անձամբս երփնիւ ճայլին ճանաչիմ.
հպաւորիմ դաշն հաստատել, և
ուխտակորոյս արտաքս մերժիմ։

Այսօր մոքուր հոգեկիր և վաղե-
մոլի խելագար · զանէրաւնի պա-
տուէրն լքեալ, թելադրութեան օ-
ձին հետևիմ · արխնամ զօրադէս, և
վատթարագոյնս ընկրկիմ · զծան-
րութիւն աւուրն բառնամ, և 'ի
ժամ վարձուն անմասն եղանեմ · 'ի
բացուստ Տոռումս խօսիմ, և 'ի պա-
տասխանատուութե̃ն պահուպապան-
ձեալ կարկիմ · 'ի յելս արևուն հա-
րուստ երևիմ, և ընդ երեկս ունայն
դեգերիմ: Յաթոռս ծերոց բազ-
մեալ, և խելայեղից կցորդիմ · Ննջեմ
խեթիւ, և արհաւրօք զարհուրեալ
զարթնում: Զանդստանս կամացս
չարաչարս հերկեմ, փոյթ խնամով
'ի չարիս, միշտ անառակ որդիս,
անդարձ տարագրեալս, անզղջա-
կան զառածեալս, անխիթար
տրտմեալս, ինքնագրաւ գերեալս,
մահու և տարակուսութեան ծա-
ռայեալս, անողոքելի տանջեալս,
անփրկելի մատնեցեալս, անպա-
տուաստելի հատուածեալս, ան-
արծարծելի շիջուցեալս, անկազ-
դուրելի խորտակեալս, անհանդեր-

ձեռն կործանեալս ։ Եւ եթէ պարտ է զաստիկն աստանօր ասել անօրինեալս անձին նախատինս, աՀա գրեմ գրեմ և ոչ անխայեմ զլուխս նուիրեալ գեհենին ։ Ստացուածս նախանձու նորոյս Ադամայ երկնայնոյ, որպէս և կայէնն առաջին հնոյն և հողեղինին. որ ունիմ ընդբնաւն աստուստ 'ի յանձին զնշանակ ամբաստանութեանս, ոչ ընդչնչոյս տուրևառութիւն, այլ զբանիցս կշտամբութիւն ։

Գ. Եւ արդ ո՞ւր իցեն փրկութիւնքն, ուր սկզբնաՀայրն Հաւատոց 'ի յուսաՀատութեանն վայրի զանգթութեանն իմ չարիս կրկնէ, մեծն մարգարէից քարոզմբք բանից կոչկոճէ, արին բարեփառ աշտէին նիզակաւ 'ի մաՀ սատակէ, պատկեր ճշմարտին ընդ Աքարու Համայնիւ քնջէ, աստուածարեալն վեՀից՝ յաւրագողայն վրիժուց մատնէ, մարգարէածին տեսանողն՝ ընդ ամաղեկացւոյն առաջի տեառն սպանանէ, նախանձաւորն Աստուծոյ երկնատեղաց բոցովն վառնէ, ստուերին

լռումն և նորոյս սկիզբն՝ հեծանոցին ընտրութեամբ հոսէ, պեան առաքելոց ընդ Սափիրայի 'ի կենաց զըրաւէ. զարմանալին քննութեամբ հոգւոյն՝ բուրումն ինձ մահու ընդ կենացն քարոզ խառնէ: Արդ անաչառք և ինձ կաճառք երջանկացն, և ուժգնութեան հրամանի վերնոյն արի ապառաժէնք. ընդ հրեշտակացն և մարդիկ, ընդ տիեզերաց երկրի և տարերք, ընդ անզգայից և շարժողականք, որովք դասեալ միշտ լինիմ տուժիչք լկանաց յօրինակ և յիշատակ սոսկալեացն ապագայից. իբր հողմով փոթորկի ալեաց յաւէտ մրրկեալ կենացս վստահութիւն, ծնոյ անկայուն 'ի հաստատութեանց: Զոր եթէ ոք իմաստութեամբ 'ի քննին առեալ խուզեսցէ զլուղակացն բազմատեսիլ զանազանութիւն, զմանունս փոքունս ընդ մեծամեծացն դասեալ, որ առանց թուոյ և քանակութեան համարոյ թինդս առեալ անբաւ երամոց եռան զեռան ոլանան 'ի մարմնիս ծովու, վկայեսցէ և հաստատեսցէ Ճշմա-

րիտ լինել զաստացելոցս բանագրութիւն :

Դ․ ԱՅԼ դու ինքն օրհնաբանեալ անմահ Թագաւոր բարի երկնաւոր մարդասէր Քրիստոս , Աստուծոյ կենդանւոյ միածին որդի , հզօր բարձեալ անքնին անճառ քաւիչ ահաւոր , սաստեա 'ի ձմեռն ամբոխեալ ալեաց ոգւոյս ծփանաց , արձանացո զծաւալս մոլեգին շարժման սրտիս խռովութեան , ընդոտնեա 'ի սանձս կապոյ երեսանաց ըմբռնման զցնդեալ մտացս վայրագութիւն : Եղիցի խաղաղութիւն հրամանաւ մեծիդ ամենավարան բքոյս սաստանման , սաստկեա խափանեա զբազմագլխեան անդամս ուրուականս գազանեաց անօթոյս երկրակենցաղս հինից : Գրեսցես աղօթս մշտամնայցս զայն նորընծայ տառ ողորմագերս Թախծագին ձայնի ողբերգարկութեան այսր մատենի . հան 'ի խորոց մահուս անդընդոց չքնաղ ապրեցեալ ընդ մարդարէին փրկելոյ . ընկալ զխոստովանութիւն անձնագատ բանիս 'ի հոտ

անուշից․ շնորհեա մխիթար դառնութեան վշտաց ուժգին հեծութեան յուսահատելոյս: Եւ քեզ ընդ Հօր Հոգւոյդ սրբում փառք պատիւ և իշխանութիւն յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ՀԲ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հաճոյի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԱՅԼ աՀա ձեզ ասեմ, ով եկեղեցիք միանձանց և աշակերտութիւնք կրօնաստանաց, որք մերկամարմին մատանցդ ձեռօք առ ակնկալութիւն յուսոյն պարգևաց բարեացն անբաւից տեառն զինուորեալք, որոց զայս սեղան հանդերձանաց խորտկաց բանից ընծայեցուցի, ընկալարուք զայս աւանդութիւն խոստովանութեան ՚ի շինուած փրկութեան հոգւոց: Ծանե-

րուք սովիմբ զմարմնոյս պարտութիւն, յիշեցէք զմարգարէականն ընդ առաքելականին առեալ մեզ 'ի խրատ, զի մի պարծեսցի ամենայն մարմին առաջի Աստուծոյ, և զոչ ոք է արդարն և ոչ մի: Զաւետարանականն մի մոռանայք, 'ի կատարածն իսկ պատուիրանին գոգջիք զձեզ ծառայս անպիտանս. մի եղիցի լինել ձեզ որպէս խաբողին. զգուշացարուք և գրոյն, թէ կերակուրք նորա ընտիրքն: Քանզի և ես իսկ, որ զայս նուաղութիւն մասնաւոր պղաղոյ ձեզ ջամբեցուցի, վկայեալ զանձնէ կամաւորական սոգտանք բիւր բամբասանաց անբժշկական մեղանաց, 'ի սկզբնահայրն սխեալ մինչև 'ի սպառումն ծննդոց նորա՝ կամայականն յանձնառութեամբ հաստեցի եդի զիս ամենայնիւ պարտական չարեաց:

Բ. Լուայ յումեմնէ ոչ պարտաւորէ, և ոչ հաճեցայ, 'ի յասելն նորա անյարմարապէս առ այն, որոյ առաջի ոչ է արդարանալ մարմնոյ երկրածնի, թէ ոչ երբէք շնացայ,

ոչ պոռնկեցայ և ոչ զաշխարհիս ինչ համբուրեցի ճաշակս մահու ։ Այլ ոչ ընդհատ ինչ յանօրէնութենէ ․ Թողցէ նմա տէր Աստուած զայսոսիկ ․ Թէ և ճշմարտիւ իսկ գրեցաւ , ոչ ընթացաւ , որքան թէ գթեաց , 'ի յասել զանյարմարան 'ի դիմաց ժողովրդեանն Իսրայելի բանիւ Զաքարիայ , օրհնեալ տէր , և մեծացաք ․ որ է փարիսեցւոյն ձայնի կերպարան ։ Բայց ես քանզի գիտողին Աստուծոյ մատնեալ եմ դատաստանի , որ զկիրս աներևութիւն մնաց 'ի կշիռս եդեալ համարի դատել զիս նորօք ամենիրաւ հատուցմամբք , ոչ կերպարանեցայց տեսողին , ոչ կեղծաւորեցայց քննողին , ոչ ստեցից զոչ գործեցեալսն նկատողին , ոչ խաբէութեամբ ընդ միտ ինչ մտից մեծին , ոչ 'ի տեսիլ բարւոյ ցոփութեան կնոջս քողարկեցից , ոչ 'ի պատկեր ընտանի զագիկարս երբէք յարդեցից , ոչ խենեշացայց 'ի զարդ օտարոտի , ոչ պճնեցայց այլով պայծառութեամբ , ոչ պաճուճանս յար-

մարեցից տգեղութեանս գեղոյ ։ Ոչ ոք մեղաւոր իբրև զիս , ոչ ոք անօրէն , ոչ ոք ամբարիշտ , ոչ ոք անիրաւ , ոչ ոք չարագործ , ոչ ոք վրիպեալ , ոչ ոք սխալեալ , ոչ ոք մոլեգնեալ , ոչ ոք խարդախեալ , ոչ ոք շաղախեալ , ոչ ոք ամաչեցեալ , ոչ ոք դատապարտեալ , ես միայն եմ և այլ ոչ ոք , ես ամենայնն և յիս ամենեցուն ։ Ոչ հեթանոսք , զի ոչ գիտէին . ոչ հրեայք , քանզի կուրացան . ոչ տգէտք և խառնիճաղանջք, քանզի յիմարք էին իմաստից ։ Պես վարժից կոչեցայ յանձինս դատախազ . ռաբբի ռաբբի անուանեցայ , և զգովեստն առ Աստուած եղծի . բարի ասացայ առ եղկութեան ժառանգութիւն . սուրբ վկայեցայ 'ի մարդկանէ , որ եմ անմաքուր առաջի Աստուծոյ . արդար դաւանեցայ . ամենայն իրօք ամբարիշտս . հեշտացայ 'ի գովեստ մարդկան , զի ծաղր եղէց յատենին Քրիստոսի . յաւաղանէ կոչեցայ Արթուն , և ես 'ի քուն մահու ննջեցի . 'ի փրկութեանն աւուր հսկող յորջորջեցայ,

բայց զզգաստութեան այս կափու-
ցի : Ահա դատաստան , ահա յանդի-
մանութիւն , ահա նոր կշտամբանք
և հին դատապարտութիւն . ահա
ամօթ դիմաց և տագնապ հոգւոյ ,
ահա խնդիրք փոքունց և կշիռք մե-
ծամեծաց :

Գ . Այլ դու միայն տէր Աստուած
մարդասէր , անոխակալ և երկայ-
նամիտ , համօրեաց մեղապարտս ան-
ձին ընդ վերջին պարտաւորութեան
աւուրն ահաւորի զայս կսկծեցու-
ցանող ինքնաբանական նախատինս :
Մի՛ լուայց 'ի քէն զայսոսիկ , գթած ,
փոխանակ զի ես ինձէն անձինս գը-
րեցի : Արդ բարձցես և վերացուս-
ցես զպահ պարտաւորութեան կա-
նոնիս ընդ քեզ կապելոյս տենչմոք
հոգւոյս : Ջան զնախատինս պատ-
կառանաց խայտառակութեանս ,
ծածկես աջովդ կարողութեան ըզ-
տգեղ տեսակ մարմնոյս մերկու-
թեան , մատո հանգստեան զթօ-
ղեալս ուժգին մեղացս բեռամբք ,
կարգես ինձ սահման հետոց բարու-
թեան առ ելս կենացդ , պահեալ-

շատակ լինձ ողորմութ՟ և զկնի մահու կեանք ամենեւին, օրհնեալ յերկինս և գովեալ յերկրի, բարեբանեալ միշտ յամենայնի՝ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ՀԳ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԹԱԳԱՒՈՐ բարձրեալ հզօր ահաւոր, օրհնեալդ միայն տէր Յիսուս Քրիստոս, քո է փոխարկել յանակնկալս կենաց յուսահատութեան զսատակիչ անէծս առ կեցուցանող օրհնութիւնս, զպարտաւանս վհատութեան առ զուարթացուցիչ գովութիւն, ընդ ամօթոյն՝ համարձակութիւն, ընդ պատկառանացն՝ պատիւ, ընդ տարագրութեանն՝ յոյս բարութեան, ընդ

բաժանմանն ակնկալութիւն միութեան, ընդ ապաւինականացն բանից՝ ողոքական սփոփանս, ընդ միանգամ դատապարտութեանն՝ կըրկին ազատութիւն:

Բ. Ողորմեա, տէր, մահու մեղապարտիս յաւուր արձակման շնչոյս կենդանութեան, մինչ աչացս ողորմագին հայեցուածս 'ի բարձունս կողկողիցի, զբազմարկածեան ուղւոյն զանդերձ ընթացիցն զանփոփոխելին Ճանապարհ յաչս բերելով մտացս տեսանմամբ ամենայնիւ վտանգեալ. և 'ի յերդ բնակութեան յորկկիս նկատեալ յելիցն շաւիղ, թշուառացեալ կխամեռութեամբ, գիմօք այլայլութեան, տատանմամբ մտացս, կարկամ հառաչմամբ, նուաղ հեծութեամբ, նրբական ձայնիւ, յոգի լծախծութեան յոքնամանեայ տարակուսանաց՝ 'ի խորոցս աներևութից զգործեցելոցս ողբալով հառաչեմ: Կարող ես, բարեգութ, և անդ հրաշագործել յաւէտ զօրեղութեամբ տեսլով, թէ ողջ եզիջիր յոգւոյդ խորտակմանէ, և

կամ թողեալ լիցին քեզ մեղանք քո , կամ թէ երբ 'ի խաղաղութիւն սըրբեալ 'ի մեղաց ։ Եւ զոր յայնմ ժամու ոչ ժամանեցից պաղատել, այսօր ընկալցիս մարդասիրաբար , ով երկայնամիտ բազմաշնորհ ամենակեցոյց ։ Յորժամ, որ այժմս բանապաճոյճ խորոխտաձայն սիգացող բարձրապարանոց , անկեալ դնիմ դի անկենդան , կարկեալ 'ի խօսից , կաշկանդնեալ ձեռօք , լքեալ անդամօք , խափեալ շրթամբք, կափուցեալ աչօք, տախտակ անշարժուն , կոճղ կիսայրեաց , արձան անզգայ , պատկեր անբարբառ , գոյութիւն անշունչ , ողորմելի տեսիլ , աշխարելի կերպարան , ողբալի օրինակ , եղկելի դէմք , արտասուելի նմանութիւն , լռեցեալ լեզու , ցամաքեալ խոս , թօթափեալ ծաղիկ , ծորեալ գեղ , չիջեալ ղամբար , դատարկ կոկորդ , խոպանացեալ սիրտ , աղխեալ աղդարան , ապառեալ աղբեւր , թակուցեալ մարմին , ժողխեալ որովայն, քակտեալ տաղաւար , կոտորեալ ոտք , բաժանեալ յօդք , հատեալ

ծառ , աղօթեալ արմատ , թողեալ տուն , հնձեալ արտ , ստորախուղեալ բոյս , օտարացեալ բարեկամ, մոռացեալ պահեստ , թաղեալ դարշութիւն , մերժեալ առելի , բարձեալ խէթ , անարգեալ կմախք, և իբր զանպիտան առ ոտն կոխեալ: Կարօտեալ այլոց մաղթանաց , որք զհաւատոց թշուառիս ձայնիւ նըւագեալ աղերս հառաչման , ցօղով արտասուաց բարեբարիդ գթութեան 'ի բարձունս տարածանեն: Զառ քեզ դարձն յեղանակեն արգահատելով , զոր օրհնեմ . զնշան խաչիդ փրկութեան , զոր երկրպագեմ . զյարութեանն Ճշմարտութիւն , որում հաւատամ . զփառացդ քո յայտնութիւն , զոր փառաւորեմ . զդատաստանիդ ահաւորութիւն , զոր խոստովանիմ . զբանիցդ յանդիմանութիւն , յորմէ զարհուրիմ . զհոգւոյդ սրբոյ ինձ ուղեկցութիւն, զոր պաշտեմ . զօծմանդ տեառնագրութիւն , զոր և համբուրեմ . զթագաւորելն ընդ քեզ , տէր Յիսուս , որում պաղատիմ: Արդ լքաւ մեր_

ժեցաւ բարձաւ տրոհեցաւ փոխեաւ սրացաւ տեղի ետ կցորդութիւն զուգութեան կենցաղոյս կենդանութեան, և յոյժ որ 'ի քէն սպրդև՝ մնացական և անջնջական յիշատակարան պահեցաւ:

Գ. Տես ողորմութեամբ 'ի տարակուսանս վտանգելոյս, միայն բարեգութ փառաբանեալ որդի Աստուծոյ, քաւել բժշկել կենագործել պաշտպանել նորոգել նկարել կանգնել հաստատել, վերստին ըստեղծագործել յերջանիկն անարատութիւն. քո է կարողութիւն, քո է փրկութիւն, քո ողորմութիւն, չէք քո անկարութիւն, այլ ամենևին զօրութիւն, բարձրութիւն, իշխանութիւն, անվախճան թագաւորութիւն, խնկութիւն, ինքնութիւն, ամենատեղի բացարձակութիւն, բարերարութիւն, լուսաւորութիւն, փառաւորեալ տիրապէս, անպակաս և անյաւելուած, խնկեալ խորհրդով անթարգմանելեաւ յերրորդութեանդ սրբում, գոհաբանեալ յաւէտ և ևս առ. ամին 'ի նոյն

պաշտօն հաւասարութեան միապատիւ զուգականութեան, երէկ և այսօր և յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ՀԴ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԱՐՔԱՅ երկնաւոր, տէր բոլորեցուն. առ ամենայն բան յամենայնի միշտ երկայնամիտ, Աստուծոյ կենդանւոյ անքնին որդի: Ահա անդ է ողորմելն իսկապէս, յորում հատաւ ակնկալութիւն վաստակոյն. անդ է բարեգործելն, յորում տեսութիւն իմաստիցն խափանեցաւ. յայնմ ժամու է մարդասիրելն, յորում տկարութեան վանդ պաշարեալ ախտեաց ներքոյ և արտաքոյ. անդանօր է բժշկութիւն աստուա_

ծայլին քո ձեռնդ, յորժամ ընաւ֊
անդամոյն տեղի ես կենդանու֊
թիւնն. այն վայր է այցելութեան,
յորում ելք հնարից ոչ գոյ. այն է
քո մեծութիւն, յորժամ զյուսա֊
հատութեան վէրն ողջացուցանես.
այն է հարազատ քում ազգակցու֊
թեան, եթէ յանակնկալն ժամու֊
արուեստաւորեսցես փրկութիւն.
այն է հանդիսարան քում յաղթա֊
նակի, եթէ զփակեալն մուտս կե֊
նաց 'ի սպառումն շնչոյս բացցես.
այն են քո շնորհք վայելչականք,
եթէ զչարեացս խմոց մոռացեալ՝ ըղ֊
բարեացդ քո յիշեսցես: Յայսմ ես
անոխակալ, եթէ ապախտաւորիս
ընդ երախտաւորայն խնամարկես֊
ցես. 'ի սոսին ծանեալ գիտացից՝
եթէ նայեցար 'ի նուէր բանիս
նախնի գթութեամբդ, եթէ զամոլո֊
րութիւն չարեացս բարձցես:

Բ. Յաղագս այսորիկ հիւսին բանք
և եղանակին նուագերգութիւնք,
յորժամ տէրն բարի՝ չարն ծառայի
ըղբարի, գործացն պարգևեսցէ. որ
մինչ իրաւամբ մնացէ բանով, նա

յարքայական ապարանս զնա հան-
գուցէ. մինչ հրաւիրեալ է 'ի գուբ
աղմոյ, նա 'ի բազմականս ամենա-
պատիկս գահուց գրգեցուցանիցէ.
մինչ բրելոյ զաչսն դիտեսցէ, նա 'ի
բարձրութիւն բերկրութեան հայե-
ցուցանիցէ. մինչ ծայրատութեան
մատանցն սպասէ, նա մատանի
համարձակութեան մատուցանիցէ.
մինչ հայի հարուածոց գանից, նա
գթոց գիրկս արկանիցէ. մինչ պա-
տրաստեալ յուսայ կորստեան, նա
երևելի տեսողաց բազմաց առնիցէ.
մինչ ակն ունի սատակման մահու,
նա ընդ կենացն և փառս ընծայե-
ցուսցէ. մինչ հատման գլխոյն նայես-
ցի, նա զնոյն պսակաւ պայծառա-
ցուցանիցէ: Այս պտուղք օրհնու-
թեան, գթած, սքանչելարմատ
քում շառաւիղաց. այս արդասիք
կենաց արարչականդ քո հրամանաց.
այս խիղճք խորհրդոց խոստովանեալդ
քո տենչանաց. այս նշոյլք լուսոյ
ամենասփիւռ ճառագայթից. այս
ախորժութիւն ճաշակաց բարեբա-
նեալդ քո քաղցրութեան:

Դ. Քո միայնոյ են այսոքիկ, տէր. 'ի քէն ազդեցաւ գրել ինձ զսոսին. ահա զքոյոդ յատուկ աղերս աղաչեմ, օրհնեալ, 'ի քոյոց այտի պարգեւաց շնորհեա. բայց, տէր, զգանձս քո բարիս, ըստ աղերսանաց առակլին: Մի խառնեսցես 'ի համբարս բարեացդ քոց 'ի չարեացն իմոց. մի շտեմարանեսցես զատելին քո՝ որ են ոխութիւնք և ցասմունք, ընդ սիրելին քո՝ որ են գթութիւնք և ողորմութիւնք. մի պահեսցես 'ի ստացուածս քո պաշտելիս զանախորժելին քո՝ որ են մթութիւնք և դաժանութիւնք, և զիմ փասելիքն՝ որ են մեղք և թշուառութիւնք: Մի գրեսցես աջովդ օրհնութեան 'ի մատենիդ կենաց զմուրհակ պարտուց իմոցս անիծից, այլ զանհնարաւորսն ինձ համարեալս՝ մեծացուսցես կրկին առաւել զանուն քո տէր 'ի նոսին, ցուցանել զդոյն ինձ գիւրինս և հեշտականագոյնս: Շատ են իմ պարտիքս և անդր քան զթիւ, այլ ոչ այնքան հրաշալիք իբրև զքո զողորմութիւնդ. բազում են մեղան-

քըս, այլ յաւէտ են նուաղեալ առաջի քոյդ ներողութեան. յաճախ են չարութիւնքս, այլ յաղթական են համայնից, հզօր ամենակալ քոյդ մարդասիրութիւն. ինձ են անհամար խմոյս անձին բիծք, այլ քեզ յոյժ դիւրաւեալ են ընդ սահմանաւ: Ոչ են այնքան զօրաւորք առ կենդանութիւն զէնք մեղանաց սատակառեցելոյս պտղաբերութեան, որքան յիշատակ մահու կենդանւոյդ առ վառումն կործանողին բանութեան: Զինչ աղդեսցէ փոքր խաւար՝ աւուրդ Աստուծոյ, զիա՞րդ բաւեսցէ դոյզն ինչ աղջամուղջ՝ մեծիդ ճառագայթից, զիա՞րդ համբարձցի կշռեսցի ընդ խաչի քո կրից՝ խակութիւն հեշտութեան մարմնոյս տկարութեան: Զինչ երևեսցի յաչս ամենակալիդ քո առատութեան՝ կոյտք մեղանաց ամենայն ախտեղերաց. ահա կոշտ մի հողոյ դիւրափխրելի 'ի կարծրութենէ բախման վանեցեալ, իբր զպղպջակ անձրևոյ բազմազեղ հոսմամբ քո կամացդ չքացեալ պայթեալ անդստին: Զինչ

պխտոյ են քում զօրութեանդ ամե-
նաՀնարդ կարողութեան ժամանա-
կաց տատանելութիւն առ յանցուա-
ծոց խմոց քաւութիւն. ոչ քթթել
մի ական, ոչ խուն մի տեսութիւն
ածանցական, ոչ սակաւ մի նայե-
ցուած փայլական, ոչ կիսամասնեայ
յամրութիւն, ոչ փութացելոց ոտից
յեղյեղումն, ոչ յելից բարձրութէ
միոյ կանգնոյ կաթի անկելոյ, ոչ
գիծ մի չափոյ մնաց Հեռանեցելոյ,
ոչ նշուղից արագութիւն, ոչ շնչոյ
տարբերութիւն, ոչինչ յայսմ յան-
գոյ և յանտպաւորական նմանու-
թենէ անձև օրինակաց յաւէտ ան-
կայից՝ այնքան առժամայնք կամ
Հարևանցիկք, որքան եղծմունք,
ցնդմունք և Հալմունք մեղացս սառա-
մանեաց պաՀեստի՝ քումդ զօրու-
թեան, Աստուած ամենայնի տէր Յի-
սուս Քրիստոս, Որդի անքնին կեն-
դանւոյդ Աստուծոյ: Որ տաս պար-
գևես արև քաղցրութեան՝ չարաց
ընդ բարիս, և անձրևես երկաքան-
չիւրոցն անաչառապէս. կշռես սաՀ-
մանես իրաւանքք և զխտանդս կրիցն

հաւատարաբար. որոց մեծ է հան-
գիստն առ ակնկալութիւն պար-
գևին, փոքր խթանաւ փորձութեան
զսակաւութիւն պարտուցն ատէն
լծարես. իսկ որ զերկիր ընտրեցին,
ներես ողորմութեամբ, տալով և սո-
ցա դարման ընդ նոցա՝ միշտ առ քեզ
դարձին սպասես : Եւ քեզ փառք
ամենազօրիդ առ ամենայն հրաշա-
գործութիւն բարեխնամող երկայն-
մտութեան, օրհնեալ յաւիտեանս.
ամէն :

ԲԱՆ ՀԵ·

Դարձեալ առ նմին կրկնապատիկ երկրորդութեան աստուածային հոգւով ազդեցեալ, յոր ինչ յառաջելոցն սահմանեցաւ աւանդութեան՝ առ ամենայն լուսաւորութեան եկեղեցւոյ դաւանութեան մեկնապէս եդեալ աստանօր : Եւ որ առ անջնջականս նիւթեղէն ցուցանի երանաւոր կերպագրութեան անճառելի :

Վերստին խօսք ընդ Աստուծոյ :

Ա. Եւ արդ ընկղմեալ զմայլեալ և ՚ի սոյն ծածկեալ ՚ի յանձառութենէ առաւելութեան բազմամասնեայ յաճախութեան մեծիդ երախտեաց, որ ամենառատ լրմամբ աննուաղելեաւ յաջմէ և յահեկէ՝ ՚ի գլխոց և ՚ի թիկանց համբարեալ կան անքաւութիւնք :

Բ. Մատուցանեմ ընծայեմ դարձեալ աստանօր աւանդ գովեստի դաւանման ճշմարտականի : Զի որ-

պէս երբեմն հերձուածականին չա-
րափառութեամբ ամենապատիրն
խաբէութեամբ նենգողին կարթիւն
հաստուածեալ 'ի բաց հերքեցայ՝ ե-
լեալ 'ի դրախտէն. արդ միաւորա-
կանաւս այսու ուղիղ անբծու-
թեամբ 'ի յաւանդ խնկալէս շնորհի
անդրէն միւս անգամ համբարձեալ
սովիմբ՝ 'ի թռիչս թևոցն լուսոյ
ահա յերկինս ժամանեցից հետե-
ւեալ:

Դ. ԱՅԼ քանզի յարգանդէն՝ յո-
րում յղացայ հոգևոր երկամբք ծնի-
ցեալ, զմեծ և զերջանիկ դշխոյ անա-
րատ՝ ամենից կուսից խսկուհի՝ ըղ-
պանծալի մայրն իմ գովելի պարտ
է կանոնաւ սահմանի բանի արձա-
նագրել յայսմ մատենի, զի ծանիցի
ցուցցի և այլոց ևս աստագայինն ազ-
գաց պատմեսցի որքանութիւն փա-
ռաց խնկելոյն, արժանապէս պաշ-
տամամբ պատուեալ իբր մաքուր մար-
մին, ընդ գլխոյն մարդեղութեան
բանին Աստուծոյ, 'ի յիշատակ Հա-
ւիս հաւատոյ Երրորդութեանն
դաւանութեան: Եւ արդ 'ի յայս օ-

ըննակ հոգենկար պատկերի բանի, որ զխորանես լուսոյ յարմարի. ընկալ զիս, գթած օրհնեալ, քաւեցեալ և սրբեալ 'ի սմին: Հան սովաւ 'ի հոգւոյս զնախատինս մեղացս, անմեղս և անբիծս ընդ հովանեաւ սորին բազմեցո, յաւել զոկորս 'ի տունն Դաւթի, և անդուստ փոխեալ 'ի տունդ Աստուծոյ, ըստ մարգարէին ձայնի՝ որ 'ի քեզ Յիսուս ակնարկի: Մի՛ սոսկ զմոխիրն, և մի՛ անօգուտ զեղլիցն հետեւութիւն արասցես. մի՛ զհաւատոյս ջերմութիւն ցուրտ համարեսցիս, և մի՛ զհամբոյր ողջունիս անկարգ ինչ վարկանիցիս, մի՛ զպաշտօնն տապաշնորհ գրեսցես, և մի՛ զերկրպագութիւն անխորհուրդ լքցես. մի՛ անպտուղ լիցի տեսականութիւն պատկերին, և մի՛ աննշոյլ կերպարանին սքանչելութիւն, մի՛ անհուր ողջակիզին սպանդ մատուսցի, և մի՛ պատարագ ուխտի այս Ճաւի՝ արտաքոյ ցրեսցի, մի՛ Ճաշակդ լուսոյ ինձ մահու լիցի, և մի՛ բաժակ քո կողիցդ արեան 'ի դատապարտութիւն եղիցի:

Դ. Աղաչեմ զքեզ, տէր Յիսուս միդ յէութենէդ, որով զգիտութիւն Հօրքոյ և Հոգւոյդ սրբոյ ճաշակեալ ծանեաք, քանզի 'ի քէն իսկ վար- դապետեալ զամենապարգև կարգս եկեղեցւոյ, և 'ի սմին աղօթանուէր լուսաւորան կենաց փրկութեան բա- րեաց, տարածեալ զսիրտս ձեռաց համբարձմամբ զայս կնդրուկ բանի ընակողիդ 'ի սմա տիրողիդ ընաւից երեքարբենիդ մատուցեալ յաւէժ ընծայեցուցանեմք այսու բարբա- ռով բարեշնորհութեան :

Առ որ 'ի Նիկիայն սահմանեցաւ քան,
այլ եւ խորհրդածութեան ապաւ-
ծայլն աւանդութեան :

Ե. փառաւորեմք վերաձայնեալ նուագօք օրհնութեան երգոց 'ի հաստատ պաշտաման բանի զբարե- հրաման պատճառն եղելոց զներրոր- դութիւնն անսկիզբն՝ անհամեմատ բարձրութեամբ անհասական խոր- հրդոց և անըմբռնելի իմաստից, անզննելի զգայութեանց և անբե-

րելի եղելոց, քանակութիւն վերնականն երկնի և անսահման ներքնային խորոց, լռութիւն սպառմանց և նախագրութիւն սկզբանց. մի յերից անշփոթ կերպից, և երիս՝ 'ի միոյ անհատուածելի խոկութեանց, 'ի վերքան զմտաց անարգելութիւն յարաձգեալ ամենայն ուրեք բովանդակ: Անփոփոխ բարի, անսասանելի ուղղութիւն, անխառն կերպարան սիրոյ, մեծութիւն անյաջորդ, բարձրութիւն անխոնարհելի, անվատանելի տեսականութիւն, բարերարութիւն աննուաղելի, կամք կայուն, հրաման կենդանի, ակնարկութիւն փրկչական, երանութիւն ճշմարիտ, ակնկալութիւն հաւաստի, խոստումն անստելի, աւանդ արգասաւոր, ստոյգ աւետիս, վերամբարձութիւն անձեռնարկելի:

Զ. Մի հայր միայնոյ Որդւոյ՝ միական հոգւոյն պատուեալ, ամենահարուստ բարութեամբ ամենեքին ունայն 'ի չարէ, օրհնաձայն գոհաբանութեամբ անքնին ներբողիւ գովեալ:

Է. Մի՛ն բարձրեալ աճաւոր անուն՝ համապատիւն կցորդութեանց, անպատումն ազգականութեանց, եռալուսեանն զուգակցութեանց, անյաւելուածն լրականութեանց, ինքնիշխան կամաւորութեամբ պատուասիրեալ առ Հայրն հանգունատիպ՝ գործակցութեամբ հոգւոյն սրբութեան խոնարհեալ իջեալ 'ի յերկնից, աննուազ գոլով ընտանի փառացն, հաճեցաւ մտանել յարգանդ մայրենի Աստուածածին կուսին մաքրութեան. յորում աճեցոյց զբոյսն օրհնութեան 'ի լուսասահման անդաստանին անարատութեան. ընդ ամենակատարն էութեան համանեալ յանանջրպետ միականութիւն, թափանցական խառնութեամբ յաստուածութեանն ոգի բաղկացոյց զգոյութիւն չնչոյս հրաշապէս: Որով անստամբակելի երասանաւ սանձոց կրթութեան զստահակութիւնս իմ՝ հանդարտեցոյց. և կամաւ ընծայեալ խաչին՝ ամբարձաւ ծաղիկն պտղոյն կենաց 'ի ծայրս լրութեան անմա֊

հականն անկոյ. 'ի մահ վիրաւորեցաւ՝ աստուածութեանն անընդմիջելի 'ի մերասերն մարմնոյ, որով կենսացոյց զգործին պարտեաց, արարչութեանն իսկութեան 'ի նմին յաւէտ անբաժանօրէն ընդ նիւթական մարմնոյն վշտացեալ: Իջեալ 'ի վայրս խաւարային դժոխոց, եհան զկապուտն իւրաստեղծ 'ի կապանաց օցտողին. և իբր 'ի նիրհմանէ քնոյ զարթուցեալ, յինքն նահանջեալ զդիմեցումն մահու, կանգնեցաւ կենդանացաւ աստուածապէս՝ ելեալ 'ի յերկրէ հացն կենաց և հովիւն հօտից բանաւորականաց: Հաւատարիմ եղև յաշխարհի, և երևեցեալ նոյնութեամբ ամենևին աննուազելի, որպէս էին համայն, և համբարձաւ բովանդակ. բազմեցաւ նստաւ 'ի գերունակն գահոյս նախնականին պարզութեան արարչական փառաւորութեամբ: Զոր խոստովանիմք Աստուած բարերար և տէր բոլորից, որ դատի զամենայն երկիր արդարընտրութեամբ յաւուրն մեծի. որ ինքն է սկիզբն և ինքն

կատարած, նոյն առաջին և նոյն առյապայ, անպակաս բովանդակութեամբ թագաւորեալ 'ի լոյս անմատոյց :

Ը. Օրհնաբանեմք ընդ Հօր և Որդւոյ և զանբաժանելի բղխումն նոյին՝ փառակից Հոգւոյն տէրութեան. որ ստեղծ զբնաւս և կենդանածնէ զամենայն, որ անդստին խոկ 'ի բնէ համապարփակ մթութեան աշխարհականն միգի շրջէր նկարէր և կերպարանէր ամենունակ ջուրքն անբաւութեան երկրատարածն ծովու՝ 'ի կատարումն արդեան խորհրդոյս՝ զսուրբ աւազանն լուսոյ : Նախ արար և այժմ գործէ, գոյացոյց և միշտ կատարէ արուեստս, սքանչելիս, նախատեսութիւնս սրբանելոց, ազդմունս աստուածօրէնս, զօրութիւնս զարմանաւորս, մարգարէս, առաքեալս, վարդապետս վարժողս կրթութեան հանճարոյ : Զորբարարն մատուցման արեանն Քրիստոսի յարդարեաց, քաւութիւնս անձանց, առողջութիւնս մարմնոց, ըստ նմա-

նութեան Քրիստոսի ողորմութք հրամայեաց: Մկրտեաց և գեր քան զջուր, ինքեան միայն բաւականութեամբ նորոգեաց լուսաւորեաց. հանապազ նովին բարեգործութեամբ զօրանայ: Վկայեաց միածնին աստուածութեանն ՚ի հոսանսն Յորդանանու, օրինակաւ տեսութեան ամպոյ ցուցաւ ձայնիւ Հօր ՚ի լերինն Թաբօրական: Ի նոյն տիպ նմանութեան հոլանի եղև յակոբեան տոհմին ՚ի յելսն Եգիպտոսի. յուղեգնացութիւն զօրավարութեանն Մովսեսի՝ հողմով սաստկութեան զփարաւոն ընկղմեաց: Քահանայս կատարագործէ, իմաստունս կազմէ, Թագաւորս զօրացուցանէ, քաւութիւնս ընձեռէ, կեանս շնորհէ մահացելոց ՚ի նորոգութիւն յարութեանն: Նոյն ինքն է օծումն մարդացելոյն Աստուծոյ. մշտնջենաւոր հաւասարութեամբ ընդ Հօր երկրպագեալ՝ ՚ի պատիւ մեծութեան Որդւոյ, անսահման փառաւորութեամբ օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

Աղաչեալ վասն եկեղեցւոյ, ընդդէմ մանիքեցւոց, որ են պաւլիկեանք։

Թ․ Դաւանեմք 'ի հաւատ ուղիղ և անխոտորնակ անբծութեան համբուրիւ շրթանց ողջունեալ զկառուցեալս խորան յանշինջական արձանաց՝ աստուածային բնակութեան եկեղեցւոյս շինուածոյ․ որ գերազանց գտաւ և երկնի ամենազարդ բարձրութեամբ, որ 'ի նոցին իսկ յառաքելականացն դասուց հիմնեցաւ, յաշակերտաց վերնոյն խնկեցաւ, 'ի սպասաւորաց բանին պաշտեցաւ։ Սկիզբն առեալ կենացս այս գանձու 'ի վերնայարկն սրահէ, խորհրդակատարն վայրէ, զոր Հոգին Աստուծոյ լցոյց, փայլեցուցեալ 'ի նըմա զօրութիւն յաւուր մեծի պենտակոստէին․ նախ զտունն բարեխօսին՝ յօրինակ սրբութեան կատարման շնորհի այսր եկեղեցւոյ կանխամեծար առաւելութեան, յորում ապա և 'ի նմին բնակչացն

տուաւ լուսանորոգ բարեփառութիւն: Ուստի արիւն հզօրին Աստուծոյ բաշխեալ մատուցանի՝ յաւէտ քան զՀաբելին մահու գուժարկու, մեծաւ բարբառով ձայնի բերկրութեան կենդանութիւն անմահութեան 'ի սմա ազդելով: Քանզի ոչ է կար զօրութեան ուրուք ընդ երկնաւ յանդիման արեգական 'ի սպասաւորութիւն խորհրդոյ այսր ահաւորութեան ձեռնարկել, եթէ ոչ ընդ թեւօք սորին պահեսցի. նա զի ոչ երկնիւք բաւականանայ այս նըւէր տէրունի մարմնոյ, եթէ ոչ զայս ձեղուն օրհնութեան ծածկոյթ ունիցի. վասն զի մահու անխծիւք հերքի այր ըստ օրինին, որ արտաքոյ խորանի այս վկայութե՛ զաստուածային պատարագն մատուցանէ. մանաւանդ զի պարտաւոր արեան կոչեսցի, որ ոչ զանձինն օրինակ արեան յայս նուիրան ընծայեցուսցէ: Մի 'ի սմա լուացումն 'ի մահն Քրիստոսի, զի մի յանդէտս անարգեալ աստուածութիւնն՝ 'ի ծանուցելումն զնախնին կրեսցէ. մի ձեռնա-

գրութիւն'ի պատիւ օծութեանն լու-
սոյն, զի մի՛ յամբծութիւնն խաբէ-
ութիւն խառնեսցի. մի՛ և շնորհօք
քան թէ ապաշխարութեամբ քա-
ւութիւն. զի մի՛ ճշմարտութիւնն
կերպարանօք խորամանկեսցի. մի՛
յընտրութիւնն ապառնի՝ հաւատ,
զի մի՛ ապառնալեօք հատուցմանն զը-
րոյցս ինչ օտար համբաւոյ գրեսցի.
մի՛ երկաքանչիւրոց գոյութեանց մե-
րոց իրաւամբք կշտամբութիւն, զի
մի՛ կխտամանեայ առ մարդն ներքին
և առ արտաքին՝ չարի և կամբարւոյ
փոխատրութիւնն կարծիցի յանմահ
զօրութիւն արքայական որդեգրու-
թեանն, զի ընդելութեամբ երկրայ-
նովն առաւելութիւն վերնումն թա-
գաւորութեան յայտնապէս ճշմար-
տեսցի. մի՛ յոյս կենդանութեան
առ անեղծութիւնն որոց, զի ան-
երկեանութիւն խոստացելոցն 'ի
միտս ունկնդրացն ծանուցեալ հա-
ւատասցի:

Փ. Այս դշխոյ պաշտելի անշնչա-
կան եկեղեցի տայ կեանս և մահու-
իշխէ, ըստ օրինակի ազգամեան պըտ-

զոյն յարմարապէս ճաշակելի․ գե-
րազանց քան զբանականս յանշըն-
չութեանն հրաշագործէ․ մինչ զի
կատարումն ընձեռէ և նորոգ հաս-
տատէ, վերաքին նկարեալ 'ի մեզ ըզ-
կերպարանն փառաց լուսոյ։ Գը-
րեալ ևս է տեսակ մեծութե՛ վեր-
նումն կամարին սկզբնաւոր յառա-
ջակայոյց քան զընակիչս հոգեղի-
նացն 'ի նմա զօրութեանց։ Նոր իմն
ընծայէ թուիչս մարմնոց ընդ թե-
թևութիւնս հոգւոց, պատուակա-
նին հարստութեամբ զանարգն յար-
գաւորեալ։ Ոչ ինքնակիր մեղք զու-
րանոյ, եթէ ոչ 'ի մարդոց չարաց
և կամ յանհաւատից կոխիցի։ Տիպ
իմն է զարմանաւոր յաղթող իմաս-
տից մերս տեսութեանց․ անքանն 'ի
բանաւորէն կառուցեալ, նմին օժան-
դակեալ իւր վեհագոյն յաւէտ
նուաստի։ Մեծ է քան զմարդ, որ-
քան ընտրելոյն Մովսեսի ցուցն
յաղթողական․ առաւել քան զբա-
նաւոր, որքան զԱհարոնի գաւա-
զանն խորհրդական ծաղկեցեալ․
գերազանց քան զմտաւոր, որ-

չափ զեղխաս և զեղխակոս գետա֊հերձ մաշկեակն սքանչելահրաշ փայլեալ արուեստիւ։ Օգնութիւն պարգևէ կրկին ամենակատար սըր֊բասնեալ ձեռաց մաքրաբար, քան թէ զինապէս. մարմին նիւթա֊կան քարի և հողոյ, գոյակից հարա֊զատ զգայականաց և սրբոց։ Իբր ըղ֊ձէմնանման կենդանի ՚ի կործանումն է և ՚ի կանգնումն. ով զգաստաւորն ամենից հոգւոց հանգստանոյ հրա֊շալէս ազդմամբ յանէծս և յօրհ֊նութիւնս. իբրև տեսող աներևու֊թից զոմն հրապարակէ և զոմն տա֊ծէ. առ լինքն կոչէ յանուանէ իբր զարիրող հրամանատար էիցս։ Իբր ըղ֊լեալն յաւիտենական անհարուա֊ծելի է ՚ի դիմամարտից. ըմբռնէ զհո֊գևորս իբր զհնարագրութիւն մեծին արուեստի. անմեղս և անվրիպու֊թիւնս ըստ Քրիստոսի հետոցն ըն֊թանայ, բարձր ձոխութեամբ ան֊պատկառաբար համարձակապէս զօ֊րէն գովելոյ գլուխ ամբառնայ։

ԺԱ. Այնքան մեծ ունի սրբութի, մինչ զի զօրս ըստ պատկերի Աստու֊

ծոյ եղեն, կանոնաւ խորէ։ Յետ յոգունցընտրութեանց փորձից թէ համարձակեսցի մարդ որ սխալեալ 'ի գաւիթս նորին մտանել՝ ոչ պղծի, այլ ընդ անպատրաստից թերութեանց դժուարի. ոչ նզովի, այլ տեղի տայ ոչ գխտողացն զշնորհին զչափ. ոչ լքանի ինքեամբ պարտաւոր իւրոյն գտեալ, այլ 'ի մերոց գործոց խրթնանայ. ոչ թողացուցանէ երկկիցս մատչել յըմբռնումն ստոյն կենդանատուաց. ըստ տիրական անձառ խորհրդոյն. ոչ կրկին յաւուր զնոյն ցուցանէ, զի մի՛ անընտրաբար նուիրանն խայտառակեսցի։ Վշտակցէ կարեաց զօրապէս իբր անախտակիր ապականութեանց որ 'ի մեզ շարժմանց. առանց բարբառոյ տիրապէս հրամանաւ դատի։

ԺԲ. Նա զի և տապան իմն է մաքրական, կրկին երջանկական, 'ի հեղձմանէ կենցաղոյս ալեաց պահապան. ոչ բազմօք անբանիւք գազանաց դասուք և սակաւ մարդկամբ, այլ ընդ երկրայնոցս և զվերինսն յինքըն հաւաքէ. ոչ յալիս խռովու-

թեան բերէ, այլ 'ի բարձրութիւնն
երկնից համբառնայ։ Իսկ զաշակերտ
հրահանգեալ Հոգւոյն Աստուծոյ
փոխել 'ի նեղութենէ. ոչ 'ի բաղց
մահու մարմնոյ հարուածոց, այլ 'ի
կենացն աւետախընդնեալ ածէ. ոչ
նոյն ձեռն արկեալ գործի, այլ
հաստողին հրամանաւ լինի. ոչ Մով
սէս ընդ Բեսելիէլ, այլ միածինն
Աստուծոյ հոգւովն որով զա
հանդերձէ. ոչ յարաշարժ հանա-
պազափոխ, այլ մշտակառոյց հիմամբ
անսասանելեաւ զա հաստատէ։
Դարձեալ իսկ զտապանակն անխօս
փայտեղէն մածեալ տախտակօք ա-
ռանց զգայութեան անսաղակա-
նաց մեզ առաջնորդէ. որպէս կեր-
պարան անքանակ Էին յառաջ հե-
տեւեալ՝ 'ի հանդերձանս լուսոյն կե-
նաց անցի պատրաստէ։ Ընդ Ողիէլ
անասուտ տատակէ, եթէ ոչ խաչա-
պէս յոգի բերիցի. ապատանէ վառ-
նեալ վաղվաղակի առաժամայն, եթէ
անմանայինն ընակութեամբ եր-
կրակիրաբար գետնակոխ առնլեւ.
իսկ զանօթ ինչ ձեռնադինն բար-

ձեռաւ տանիցի։ Ոչ լեզուաւ մարմնոյ,
այլ բանիւ հրեշտակաց խօսի. ոչ ուն-
կան գոյականութիւն, և արտաքա-
պէս մտանելով լսէ. ոչ ձայն կերպա-
ւորական բարբառոյ, և զպատգամս
գործոցն Յիսուսի համօրէն ազանց
պատմելով հռչակէ. ոչ խաղալեաց
շարժականութիւն, և աստուածայ-
նով իմն կենդանութեան հաղա-
գաւ ազդէ։ Ոչ ոսկերաց և ջլաց
յօդուած, և երկուք հաղորդք կան-
գնոք լայնութեամբ՝ իւր զգունդն
անհամար բարձրեալն Աստուծոյ
զկենդանական զօրուն գումարտակ
հերրայական վառեալ ամբոխին.
և այժմ ընդ նոսին իւր զանմա-
քուրս 'ի սրբութէ՝ զամենա ախտի-
մեղանաց ջեռեալս հաստատելով
յինքենէ հեռի, ուղեկցէ ապրեցե-
լոցն 'ի տաժանուոր աշխատրկու-
թեանցն։ Նոյն իսկ էութիւնն Աս-
տուծոյ մարմին եղելոյ՝ անուանք
այս մեծի նշանակեցաւ, պատուա-
մամբ կոչին զրնաւս արբուցեալ։
Ոչ արեան երակաց ընթացք. այլ
լուսոյ վերնոյն շառաւիղք թափան-

ցանց միութեամբ զայն կենդանա-
ցուցեալ նորոգ պաշտպանէ. ոչ Սո-
ղոմոն կամ Զօրաբաբէլ մահկանա-
ցուաց ստախկանութիւն, այլ ամենից
ունողին իմաստ զատ գծագրէ. ոչ
աննուիրական հասարակաճաշակ
խուղմլաւ 'ի Յակոբայ պարարի, այլ
աշատորին արեամբ և փառօք մեծին
օծանի: Ոչ տուն երկրային նիւթոյ՝
քան թէ մարմին երկնային լուսոյ
Աստուծոյ զօրին որդիս կնքեալ
ձեռնադրէ. ոչ կենցաղոյս յերկրէ
յղացմունս, այլ արքայութեանն
երկնից ժառանգս կրթէ, զի ծոց
իւր գրգեալն գոգոյն Աբրահամու
ընծայեցուցանէ: Փեսայ հարսնու-
թեան սորա որդին Աստուծոյ կեն-
դանւոյ, օրիորդք խնձոյից՝ հայրա-
պետացն դումալք: Սոյն լինին մա-
ռացումն առնէ այսակիր բարձանցն
կամօլութեան, զի զերկնայնոյն
Աստուծոյ ունի ղծանօթութիւն.
տարութիւն է ամենայնիւ դիցն դրօ-
շելոց, զի 'ի համօրէն քարինս սորա
Քրիստոս երկրպագի. քակտումն
է յայտնապէս ուրուական ըղձիցն

անտառաց, զի 'ի բնաւից մայրից աշխարհի նմանութեամբ կենացն փայտի 'ի սմա տէրննուիլի. խորտակումն է համայն դիւապատիր յուռթիցն արձանաց, զի քարն գոլեալ կարկեհան ակամբք և վիմօք կենդանեօք այսրէն հաստատի:

ԺԳ. Այս յարկ չքնաղ և սատուածընկալ ազատ է միանգամայն 'ի յամենայն ծառայութենէ, ոչ օրինակ վերնոյն Սիոնի, քան թէ ճըշմարտութիւննմին Ճանաչի. ոչ կռապաշտութեանն կապաւ բագին և կամ լծով օրինին տեղի պարտաւորութեան, այլ տէրունի բարերարութեանն պարգևարան 'ի մէնջ համբուրի. ոչ սատանի երբէք յայլ իմն կերպարան ձևոյ փոխարկեալ, այլ 'ի նոյն շուք փառաց մեծապէս ընդարձակի. սոյն ինքն և երկին երկնի յերկրի լուսապայծառ կերպիւ հռչակի: Որպէս չէ առանց հօրն Քրիստոսի, և ոչ առանց այսր մօր արգանդի յոգի կատարիլ: Ընտուն շիջի անբովանդակելին, եթէ ոչ 'ի սմին տան տաղաւարեսցի. ոչ ունի տեղի

գլխոյն հանգստեան ակըն բոլորից, եթէ ոչ 'ի յայս կայարան կենաց մնեալ ագանիցի: Քան 'ի կամար վերնայինն երկնի՝ 'ի յայս հիւթաւոր բնակութիւն աստուել պարծի. անբաւութիւն աստուածեան լուսոյն, որպէս զգէմս մարգարէին և զօրինակս սորին ծածկեցին, որպէս փախեան 'ի փառաց երեսաց նորին, և նմանութեան սորուն՝ որ 'ի սաճարին, ոչ հանդարտեցին, 'ի տօն հանդիսի մեծի գովեստի, և 'ի բանականացս դասուց խմբեալ նուագի. սա օրհնի կրկին բաղձանօք, քան 'ի դրախտն վայելչական:

ԺԴ. Այս մայր հոգևոր երկնաւոր լուսաւոր, քան թէ երկրաւոր շնչաւոր մարմնաւոր, զիս գգուեաց որդի. կաթն սնեանց սորա արիւնն Քրիստոսի: Եթէ աստուածածնին իսկ պատկեր զսոյն ոք գրեսցէ, ոչ անօրինի: Իբր զնշան խաչին փրկութեան զօրութիւնս զարմանազանս և արուեստս բազմօրինակս կատարեալ հրաշագործէ. բեմ ահաւորին սանէնի՝ 'ի սմա հաստատեալ սեղա-

նի . սովաւ խորթաբարոյից հեր-
ձուածողաց մոլեգնաճառ բերանք
կարկին : Ունի և քարինս խիճ խմա-
նալիս և բանաւորականս, որով զգա-
ցանամիտս անմաքուրս բացուստ 'ի
բաց հալածեալ տարագրէ : Ծնանի
և տառուածս ոմանս եղականս՝ պատ-
կերս մաքուրս միոյն Աստուծոյ
Քրիստոսի : Ունի և զգիրն իւր ընդ-
արձեալ՝ 'ի տեղի խոստման բնակու-
թեանն մերոյ առաջնոյ . ձեռամբ իւր
ցուցանէ յայտնապէս զգալստեանն
Աստուծոյ շաւիղ, զփայլականն ա-
ռակ տիրական 'ի դէմս բերեալ մեզ
վարդապետէ, զփրկութիւնն 'ի յե-
լից անուն ծագման արուեկին
քրիստոնէան երևմանն 'ի վերջնում
աւուրն արարածոց երկրի թարգմա-
նէ : Ցաւս հալածէ, ախտաժէտս
բժշկէ, դիւաց բռնութեանց զօրէ :
Արգանդ որովայնի սորին տապանն
կենդանարար . 'ի սար հարսանեաց
տուրս դամք առաքելոյն : Այնքան
Ճոխացաւ բարգաւաճեալ երանու-
թեամբ, մինչ զի նոյն լինել փրկչին
անուամբ վայելչապէս յորջորջեցաւ.

տիրամօրն լուսոյ կոչմանն 'ի մերձա-
ւորաց միածնին ձայնեալ կնքեցաւ։
Ծփելոց մեղաւորաց նաւահանգիստ
հանդարտութեան, խրախճանարան
վերնոյն դասուց, բժշկարան ան-
ախտելի տարակուսեալ պարտաւո-
րաց։ Երրորդութիւնն անպատում
'ի սմա փառաւորի օրհնեալ յաւի-
տեանս։

ԺԵ. Իսկ եթէ որ ձեռն չարու-
թեան 'ի վերինն արքայութիւն
յանդգնաբար համբառնայցէ, և
գիտ ինչ մարմնաւոր և կամ հնարք
մարդկային և կամ արուեստ եր-
կրակենցաղ զանհմանելով աւանդու-
թիւնս առ ձեռակերտ եկեղեցի
փոփոխանիցի, և ոչ պարգև առաւել
կենաց և ակնկալութիւն աստուա-
ծային և Հոգւոյն որոց յայտնեալ
լուսաւորող նախագրութիւն, և ե-
րախտեաց բարձրելոյն ամենատուր
լիականութիւն, և կամաց արարչին
խնկաւորեալ խորհրդարան, և առա-
քելոց ձեռինն աջոյ բարեհանճար
հիմնարկութիւն, և միանգամայն
տուր՝ դուռն երկնից և քաղաք ԱՅ

կենդանւոյ և մայր կենդանեաց ա-
զատ 'ի պարտեաց և ճշգրիտ տեսակ
կերպի երևակիս բանականի, խնա-
մոյին՝ խորհուրդ հոգւոյս, և չօշա-
փելին՝ պատկեր մարմնոյս, և սրբու-
թեան անդ անճառելի գերազանցեալ-
նոր սրբութիւն, և քրիստոսեանն
նշանաւ պայծառապարծ պատկե-
ցեալ, զայնոսիկ ոչ խոստովանողն
մերժէ յերեսաց իւրոց Հօրն ամե-
նակալ 'ի ձեռն Բանին իւրոյ էակցի.
բարձեալ 'ի նմանէ և զաւանդ շնորհի
Հոգւոյն փառակցի. փակեսցէ ըզ-
դուռն կենացս այս առագաստի
յանդիման նորին։ Իսկ մեք զորս
գրեցաք՝ ամէն և վկայեմք, հաստատա-
ցեալ որում կարգեցաք, յանուն
և 'ի փառս ամենակալ Երրորդու-
թեանն և միում աստուածութեան,
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Այն իմ հաւատ յԵրրորդութիւնն, և այս
'ի մայրն իմ ուղղափառ խոստովանեալ դա-
ւանութիւն։

ԲԱՆ ՀԶ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԱՍՏՈՒԱԾ ողորմած, բազմագութ, հզօր, ահաւոր, մարդասէր, օրհնեալ, կենդանի, անճառ որ ոչ ելանէ երբէք ըստ բան քո իր անձեռնարկելի, որ և մնաց է անհնարաւոր. քո է հաստուցանել պտուղ քաղցրութեան ընդ փշոց խստութեան, ընկըղըմնահայրդ այամնորոդ և զօրմանաւոր կանոնաց կենաց. քանզի բարի առնել ատելւոյն և աղօթս 'ի վերայ հալածչին, և փրկութիւն հայցել խոցողին, և սպանողին ներումն խնդրել՝ 'ի քէն ընծայեցաւ պտուղս այս հրաշից. որոյ քաղցրութիւնն անճառ է քան զօրինակ և բարեբանեալ կամաց քոց ախորժելիք և գո-

վեալ չըմթանց քոց ճաշակելիք. հոգի երեւսաց և զօրութիւն գեղոյ մերոյ տէր Քրիստոս օրհնեալ՝ի բարձունս: Այլ մարդք երկրածինք և ամենավրէպք՝ և բարեմատոյց ձեռաց չարիս դարձուցին. իսկ դու լոյս և տուիչ լուսոյ ոչ լսես անէծս, ոչ ախորժես չար, ոչ կամիս կորուստ, ոչ ըղձանաս մահ, ոչ յուզիս 'ի խռովութենէ, ոչ տխրիս 'ի ցասմանէ, ոչ հարկիս 'ի բարկութենէ, ոչ մթանաս 'ի սխրոյ, ոչ այլայլիս 'ի գթութենէ, ոչ փոփոխիս 'ի բարութենէ, ոչ թեկանց շրջումն և ոչ երեւսաց անդրադարձութիւն, այլ ամենեւին լուսաւորութիւն և նկատումն փրկութեան:

Բ. Եթէ քաւեսցես, կարող ես. եթէ բժշկես, զօրաւոր ես. եթէ կենդանացուցանես, բաւական ես. եթէ շնորհես, առատ ես. եթէ ողջացուցանես, հնարաւոր ես. եթէ պարգեւես, ամենալի ես. եթէ արդարացուցանես, ամենարուեստ ես. եթէ մխիթարես, ամենիշխան ես. եթէ նորոգես, ամենակալ ես. եթէ

հրաշագործեցես, ամենաթագաւոր ես. եթէ վերստին հաստատես, արարիչ ես. եթէ կրկին գոյացուցանես, Աստուած ես. եթէ հոգաս ընդ մեր, ամենատէր ես. եթէ կորզես 'ի մեղաց, այցելու ես. եթէ չարժանեացս ընձեռես, օրհնեալ ես. եթէ յորսողէն զերծուցես, փրկիչ ես. եթէ զեղցես 'ի քոյոց 'ի մեզ, հարուստ ես. եթէ նախ քան 'ի մէնջ խնդրելն դու կարկառեցես, անկարօտ ես. եթէ լայնես նեղութեանս, անդորրիչ ես. եթէ զվերջացեալս կոչես, խնամակալ ես. եթէ զտատանեալս հաստատես, վէմ ես. թէ պապակելոյս արբուցանիցես, աղբիւր ես. թէ զծածկեալսն երեւեցուցանես, լոյս ես. թէ զօգտակարսն իմ ծանուցանես, բարի ես. թէ զբիծսն անտես առնիցես, երկայնամիտ ես. թէ ընդ փոքուս 'ի դատ ոչ մտանիցես, բարձրեալ ես. թէ ծառայիս ձեռն մատուսցես, ստացօղ ես. թէ աջովդ քո սպասապանեսցես, յանձանձիչ ես. թէ վհատելոյս դարման մատու-

ցես , կերակրիչ ես . թէ զանգէտս պարարեսցես , վարդապետ ես . թէ զգխմեալս առ քեզ ընկալցիս , ապաւէն ես ։

Գ. Եւ արդ քո են այսոքիկ , տէր ողորմութեան , ոչ միայն գրեալ , այլ կատարեալ և գլխաւորեալ նախնի նախնատակդ համբերութեան վըկայից , որ վասն խմոյ փրկութեան հանդիսացար զօրապէս յասպարիսի Ճակատուն , զի կակղեսցես զկարծր բռնութիւն մարմնոյս գոռոզութե վարժմամբ կրթութեան չարչարանացն վտանգի . և յանպարտակիրդ մարմին չափեալ զբնութեանս մերում զտաժանականն տագնապ տուժի , զի զգթութիւնդ որ առ մեզ արդեամբք ցուցցես 'ի քեզ օրինակեալ , օրհնեալ յաւիտեանս . ամէն ։

ԲԱՆ ՀԷ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ քանզի օր է օրհնաբանեալ և լուսանորոգ կշռութեան երկուց ընտրութեանց արարածոցս սասանութեանց՝ յեղանակելոյ յայլ ինչ էութիւն երկնակենցաղ անփոփոխագրելի, ամբարձելոցն խոնարհութեան և կործանելոցս վերբերութեան, առաքափելի ուրբաթու մեծի պասեքիս, յորում եկն եհաս ժամ բարեպատեհ գրել ինձ զայս նուագ ձայնի հեծութեան զուարճախառն երկիւղիւ, ահա ըղձալի համարիմ սակս սատանոր 'ի քոյոց այոյ՝ զոր ընդ իմ կրեցեր, Աստուած բոլորից:

Բ. Կացեր յատենի քում սաեղ-

ծուածոյն խմովս կերպիւ, ոչ խօսեցար տուինջ բանի, ոչ բարբառեցար համատինջ լեզուի, ոչ ձայն արձակեցեր սասանինջ երկրի, ոչ մռնչեցեր ամենազդեցիկ փողդ մեծութե, ոչ երախտեօքն քո յանդիմանեցեր և ոչ չարեօք նոցին ըմբերանեցեր, ոչ մատնեցեր ամօթոյ զմատնիչսն զքեզ տանջանաց մահու, ոչ 'ի կապելն զքեզ գլխոդարձեցեր և ոչ յապտակելն դժուարեցար, ոչ 'ի թքնուլն թշնամանեցեր և ոչ ընդ կոփելն երբէք խռովեցար, ոչ ընդ կատակելն սրտմտեցար և ոչ ընդ խաղարկանելն երեսս փոխեցեր։ Մերկացուցին զզգեստ պատմուճանին իբրև 'ի տկարէ, և դարձեալ ագուցին իբր անփրկանաւոր ըմբռնեցելոյ։ Եթէ ոչ էր արբեալ կրկնակի քացախ զանգեալ ընդ լեղւոյ, ոչ էր հեղեալ մաղձն իմ մթերեալ նախնի դառնութեանն. Ճաշակեաց վհատութեամբ և արգել անդէն տարակուսանօք, առին մոլեգնաբար և դարձեալ մատուցին անպատկառապէս։ Գանիւ հարուածոց

յետին անարգութեան 'ի մէջ խառնիճաղանջին ամբոխի դատապարտեցին, ծունր կրկնեցին նախատանաց և պսակ եդին արհամարհութեան:

Դ. Ոչ եւս հանգիստ կենդանարարիդ, եթէ ոչ զգործի մահուն կրել քեզ պատրաստեցին. ընկալար իբր երկայնամիտ, առեր իբրև զհեզ՝, բարձեր որպէս համբերող, ըստանձնեալ իբր զպարտական զփայտն վշտաց. որպէս զծաղիկ շուշանաց հովտաց՝ ուսով բերեալ զզէնն կենաց, զի յարհաւրաց գիշերայնոց զնուրակերտս դահաւորակս մարմնեղէն գոյութեանս պահպանեսցէ 'ի դատապարտութեանն վայրի իբր 'ի խրախճան խնջոյից: Հանին արտաքս իբր զողջակէզ, կախեցին իբր զխոյն Սաբեկայ ձգեալ զեղջերացն, տարածեցին 'ի սեղան խաչին իբր զպատարագ, բևեռեցին որպէս չարագործ, պնդեցին իբր զապստամբ, զխաղաղութիւնդ երկնաւոր իբր զաւազակ, զանկապուտ մեծութիւնդ իբր զտառա-

պեալ, զառ 'ի քրովբէից պաշտեցեալդ իբր զքամահեալ, զսահմանդ կենաց իբր զարժանաւոր սատակման մահու, զաւետարանիս նկարիչ իբր զհայհոյիչ օրինին, զսէր և զկատարումն մարգարէից իբր զհամառօտիչ գրեցելոցն, զճառագայթդ փառաց և զկնիք անքնին խորհրդոցդ Հօր իբր զներհակ ծնողիդ կամաց, զօրհնեալդ խակապէս իբր զտարագրեալ, զկապոյ օրինին լուծիչդ իբր զայր 'ի նզովս գրեալ, զհուրդ ծախիչ իբր զհերքեալ իմն կալանաւոր, զահաւորդ երկնի և երկրի իբր զհաւաստի պատժաւոր, զ'ի լոյս անմատոյց ծածկեալդ իբր զհողածին ըմբռնեալ:

Դ. Ո՜վ քաղցրութիւնդ և երկայնամիտ բարերարութիւնդ ողորմածիդ գթութեան, որ վասն ապախտաւոր և անօրինեալ ծառայիս տէրդ բոլորից զայս ամենայն կամաւորապէս և հաւանողական հաճութեամբ՝ կատարեալ մարմնոյդ միութեամբ 'ի քեզ ընկալար, և մինչև 'ի քնարան շիրմին տապանի

անպակաս 'ի լրութենէ ամբողջ նոյնութեան Աստուած անքնին՝ զնոյն կրեալ նախատիպս անճառ համբերութեան, յարեալ կենդանի ինքնիշխան բարձրութեամբ յուսոյ, աննուազ մարմնով և անթերի աստուածութեամբ: Օրհնեալ փառօք, գովեալ գթութեամբ, բարեբանեալ միշտ ողորմութեամբ, յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ՀԲ.

Վերոյին յաւելուած կրկին հետեւութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ *արդ անկեալ յերեսս հողանիստ կերպիւս, 'ի վայր խոնարհեալ ծնրադրական երկրպագութեամբ զբարեգործիդ ողորմածութեան զկենդանարար ոտս համբուրեմ, զայս օրինակ մաղթանաց մեծիդ ընծայեցուցեալ:*

Բ. Աղաչեմ զքեզ, միայն խնամակալ, մարդասէր, գթած, կեցուցիչ, հզօր, այցելու, պաշտպան, մի՛ ունայնասցի վաստակք աշխատութեան փրկականդ կրից մարդացելոյդ վասն իմ Աստուծոյ, մի՛ սուսկ եղիցի քրտանցն կաթուած խառնեցեալ արեամբ 'ի մատնութեանն աւուր գիշերին. մի՛ լիցի ստուերացեալ լուսոյդ երախտիս զոր ձրի և առանց փրկանաց թշուառացելումս ինձ պարգևեցեր. մի՛ ջնջեսցին շնորհացդ աւետիս, զոր կողից քոց կայլակք նորոգեցին. մի՛ անշահ եղիցին կրիցդ պտուղք, զոր կարօտութեանս իմում մատուցեր. մի՛ պարծեսցի բանսարկուն վանեալ՝ զքո ստացեալս իւրացուցանել. ահա յաղթեսցես կամօք քո ըղձից չարին, վերստին ապշեսցի մի անգամ զարհուրեալն, կրկին պարտեսցի 'ի սպառ դատեցեալն. մի՛ անխայեր զպատարարդ քո բան, որ զստեղծեալս քո քեզ ընծայեալ՝ վերըստին առ քեզ դարձուցանէ: Զանճառն սրալեր բարերարութիւն

յանակնկալ ժամուն յուսահատութեան, յորժամ բնաւ իսկ կորեալ և օտարացեալ էր կենդանութեանն շարժողութիւն. մեռար անմահդ և զմահացեալս նորոգեցեր. եթէ զկանոն համաձևութեան օրինին փոխեցեր, արդ զդիւրինն և զհեշտականն և զևս հնարաւորն մի՛ արգելցես, սկզբնաձիր ողորմածութեան բարեգութ օրհնեալ և երկայնամիտ Թագաւոր: Աղդեա բանիւդ ամենազօրաւ, որ կցորդութիւն լուսոյն ստեղծէր 'ի նախնումն աւուր, և վաղվաղակի փոփոխեալ գոյայց 'ի լոյս անդր. և փոխանակ զի ես ոչ խնդրեցի հետևել լուսոյդ, դուելցես ինձ յոյց՝ ճառագայթ ծագման հայրենի կերպիդ, և կոչեցայց առաջի քո ծառայս փասսապարտ՝ ողորմեալ շնորհեալ առ 'ի քէն. ոչ է ժամանակ յերկարաձգութե̄ առ 'ի զպարտուոյն հատուցանել, ահա շնորհեա ինձ տառապելոյս զերեսս քո՝ լոյսդ 'ի խաւարի սրտից վհատելոց: Արդել և կնքեա զընթացմունս ելիցն, որ միշտ զեղուն բարիքն հոսեալ 'ի

յուշոյս իմ տեսութենէ. պահեա ինձ զշնորհ ամենապայծառ գանձուցդ մնացականաց, որով պատուական գտեալ՝ քո անուանեցայց, պաշտպանեալ ՚ի քէն, անսահման բարի:

Դ. Ահա ողորմեա ինձ գթած, աղաչեմ զքեզ ողորմեա ինձ, հզօր, կրկին ողորմեա: Մի փոխարկեր երկունս ցուեոց ընդ չարեաց իմոց, բարիդ ամենեկին. մի բառնար ՚ի վտանգելոյս զառ ՚ի քէն պարգեւեալդ շնորհ, մի կապտեր զփչումն ամենօրհնեալդ հոգւոյ, մի լուծաներ զինկեալ զինեք արքունական պատկերիդ: Մի յայտնեսցին փուշք մեղանացս ՚ի սրբութիւնս մտացս. մի խզեր զկապ միութեան ընդ քեզ սիրոյն սնդութեան, մի մերժեսցես զարութեան զօրութեն լեզուոյս յարմարութեան, մի պակասեցուցաներ զաջողուած աջոյս առ ՚ի զլուսոյդ մաուանս բաշխել: Մի դրեր ՚ի դպրութեան կենաց մատենիդ զմահուն պարտիս, մի պահեր, մի ինձ համարիր, մի յիշեցուցաներ, մի ա-

մաչեցուցանէր, մի՛ նախատէր, մի՛
ոտն հարկանէր, մի՛ արձանացուցա-
նէր զմեղկութեանցն, մի՛ ամբարեր
զկորստեանցն, մի՛ լեր գտեալ իմն
ամբաստանէր: Մի՛ յարուցես ընդ
իս զծառն անիծից, մի՛ արձակեր 'ի
յիս զաղաղարթ ճխտասուցն, մի՛ ընձիւ-
ղէր զծաղիկ մեղաց, մի՛ բերցես
ընդ առաջ զնամակ պարտուցս, մի՛
արտաբերեր զչութիւն պտղոյն:
Մի՛ թուեսցես 'ի ձիւղս երկրա-
ստեղծ մատանցդ զգլուխս գործոցս.
մի՛ մատուսցես բան ընդդէմ ահեղ
զանօրէնութիւնս իմ 'յիշատակել, մի՛
մատնեսցես իմոցս կամաց զաւանդս
հոգւոյս վարել 'ի գերութե, մի՛ ա-
ռէն զիս փառաւորեր՝ զի անտանօր
դատապարտեսցես, մի՛ նուազու-
թեամբ այսրանցուորի կյաւիտենա-
կան բարւոյն տուժեր, մի՛ 'ի սակա-
ւուն այսմ ժամանակի զանվախճա-
նելի զփառսն չափեր, մի՛ ընդ հով-
տիս վշտաց հեծութեան զանախ-
տական զկեանսդ գրաւեր, մի՛ ընդ
ստուերի այսր մթութեան զանձա-
ւելիդ լոյս փոխանակեր, մի՛ զերա-

սանակ մտացս լքցես՝ ըստ արտազի հետս հետևել, մի՛ զկամուրջ կենցաղոյս դրեսցես ինձ հանդստեան բաւականութիւն. մի՛ զհովլիտ հանճարոյս ստուերական պահեր 'ի հանդերձեալն ինձ հրապարակել։ Եթէ ամբարես զաւանց համարոյ գործոցս իմ չարիս, մեռայց կենդանւոյն, եթէ չտեմարանես 'ի սրտի, սատանին կիզեալ անբոց այրեցայց. եթէ քննեսցես զանօրէնութիւնս, աւանց յանդիմանն քեզ լինելոյ 'ի սպառ հալեցայց. եթէ անկակից ինձ թողցես զմեղան, 'ի նոյին վաանեալ մաշեցայց։

Դ. Անհարկեա, միշտ զօրեղ ամենակարող, փախնուլ չարութեանցս որ յիս, զի բարիք քո եկեալ փոխանորդեսցէ. հրամայեա, գթած, խնամակալ, գովեալ, լոյս անշիջանելի, զօրութեամբ անսահմանելեաւ, զի նոր հաստատեսցի գոյութիւն բնութեանս մարմնեղէն յարկի անդամոցս. յորում հանդուցեալ անլքանելի բնակեսցես բազմեալ ախորժ տենչանօք՝ միութեամբ հո-

գտոյս իմ ընդ քեզ զապականութ՟ն մեղացս մերժեալ 'ի սպառ՝ յանարատութիւն զիս պատրաստեսցես ամենակեցոյց Թագաւոր անմահ տէր Յիսուս Քրիստոս, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ՀԹ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ՅԻՇԵԱ տէր, տէր գթութեց, սիրողդ խղճութեանց. Աստուած ճշմարիտ. նայեա վերստին 'ի բնութեն կերպարան մշտ սխալական. ընկեա ինձ գարձեալ զամենընթաց պարածմունս ելից արեանս չարժողութեան. բժշկապես մատիր տեսանել, զի մարդ եմ հաստատեալ մոցք խակութեան Թերի խորհրդոց յայն ինչ, զոր դու իսկ վկայեցեր

տեսողդ ոչէից՝ միայն դու անմասն ստութեան խաւարի ։ Այպա իրաւունս է գրել ինձ ընդ մեղուցեալսն մարդկօրէն վրիպանաց սխալմամբ պարտեալ կրկին իբր զերկրածին մահացու մարմին, քան բանիդ քում սուտ երեւել․ քանզի արդարեւ գիտակ իսկ ես, թէ չար է արարն եւ ընդաբոյս չարութիւնն մեր․ եւ ոչ փոփոխին խորհուրդք մեր, յաւիտեան, ըստ հոգեհանճար իմաստանոյն կանխազեկոյց առակի ։

Բ․ Թեթեւացո զսաստկութիւն տանջանացն, որ պատրաստեալ եւ մնայ ինձ՝ արկանել զորդիս գեհենին զարդ մահուն յաւիտենականի․ բարձ զամօթոյս պարտիս, որ պահեալ է յայտնեալ թշուառականիս յետին ատենին յանդիմանութեան ։ Խրատ խաղաղութեան յառաջապարգեւ ողորմութեամբ քո ընծայեցո․ զի մի անտանելիքն ահաւորութեան 'ի ցոյց ինձ եկեալ կերպարանեսցին, անյոյս ապշութիւն ընդ կենաց զրկման առաջի կարգեալ, դատաստանն ահաւոր, ան֊

կաշառ և անխաբելի դատաւորն, ամօթն սոսկալի, կշտամբանքն սարսափելի, յանդիմանութիւնն անփախչելի, տագնապն անձողոպրելի, պակուցումն անխրախուսելի, դողումն անվճարելի, լալումն անսփոփելի, կրճումն ատամանցն անբժշկելի, ապականութիւն անողջանալի, անէծքն սարսափելի աստուածային քո բանիդ. փակումն գթոյն և արգելումն ողորմութեանն: Որ ընդ գալարելն երկնի և ընդ երկրի դղրդելն ընդ կարծրութիւն յատակիս, ըստ կուտակելոյ կոհակաց խռովութեան ծովու իբր փախստեան կերպ ցուցանելով, մի զմիոյ հետս խափանեն կասեալ յերկոցունց. և տատանեալ սասանեալ լայնատարած գետնոյս թանձրութեան 'ի հիմանց անտի, ընդ ուժգնակի բախման թնդելոյ ներքնային խորոց հարթէ զլերինս, և հալեալ հրդեհին բնութիւնք վիմաց և ամենայն տարերաց գոյից. այլայլին երկինք յանեղծ փոփոխութիւն, և յեղանակին արարածք տա֊

րերօք իւրովք 'ի նորոգ նմանութի։ Ծածկութիւք գործոցս հրապարակին և աներևոյթք կրից մեր յայտնին. վարք կրօնից ներգործեցելոց 'ի մարմինս մեր նկարին. Թագաւոր երկնից յատենի նստի, վճիռ հատուցմանն 'ի ձեռին իւրում: Ահա վայ ինձ եւթնիցս անգամ կրկին եղկութեամբ, ըստ չափոյ կշռութե այսր համարոյ, որ զանբաւութիւնս թըւոց պարագրէ: Զի՞նչ գործեցից ողբալիս հոգի յայնժամ մեծի աւուր վտանգի. քանզի սաստիկ է յիշատակն իսկ յառաջեալ քան զհանդիպումն. զոր ոմն մարգարէ զօրինակին նմանութիւն 'ի դէմս բերելով զձեռս տագնապի անզերծ փախըստեանն նշանակէ ասելովն. զոր օրինակ եթէ փախիցէ ոք 'ի ձեռաց առիւծու և պատահեսցէ նմա արջ, և փախիցէ յերեսաց արջոյն և մտանիցէ 'ի տուն և յեցուսցէ զձեռն իւր 'ի յորմ, և խածանիցէ զնա օձ. և դարձեալ կրկին սաստկացուցանէ առ նոյն կերպարան իրի զտեսիլն քստմնելի. ոչ ապա-

քէն, ասէ, խաւար է որ տեառն, որ խաւարոյ և մթոյ, որ ամպոյ և մառախղոյ ։

Գ. Յորժամ հրեշտակն պահպանողական կենակից հզօր ոստիկան իրաւամբք ամբաստանեսցէ, և հատուցանողն ահաւոր արդարութե յանդիմանեսցէ, սպասաւորք թագաւորին առանց խնայելոյ խուժապեն, զոմանս 'ի կեանս հրաւիրեն և զոմանս յամօթն դատապարտեն. կխոց դէմս լցեալս ծաղու ցուցանեն, և ինձ ահարկուս և քստմնելիս երևեցուցանեն. ոմանց պսակս լուսապաճոյճս մատուցանեն, և այլոց կորուստ մահու բողոքեն. արդարոցն ձայն աւետեաց, և ինձ գոյժ անվախճանի վշտաց։ Յորժամ առ բարիսն՝ մահու յաղթութիւն 'ի սպառ մեռանի, և ինձ չարագործիս կրկին յարակայի. ուր դրանն բախեալ ոչ ինչ ազդիցէ, վճար եղեալ գթութեանն առ իս։ Յորժամ դպրութիւնք հրաշիցն զարմանալեաց, որ են ծածկեալքն յայժմուցս հասարակաց վարուցն տեսակք

մարդկային բնութե՟ս գործոց. յաղագս որոյ եղեն գոյութիւնք ամենայն էից, յիւրաքանչիւր մարմինս անպակաս գրութեամբ իսկոյն երեւին. և խորութիւնք անճառելին կնքեցելոց յիմաստից աստեացս առաջի աչաց մերոց կերպարանին: Ուր այժմ շահավաճառութիւնք ողբոց և արտասուաց զերկինս գրաւեն, և անդ իբր զապաժամման ընդունայնութիւնք արհամարհեալք լքանին. հառաչմունք հեծութեան ոչ կանխաւ աստի առաքեալ, չէ երբէք գտանել անդէն. ողորմութիւնք ճշգրիւ սերմանեալ, ոչ պայծառ վառմամբ գնան առաջի: Ուր տապանն նախայանցին և կտակարանն տիրանորդիցն և նշանն ահաւոր այժմուցս՝ յանդիման եղեալ մեծաձայնս դատախազեն. յորում սակալի վայրի ոմն զուխտն կցորդութեան հայրենի և ոմն զխորանն վկայութեան անտեսիցն, և ոմն զարիւն մեծին Աստուծոյ ամբաստան իմն իրաւացի առաջի իմ տարածանեն: Զտանջանարանն բազմա֊

պատիկս անձամբ անձին ատեն իսկ պատրաստեցի, զինո՞րդ մխիթարեցայց համառօտեալս յուսոյ. զի եթէ զօրէն լուսոյ՝ դասուք արդարոցն, որ փառաւորեալքն են երանութեամբ, սարսեն դողալով, ոչ բաւեն բերել զահաւոր տեսիլ երեսաց մեծ դատաստանին, ես եղկելիս՝ աւանդակորոյս սատակման որդիս ո՞ւր երևեցայց. որ ոչ միայն չեմ պսակելոց, այլ և պատուհասն իմ անտանելի և կորուստն անսպառելի:

Դ. Այլ արագեա, ամենապարգև զօրութիւն անճառ, ձեռն փրկութեան 'ի կորուստ գերելոյս. զի օգնեալ 'ի քէն՝ դարձայց միւսանգամ 'ի դրանց դժոխոց, ամենապատրաստ հանդերձեալ ամենևին անվտանգելի պրծեալ 'ի պատժոց. աստանօր տեսեալ մտացս իմաստիւ զապագայիցն դիպուածս, բաւականացեալ 'ի լուր երկիւղին 'ի տագնապէ տանջանաց՝ ահին համբաւով, կամօք քո բարեաց զերծեալ ապրեցայց. և մի մատնեցայց կորեանցն առիւծուց,

որք խնդրեն 'ի քէն զիս 'ի կերակուր՝ ծախեալ ատամամբքն գազանութեան. զի զորովայն մահուն լցուցեալ՝ զաստուածպարարեալս անդ ձգեալ հալէն, ուր անսպառ պահի մնացուած մթերիցն 'ի ծախումն յաւիտենից: Զի դու միայն բաւես կորզել 'ի ժանեաց սատակման 'ի կեանս և յերանութիւն, ընաւից ապաւէն թագաւոր լուսոյ տէր Յիսուս Քս, օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ Ձ.

Վերստին յաւելուած ներքին հեծութեան սրտին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Եւ արդ 'ի վերայ այսքանեաց յուսահատութեանց և անհարկու սրտաբեկութեանց, պակուցանողական սաստկութեանց աստուածայ-

ին բարկութեանց , տագնապեալ ոգւով թախծութեան 'ի սպառ , աղաչեմ զքեզ սուրբ Աստուածածին . հրեշտակ 'ի մարդկանէ , մարմնատեսիլ քերովբէ , երկնաւոր արքայուհի , անխառն իբրև զօդ , մաքուր որպէս լոյս , անշաղախ ըստ նմանութեան պատկերի արուսեկին բարձրութեան , գերազանց քան զբնակութիւն անկոխելին սրբութեանց , երանաւոր խոստմանն տեղի , Եդեմ շնչական , ծառ կենացն անմահից բոցեղէն սրովն պարունակեալ . 'ի բարձրեալն Հօրէ զօրացեալ և հովանացեալ , հանգստեամբ Հոգւոյն հանդերձեալ և մաքրագործեալ , բնակութեամբ Որդւոյն յարդարեալ և տաղաւարեալ . միածինն Հօր և քեզ անդրանիկ , որդի քո ծնընդեամբ և տէր արարչութեամբ . ընդ անաղտ մաքրութեանդ և անբիծ բարի , ընդ անարատ սրբութեանդ և խնամակալ բարեխօս : Ընկալ զմաղթանս այսր աղերսանաց քում դաւանողիս , և մատո ընծայեա ընդ ամին խառնեալ զբանն իմ նախնի

մեծիդ ներբողի 'ի քոյդ պաշտաման. հիւսեա միացո զմեղուցելոյս դառն հեծութիւն ընդ քումդ երջանիկ և խնկաւորեալ հայցուածոց, տունկդ կենաց պտղոյն օրհնութեան. զի 'ի քէն միշտ օգնեալ և բարեգործեալ, և 'ի մաքրական քո ծնելութիւնդ ապաւինեալ և լուսաւորեալ, կեցից Քրիստոսի որդւոյ քոյ և տեառն:

Բ. Օժանդակեա թևոցդ աղօթիւք, խոստովանեալ մայրդ կենդանեաց, և ելիցն իմ յերկրէս հովտէ. առանց լլկանաց հեռևել 'ի կեանս օթեվանացդ պատրաստութեան, զի թեթևասցի կատարածն իմ ինձ ծանրացելոյս անօրէնութեամբ: Արասցես տօն ինձ բերկրութեան զօրն իմ տագնապի, ողջացուցիչ երկանցն Եւայի. բարեխօսեա խնդրեա աղաչեա, զի ըստ անճառելի մաքրութեանդ և ահա զբանիդ հաւատամ զընդունելութիւն: Արտասուօք օգնեա վտանգեցելոյս, գովեալդ 'ի կանայս. ծունր խոնարհեցո առ իմ հաշտութիւն, ծնողդ Աստուծոյ. ընդ իմում

թշուառիս հոգա, խորան բարձրելոյն. ձեռն տուր անկելոյս, տաճար երկնային. փառաւորեա զորդիդ քո 'ի քեզ՝ աստուածօրէն ինձ հրաշագործել քաւութիւն և ողորմութիւն, աղախին Աստուծոյ և մայր. բարձրասցի պատիւ քո ինև և ցուցցի փրկութիւն իմ քև:

Գ. Եթէ զիս գտցես՝ տիրամայր, թէ ինձ ողորմեսցիս՝ սրբուհի, թէ զկորուսեալս շահեսցիս՝ անարատ, թէ զհարթուցեալս յանձանձեսցես՝ երջանիկ, թէ զամօչեցեալս յառաջ մատուսցես՝ բարեշնորհ, թէ յուսահատելոյս ինձ միջնորդեսցես՝ միշտ սուրբ կոյս, թէ զմերժեալս ընտանեցուսցես՝ մեծարեալդ Աստուծոյ, թէ յիս ցուցցես զգթածութիւն՝ լուծիչդ անիծից, թէ զծփեալս հաստատեսցես՝ հանգիստ, թէ 'ի խռովութեանցս յուզմանց փոխեսցես զիս՝ խաղաղարար, թէ վրիպելոյս ինձ հնարաւորեսցես՝ գովեալ, թէ վասն իմ մտցես 'ի հանդէս՝ մահունահանջիչ, թէ զդառնութիւնս իմ անուշեսցես՝ քաղցրութիւն, թէ

զբաժանմանն իմ խորոց քակտես_
ցես՝ հաշտութիւն, թէ զանմաքրու_
թիւնս իմ բարձցես՝ եղծման ընդ_
ոտնից. թէ զմտանեալս մահու փըր_
կեսցես՝ կենդանի լոյս, թէ զլա_
լեացս ձայն հատցես՝ բերկրութիւն,
թէ զխորտակեալս կազդուրես_
ցես՝ դեղ կենաց, թէ 'ի կործա_
նեալս յիս ակնարկեսցես՝ հոգելից,
թէ ողորմութեամբ ինձ պատահես_
ցես՝ կտակ նուիրեալ: Օրհնեալդ
միայն 'ի շրթունս անբիծս լեզուաց
երջանկաց. ահա կաթիլ մի կաթին
քումդ կուսութեան յանձն իմ ան_
ձրևեալ՝ կենաց ինձ զօրէ, մայրդ
բարձրելոյ տեառն Յիսուսի արարչին
երկնի և բնաւին երկրի, զոր անճա_
ռապէս ծնար բովանդակ մարմնովն
և համայն աստուածութեամբն, որ
փառաւորեալն է ընդ Հօր և Հո_
գւոյն սրբոյ էութեամբ և անքննու_
թեամբ մերոյին բնութեամբս միա_
ցելով, ամենայն և յամենայնում,
մի յԵրրորդութենէն. նմա փառք
յաւիտենից յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ՁԱ·

Վերոգրին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Ընդ Աստուածածնին մաղթանաց՝ ահա և զվերնոցն անմահ հրեշտակացն լուսակերպից զաղերս հայցուածոց, որ վասն իմ գոչեն առանց լռելոյ հանապազորդեան արգահատութեամբ մաքուր բերանոց, ընկալ բարեգութ. որք են բարիք բարեգործեալք 'ի բարերարէդ անկիրթք չարեաց, հաստեալք յամենիշխան հրամանաց էիդ, զօրութիւնք հզօրք ակնարկութեան բարձրելոյդ, սուրբք, մաքուրք, անարատք, օրհնեալք, վայելչականք, յաղթողք և անպարտելիք, և ըստ ընթացից տեսութեան մտաց արագունք:

Բ. Որք և պտղակորոյս տնկոյ Թը֊
զենւոյն եւամեանն դատարկու֊
թեամբ, որ զբնաւ յաւիտեանս պա֊
րունակէ ժամանակն՝ զանցեալն ընդ
ներկայիւ և ընդ ապառնւոյն, յա֊
մայր յամրութեամբն յերկարա֊
ձգելոյ, յայգի աշխարհիս արմատա֊
ցելոյ. սին սաղարթիւն պաճուճե֊
լոյ՝ զրկեալ 'ի պտղոց, որ է ճշգրիտ
պատկեր թշուառ մարդկութեանս,
սոքա բարեխօսք, հանդերձիչք. այլ
և խնամակալք որ դեգերին հանա֊
պազ առ մեզ՝ ընդ մերում կրիցս
կարեկցելով, բարեմասնութեանն
մեր սպասեն. և յաւիտենականն
կենդանութեամբ փրկութեանն մեր
աղօթեն՝ զայս բան ասելով. զգործս
ձեռաց քոց մի անտես առներ: Քան֊
զի արդարև մեք են այս աղաչանք
'ի բարերարէդ Աստուծոյ վասն մեր
կարգեալ առ նոսա. զի նոքա բանիւ
են ստեղծեալ, և մեք ձեռօք ներ֊
գործեալ: Որք և գալոց են ընդ միա֊
ծնիդ վկայք սոսկալի դատաստանին
հատուցման, ճշմարտաբան դատա֊
խազք յանցաւորութեան երկրայ֊

նոցա, յաճաւորին տանել յայտ֊
նիչք խրատամբք զմտաւորականու֊
թիւնն որ առ մեզ. որ և անդադար
կարեկցեն աղդեալ հառաչմամբ
զմշտանաւէրն նուագ ձայնի, ողոր֊
մեա՝ գուսանեղծեր, մի կորուսանէր։
Դ. Արդ ընդ գոհաբանութեան
ձայնիցն խնդրուածոց անմահակա֊
նացն վեհից՝ և 'ի մեր հեծութիւնս
հաստատեսցես, բնաւից տարրից, որ
յաղթեսցէ գթութեամբդ քո վերնոցն
և ստորնայնոցս. քանզի քո է բարե֊
բարեկըդ առ մեզ և առ նոսին։ Արդ
վասն բարեզարդութեան անտախտա֊
կանացն, հրաշատեսիլ հրակերպիցն,
անշաղախ մաքրոցն, անմեղիցն, բա֊
ցանիւթիցն, հոգեղինացն և անխա֊
նելեաց, ամէնաձեցուն առաւե֊
լութեամբ 'ի բարձրն ընտրականու֊
թիւն գերափայլ յաճախ գիտու֊
թեամբ՝ անցուրս չքնաւութեամբ չե֊
ռուցանողք խնքնաբուն տապիճս ա֊
տուածախութեան բստ խնքեանց ըղ֊
մերս սառնասեր արտիցս անբարբաք
չէջուքն, այլև անապատ 'ի մեծախոր֊
հուրդ սրբուժ՝ սեղանին՝ որ 'ի խո֊

րանիս , առանց նիրհելոյ և դանդաղանաց սպասել հրամանաց երանականաց կեցուցիչ կամաց ամենաառեղծիդ . քրովբէօրէն առաքինութեամբ յԱստուած միացեալք անբաժանելի : Որք երկնաւոր պետութիւնք են մեծք , և զինուորութիւնք անբիծք , աչաւորք , երկնաւորիդ Աստուծոյ ազատազնեայ պաշտօնեայք , 'ի յամենայն լուսոյ ցոլք նըշուլից :

Դ. Որովք և ինձ մեղաւորիս հոգեղինի մարդասիրեսցես ողորմել , Յիսուս , աղաչանօք իմոյն հրեշտակի , դարձուցանելով զիս , տէր , 'ի բարիդ.քո հետս լուսոյ . զի զաւանդ հոգւոյս իմ պաշտպանութեան , զոր հաստատեցեր նմին առաչութեան , զընկալեալն 'ի քէն 'ի կենցաղ սատակայս՝ ուրախութեամբ սրտիւ յիս բերկրեալ , անմեղադրելի առ 'ի քէն օրհնեալ՝ խնդալից դիմաց լուսարձութեամբ քեզ , արքայ բարձրութեան փառաց անհասից , 'ի խրախճանս կենդանախումբս բերկրեցելոյն պարուց մատուցեալ ընծայե-

ցուսցէ, գովեալ ողորմած: Եւ քեզ
անքնին ընդ Հօր անհասին՝ Թուա֊
կցութեամբ Հոգւոյդ անճառի
վայելէ փառք պատիւ և երկրպա֊
գութիւն, յաւիտեանս յաւիտե֊
նից. ամէն:

ԲԱՆ ՁԲ.

Վերջին յաւելուած կրկին հետևութեան
նորին հաւաքէ առ նոյն աղերս մաղթանաց
բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Տէր Աստուած բարերար,
բազմապարգև Թագաւոր, կենաց
պատսպարան, լուսոյ կերպարան,
լայնատարր հանգստարան, որ յա֊
ղագս մեղուցելոյս եկեալ մարմնա֊
ցար, գործեցեր զանպատումն և
հանդերձեցեր զհրաշալիսն, մինչև
կատարեցեր զաւեցեալն ընդ ամե֊
նայնի աստուածութեամբ:
Բ. Արդ վասն առաքելոցն որոց

յերկնաստեղծ քո ձեռացդ ձեռնա-
դրելոց և հոգւովդ սրբով օծելոց ,
զորոց զգովեստ արժանաւորու-
թեան ըստ խնամակալի՛ առ 'ի փառս
քո , տէր ամենայնի , յայլում բանի
պաշտեցի , և ինձ ողորմեսցիս յիշա-
տակաւ սիրոյ նոցին ընտրութեան :
Շաւիղ ինձ ելից նոքօք հանդերձեա-
ցես յերանութիւնն փափաքելի .
ձայն բարի հովուութեան նոցին 'ի
յողջոյն ինձ կենաց քաղցր լուիցի :
Աման կալցայց 'ի յանեղծութիւն
փրկութեան տօնեցեալ յուսոյն՛
ընդ առաջնորդացն կենաց , սկըզ-
բնաշնորհիցն պատուոյս , փառաւո-
րեալն դասուց , գետոցն բանակա-
նաց , աւետարանչացն բարձանց ,
իշխանացն պանծալեաց , լուսապայ-
ծառ թագիւ պճնելոյն , 'ի զարդ-
անկապուտ զօրութեան շնորհին
պայծառացելոց , խաղոյն զուար-
թութեան տիրական լուսոյն կա-
տարելոց :

Գ . Ընդ աշակերտաց մեծին հրա-
մանի բարձրեալդ Աստուծոյ Քրիս-
տոսի՛ և մարտիրոսացն ընտրելոց

նահատակութեամբ, որք մահացու և վշտաչարչարն մարմնով, վտանգաւոր և ամենակիրն անդամօք, երկրաւորական և հողազանդուածն բնութեամբ մարտուցեալ ընդ տարր գոյլից ամենայն նիւթից՝ պատկեցան բարձրացան և կենդանացան հոգեպէս. արիաբար ելեալք 'ի յերկրէ, ըստ մարգարէին, վկայք Ճշմարիտք ամենափորձն մահու, իմանալեացն անտեսիցն և ծածկելոց աներկբայ բարեացն յուսով տեսելոցն աստէն նկատիչք. աշակերտք առաքելոցն և չարչարակիցք նոյին. որ հաւասարեալ գործովք ընդ նոսին, կատարեալ լրմամբ անպակասելեաւ պարեն 'ի խրախճանս անկէտն երանութեան. որոց հաճոյական և ընդունական մաղթանօք, արիւնընծայ վաստականուէր քրտնակնդրուկ աղերսիցն յարդմամբ՝ ընկալ զիս նորոգ ըստ նոցին մասին աներծ փրկութեամբ 'ի քեզ արժանացեալ:

Դ. Ընդ խաղացեալսն հուրբ և ուսերբ արեամբներկելոցն, և Ճրդնաւորայն սրբոց հարցն մխանձանց

և քեզ հետևելոյն, որդի Աստուծոյ, անպարտելի քաջութեամբ և անպատիր զգաստութեամբ, ընդ դժնեայ դառողի մարմնոյս բնութեան արիապէս մարտուցեալ, սովիմբ վանեցին զանմարմինն Բելիար. և մշտամարտ հանդիսիւ յասպարիսի կենցաղոյս առանց զզուանաց ծանրաբեռնութեան 'ի լայնածաւալ ծփանաց աշխարհիս ծովու տապանակաւ մարմնոյս թանձրութեան զթեթեւութիւն հոգւոյն թռուցեալ 'ի նաւահանգիստն կենաց հասին. և իբր սիրողք վերնում վիճակին առանց յետնոյն մտածութեան, ըզթագն յաղթութեան համարձակապէս պայծառ ճոխութեամբ պըճնեալ խնկապէս 'ի գլուխ կապեցին. վասն նոցին արժանաւոր մաղթանաց և նուիրական հայցուածոց և զիս զմեղաւորս 'ի պատժականաց ընկալ ընդ նոսին:

Ե. Եւ ահա խառնեալ զանմաքուրբան ընդ նախադրեալ երջանկացն փառաւորական աղերսարկութիւն, որ վասն իմ գոչեն քեզ 'ի հա_

ճութիւն, և ես ընդ նոսին իբր դառնութիւն եղեալ ընդ քաղցու, կամ տատասկ ընդ ողորկութեան, տգեղութիւն ընդ վայելչութեան և տխմար ընդ գեղեցկութեան մարգարտի, կամ հող ընդ յստակութեան ոսկւոյ, և կամ քարինս անարգս ընդ պայծառութեան արծաթոյ, բացասութիւն ընդ ճշմարտութեան, կամ աւազ ինչ աստիճանաւ ընդ կակղութեան զանգուածոյ հացի. արդ լուր, հզօր, հնարաւոր, գովեալ, զնոցայն վասն իմ և զիմս ընդ նոսին 'ի նոցին գովեստ, 'ի փրկութիւն իմ և 'ի փառս քո, ամենագութ, բարերար, օրհնեալ, երկայնամիտ, կարող, անքնին, անճառ, անեղծ և անստեղծ: Քո են պարգևք, քո են շնորհք. դու սկիզբն և պատճառ բարեաց ամենայնի: Ոչ ես դատապարտիչ, այլ ազատիչ. ոչ ես կորուսիչ, այլ գտիչ. ոչ ես մահացուցիչ, այլ կեցուցիչ. ոչ ես տարադրիչ, այլ ժողովիչ. ոչ ես մատնիչ, այլ ապրեցուցիչ. ոչ ես ընկլմիչ. այլ վերածիչ. ոչ ես գլորիչ. այլ

կանգնիչ. ոչ ես անիծիչ, այլ օրհնիչ. ոչ ես վրիժառու, այլ շնորհիչ. ոչ ես թշուառացուցիչ, այլ մխիթարիչ: Ոչ եղծանես, այլ գրես. ոչ սասանես, այլ հաստատես. ոչ ոտն հարկանես, այլ սփոփես. ոչ պատճառս յօդես մահու, այլ հնարս խնդրես կենաց. ոչ ես 'ի կամս շարժեալ սատակման, այլ 'ի փրկութիւն ողորմութեան: Ոչ մոռանաս զայցելութիւն, ոչ լքանես զբարի, ոչ արգելուս զգթութիւն, ոչ բերես վճիռ կորստեան, այլ կտակ ազատութեան: Ոչ թշնամանիս յառատութեանց, ոչ բամբասիս 'ի շնորհաց, ոչ հայհոյիս 'ի պարգեւաց, ոչ նախատիս 'ի ձրի ձրից, ոչ անգոսնիս յերկայնմտութեանց, ոչ եպերիս 'ի ներութեանց, ոչ բանադրկիս 'ի բարութեանց, ոչ անպատուիս 'ի քաղցրութեանց, ոչ քամահիս 'ի հեզուէց, ոչ առաքին այսոցիկ տրտնջմունք, այլ անլուելի գոհաբանութիւնք: Բարձ զմեղս իմ, հզօր, լոյծ զանէծս իմ, օրհնեալ. քաւեա զպարտս իմ, ողորմած. ջնջեա

զյանցանս իմ, գթած․ մատո մասն այցելութեան, և անդստին իսկ կատարեցայց․ զինչ քեզ, տէր, քան զսոսին գիւրագոյն, և կամ զինչ ինձ պարտաւորիս կարևորագոյն։ Այլ կենդանագրեա, բարեխնամ, քոյնաստեղծ պատկերիս փչումն կրկին ՚ի շունչ նորոգման քաւաւորութեան մաքրական շնորհի զամենամեղս ոգի պաշտպանեալ։

Զ․ Մի՛ ածեր, ողորմած, ինձ օր տարաժամ ՚ի համառօտս երբի՝ անթոշակ ապաշխարութեամբ ընդ անկատար ուղին հետևել․ մի՛ մատուցաներ բաժակ դառնութեան ՚ի ժամ ծարաւու․ մի՛ փակեր, գթած, իմ հանդէպ զյաջողուած հոգևոր օգտիս, և մի՛ իբր յանկարծադէպ հինից ասպատակ գիշեր մահուն ինձ պատահեսցէ․ մի՛ տապ տօթոյն յանպատրաստ պահուն զարմատս հատեալ ցամաքեցուսցէ, և մի՛ լուսնական գիպուածք հասեալ գաղտնեօք մխասեսցեն․ մի՛ պահեսցի ինձ սառն մեղացս, և մի՛ հոսանք ուղխից կենցաղոյս զիս ողողեսցեն։ Մի՛ հան-

գլստն մահ բերիցէ, և մի՛ ննջումն ՚ի սատակումն յառաջեսցէ. մի՛ քունն ինձ կորուստ լիցի, և մի՛ նիրհումն ապականութիւն գործեսցէ. մի՛ վախճանն անյարմար ՚ի վերայ իմ արշաւեսցէ, և մի՛ շնչոյս վերարձակութիւն ըմբռնեալ ՚ի խոնարհ լեցի:

Է. Դու ես տէր, դու գթած, դու բարերար, դու երկայնամիտ, դու ամենակարող, առ ամենայն բան անհասութեան անճառ զօրաւոր, քաւել փրկել կենագործել լուսաւորել, վերստին հաստատել, ՚ի ժանեաց կերչաց գազանաց և կամ յատամանց վիշապաց ՚ի կեանս կորզել, ՚ի խորոց անդնդոց ՚ի լոյս բերկրութեան ածել, և ՚ի հեղձմանէ ծփանաց մեղաց ընդ արդարս երջանկաց փառօք բազմեցուցանել: Ամենայն ոգիք քեզ ակնկալեալ յուսովսպասէ, կարօտեալ քում շնորհաց, եթէ երկնայինք և եթէ երկրաւորք, եթէ անկածն մեղօք և եթէ ամբարձեալն արդարութեամբ, եթէ տէր և եթէ ծառայ, եթէ ախկին և եթէ աղա-

խին. և 'ի ձեռին քո է շունչ կենդանական բոլորեցուն: Ընդ քեզ ընդ Հօր և Հոգւոյդ սրբոյ փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ՁԳ.

Վերստին յաւելուած նորին հեծութեան նորին հոգւոյ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԲԱՐՁՐԵԱԼ անքնին, զօրութիւն ահեղ, տէր արարածոց, թագաւոր երկնի, ստեղծիչ հրեշտակաց, գոյարան մտաց, հաստիչ հրեղինաց, պետ բարի հոգւոց, աջ ապաւինութեան, անդորրութիւն հանգստեան, տեսարան լուսաւորութեան, պայծառութիւն բերկրութեան, ճանապարհ երանութեան, պատճառ կենդանութեան, առիթ բանաւորութեան, փրկութիւն աւանց չարութեան, առաջ-

նորդ խաղաղութեան , պարիսպ ամրութեան , պատուար պաշտպանութեան , ցանկ բոցոյ մեծի օրհնութեան , սահման անոխակալութեան , յիշեա յայսմ ողբերգութեան մատենի բանիս խոստովանութեան և զոր 'ի մարդկային ազնէ թշնամիս մեր՝ 'ի բարի , և արա կատարեա նոցին քաւութիւն և ողորմութիւն : Մի՛ բարկասցիս նոցա վասն իմ , տէր , իբրև զաւուրբս բամբասողաց՝ առ յաճախ սիրոյդ որ յիս , այլ որպէս զչարս կշտամբողաց և իրաւամբք նախատողաց՝ ներեա յանցանաց նոցա : Եւ արդ մատուցեալ երկաքանչիւրոցս առաջի քո , արդարադատ , ոմանք առ մեզ վնասակարագոյնք սակաւուք , թերևս և յիրաւի բամբասելոցս , և ես առ քեզ , ամենապարտս , անթիւս և անկշռելիս բազմօրինակ ուխտազանցութիւնս :

Բ . Արդ յիշեա զքո մեծութիւնդ , տէր , նայեցեալ 'ի յիմս անարգութիւն . և ընդ խնդրելս իմ 'ի քէն բարի իմոցն ատելեաց , և դու առ

քոյս ըստ քում մեծութեանդ անճառելիս հրաշագործեսցես ։ Մի՛ սաստկեսցես զինձն խածանողն, այլ փոփոխեսցես. խլեալ զխստանս բարս երկրաւորս, զբարիսն արմատասցուսցես և յիս և 'ի նոսին ։ Մանաւանդ զի դու լոյս ես և յոյս, և ես խաւար և յիմար. դու խոհութեամբ բարի գովելի, և ես համայնիւն չար ապիկար. դու տէր սորիցս և երկնից, և ես անիշխան շնչոյս և հոգւոյս. դու բարձրեալ 'ի կարեաց զատեալ, և ես տաժանաւոր և վտանգաւոր. դու 'ի վեր քան զկիրս երկրիս, և ես կաւ անարգութեան գարշութեան. դու ըստ մարգարէին մնաս յաւիտեան յանբաւ բարձրութեան, և ես միշտ կորնչիմ ըստ նորին բանին. 'ի քեզ ոչ է մթութիւն կամ նենգութիւն, և ես բաւանդակն խոկ իցեմ՝ որ զաւանդն իմ ոչ պահեցեմ ։ Հան զիս 'ի բանտէս, արձակեա 'ի կապանացս, զերծ 'ի շղթայիցս, փրկեա 'ի խեղդմանէս, ազատեա 'ի տագնապէս, քակեա 'ի յերկաթիցս, լոյծ 'ի պաշարմանցս,

արտաքսեա յերկմտութեանցս, ափո_
փեա 'ի տխրութեանցս, հանգո՛ 'ի
նեղութեանցս, փարատեա 'ի վըշ_
տացս, հանդարտեա 'ի խռովու_
թեանցս, ապաքինեա 'ի լալոյս,
մերժեա 'ի հեծութեանցս, հեռա_
ցո 'ի յողբոցս, կազդուրեա 'ի կա_
կանմանցս: Աստուած ողորմութեան
և պարգևատու քաղցրութեան, մի՛
զզուեալս արեամբ հզօրից անտես
արարեալ ընդ վայր կորուսաներ.
կանգնեա զհասեալս յափն մահու
'ի բազմավտանգ հիւանդութենէս:

Գ. Ահա բարդեցան կուտեցան
շրջանակք ամացս ընդունայնութե̃,
յորմէ հետէ յայտնեցեալ ցուցայ
յոչղէտս երևեալ 'ի յանդատտանէ
մօրն իմոյ սննեկի փուշս դժնկի մե_
ղաց շառաւիղի. մի՛ լինիր ինձ խայ_
թոց խոցոտիչ՝ որպէս անդ տուհմին
Յուդայի, և կամ՛ զաւակին Եփրեմի:
Եւ քանզի բուսուցեալ անկեցի յո_
գիս փոխանակ ցորենոյն բարեսեր_
մութեան խոտս խայթողականս ինք_
նաթոյնս ընդարմացուցիչս, ըստ
գլխոյն բանի՝ որ երէցն է քան զաւե_

տխմն, զի՞նչ ոչ կոչեցից զանձն իմ՝ գարշելի անդաստան անիծաբեր փշովք մեղաց հեղձեալ։ Ոչ սերմանեցի արդարութիւն, ըստ բանին Ովսեայ, և զի՞նչ հնձեցից և ժողովեցից զկենաց պտուղն։ Անկաւ ըստինք կուսութեան անձինս մաքրութեան, ըստ մարգարէին բանի՝ որ առ Իսրայէլ, կարող ես տէր 'ի նոյն հաստատել։ Լայնեցի ընդարձակեցի ըստ մոլեկան բարուցն Յուդայի զանկողին կամացս՝ դիւացն հոմանեաց, 'ի ձեռս քո է ամփոփել դարձեալ 'ի նոյն զգաստութիւն։ Եթէ մարմնականն կցորդութիւն ընդ տեսանողին անարատ գործեաց զպոռնիկն, իսկ դու փրկութիւն հոգեպէս միացեալ 'ի յիս՝ կրկին մաքրեսցես. եթէ արեգակնս այս անկենդան ստեղծեալ առ 'ի քէն երկրիս մատակարար, և զկարակումն մօրից ցամաքէ և զտհաս պտուղս հասուցանէ, իսկ սաստող ամենից հոգիդ Աստուծոյ ո՞րքան զօրեսցես զխիմ չարեաց աղտոյ և զԹարախ պղծութեան մեղաց մթերից խոկոյն սպա֊

ուել: Վասն այսր կանխաւ իսկ ժամանեցի հայցել առ 'ի քէն բարի՝ առելեացն խմոց 'ի կարգ այս բանի, զի զհերքեալ զխառակարս պարտուց մահու յամենախնամաչաց հզօրիդ մի մերժեսցես, օրհնեալ գթութիւն. արդ կենագործեա զիս զամենամեղս անդամօք մարմնոյս ընդ բնութեան հոգւոյս խորհել միշտ զքոյդ: Իսկ բարեգործացն խնդրել բարիս, բնութեան են օրէնք՝ անբռնադատ կրիցն յարակցապէս առ սոյն բերումն: Բանզի արդարև առ միդ այդ պատուէր ամենայն հասակ զօրանայ, իսկ միւսոյդ երկրորդի առաջնոյդ խնամով հանդիպել՝ աստուածականիդ է նըմանութիւն. յաղագս այսր իրի նախնի դասեցի զթշնամեացն խմոց աղերսանսքան զերախտաւորացն բարիս:

Դ. Եւ արդ յիշեա զնոսա կրկին ընդ միոյ, որ 'ի քո անուն բարձրացեալ զանարժանս զիս ընկալան. և տուր նոցա, տէր ամենառատ բարերար և անոխակալ, վարձս արդարոյ և մարգարէի, թէ և ես յաւէտ թա֊

փոքր ինչ յարժանեաց, ըստ հաւատոց նոցա և առ յոյս նոցին ակնկալութեան, որ առ պարտաւոր գերիս ողջամիտ կամօք անհարկեն, որպէս թէ 'ի մասանցդ քո կեցուցչաց 'ի պահպանարան հոգւոյս ծածկութի լիով ունիցիմ: Եւ զպատճառօրս անամփոփելի 'ի քոց տեսութեանց և յանխաբելի 'ի յուղիղ կշռութեանց՝ քաղցր գթութեամբդ անսահմանելեաւ մերձեցեալ առ իս մաքուր արասցես, անխայտառակելի պահելով 'ի տիեզերական յանդիմանութեան: Եւ որպէս շուք իմն վայելչական դնել ախորժեն ինձ անարժանիս սիրելիքն քո վանի քո, նայեցեալ 'ի կրօնս զգեստուս բարեկերպութեան, չգիտելով զբիծս գաղանեացն՝ երջանիկ կարգան եղկեղոյս, և դու հնարաւոր ամենապարգև օրհնեալ մարդասէր՝ առ բնաւս ողորմած վասն ամենաթշուառիս հեծութեան հաշտեաց ընդ նոսա ըստ հաւատոց նոցա. ընծայեալ նոցին մասն պարգևեա զանեղծ մեծութիւնդ և զանթառա֊

մեզի զպսակդ յահաւոր աւուրն յետ-նում հատուցմանն ամենափորձ ըն-տրութեանն ։

Ե․ Զի դու ես դրաւ փրկութեան մեծութեան անվատնելի և անծախ գանձուց ստրկիս և սովեցելոյս, 'ի վաճառ վերնային շահու օգտու-թեան՝ բանիւք որ 'ի քէն՝ յարդեալ ճոխանամք ։ Կարո ինձ սահման ջրոյ հանգստեան․ արձանացո, անփո-փոխ, պատրաստական վստահու-թիւն․ կարգեա, օրհնաբանեալ, անկեղծակարծ յուսոյ ամրութիւն․ տուր, ամենախնամ դու, անաչառ պաշտպանութիւն, սասանեցելոյս բարեաց անդորրութիւն, տարակու-սելոյս լուսոյ ապաւինութիւն, աշ-խարհելոյս մեծ երջանկութիւն, վը-հատելոյս կենաց օգնութիւն, լքե-լոյս անդայթագղելի օժանդակու-թիւն, նահանջելոյս անսայթաք վեր-ընթացութիւն ։ Զի քո է բնաւդ և 'ի քէն է ամենայնդ, և 'ի ձեռն քո բաշխին հաւաստութիւնք ողիտանա-ցուաց համայնից կենաց․ քեզ վայե-լէ փառք յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն ։

ԲԱՆ ԶԴ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԱՐՔԱՅ երկնաւոր, թագաւոր բարձրեալ, տէր բոլորից, ամենից ակնկալութիւն, ստեղծող տեսականաց, հաստիչ իմանալեաց, պատճառ եղանութեանց, կազմիչ հանդերձելոց, տուիչ լուսոյ, առիթ առաւօտու, պատրաստիչ վաղորդայնի, երեւեցուցիչ երեկոյի, տարրիչ խաւարի, արուեստաւոր բարեհնար, իմաստութեան գործօնեայ. քաւարան օրհնեալ, հալիչ մեղանաց, հալածիչ ցաւոց. քակտիչ դառնութեանց, պահպանարան հանգստեան, հնարք նիրհման, յարմարիչ քնոյ, պարգեւիչ ննջման, շնչոյ յարակարգութիւն, զգայու-

թեան տեսողութիւն, ցրիչ ցնորից, յեղանակիչ անրջոց, փոխարկու-թիւն զարհուրմանց, այլայլութիւն տխրութեանց, խափանիչ խիթմանց, ընդարձակիչ կարծեաց, համադրու-թիւն ծփմանց, անհագնութիւն խարդախմանց, հարուածիչ դիւաց, փախուցիչ ախտից, ընկլմիչ գայ-թագղութեանց:

Բ. Պաշտպանեա երկնաստեղծ ձեռամբդ, զօրացո բարձրացեալ քո աջովդ, ամփոփեա ամենակալդ թևօք, ծածկեա աստուածեան խը-նամօքդ, ամրացո վերակացութեամբ վերնայնոցդ. շուրջանակի պարս-պեա գումարտակօքդ անմահից, 'ի յամենուստ պարփակեա կցորդու-թեամբ հրեշտակացդ. վանեա զընդ-դիմամարտն իմ զինուորութեամբ զուարթնոցդ, պատսպարեա զա-սանեալս՝ Աստուածածնիդ մաղթա-նօք, զբանակս անդրանկացդ բարե-կարգեա ինձ պահապան: Բայց ընդ-աչացս դիմաց և զմտացս իմ տեսա-նելիս, զգաստ արա ընդ ոգւոցս և զծանրաբեռն կրիցս դանդաղու-

թիւն , վերացո տէր 'ի զգայու-
թեանցս զմածեալս յիմարութիւն .
բարձ , միայն բարեգործ , զսպա-
ռուակիս թանձրութիւն : Ընդ սկըզ-
բան բերմանս լուսոյ՝ զողորմութիւն
քո ծագեա , ընդ ելից արեւուն՝ ար-
դարութեան արեգակնդ 'ի յանձ-
կութիւն սրտիս մտցէ . Ճառագայթ
քո փառացդ 'ի յիմաստիցս խորհըր-
դանոց ջահեսցի , խաչիդ տեառնա-
գրութե̃ ընդ շունչս եւ ընդ մարմինս
համասփիռ տարածեսցի : Յանձն
առնեմ քեզ յաւուրս զքո յարմա-
րեալ տաղաւարս պահպանաւ ո-
գւոյս՝ որ 'ի սմին : Զի դու ես Աս-
տուած անքնին , առ ամենեսին բա-
ւական եւ յամենայնում բովանդակ ,
օրհնեալ յաւիտեանս . ամէն :

ԲԱՆ ՁԵ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան որբին հակողի առ նոյն տէրս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. ԻՍԿ արդ վասն զի արժանականն մեր զուարթութիւն քեզ նընջումն լինի է համարեալ, իսկ 'ի խոր թմբրութիւն լռելըն՝ վասն ուղիղ հաւատոյն 'ի քեզ՝ անթարթափ բացութիւն աչաց, ուղղեա հոգւոյդ քո խնամատութեամբ զյաջողուած ձեռինս գործոյ ընդ հեծութեան ձայնիս մաղթանաց։ Զօրացո, տէր, 'ի հանդէս բարի ճգնաւորական արի վաստակոյ, կցորդ լեր կարեացս տկարութեան, թեթեւս կացո զաշխատութեանս այս սկիզբն. արագեա, միշտ կարող, զյառաջադրեալ ձեռակերտս, դիւրաւորս ընթացս 'ի յաւարտումն լըմանն։ Ի վախճան

լրին բերկրութեամբ զիս հասո, ժամն կացուցես 'ի հանդիպումն յուսոյն, կցորդ լեր ուղղոյն Ճանապարհիս ընթացից, 'ի թախիծս ամբարձման փութացուցես յօգտակարն, ընդ աջմէ իմ լիցիս 'ի վտանգի ծանրութեանն, զձայն քո լուր 'ի յանձկութեանն սպահու, ձեռամբ քո կեցո 'ի կորստեանն ժամու, մատամբ քո ազդեա 'ի սահմանին անձկութեան, հարթեա զխարոց ամենաչար խափանմանն, հոգեզինին առաքմամբ ըստ Ամբակումայ ինձ հնարեա, բան ինձ շնորհեա 'ի յատենի բազմութեան, իմաստութիւն յիս անկեա 'ի հանդիպման քննութեան: Ամպովկամաց քոց հովանացիր հրաշալես, հանդարտեցո փայլուն կենաց ըղծովուս մրրիկ, սանձեա զատեաց կենցաղոյս պատկեր քոյին հրամանաւդ. քանզի թէ սաս ողորմութիւն քո, տէր, կամեսցի, այս լուծութիւն կոհակաց կարծր է քան զվէմ. և թէ 'ի ցամաքի անտես առնիցես, իւր զանկայուն՝ պնդութի յատակիս 'ի ներքոյ ատախեալ սասանի:

Բ. Արդ ընկալ, Յիսուս, զպա-
ղատանացս ձեռնարկութիւն քեզ 'ի
հաճութիւն, և տուր ինձ զամենա-
կարծն գայթագղութիւն մեծ վըս-
տահութիւն: Որպէս 'ի ջրահեղձոյց
ամենակործանն դարու, որք 'ի հարթ
տարածման գետնի առանց երկիւղի
յանհոգս կէին, յողորմութենէդ
միայն մնացեալ կորուսան, իսկ ընդ
հովանաւոր մածուածով լաստին
յոգնատարատան հիմանն հայթայթա-
նօք յանուն գթածիդ յեցեալ պա-
հեցան. ընդ որս և զաղաչողս մշտա-
տատան 'ի նաւահանգիստն խաղա-
ղութեան մարդասիրապէս պրծեալ-
ապրեցո. վարձս 'ի քոյոցդ ընդ իս
բերելով հոգևոր շահից, զատորա-
բերս այս ստուարութի պարտուցս
քեալ բանից առակաւ, 'ի քեզ տէր
անկայց միացեալ 'ի սպառ անբաժա-
նելի, օրհնեալ յամենայնի: Եւ կը-
ցորդելով այսմ մաղթանաց հոգե-
ղէնքն ամենամաքուրք ընդ հողեղի-
նացն մարտիրոսաց, որք ջրով և
հրով փորձեցան, և յելից զերծ-
մանն ընդ մեր խնդրեցին, և մեզ

յիշատակ թողլին օգնութեան, ասացեն ընդ մեզ համաբանաբար զուգամասնութեամբ՝ եղիցի եղիցի:

ԲԱՆ ՀԶ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Ընդ այսր հառաչանաց թախծութեան ողբոց 'ի բազմաց կերպիւ շարակարգելոց, և ամենից հոգւոց ողորմեա, գոլեալ և երկայնամիտ թագաւոր: Դա և այնոցիկ առաւել որոց հատեալ է ակնկալութիւն փրկութեան կենաց. որք ննջեցին անպատրաստաբար շիջեալ լապտերօք խղճին պակասութեան: Ահա յիշեա, տէր իմ գթութեան, և 'ի յայս ևս պատճառ խրատունս ինձ գրեա: Քանզի թէ և 'ի փառս ահաւորութեան սքանչելեաց մե-

ծիգ՝ հակառակօքն հանդերձեցեր
զկազմած մարդոյս, զոմն ծանր և
զոմն թեթև, զմին զով և զմիւսն
հրային, զի դիմադրութե՛ 'ի հակա_
ռակացն հարթ պահեցեալ՝ արդար
կոչեսցուք հաւասարիմ հաւասա_
րութեամբն. և 'ի յայսմ'ի դատման
առաքինութեան վերաբերեալ ընդ
ամբարձելոյն, զխոնարհութիւն առ
կաւն դիտման անմռուաց պահեալ՝
պսակ ընկալցուք Ճգնաւորական:
Այլ. քանզի յայսմ կանոնէ ուխտի
վրիպեցաք, և անասնաբար սահեց_
մամբ ըստ հողոյն զիջման ընդ եր_
կիր մածաք, այլ ոմն ախտիւ և այլ
ոմն անգթութ̃բ, միւս մասն մոլու_
թ̃բ ամենաբաղձ կերակրոց լիր դա_
զան մշտաբոյծ յորակայ կապեալ
ընդ բնութե̃: Իսկ 'ի քառիցս ոմն
անըմբռնելի և անողոքելի ոլացմամբ
'ի բաց ոստուցեալ՝ վայրենապէս
ամբարտաւանէ. եթէ ջեռնումք
տապով սիրոյն որ 'ի քեզ՝ նշխարաւ
բոցոյն որ 'ի մեզ, ցուրտն առըն_
թեր կենակից նմին զնոյն կասեցու_
ցեալ, բարւոյն ընդմիջէ. եթէ օգա_

կանոնն հրեշտակայնոյն յաւիտենից
'ի քեզ, ծանրութիւն թանձրու-
անդրանիկ նիւթոյս այս հողոյ 'ի
ստորև քարշելով խափանէ ։

Բ. Եւ արդ յամենուստ պար-
տեալ և 'ի սոսա լծեալ՝ իբր զսայլ-
կար հաշմեալ հեղգեցայ կորեայ վա-
նեցայ, վատնեալ 'ի բազմոց 'ի մահ
գրաւեցայ. վասն որոյ 'ի պարգևա-
կանէն զեկեցեալ՝ յողորմութեանն
կորմ նորին, և պատկառեալ դի-
մօք համայնից ունողս զինուց ա-
ղերապարանեմ զմեռելոցն՝ քեզ կեն-
դանեաց, քանզի կարող ես յաւէտ
հնարիւք և կորստականացն բառնի
մեռելոցն. ամենայն ինչ քեզ դիւ-
րինի է, նա զի և ընդ անտակար կա-
րելոյդ և կամելդ է ախորժելի ։

Գ. Արդ այսց երկուց բարդա-
ւած չորհոյց նորոգչաց առ մի-
մեանս եկեալ՝ կարելին ընդ կամելին,
բարձեալ եղիցի և յաստահաստու-
թեանն վհատութիւն ազգաց մեղա-
ւորաց. և ժամանեալ հասցէ աւե-
տեացդ ընդ հոգւոյ բժշկութեան
քումդ հրամանի, ասէր ամենայնի.
օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն ։

ԲԱՆ ՁԼ.

Վերջին յաւելուած երկին հեծութեան նորին հանդերձ առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ։

Ա. Եւ արդ քանզի 'ի գլուխ կատարման հասեալ սակաւամասնեայ կտակի այսր ողբերգութեան, արա, ակէր, փոխճան գագաթման տանուլ ընդ այսց բանից մաղթանաց ինքնանախատս կշտամբութե և որ յետ կրկին չար ամփոփութիւնք։ Որ քեզէն կարգեցեր սահման աւետեաց անընկալութեան դատապարտելոյս՝ ասելով, ոչ են կամք առաջի հօր իմոյ եթէ կորնչիցի մի ոք 'ի փոքրկանցս. և դարձեալ, այս են կամք հօր իմոյ զի զամենեսին ինձ յանձն արարեալն ոչ կորուսից։

Բ. Ահա օրհնեալ ես 'ի գթութեան, բարերարեալ միշտ 'ի քաղ_

ցրութե՛, խոստովանեալ յերկայն-
մտութեան, ծանուցեալ 'ի յայց-
ելութեան, քարոզեալ տէր 'ի փըր-
կութեան, ներբողեալ դու յառա-
տութեան, պատուեցեալ 'ի պաշտ-
պանութեան, փառաւորեալ ես 'ի
փրկութեան, երկրպագեալ յան-
բաւ բարձրութեան, պաշտեցեալ
'ի յանքննութեան, գովեցեալ մի-
այն 'ի յաղթութեան, վերաձայ-
նեալ 'ի մեծ զօրութեան, խնկա-
ւորեալ յողորմածութեան, համ-
բուրեցեալ յանճառ հեզութեան,
ճաշակեցեալ 'ի խոնարհութեան:
Ընդ քեզ և ծնողդ քո երկնաւոր
Աստուածդ բոլորից մխիթարու-
թեան. ըստ որում հոգիդ քո սուրբ
բարութեան, որ զանկեալ զգրաստ
թշնամւոյն և զգայթագղեալ մարդն
անբանութեամբ՝ կանոնեցեր ոչ
անտես առնել: Որոյ երախտիս հզօ-
րիդ 'ի յիս և առաքինութիւն մեծիդ
'ի բարձունս տօնեալ անդադար յան-
վախճան փառաբանողաց. որովք
զայս ձայն աղերսական յօրդեալ
ընկալցիս մարտիրոսացն պաղատա-

նօք 'ի հոտ հաճութեան բուրման անուշից: Եւ այսու փրկանօք հաշտարար բանի՝ զնախնեացն պարտս և զանբուոյթ վէրս միջնովքն և վերջնովքն մահացուցանողօքն զանձն և զմարմին բժշկեա, ամենակարող, զներքինս և զարտաքինս, զախտքն և զգիծքն և զխարանս հարուածոցն. բարձեալ և մաքրեալ դեղովք ողորմութեդ զկտեալ խածուածս բազմագունիս, որք դարշելիս ընդ ախորժելեացն քեզ ցուցանեն զէութիւն բնութեանս:

Գ. Եւ եթէ հասից յաժմ ծերութեան քև առաջնորդեալ արժանիս մահու, մի թողցես զտկարութիւնս, մի անարգեր զալեան, մի կորացուսցես զկործանեալն, մի զխջուսցես զկքեալն, մի վայրաբերեր զխոնարհեալն, մի շնչման հողմոյ մատներ զաւկայծեալն, մի ընդպահկեսցես զդեդևեալն, մի անվերարկուաներ զպառուցեալն, մի անդարման լեցի տագնապեալն, մի առանց տածելոյ յարկն խարխալեալ, մի անպատիւ պատկերն հնացեալ, մի պարար-

տութիւնն անհամեալ. մի՛ շուք շնորհին անարգեալ, մի՛ հնութիւն քամահեալ, մի՛ նաև հոգւոյս ալէկոծեալ, մի՛ երկարութիւն յուսոյն կարեցեալ, մի՛ լար շաւեղին խզեալ, մի՛ ուշ իմաստին բարձեալ, մի՛ գոյին կազմած զեղծեալ, մի՛ ամբարձմանն թևք փետտեալ, մի՛ զուարթութիւն դեղոյն տգեղեալ, մի՛ ճաճանչ նշուլին քաղեալ, մի՛ պատուհանք աչայս փակեալ, մի՛ լուսաւորութիւն նորին խափանեալ, մի՛ պատկերին խօսուն անկեալ: Ահա աղաչեմ զքեզ, բարեգութ, ամենայն որբոցս պաշտպան, լուր սոցին ինձ կանխաւ, զի զանազանն մի՛ մոռասցիս: Դու առաջնորդեցեր ինձ ըստ սաղմոսողին և պարեցուցեր. հան, տէր, ընդ երգողին և 'ի կարծեացն կասկածանաց, յորմէ երկընչիմ: Իսկ ես չեմ արժանի 'ի քէն և ոչ հասարակական կերակրոյն վարձու, այլ դու կարող ես սովորաբար և առ զլացողս բարեգործել: Քո են զարմանալիք անճառից բարեաց, միայն հրաշագործ առ ամենայն

երկայնմտութիւն, ընդ Հօր և Հո-գւոյդ սրբոյ օրհնեալ համապաղ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ՁԸ.

Վերադիրն յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հայցողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Լի՛ն արդ ջուր կամաց և կաթ արտասուաց՝ բեկութեամբ հոգւոյս մտացս լքմամբ՝ խորտակմամբ սըր-տիս հեղեալ առաջի, զմարգարէին յիշեցուցանեմ զարմանաթացւոյն Սամուէլի. զոր առեալ եհեղ՝ ի սկա-ւառակէ յանդիմանքն, ամենատես, առ ժողովրդեանն օրինակութիւն զանձն արկանելոյ խոստովանու-թեամբ և հնազանդութեամբ կեն-դանարարդ գարշապարաց:

Բ. Եւ արդ ընկալ զայս հիւսուած բանի աղխողորմ հեծեծանաց, և

հաստատեցիր յայս նուէր բանի անտրին զոհի, թագաւոր երկնի. և օրհնեալ սրբեա զտառս մատենի այսր ողբերգութեան, և գրեալ դրոշմեցես յարձան յաւիտեան ընդ հաճոյականացն սպասաւորութիս: Կացցէ առաջի քո մշտնջենաւոր, և յիշատակեսցի 'ի լուսեղէն քո հանապազ, բարբառեսցի շըրթամբք ընտրելոց քոց, և խօսեսցի բերանովք հրեշտակաց քոց. տարածեսցի հանդէպ աթոռոյ քոյ, և ընծայեսցի 'ի սրահ սրբութեան քոյ. խնկեսցի 'ի տաճար անուան քոյ, և բուրեսցի 'ի սեղան փառաց քոց. պահեսցի 'ի գանձարանի քում, և համբարեսցի 'ի ստացուածս քո: Պատմեսցի 'ի յականջս ազգաց, և քարոզեսցի 'ի լուր ժողովրդոց. նկարեսցի 'ի դրուանս իմաստից, և տպաւորեսցի 'ի սեամս զգայութեանց. իբր կենդանեօք զիմս պատմեսցէ խոստովանեալ զանօրէնութիւն. և թէպէտ վախճան ընկալցայց իբր զմահացու, այլ յարակայութեամբ բանի այսր տաղերի գրեցայց կենդանի:

Մնասցէ առ անեղն 'ի կամս քո ,
ուէր , ինձ պատժապարտիս համբուր_
ձեալ միշտ անդուլ դատիչ , անաչառ_
կշռամբիչ , անպատկառ յանդիմա_
նիչ , անխնայելի դարովիչ , անողո_
քելի պարսաւիչ , անհամբոյր ծանա_
կիչ , անմարդասիրելի մատնիչ , ան_
փրկելի տանջիչ , անկաշառ կառա_
փիչ , անխնամելի յայտնիչ , ապա_
ռում հրապարակիչ , աշխարհալուր
բողոքիչ : փողով մեծութեան ազդ_
ման առանց լռութեան և կամ
դադարման զիմոցս պարտեացս խոս_
տովանեցի :

Գ. Սոյն գիր իմոյս ձայնիւ
իբր զիս ընդ իմ աղաղակեսցէ ,
տարածեսցէ զծածկեալսն , հռչա_
կեսցէ զգաղտնիսն , կականեսցէ
զկատարածն , հնչեսցէ զմոռա_
ցեալսն , յայտնեսցէ զաներևոյթսն ,
բարբառեսցէ զբարուրսն , քարո_
զեսցէ զլռորոցն , պատմեսցէ զմե_
ղացն , մերկացուսցէ զանտեսիցն ,
ցուցցէ զկերպարանս թաքուցելոցն :
Շօշափեսցին սովաւ որքն , գոցին
գայթագղութիւնքն , յանդիմանեա_

ցին անձառքն, քամեսցին չարեացն
մնացուածքն : Եւ Թագաւորեսցեն
կեանքդ շնորհաց ողորմութեան քո,
Քրիստոս, 'ի գանձս պահեստի ու-
կերացն ցամաքելոց. որով 'ի ժամա-
նակս կենդանականս սկզբնաւոր
լուսոյ մոխ գարնայնոյն նորոգման
աւուրն պայծառութեան՝ քոյովդ
ցօղով յոգի անձնցեալ այսու փրկու-
թեամբ անմահականաւ, և անցա-
մաքելի վերամբարձութեամբ շառա-
ւիղս ձգեալ իմանալեացն բարեաց՝
դարձեալ դալարոցայց և կրկին
ծաղկեցոյց ըստ քոյինաշունչ գրոյն
յուսադրութեան : Եւ քեզ միայ-
նոյ փրկողի և Հոգւոյդ քում Հօր
խնակցի, միաստանականէութեանդ
և անձառ Երրորդութեանդ խորհըր-
դական գովեստիւ փառք և երկրպա-
գութիւն յաւիտեանս. ամէն :

ԲԱՆ ՁԹ.

Վերստին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հայցողի առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

ԱՍՏՈՒԱԾ և տէր, կեանք և արարիչ, ողորմած, գթած, լոյս, երկայնամիտ, անոխակալ, մարդասէր, ամենագութ, պարգևատու, փրկիչ, օրհնեալ, բարեբանեալ: Դարան ամրութեան, պատսպարան վստահութեան, առանց նենգութեան բարի, առանց խաւարի ճառագայթ, քաւիչ մեղաց, ողջացուցիչ վիրաց, անհասանելեաց հնարք, անմատչելեաց հպաւոր, անյուսութեան ելք, անուն քո խոստովանեալ Աստուծոյ որդի. և հօր քո ընդ քեզ հզօրի և ահաւորի, և հոգւոյդ ամենակալի և ընդ քեզ երկրպագելոյ՝ փառք և պաշտօն գոհաբանութեան յաւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ Դ.

Վերստին յաւելուած ներքին հեծութեան սրտին հանգոյն ասա նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԲԱՐԵԲԱՆԵԱԼ Աստուած երկնաւոր, միայն արարիչ, տէր ամենակալ, մեծութիւն անհեղ, գթութիւն օրհնաբանելի, ողորմութիւն խոստովանելի, բարերարութիւն երկրպագելի, խնամակալութիւն պաշտելի, մարդասիրութիւն տօնելի, պահպանութիւն խնկելի, բարձրեալ անքնին, մերձաւոր կամարար, ապաւէն անկասկածելի, մխիթար սրտից, փարատիչ վշտաց, ապաքինիչ ցաւոց, ապառումն վհատութեանց, բարձումն պարտեաց, փոխարկիչ կարեաց, կարգաւորիչ կրից. յարմարիչ բանից, սանձարկու լեզուի, շրջագրութիւն շնչոյ, կա-

յուցիչ հադադի, ամփոփիչ խորհրդոց, կրթարան կամաց, արձանացուցիչ յուզմանց, հանդարտութիւն մարմնոց, խաղաղութիւն ծփանաց, որ ունիս զթևոց ամենընթաց իշխանականիս, և իմաստութեամբ նուաճեալ առ քեզ դարձուցանես:

Բ. Գոհաբանեալ միշտ երախտաւոր, որ հեզութեամբ անհամարտութեան երկայնամտեալ հանգչիս անենչանօք անճառ հրաշալիւք յանձինս սրբոց: Թագաւոր էից համայնից, ամենայնիւ ծանուցեալ գթած. սկզբնահայր և նախաշաւիղ սիրոյն ընթացից. Ճանապարհ կենաց, որ առաջնորդես քաղցրութեամբ դիմելոյս 'ի լոյս վերին: Ձեռնկալու մեծ վստահութեան, որ ոչ թողացուցանես գայթագղելոյս 'ի վայր կործանել. յուսոյ կերպարան, Ճըշմարիտ առհաւատչէիւ աղաչողաց մատանց յայտնի երևեալ. ապաւինութիւն հանգստեան, որ ոչ երբէք մատնես վտանգի դատապարտութեան: Ազատութիւն շնորհաձիր, որ տաս լիապէս առանց փո-

խաւարութեան փրկանաց․ առա-
տութիւն աննախանձելի, որ քոյին
փառաւորութեամբ զանարգ նիւթ
հողոյս ճոխացուցանես։ Պայծա-
ռութիւն անստուեր, որ ճառա-
գայթիւք ահեղբարձրութեան պա-
րածածկեալ զթշուառս՝ կրկինբար-
գաւաճ առնես։ Քաւիչ մեղանաց
բազմաց, որ զհերքեալս ՚ի փըր-
կութենէ առաջնոյն պայծառու-
թբ̃ նորոգեալ՝ վերստին վայելչա-
ցուցանես։ Հնարաւոր դիւրահաս
առ ամենայն անբաւ գերամբարձու-
թիւն յաւէտ յառաջեալ, եւ վըս-
տահութեան առ խոստացելոցն
վայելս․ երանութիւն անձկալի, յոր
զկենդանութիւն շնչոյս ըքանելն է
ախորժելի, զի զքեզ գտից՝ կեն-
դանի։ Կամք անփոխադրելի առ
՚ի քաւութիւն գերւոյս զօրացեալ
ամենազօրելի․ անախտելի գեղ
կենաց, որ և մեռելոց բնաւին եղ-
ծելոց առնես զքանչելիս։ Ամենա-
ստեղծ աներկբայելի, որ զհուրբ
կիզեալն և զհողմով հասեալն և
զժանեօք գազանաց ծախեալն ՚ի

քթթել ական ոսկին հիւթականու-
թեամբ անպակաս յորուցանես ։
Ընչաւատար համարձակութիւն ,
յորում աստուածօրէն պանծանօք
պարծելն է իրաւացի ։

Գ . Հայեաց , տէր , յերկնից՝
զուարթ քաղցրութբ յամենակոր-
ծան վտանգ նեղելոյս , և տուր ան-
գորր հանգստական դիւրաւոր 'ի
բազմաստգնոտս հեծութենէ ։ Եւ
զյարուցեալ գումարս աստակչացն,
եթէ սպառաւզէնք այսական զըժ-
նեայ հնարաւորութե բուռն մար-
տակցաց պատկանեալ զինուք , եթէ
մեղաց ագեղ եւքո աւելի կերպա-
րանք , եթէ ցաւոց և ախտից վտա-
նիչ և կորստական նշմարանք , մեր-
ժեսցես հանցես հասցես խափա-
նեսցես և հալածեսցես հեռի առաճ-
մանա 'ի սպառ տարագրեալ ան-
դարձ որոշմամբ վերստին կորըս-
տեանն . և կառուսցես կացուսցես
նպատակ կենաց և անուր մահարձան
զնշան խաչիդ սպաւինելոյս 'ի քեզ
փրկութիւն ։ Եւ յայսմ անպարտ և
անպատիր և անխանելի պաշտեսից

ահաւորիդ մեծութե՛ն լուծցին որո-
գայթքն գաղտնածածուկ սատա-
նայականք, կապտեցին մեքենայքն,
վատնեցին գայթակղութե՛քն, խայ-
տառակեցին հաղբից դրունք,
յայտնեցին երևոյթք որսոյն, գոցին
նենգողին ծուղակք, վերացին վար-
մին վերարկուք, տոչորեցին որո-
մանցն բոյսք, նզովեցին բռնաւորին
չարաբանութե՛ք, կորեացի լար խաբէ-
ութեան 'ի մահ որսողին, պարտե-
ցին պատրողին բանսարկութիւնք,
պակասեցին զէնք զրպարտողին,
անկցին սուսերք մահաբերին, սու-
զեցին սադրողին պատրաստութե՛ք,
արձակեցին տառունք տագնապո-
ղին: Ա՛յլեցին սուտ կերպարանք
կեղծաւորին, սատակեցին խորո-
տականացն խիստ յարձակմունք,
ցրուեցին կցորդութիւնք կերչացն,
բաժանեցին ազինք աւազակացն,
քայքայեցին բոյլք բարբարոսացն,
քանդեցին ամրոցք ապստամբո-
ղացն, արգելցին ամպրոպք յան-
դգնելոցն, փարատեցին փորձողին
անձրևք, հալեցին և ցամաքեցին

եղեամն աղանդաւորին ։ Խորտակեացի եղջեւր գոռոզին , մանրեացին ամբառնալիք դրօշից կերպարանաց , փշրեցին ամբարհաւաճութիւնք հպարտացելոցն , նահանջեցին դիմեցմունք ճակատելոցն , քակտեցին միաբանութիւնք զօրացն Բելիարայ՝ թէ անմարմինք և եթէ մարմնաւորք , փախիցեն ընդ նոյն ճանապարհ 'ի մի շաւղաց հետոց յեւթն տարակոյս . 'ի գուբն ինձ փորեալ ինքեանք ընկճեցին ։ Յեղանակեցին ձմերունք ձանձրացուցչին , հատցի կապն կցորդութեան մշտաջան աւաղակին , նողկացի մտացս կայից համբոյր շողոքորթին , ընդմիջեալ մեկնեցին նետաձգութիւնք նեղչին , կացցէ 'ի սասանման նաւ խարդախողին , խլեցին յարմատոց անտի ատամունք խածանողին ։

Դ. Վասն փայտից օրհնութեան կենաց՝ յորում սրկեցար Աստուածդ անըմբռնելի , յիշատակաւ բեեռացդ՝ որով 'ի գործի մահուն մածուցար արարիչդ երկնի և երկրի,

արեամբդ տէրունականաւ՝ որով ըղ-վիշապն մեծ կարթիւ ածեալ որսացար . լեղւոյն դառնութեամբ զոր արբեալ, զդեղատուութիւն նորուս-չին արտաքս հեղեր . պատմաբանութեամբ ըղձական ճառիւք կրիցն տարափելեաց՝ որով զլբութիւն հակառակողին ըմբերանեալ ամաչեցուցեր , անուամբդ անհասականաւ ամենայնիւ անթարգմանելոյդ՝ յորմէ դողան և դատապարտին սասկացեալ սատանիկ սարսափմամբ բնութիւնք ամենայն երևութից և աներևութից . եղիցին այս ամենայն պարգևք շնորհաց խոստովանելոյս՚ի պաշտպանութիւն , ՚ի բժշկութիւն և՚ի քաւութիւն: Եւ մահաբեր դառնաթոյն օձին՝ և որ ՚ի նմա աղդեաց ախեղերագաւ չարութիւնն , ՚ի սատակումն եղիցի նորին . նոյն ինքն ՚ի կորուստ և յանբժշկական հարուած տանջանացն տվաւմամանեսցի կապեսցի և ըմբռնեսցի : Եղիցի ողորմութիւն ստեղծողիդ ընդ իս , և չունիչ ոգւոյս իմ ընդ քեզ անբաժանօրէն կապաւ միացեալ ՚ի մի:

Ե․ Եւ որ ոք ընթերցցի զայս աղերս ձայնի մաղթանաց գոչման աղօթից հայցման ծերոյ և տղայոյ, կուսի և երիտասարդի, և եթէ յաղախնաց ոք պաղատեսցի աստուածսիրաբար, հաւատարմապէս անաչառութեամբ ընկալցին 'ի քէն մասն երանութեան պարտուց ազատութեան, հաստեալ վերստին յանարատութիւն Նորոգ մաքրութեան, նկարեալ դարձեալ զքոյդ կերպարան անփոփոխելի։ Նա տիրապէս հնարաւոր, զօրեղ, անպատում, անհաս, անխմանալի, տեսցես աստանօր 'ի հառաչանս կողկողանաց այսր հեծութեան, որ 'ի բոլորից շրթանց ընծայեալ քեզ մատուցանի, վասն Հօր քո երկնաւորի և բարերարի, և Հոգւոյդ սրբոյ փառակցի և կենդանատուի, Աստուածածնիդ բարեխօսութեամբ և խնդրուածովք ամենայն սրբոց։ Զի դու ստեղծեր զամենայն, և 'ի քէն եղեն ամենայնք, և դու տիրես ամենայնի․ և քեզ փառք յամենեցունց, միդ յխկութենէ անժամանակ Նլրոլրգու-

թեանդ, զուգակցապէս փառաւո֊
րեալ յանբաւս, և յաւիտենից յա֊
ւիտեանս. ամէն:

ԲԱՆ ՂԱ.

Վերոգրին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հանգոյն առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. Տէր տէր գթութեանց և Աստուած ողորմութեանց, անուն մեծութեան, ձայն ահաւորութեան, կոչումն սաստկութեան, լուր անհասութեան, բարբառ դողութեան, հնչումն հիացման, յուսադրութիւն բարերարութեան, ամենողորմ քաղցրութեան. յորմէ երկուցեալ սասանին ամենայն բնութիւնք եղելոց 'ի քո արարչականաց ահիդ պակուցման, սաստանին սերովբէք, ամփոփին քերովբէք, պարուրին պարք լուսակերպից, երկնչին հիացմամբ բա֊

լոր պետութիւնք վերնոցն, նոյնք ցնծան գոհութեամբ մեծաւ 'ի մի նուակատիս բերկրութեան, զարհուրին դեք, ընկրկին չարութեանցն գունդք, պակասին խաւարասիրացն հոգիք, անդնդոց մատնին հրեշտակք օտարին: Կապին նշանաւ խաչին յարձակմունք դիմամարտին, փակին 'ի ստորին բանտի քինաւոր ամաղեկացին, անխզելի հանգուցիւք պաշարին խումբք հակառակորդին, արգելին անզերծ զընդանաւ մահազինացն կաճառք, պնդին 'ի մետաղս ահեղ հրամանիդ այսականացն գումարք, պապանձին կարկեալ ընդդիմաբանիցն դատակցութիւնք, պարաւանդին հիւծմամբ կորստեան աներեւութիցն ժողովք, անլոյծ շըղթայիւք նեղին առաքելութիւնք Դերաքրիստոսին:

Բ. Ահա կարկառեմ մատամբք ձեռին զտեառնագրութիւն նշանիդ 'ի ժամ գիշերիս, որ ոչ մթանայ խաւարաւ անգիտութեան, ամենեւին տեսականութիւն, քան թէ 'ի լոյս անմատոյց հանգուցեալ բնակես:

Ընկալ զաղաչողս վտանգաւոր գո-
հաբան ընդ պահպանութք թեւոց
հզօրիդ, փրկեա 'ի ցնորից եկամուտ
պղտորութեանց, սուրբ որս զգա-
յարան հայելեաց սրտիս նկատմանց,
ամրացո փայտիւդ կենաց 'ի տխրա-
կան անրջոց, արեամբ քո սրսկեա
զշնջարկութիւնս կայից, զհետս
ելումոյցն կաթուածով կենարար
կողիդ գծագրեա, երգոցն պահպա-
նարան քառակերպիդ ձեւակերպու-
թիւն եղիցի, հանդէպ տեսութեան
աչացս ամբարձման փրկականդ քո
կրից խորհուրդ առ դիցի. ընդ բազմա-
ւոր յարկիս չարչարանաց քոյ պոր-
ծի հաստիցի, զծառոյդ օրհնութեան
հաւատքյուսոյ իմոյ կախեսցի: Ար-
գել, տէր, սովս զաստակիչն հո-
գւոց, մոցէ անխափան սպաշտպանն
լուսոյ, և ընդ սաստիկ ծանրութեան
ցաւոցս և զբեռն պարտեացս թե-
թևացո, զոր 'ի լծարանի մտացս ամ-
փոփման մահճացս անկողնի ուշա-
բերեալ զյուսահատութեանց դա-
ռըն պողոցն՝ խոստովանիւ ամենա-
գիտիդ զանհամար մասունս գործոց

չարաչար անօրէնութեանցս :

Գ. Հանգո զվատասակեալս 'ի բազմածութիս աշխատութենէ , բարձ զտագնապ տարակուսանաց ոգւոյս կործանման , զդառնութիւնն ընդ վշտացն, զհեծութին ընդ կարեացն, զանձկութին ընդ թշուառութեցն , զհառաչմունս ընդ խորտակմանցն, զբեկութիւնն ընդ ապշութեանցն, զթմբրութիւնն ընդ շտամանցն , զարբեցութիւնն ընդ յիմարութեցն, զթերամտութին ընդ խելագարութեանցն, զատուածն սիրոյն և զհրայլին ջերմութիւն աղուական ախտին: Օժանդակ լեր ակարութեան բազմատխուրս տարտամութեան , բարեգործ աջովդ շնորհի , ձեռամբդ նորոգողի, մատամբդ կենաբաշխի, փառօքդ մշտափայլի , յարակայութեամբդ անեղծի , երեւօքդ զուարթականի, խնկութեամբ էիդ պաշտելի , բարձրութեամբդ երկրպագելի: Հատո զչարաչար հեծութիւն կորստական խեղդման , զնոր գիւտ չարին, զհին խարդախութին բանսարկուին , զօտար ազդեցմունս 'ի մահ

կրթողին, զանյարմարական երևոյթս հանապազորդեան եղեռնագործին, զառ այս հնարագրութիւնն դժընդակ գիւղին, զողոքական բոցաշնչութիւն ձգող կախարդին: Պահեա 'ի տեղւոջ հանգստեան մեռօրինակ այսր դադարման յաներևոյթ մտածութեանց, 'ի մահաւոր սխալութեանց, 'ի մեծագոյն գայթագղութեանց, 'ի փոքրագոյն ոտնառութեանց, 'ի խաբեբայ չար ձանձրութեանց: Հեռացո զանհանդէպ մտածութիւն 'ի զգայութեանց ծառայիս յանցաւորի, զկիրս բարեկիս, ըղձարս թշնամանեկիս, զգխլուածս պատկառեկիս, զհեռս վրիպեկիս, զպատիրս ձաղեկիս, զխորհուրդս անգոսնեկիս, զաւելորդութիւնս նշկահեկիս: Անախտ հոգւով և անշաղախ մարմնով զարթուցեալս 'ի քեզ հանգերձեա, 'ի շնչմանէ հողմոց, 'ի զարկմանէ բռնութեանց, 'ի բախմանէ փոթորկաց, 'ի յուզմանէ մրրկաց, 'ի յարձակմանէ գազանաց: Ի կափման աչաց հայեցուած սրտիս մի՛ ստուերասցի, այլ զուարթասցի

պայծառացի վայելչացի՝ ընդ քեզ փայլեցի, տէր Յիսուս Քրիստոս, լուսաւոր վառմամբ անշիջանելեաւ: Բանիւ քո սրբեա զսպասաւորանս բազմականիս՝ ի խորամանկութեանց, 'ի զբաղմանց 'ի քո առէլի յիշատակաց, 'ի վերնամարտ մտածմանց, 'ի քրէական մրրոսութեանց, 'ի տխրանենդ անշնորհութեց, յաստուածընդդէմ հերձուածութեանց: Գընդիւք վերնայնոցդ վերակացու ինձ լիցիս, պետութեամբք, իշխանութեամբք, զօրաւորօքն անյաղթականաց մաքուր մատակարարաց սուրբ աստուածութեանդ, առաքելքն աւետեաց աւետարանաւն, մարգարէքն կտակարանօքն, մաղթանք երջանկացն 'ի կատարածի աւուրն ընծայեալ: Որովք նիրհեցից երկիւղիւ ըստ քեզ տրտմութեամբ, և զարթեայց շնորհօք քո կրկին ուրախութեամբ. եթէ վհատութեամբ ննջեցից, յարեայց դարձեալ հոգևորական բերկրութեամբ. եթէ ընկողմնեցայց մեղանօք, կանգնեցայց վերըստին զատեալ 'ի խղճէ անաղտ անբծութեամբ:

Դ․ Լուր խնդրուածոց ամենա-հառաչ ձայնիս հեծութեան, միայն բազմագութ, բարեխօսութեամբ սրբոյ Աստուածածնիդ և ամենայն արդարոց և նահատակաց ընտրելոց։ Եւ քեզ փառք յամենեցունց խմբով գոչմամբ վերառաքեցեալ սրբովք զուարթնոցն անմահականաց դասուց, ՚ի գովեստ Հօր քոյ Աստուծոյ մերոյ և Հոգւոյդ սրբոյ բնաւից հաստողի և նորոգողի, յաւիտեանս յաւիտենից․ ամէն։

ԲԱՆ ԴԲ․

Ի ծայրն երջանիկ բարեբաստութեան ծամահարին խորհրդածութեան․ աղա-չանս երեւալ ընդ կերպարանս թարգմա-նութեանն։

Ա․ ԳՈՀԱՆԱՄ զքէն, բարեգութ, միայն մարդասէր, արարիչ երկնի և երկրի, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, այնինչ զարթուցեալ անձկութեամբ սրտիս քոյ յիշատակի ՚ի լռութիւն

հնչման փայտից հրաւիրման: Որով բախեալ զձայնարձակութեանցն զազդողարան, սթափեցաք կանգնեցաք, 'ի վեր յարուցեալ 'ի մեռօրինակս թմբրմանէ. ուստի իբր կոչմամբ սփոփանաց բանի բերեալ ձգեցաք 'ի ժամ պաշտաման օրհնաբանութեան, յանդիման լինել քեզ ուրախութեամբ հանդէպ հաստուցմանս բեմի:

Բ. Ահա փառք քեզ, անսահման և անբովանդակելի զօրութիւն, որ այսքանեօք հնարաւորութեամբ ընդ փրկութեան իմում հոգացար. գոհաբանեալ անեղծ իսկութիւն, որ կերպարանեցեր հրաշիւք աստասաին զհանդերձելոցն նմանութիւն, հանդարտ գործեաւ վայելչականաւ փայտի անօթոյ առ քունս անյարիր սաստիկս որոտացեր, որպէս թէ ընդ ծուլութեանս դանդաղութիւն ըզյանդիմանութիւն խրատուդ խառնեցեր, 'ի հայրենի սիրոյդ հեզութիւն զուժգնութիւն ձայթմանն յարեցեր. յընդոստ զարկուած երկուց միջնորդաց՝ մարդասիրաբէս

քաղցր անձրևեցեր . ոչ մեղմութե̃ մեղմական վանդիւ նիրհմամբ ընկղ֊մեցեր . և ոչ անխնամաբար ահաւո֊րութեամբ զտառապեալ հոգիս զարհուրեցուցեր : Ծնրադրական երկրպագութի̃ ստեղծչիդ բոլորից, որ այժմէն ցուցեր համայն յայտնա֊պէս, զօրինակ ահեղ բարբառոյն մեծի աւուրն յարութե̃, կենդանա֊ցուցեր 'ի դադարմանէ դժոխական անբանութե̃, 'ի խնդիր ելեալ կոչե֊ցեր զպակասամիտս 'ի գինիդ ուրա֊խութեան . արարեր զայն լինել հան֊գերձիչ անարատ հարսինն առ սէր փեսայիդ . երկուցեր փոքր այս խթա֊նաւ զապարասանին զկիթխարու֊թիւն, լուծ սաստար կրթութեան սաստմբակին ուսոյ զայս իր գործե֊ցեր, վարապան վանիչ չարախօսին կզակաց եղեալ կազմեցեր : Փառա֊ւորեալ յաւէտ անբաւ բարձրու֊թիւն մեծիդ Աստուծոյ, որ փոխար֊կեցեր զփայտին պարտիս յաղթու֊թիւն շնորհիդ կենաց . խմաստնացու֊ցեր վերստին դարձեալ զխմարս ցըն֊դեալ՝ հոգևորական հանճարովդ,

կարկառ կուճմամբ զանբժշկութիւն հարուածոց օձին առանց մոռացման միշտ թարգմանեցեր, ընդ Երրորդութեանդ գծագրութիւն զկայն երեքկին իմ վնասակարին 'ի կատարածին սովիմբ կրկնեցեր ։

Գ. Գովեսս ներբողից բուրմամբ խնկոց վերառաքեմ քեզ, ամենախնամ, զի 'ի ստասպատիր կռոցն բազմաստուածութենէ առաւել յաճախագունիւք որսացար զանձն իմ պարտաւոր 'ի քո երկրպագութիւն, խորխս և ահարկու նուիրեալ փայտիւս զճշմարտութիւնն քարոզեցեր, մեծացուցեր այսր պատճառաւ պատշաճականաւ զնոր աւետարանութեանդ պատիւ ։ Այն ինքն ազաղակ բարձրութեան գոչման սպառազինութեդ քո, արքայ պետութեանց կայսերաց երկրի տէր Քրիստոս. նշան խրախութեան աւարման հանդիսի մարտի քո, Յիսուս, յորում իմանալին փարաւոն կապեալ ըմբռնեցաւ, կոփիչ հանապազորդեան գլխոյ գազաթան հպարտացեալ չարագործին՝ չերաս այս

տաշեցեալ: Սովաւ գումարին 'ի պատերազմի որդիք Սիոնի ընդդէմ աշխարհակալին խաւարի. տուն իմն աստուածաւանդ կրթութեան կարգեալ 'ի հեռուստ այս դրօշուած իւղեալ՝ առանց հնանալոյ և կամ խափանման, նշանակիչ ժամանակի ապագայից հատուցման 'ի բացուստ անդր ծանուցմամբն, աղգակից հանգունանման կենացն փայտի՝ որ 'ի դրախտին Աստուծոյ, կոչարան բարուոք հաւաքման փոյթ ընթացիւք 'ի յարկն օրհնութեան, պատկեր տեսակի տնկոյն գիտութեան 'ի կարգ ընտրութեան բարւոյն և չարի, յիշատակ մեծ տեառնագրութեան յերեսս կերպիս հոգւովդ սրբով զնշան խաչիդ, նախազեկոյց աւետամանոյց փառաց գալստեան 'ի դշխոյն պահեալ սուրբ թագաւորիդ, յորդորիչ քաջալերական մաքրապարիցն խրախճանութեան, անախտական սիրարկու անձնահամբոյրն կցորդութե̃ չքեղաշուք քողընծայ ամենածին կուսին թագուհւոյ, յարդարիչ ծածուկ պճնութեան՝ որ 'ի հո-

գին է վայելչութիւն, նմանութիւն պատգամին Սինայ, որ 'ի ջերունեացն արտաքս առաքիւր. միշտ օրինօրդ պանծալի անշաղախ որդւոց մայր անտարատից՝ սովաւ փառաւորդէր:

Դ. Գերագոյն քան զԵրիքովին փողոցն եղջիւրեայ զբռնութիւնն Բելիարայ սովաւ հարթեալ տապալեցէր, քարինս արձակեցէր պարսիւս այս փայտեայ՝ ընդդէմ Գողիաթու, գայլսոն նորոգ կառուցէր վկայ ահարկու կործանմանն սատանայի, զի խոր աճեցեալ արմատս մեղացն մեքենայիւս այսու խլեցէր, զմոռացեալ գործոցս իմ պարտիս՝ այսր երախտեօք ընդ իս կապեցէր: Զոր եթէ այլ ինն ձայն բանիդ Աստուծոյ անուանեմ նախապատում եկաւորութեանն, ոչ վրիպեմ քան թէ ճշմարտեմ. 'ի տկար ամանս այս նիւթոյ հոգեկրի՝ մեծութիւն գործոցդ Յիսուս առաքելապէս պատմեալ հռչակի. բիւրաւոր օգնականութիւնս վերնապարգեւս և քոյինատուրս 'ի յայսմ անպա_

ըսպառ ապաւինութենէ երկրականաց զարմանագրեցեր:

Ե. Խոստովանեալ անունդ անքնին մարդասիրիդ բարեխնամութեան, խնկեալ խորհրդով սրբամանութեան անգծագրելի կերպարան լուսոյ, որ կրկնաձիր նշանաւս այսու նետս արձակեցեր հեռաձիգս ձայնատրականս օդաչուս և յարմարաթռիչս ունողս յինքեան հոգի կենդանի, որով անխալ հանդիպմամբ ընդդատակս խաւարային ապեղնաւորին գաղտնութեան յաւէտ կործանմամբ 'ի յետս ընկճեցեր: Իբր զպատնէշս ամրաբերձ բերդամարտութեան կանգնաւորս անվայրարկելիս՝ աստուատ անդանօր ըղկեալ գիպուածս այս փայտի զարկման հրեշտակ կամարար թշնամւոյն ներհակ վերյուղարկեցեր: Բանիւ հրամանի մեծիդ ակնարկութեան, օծութեամբ շնորհիդ արեամբ քո խառնեալ՝ զայս եղջեր նեթկիչ մոլի գոռոզին իբր զխաչիդ փրկանակ յեռանեալ սրեցեր: Ի մեծ աղդմանէ այսր աղաղակի գեր

քան 'ի վերնոյն քանդեալ վերացու գրանդն ամրութեան կամաց անվայելուչ և ամէներկչոտ խնկեչութեան կարճամտին . ընդ հրէական սրտին խմաստից և սառուերական տանն կործանութեան :

Զ . փառաբանութիւն քեզ վերընծայեմ, անման թագաւոր, զոր արարեր և հաստատեցեր աջովդ քո հզօր . աղաչեմ զքեզ, կրկին ներգործեա : Անցուցեր սովաւ հերքեալ աս 'ի մէնջ զխէթ գժնդակ խորամանկութեան բանսարկուին . զասժանական սալ մեղաց, զհողմ գառնութեան չնչման խաբողին, զաւօր արկածից մահու երկիւղի, զաւ 'ի յօդից ցնդմանէ մնասակար բերմունս տխրեցուցիչս, զայսախառն հեծեծութիւնս թալկացուցիչս : Ցրուեա վերասին քայլնազէն հեծանաւ՝ օժանդակեալ թեւքնչանիդ՝ զամաս հրածինս, զորոմունս կարկառեբրս, զցաւալին ցոլմունս հրախառն կեղծաւորութեան փըչման բազմատանի միշտալին, զաւր սատակման, զճակատամարտ գիմեց-

մամն, զյայտուցելոցն 'ի վերայ վայրե-
նական խորհրդոց զղեկացն կոչքաւս:
Յորմէ զարհուրին յայսմ խրէ փո-
քուէ՝ անզի առուեալ մեծաւ գողու-
թեամբ, կիրթ իմն ծանօթութեամբ
յայտնի գիտացեալ, թէ յայս ազգ-
ձայնի յառնէ ակր 'ի դատաստան:
Նա իրախուսին յոգի արութեամբ
զրաճեալ սինգաղէս սուսերաւ հո-
գւոյն աստուածարեալ մարտիկք ա-
մենայն 'ի ձև կանոնի այսր յիշատա-
կի, որ զամենափորձ հրոյն ընտրու-
թենէ փոշմամբ անկերպագրելեաւ
համօրէն ազանց քարոզէ, 'ի յօրի-
նաւոր ասպարէզ երջանկաբար նա-
հատակութեան:

Է. Հարաւ աչա փող աւագա-
փող, համբարձաւ սովաւ Աստուած
օրհնութեամբ, պատմեցաւ սովիմբ
ամենայն երկրի, հնչեալ 'ի լսելիս
բաժանման հեթանոսաց, ձայն պա-
հապանաց մեծին զօրացաւ, ընդ բա-
նին Եսայեայ, և 'ի նոյն բարբառ ա-
ռաքեալ ցնծացուք: Ցնդեցան
ջրոյն տաւկաւ 'ի ձեռն որոյն թըշ-
նամիք խաչին, անպատուեցաւ ձա-

չակն պտղոյ առաջին փայտին, սոնեցաւ նիւթս այս խորհրդական կենաց անուանեալ, անարգեցաւ երկաթ առ 'ի պէտս պատերազմի, իբր զօրութիւն տեառն 'ի սանձս երիվարին մեծին նշանի այս փայտ կենաձայն յարմարագրեցաւ, ամփոփեցաւ օծեալս ցայով հովուին երկնայնոյ սուր իշխանութեն մարդկային ձեռին: Ոչ գծեաց 'ի քար տախտակին մուրճ ինչ գործողի. իսկ յաստուածակերտս խորան փայտս այս նուիրեալ ընդ խաչին թեւոց ոլլացեալ զօրէ: Ոչ 'ի գլուխս ամուոյն և կամ յեւթնից եւթներորդս յոբելինիցն՝ յանկեան ուրեք խափանմամբ փողէ, այլ ընդ ծագս տիեզերաց և ընդ ծիրս եզերաց՝ 'ի ծոցս ջուրց բազմութեան ծովուց և կղզեաց նոցա յաճախ սաստկութեամբ անարգել ճոյթմամբ իմն աստուածայնով հնչեցեալ աւետարանէ: Կոտորեցան սուսերք սատակողին այս փայտի ցուցմամբ, յանօգտակարէ անուի մեղ փոխաձևեալ 'ի խոփս և 'ի մանգաղս:

Ը. Ոչ արժադանք արժանոյ 'ի խորոց լինչ գանչութենէ խիստ առաքեցեալ, և ոչ դժնդակապէս ըստ իմաստակի ումեմն օտարի զօդ վիրաւորեալ, ոչ անախորժ սրութեամբ ընդ ունկն մտեալ և ոչ զաման ուղղոյն անկամակութեամբ չար թնդեցուցեալ, ոչ ուկերցն փուշ խրատուցման յանձն բուսուցեալ և ոչ միայն այլայլ աղչութիւն առաջի արկեալ, ոչ զանգակ նիւթոյ այնձոյ գանգաչեցուցեալ և ոչ քար ընդ վերգս սալի առանց քաղցրութեան առ նոյն զարկուցեալ: Պարփակարան անխոտակելի Նորոյս Սխոմին, մի առ 'ի տղաուսյն կողմուածոց արարչաւանդեցն գլխաւորաց, զոր եկեղեցականքս քրիստոնէից ընդ ըեստականացն զգուշաւորապէս բարձեալ յանձանձեն. օրինակ ձայնի հրեշտակին, զոր առակօղին բան՝ հաւուն կոչմամբ այսու տեսակաւ զայն ապաւորեաց. Նոր գործի շնորհի նուագարանաց աւետարանին զարթուցիչ հոգւոյն առ մեզ, քան առ օրհնաբանութիւն

տաղմնատարանին 'ի վերայ Եղիսէին։ Սկզբնատպար նախընթացութեան աղէյարմար Ջութակաց բարետաւիղ ողերգարկութեանց՝ բարացուցական բամբուան բուացի բարբառնութեանց. որինդ նորոգ այլ խին տեսակս աւետ մեղ ընդ հնոյն փոխանորդութեամբ, ոչ հեթանոսաօրէն ուրուաձայն հնչման և կամ հրէաբար խախորհութեան, զոր մարգարէն տէրամբ ազդեցոյց՝ 'ի բաց արա յինէն, այլ զառ սիրեաց և կրկին պատուեաց մաքրական տաճմամբ աշարկու գլխաց և ամենայն չար պատահարաց։

Թ. Եւ արդ ընկալայ օրհնաբանութբ յարդեալ գովեսախ զայս սուր սրբութեան՝ խնձ պահպանութիւն և քո փառաւորութիւն, քո պաշտօն և խմգոհութիւն, անաղանդարուեստ բարձրութեան արարչական փառաւորութեանդ։ Մայէ ձայնդ այդ տաառածարեալ ընդ պատուասա յօդից շաղկապութեան, հանել 'ի հոգւոյս զամխիս գլխաց և զմեսա անխծից և մեղաց

ապականութեան : Արասցես լինել
զայս իր նշանակիչ քնար ջահաւո-
րական , անջրելի նուագ , քաղա-
ցով անխափանական տէրունական
անօրինականացդ : Ահա պարգեւեա
սովաւ, բարեգութ, աղաչեմ, հզօր,
կրկին մեզ շնորհեա պահպանու-
թիւն 'ի գիմամարտից յաներևոյթ
և յերևելի : Ընձեռեա մեզ, ձեռն
ամենայն, որ բանաս և մատուցանես
պատրաստաբար բաշխմամբ 'ի մա-
սունս բազմապիսիս, օգոց. քաղցրու-
թի, անձրևաց շայեկանութիւն : Պա-
կասեցին քոյով հրամանաւ այսու
բարբառով հողմ տապախառն , չըն-
չուան ցաւաբեր , յարձակմունք հի-
նից չար խարդախութեան . սովաւ
խափանեսցին ամենայն գիմամար-
տութիւնք զինուորութեանց դըժ-
նեայ մատնչին , հալեսցին հատցին
և մեսցին յերջանիկ ձայնէ օծեալս
այս փայտէ որդն և ուտիչ, և ամե-
նայն նմանք սոցին, որ 'ի մերոց մե-
ղաց զօրացեալ ընդ մեզ պատերազ-
մին : Արմատասցի մեզ սովաւ տունկ
երանութեան զլուսոյդ 'ի քեզ մեծ

պաշտպանութիւն , ստեղծիչ բոլո-
րից , տէր արարածոց , զայս ծառ
Սաբեկայ , որ ունի կախեալ 'ի գի-
տակ ոստոցն զաւանդ սուրբ նորոգ
այժմու փրկութեանս ծաղկեալքն ,
Քրիստոս , 'ի պտուղ կենաց ան-
մահականաց : Փախիցեն յանհուն
հեռաստան խորին խաւարի՝ այսր
փայտի փառաւորելոյ բարեզեկոյց
ձայնարձակութեամբ՝ նեսարք ներ-
հակք ստապատիրն ստորնականաց
բազմաձեռնեան խարդաւանողաց :
Մերժեսցին սոքա 'ի յանդոց պղո-
ղատոհմական արօրադրութեց մերոց
սահմանաց և 'ի քո մշակեալ կենդա-
նի երկրէ՝ վէրք վասնիչք և հոյլք
մորմոքեցուցիչք . կորեսցին սոքա
յաւելուածք կրկնատպեղ և անվայե-
լուչ պատահմանց՝ 'ի հնարից չարին
'ի մեզ յայտնելոյ . խոկացես վանեա-
ցի սոքա , որք յերկաքանչիւրոց
բնութեցս մերոց վերբերին ինքնա-
ստեղծութիւնք մերձաւոր դաւա-
ճանողաց , յումեմն օտարին վրի-
պակ մտածմունս , և յայլումն գործ-
գոյութիւնք անմաքուր զեռնոյն ա-

պակասողաց։ Փրկեա, տէր Յիսուս, աղաչեմ զքեզ, փրկեա, բարերար. կարկառեա առ իս զաջդ ամենազօր, և օգնեալ ինձ սովաւ՝ զերծո զիս յամենեցունց ընդդիմացողաց։

Ժ. Խառնեսցի միասցի հրամանքո 'ի սոյն՝ առ 'ի փոխարկել պադամանդեայ սրտս յիմարեալ՝ 'ի քոյին բանիդ արդիւնաւորութիւն. Հարցես մխեսցես զայս նեցուկ հրաշից քումդ սքանչելեաց 'ի սրտս ծորեալս և յոգիս լքեալս, և հաստատեսցես կազմեալ սնդապէս 'ի կայումն ուղիղ անսասանելի. իսկ զանընդոստն կակղացուսցես զարթնուլ և զգաստ լինել յոգի հեզութեան աստուածատուանդ քո պատուիրանիդ, որպէս զՊաւղոսն և զՄատթէոսն։ Յիշեցո, մարդասէր, պատուեալս այս փայտիւ զերախտիս խաչիդ, որով զանձաւոն ներգործեցեր. բարձ յինէն, կեցուցիչ, զվտանգ պարտեացս պանծալի լծակօք ամբառնալեաց նոր տապանակիդ։ Բացցին կամօք քո, Հզօր, 'ի յայս ձայն կենաց՝ լսելիք սրտից

յամառեցելոց. լուիցեն յայս մեծի բարութեան 'ի քումդ ակնարկութիւն՝ ականջք խլից. պարզեսցին 'ի ձեռն սորին լեզուք համրացելոց. լուսաւորեսցին 'ի սոյն տեսարանք աչաց, հայել մաքրապէս 'ի քեզ պըշուցեալ անայլայլաբար. զղջասցին դարձցին կազդուրեալ կամք յափրացելոց. ընձեռեալ տացես, տէր, տագնապելոյս անձրևարտասուաց: Եղիցի քև սամեղ լուր ցնծութեան, ձայն ուրախութեան, բարբառ բերկրութեան, նուագ հանգստեան, նիւթ երանութե̃, պատճառ փըրկութեան, առիթ քաւութեան, մերժումն վշտաց, խզումն խեղդմանց, ընդարձակութիւն նեղութե̃ց, համառօտումն խեթմանց, հալածումն հեծութեանց, թեթևութիւն թառաչմանց, յապահովութիւն կարեաց, կարգադրութիւն կրից, սփոփութիւն վհատմանց, բժշկութիւն ցաւոց, տեականութիւն հեղգութեանց, ուշադրութիւն անտեսից:

ԺԱ. Ի յայս կամուրջ ցանկալի անխոտոր և անխոտորնակ, և 'ի վեր-

նաշաւիղ բարձրաբերձ սրբահա-
սանդուղ երկնաշու, առ հայր քո
օրհնաբան ահաւոր անուն ձգեալ
ժառուսցես, բարերար, Հոգւոյդ
առաջնորդութեամբ միանալ՝ի քեզ
անընդմիջելի. որով և սրբոյ միոյ
միայնոյ և միասնական տէրութեանդ
և անեղծ արարչութեանդ 'ի կեն-
դանեաց և յանշնչականաց հաստե-
լոց վայելչական գոհութեամբ փառք
և խնկանութիւն յաւիտեանս յա-
ւիտենից. ամէն:

ԲԱՆ ՂԳ.

Աղօթք Թարգմանօրէնք ճառին արձակելոյ Հո-
գւոյն Մխիթարին:

Ա. ՍՈՒՐԲ ահաւոր անուն բար-
ձրեալ անպատում, անձկութեան
փափաք յորդախորժելի, 'ի սրբեր-
գենեացն փառաբանողաց միշտ սրբա-
բանեալ բնակեալդ 'ի սրբում, ըն և
ամենազեղուն բարութեամբ առա-
տաձեռն աննուազելի, լոյս բարի և

ծագումն գովելի, երկրպագեալ փառաւորութիւն, ահեղ և անզննելի, ամէն և յամենայնում: Այսու բանիւ դաշամբք յուսոյ ուխտ ընդ քեզ միութեան՝ հզօր, այո, ամէն, ալէլուիայ. գովեալ թագաւոր հանուրց, Աստուած բոլորից, ստեղծիչ գոյից և տէր կամարար, միայն առիթ պատճառաւորաց, փրկիչ և օծեալ մշտապաշտելի:

Բ. Ուստի մեկնապէս թարգմանեալ 'ի մեզ զայս գանձ անվաճառ և հարստութիւն անփոխադրելի, Յիսուս Քրիստոս արքայ երկնաւոր, որում գոլութեամբ մեծաւ սպասեն անմահականացն ահեղից լուսաբերան բոցաշնչութիւնք, կըրկնեալ քեզ յօժարութեամբ 'ի հաճութենէ անխոտոր մտաց, ծունր գոհութեան ստեղծող էութեանց, որ են 'ի տեսանան և 'ի ծածկութեան: Որ եսդ և էիր միայն բովանդակ ամենեքին անպակասելի, առեր զմերս խնկապէս հաճոյն, զի 'ի լութենէ քումմէ լուսցես. օրհնեալ բարեբանեալ, ծանուցեալ յաւէտ

միշտ անքննութեամբ ողորմութ՟բ մեզ 'ի փրկութիւն, 'ի փառս և 'ի գովեստ անճառ բարձրութեան ահաւորիդ բարերարութեան: Սկըզբնաձիր օծմանս շնորհի մեծախորհուրդ հրաշազարդութեան, քանզի լոյս քո մեզ ծանուցեալ ճառագայթ անհաս. ծագումն անսահման, արեգակն անաչառասփիւռ, աստղ սահմանիչ երկակշիռ տարրութեանց, ճրագ ոսկից և լոյս հեռամանց, որով 'ի ցոյցս իմաստից եկեալ տեսութեամբ բանիս այս յարմարութեան, ունեմք պարերգութ՟բ հրեշտակօրէն յաստակամաբար փըրկչափայելուչ կնդրկաւ խնկեալ զպարգևաբաշխ առատատուրութիւն ամենիմաստիդ յեւղ զուարթ անբիծ դաւանման: Քանզի 'ի սկզբան անդ կատարեցելոյ ողորմելի ախտականութեամբ 'ի փչմանէ բարձրագոյն շընորհին՝ հայրն իմ սկզբնատեղծ՝ և հնացեալ յաւէտ մեղացն գերմամբ 'ի մահ դրաւեցաւ, կապեալ ընդ եղծման ապականութեան անզերծ հանդուցիւ, 'ի ծառոյն պատճա-

ռաւորեալ յանկումն անյարիր ամե-
նակործան գլորման, հեղքեալ 'ի
լուսոյ՝ այսր խաւարին վայրի մաս-
նեցաւ. իսկ դու, գթած տէր ողոր-
մութեան, քանզի յաւէտ քան ըղ-
նոյն ծանեար զոր ստեղծեր, և զի
չէին ակնկալութեամբ չեկաց յոր
ինչ էրն, որով անկարողանայր իս-
կապէս տեսանել 'ի լոյսն վերին ան-
մատոյց գերակայութեան անսահ-
մանելոյդ, ոչ միապայլ յարակայ
վառմամբ անպղտելի տարածանե-
ցեր, այլ գլխերայնոյն ոտնալկիրծ
մթին արհաւրաց ձեռնկալութիւն
ձիթոյ՝ շարամանութեամբ նիւթոյ
պատրուգի ընդ նոյն զանգելոյ՝ յօ-
րինակ.քո անախտ միութեամբ ընդ
մեզխառնելոյ՝ մարդասիրապէս հիւ-
սեալ կազմեցեր. զի որ 'ի սաւերս
մահու տարագրեալ գտաք՝ կանխա-
կորուստ անկածն պարտեաց 'ի պատ-
ճառ իւրին ազգակցաւ պայլոյն ջա-
հաւորեցեալ հաւատոյն վառմամբ՝
'ի նոյնն դարձուցք խնկաւորութեն
որպէս և փայտիւն մահու՝ մածմամբ
քո 'ի նա՝ ածեալ մածուցեր զմեզ,

տռակաւ մեծի խորհրդոյն միաւորեալ 'ի փայտն կենաց:

Գ. Եւ արդ որպէս ոչ է օր լրմամբ առանց գիշերոյ, և ոչ անօրէնութիւն յարկի առանց ձիթոյ պխտոյից խնդրոյ. քանզի իբր օրինակն հասարակային ոչնուիրաւոր՝ զմարմնաւոր աչաց տեսութիւն լուսաւոր առնէ, նոյնպէս և մաքրեալն քոյինաշունչ շնորհին ընտրութեամբ անխմանալեաւ զաներեւոյթ հոգիս միութեամբ 'ի մեզ անատեսիգ հրաշափառապէս պայծառացուցանէ: Զի որպէս յեղումն լուսարանի սուրբ աւազանին լուացմամբ մարմնոյն զանձինն հաւատամք առնուլ սրբութիւն, սոյնպէս 'ի յօծումն իւղոյն պարարեալ յուսով՝ զհոգեւոյն զօրութիւն սավլմք և 'ի սոյն համարիմք ունել ամենայնիւ աներկմտելի: Եւ որպէս հրամանդ տէրունական օրհնաբանելի զքաւութիւն մեղաց ախտացելոցն նախաւճնեկիր, իսկ ոչ հաւատ ունողայն առ այն բժշկութիւն հրաշալի յանդիմանակաց անդուստ առ նմին մարմնոյն տեսա-

կի հաւատարիմ վկայ անդարձիցն հաստատէիր, սոյնպէս եւըս այս փրկութեան լուսով կատարեալ՝ հեղեալ 'ի մեզ օծանէ զարտաքին խորանս. իսկ զներքին մարդս աներեւակ ծածկապէս մտեալ՝ նոր կենդանածնէ:

Դ. Պատկեր պանծալի այս զանգուած նիւթոյ արարչին երկնի. քանզի որք զիւղոյն կրեցին օգտութիւն՝ որ յողորմութենէ շահընծայութիւն, և դու 'ի գովեստ քեզ զայս բան սահմանեալ, թէ ողորմած եմ ես տէր. քանզի որպէս սիրոյն անուան կցորդիս Աստուած, նոյնպէս 'ի մասնէ և այսու զինջեալ գծագրիս՝ ըստ անտեսութեանն որ առ մեզ: Վեհագոյն մեծութեան խորհրդոյ յարմարաւոր դիմակերպութիւն այս Ճարպ պատարագութեան երկրի թանձրութեան հաղանիւթ գոյականութեան. զի որպէս սոյն մասն 'ի կենդանւոյն ոչ 'ի կերակուր հրամայիւր անդ ըստ օրինին. այլ արարչութեանդ բոլորովին պտուղ որոշիւր, նոյն նմանու-

թեամբ եւս եւ ատամնօք իւր զզօրու-
թիւն՝ տեառն մատչել յայս աւանդ-
հաճութեան էիդ Աստուծոյ վայել
չափէս տուեալ նուիրի, հոգւոյս
հարազատ զուգաձայնապարհ, ա-
բարողիդ պահեալ եւ ուխտեալ. քան-
զի ոչ շունչ արեան եւ ոչ ճենճեր
ինչ զուարթութեան օրինակ հո-
գւոյս իմոյ եւ կարօյս ընդ անդամա-
թիւս մարմնոյն ծախի, այլ արքայու-
թեանդ վերնում վիճակի տէրունա-
կան բազմականին ձօնեցեալ ճաշակ՝
այս նիւթ ջահաւորական մշտաբոր-
բոք անապօտելի :

Ե. Ոչ էր մատչելի 'ի նախադա-
հութիւն արաւ անդրանիկ դասից
քննողաց, եթէ ոչ օծմամբ ինչ նը-
շանակէր. ոչ քահանայութիւն 'ի
յանկախելին տեղի ձեռնարկէր, եթէ
ոչ այսու կատարեալ լինէր։ Յակոբ
զքարն պատկեր Վիմին, 'ի խոր-
հուրդ երկար՝ խորանին ընտրու-
թեան, օծմամբն ապաւորեալ կեր-
պացոյց. առ որ զիջանին անճառ
բարձրեալդ տեսութ սանդղոցն յար-
մարութեան, եւ զիս 'ի վեր ամնէ-

լոյն անդուդեկցութեամբ, զորձանն խուզեալ կառոյց նպատակ 'ի ցոյց ապառնեաց յիշատակի ։ Ահարոնեան քահանայութեանն պայծառութիւն հրամանաւ մեծին Աստուծոյ օծմամբն ճոխանայր, որով 'ի գլխոյ անտի 'ի մօրուսն զեղեալ գերափառ իւղոյն զօրմնազանկենդանագրութիւն՝ ըստ սաղմոսողին, զփառաց նախնւոյն առաւէր զանդրադարձութիւն, և զշնորհիւ կենաց սրբութեան ընդ մեզ խառնութիւն ։ Թագաւորութիւն ոչ էր պանծալի անդանօր պատկերաւն ստեղծագործին, եթէ ոչ եղջերբ իւղոյն օրհնութեան ձեռնադրեալ՝ պսակաւ պճնութեան թագին յանուն քո, Քրիստոս, գլուխ ամբառնալը ։ Եւ զխա՞րդ զնախնին վեհից մոռացայ, զծառայն մեծին և ըղկերպարանն անպարագրելւոյդ. ո՞չ ահա Մելքիսեդեկ յօրինակ ճշմարտին ահաւորութեան 'ի ձիթաստանեայ լերինն, ուր յետոյ ոտք մարմնացելոյդ Աստուծոյ զետեղեալ կայլին, 'ի վերնոյ անտի հրեշ-

տակաց 'ի պտղոց տեղւոյն խուղեցաւ. ուստի շիրմի սկզբնահօրն պաշտպան եպիսկոպոսական արքայապատիւ Ճոխութեամբ 'ի քէն հանդերձեալ նստաւ, մինչև յայտնեցար երևեալ լրմամբ համայն իսկութիւն Ադամային կենագործութեանդ :

Զ. Եւ արդ, քանզի քո են շնորհք և քեզ վայելեն գոհաբանութիւնք, օրհնաբանեալ որդի Աստուծոյ. դու ինքն յարմարեա բարենշմար տպաւորութեամբ զաղաչանս իւղաւորականս խնկապատարս զմռսալիս պատճառ քեզ փառաց, և ինձ մեղապարտիս առիթ բժշկութեան. մատո, տէր Յիսուս, վիրացս աներևութից զայս ձէթ լուսանիւթ, և արկ 'ի սոյն խարանս խոցոյ մահացուի զկաթուած օրհնութեան իւղոյդ փրկութեան անապակ գինեաւ սիրոյդ, միութեամբ արարչականաւ պատսպարեալ պատատանօք խնամոց. զի յիշատակարանս թարգմանօրէնս բանիս մաղթանաց՝ վայելչական իմն յարմարութեամբ 'ի թևս հոգւոյդ զկորդ իւր գուցէ : Ի վերոյ Դաւ_

թի հոգի քո, բարձրեալ, յայնմ օրէ
խաղաց, յորմէ ծնութեամբն նուի֊
րեցաւ. Սաւուղ յայր յայլ և 'ի մար֊
գարէս ոմանս անդուստ իսկ գրե֊
ցաւ, յորժամ ծնունդն ժամանեցաւ
գագաթան նորին. արքայութիւնն
ասորեստանեայց ծմամբն գրաւեալ
մատուցաւ 'ի կցորդութիւն տանն
Իսրայէլի. կայսերս ոմանս նշանա֊
ւորս վեհս և երևելիս 'ի խժականաց
բարբարոս ազգաց եւս այս կեն֊
սացնցուղ ցօղովանձրևեալ՝ իբր կար֊
թիւ որսացաւ 'ի յընտանութիւն
հպատակութեան մեծիդ Աստու֊
ծոյ. բանն որ առ Կիւրոս երկնա֊
ւորին պատուասիրութեան՝ զօ֊
ծեալն ձայն նմին մեծ վարկաւ. ձայն
սաղմոսողին գերքան զմարգարէու֊
թիւն զօծեալն անուն նախայարմա֊
րեաց, կանոնափակ ընդ միջարկու֊
թեամբ պատուէր աւանդեալ, մի
մերձենայք և մի մեղանչէք. առ
Հեղիաս առաքելութիւն աստուա֊
ծային հրամանատրութեանն, նշա֊
նիկ իմն հանելոյ 'ի պաշտամանէ ան֊
նա Բահաղու, զօծելութիւնն 'ի Քո֊

րեք ազգեաց Յեսուայ և Աղայէլի։ Իւղ Թափեալ անուն փեսայիդ 'ի հոգեկէց բանից իմաստնոյն վերավկայեալ՝ կանխաւ իսկ գրեցաւ. որպէս զի հոգին, Աստուծոյ յաւէտ պատկեր և նշանակիչ, զի փոքուս զմեծդ կերպագրութիւն քև նկարագրեալ՝ ընդ քեզ միացուք առմամբ քո շնորհիդ։

Է. Եւ զի՞ ևս երկարս պատուածօրէնս բացականագոյնս գծագրականս և առակաւորս շարագրեցից առաջի վերնոյդ և ահաւորիդ մողթողական բանաստեղծութիս. տէրդ և կենդանապարդ՝ արարիչդ երկնի և երկրի 'ի յօծմանէ անուն սկսար քարոզել զաւետարանն արքայութեան, վկայեալ անդուստ 'ի Յովհաննէ՝ օծեալ և գառն Աստուծոյ բարձող մեղաց աշխարհի։ Զի թէպէտ ընդ օծմանն օրհնութեան հոգին էր քեզ իսկաբար լրմամբ և աստուածութեանն խառնութիւն բովանդակապէս, այլ անուանն պաշտի խորհրդեամբ շնորհին հրաշափառապէս տգեղոյ 'ի սուրբսն. զի զըս-

տըրկութիւն ադամեան մարմնոյն մեծանալ յաւէտ այսու յորջորջմամբ պատրաստ արասցես։ Բացեալ զաւանդս մարգարէութեանն Եսայեայ՝ դու ինքն աստուածութիւնդ մարդացեալ ընթերցար. հաստատիմ առնել զբան ծառայից քոց, ասէր, և իբրև ծանուցեալ եղեր օծութ̃ն 'ի կարգ անդ բանին, թէ Հոգի տեառն 'ի վերայ իմ՝ որով և օծ իսկ զիս, ապա փակեցեր 'ի հանդիստափառն օծելութենէ զորքանութիւն երկաքանչիւրոցն յայտ արարեալ խայթոցաւ սահմանի՝ ընդարձակ հեռաւորութեամբ մեծաւ կնքեցեր, ըղձերս կաթուածով ինչ շնորհազարդեալ, և զքոյդ իսկութեամբ ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ հաւասարութեամբ թարգմանեալ։ Ի նախածանօթ մերակերպութեանն պանծալի իմն գովեստիւ՝ օծեալն կոչմամբ 'ի հրեշտակացդ փառաւորողաց արարածոց երկրի ծանուցար։ Զոր մարգարէն կանխաւ գուշակեաց զ՚ի Յորդանան, և յընտրեալն լեառն Թաբօրական հայրենի ձայնիդ

եկաւորութիւն, թէ որ պատմէ 'ի մէջ մարդկան զօծեալն իւր զոր սաղմոսին ձայն կանխաւ պատմէ՝ հզօրիդ փառաց զայս պատիւ առ 'ի զառեալդ ձեռնադրելոյ, օծ զքեզ Աստուած՝ Աստուած քո իւղով ուրախութեան:

Ը. Հոգի երեսաց մերոց տէր Քրիստոս. որ է օծեալ անունդ իւղոյն, որով զփչումն կենդանութեան 'ի դէմս մեր լոյս բարերարութեամբդ քո ազդեցեր. իմաստութեամբ ումեմն երջանկի՝ մարդասիրութիւն խոստովանելի, ասելով առ ոմն, թէ եդ վկայութիւն առաջի տեառն օծելոյն. զնոր աւետեացս վկայելով, թէ կօշիկս անգամ ոչ առի յամենայն մնեղեաց: Երգոցն երգ իւղեփեցական գինի զԱստուծով ծանուցեալ զխորհուրդն 'ի գովեստ հարսին սուրբ եկեղեցւոյս՝ զմուռս առաքինութեան հանդերձ ամենայն առաջին իւղովն. և ես զմուռս և կնդրուկ մաքրութեան վարուց ամենայն փոշեաց անուշից իւղովքն զանգեալ՝ անդստին և այր յառա-

ջարերեաց։ Դանիէլ զկենսատու մա_
հու քո, Քրիստոս Թագաւոր երկնի,
'ի վեր քան զօրինակ կոչումն ձայնի
զայսանուանագրեալ վկայեաց յայտ_
նի, Թէ զկնի վաթսուն և ինն եւթ_
ներորդացն սպանցի օծեալն, և օ_
ծեալ առաջնորդ զքեզ յորջորջեաց։
Ճրագակիր աշտանակն Զաքարիայ
Ադդովայ՝ որ 'ի Բարեքեայ իւղոյն
բարեբաշխ բացատրութեամբ 'ի մա_
սունս եւթանց առաջադրութեանց
գնդիցն վառելոց՝ 'ի ջահէ անտի զօ_
րութեամբ աներկամտաբար վիճա_
կաւորեալ, զ'ի քոյդ լութենէ 'ի
մեզ փրկութիւն և օծելութիւն գե_
րաբնապէս նախազեկուցեր։ Զոր
ըստ օրինին անդուստ գուշակմամբ
'ի խորանին որ 'ի տաճարին՝ ամէն_
ընդել իմն կրթութեամբ սովորա_
բար մատուցեալ լինէր, պանք բա_
զարջընծայք և նաշիհք իւղովք խառ_
նեցեալք, և զուարակք եզանց իւղ_
արկեալք, և տիրական անուամբ
ձայնեցեալք, և հաւուց ոմանց Թա_
Թաւմամբ յազգակից ճարպին 'ի
յարիւն, այսր խորհրդոյ առձեռն

տեսանէք և նշանակինք յարմարա-
կանք քեզ. միածին ծնունդ օրհնա-
բանեալ մեծիդ Աստուծոյ. միայն
դու օծեալ նորոգ և զարմանալի՝
ինքնութեամբ համայն էութեամբ
խաղաղէս ըմամբ ամենայնիւ ան-
պակասելի :

Թ. Եւ զի՞ ևս իցէ բազմապատիկս
նշանակել առ այս մեծ խորհուրդ
անհասանելի, և ոչ ճաշակել զքեզ,
քաղցրութիւն. իմանալ քև զայս՝
թէ զի՞նչ իցէ եւրն, եթէ ոչ զախորժու-
թիւնն 'ի փայտն պարտեաց սովիմք
բժշկեալ, ըստ սաղմոսողին. զուարթ
գործեսցես. և զի՞նչ պարարտու-
թիւնն, եթէ ոչ զկերակուրն մահու
սովաւ մոռացուք լցեալ 'ի սմանէ.
և զի՞նչ օծութիւնն, եթէ ոչ զմխ-
րոյն թշուառ տեսութիւնն 'ի ձեռն
սորին փոխարկեսցուք 'ի պայծա-
ռութիւն յաւէժ ուրախութեան,
անուամբ քո փրկեալ յոգի զօրու-
թեան՝ հօր անուանեսցուք. և զի՞նչ
արդեօք մարգարէին հոգևոր ըղձա-
կանութիւն ամենատենչ բաղձա-
նացն իցէ իմանալ. որոյ ծերու-

թիւնն առակի 'ի ձէթ պարարտու-
թեան, և կամ օծանելին իւղով կճըլ.
խոյն վերամբարձութիւն, եթէ ոչ
զհին խարդախութիւն ստոյն սատա-
կութեան 'ի մահ կործանմանն կե-
նագործեալ գեղովս այս կենաց՝
պատսպարեալ օժանդակեսցես. և
զինչ Ճրագին լուսաւորելոյ շնոր-
հակալութիւն, եթէ ոչ 'ի մէջ իմն
անյուսութեան մեղացն միգի և կռա-
պաշտութեանն խաւարի՝ կերպա-
կցապէս միութեամբ 'ի յիս Եմմա-
նուէլ. և կամ զինչ մարգարէն
աստուածաբանեալ 'ի սփոփանս
զուարթարարս օրհնութե՟՝ նշանակ
յայտնի վայելչապէս ոմանց աւետէ,
օծցին իւղով 'ի միրոյ պարզելոյ. և
կամ իմաստունն 'ի դիմաց հարսինն
առէ օրիորդացն, հաստատեցէք զիս
իւղով և գեղեցկազարդ խնծորով
յարկեալ ծածկեցէք. և 'ի պարտէզ
իւղէնեաց տածեալ գրգեցէք. եթէ
ոչ այսր աչա ընտրական նիւթիւ
հոգւովդ քո լցեալ՝ 'ի սոյն լոյս տես-
ցուք զանխմանալիդ 'ի մեզ բարձրու-
թիւն գովեալ: Եւ արդ քեզ, միայն

խնամակալ, պատճառ բարի բնաւից եղելոյ, ձեռն համբառնամ տարածմամբ բազկացս, երկկամանցս գործակցութեամբ, սրտիս հեծութեամբ, լեզուիս և շրթանցս ձայնարկութեամբ. լուր ողորմութը̄, Տէր, պաղատանացս խնդրուածոց առ քեզ կարդալոյս, շնորհաւորեալ այսու պարգեւօք՝ գոհաբանութիւն քեզ վերընծայեմ, հզօր ահաւոր բարձրեալ անքնին, անփակ փափագմամբ միշտ համբուրեցեալ, սուրբ սուրբ և միայն միշտ սուրբ, օրհնեալ հանապազ յաւէժ անդադար երգաձայնութը̄: Ընձեռեա առաւել բարերարութիւն 'ի սպառ վրիպելոյս. տուր յոյս քաղցրութեան՝ ոչ մասին միոյ մատուցման լուսոյ արժանաւոր ինչ հանդիպելոյս, լայնել քեւ, բարի, զնրբութիւն ծածուկ խորհրդոյս, գրգութիւն խառնեալ ընդ աղերս՝ ասել ընդ Դաւթի, ընկալաք Աստուած զողորմութիւն քո, և զծածուկս գաղտնեացդ անտեսից՝ իմաստութեամբ քով յայտնի արարեր:

Ժ. Եւ արդ մեծութիւն քեզ, ա-
մենակալ առատաձեռն աննուազելի,
ամենափոյթ առ 'ի գթութիւն, մըշ-
տայօժար 'ի բժշկութիւն, զի միա-
ցուցեր խառնեցեր ընդ մերձաւոր
դիւրագիւտ ընտանի նիւթոյս ըզ-
հրաշս անճառս քումդ սքանչելեաց
ահաւորութեան: Քանզի զոր եր-
կին ամենայն բարձանց՝ երկրիս լայ-
նութեամբ և անդնդոց ներքնոց խո-
րութեամբ՝ ծովուց բազմութեամբ
ոչ զօրէ տանել, այլ իբր զդոյն 'ի
մեծէ բերել, 'ի փոքր դոյս տեսա-
կանեցեր զօրութեամբ՝ սահմանեալ
ճշմարտապէս անհրապուրելի. զի
մի նորոգ լինի երևելով յայլ էու-
թենէ՝ առ աչս հարևանցի երևակա-
նութիւն ինչ վարկանիցի, վերա-
ւորել քան թէ բժշկել անընտրա-
բար զկարծիս մտաց: Քանզի որպէս
մարմին քեզ հաւաստապէս, օրհնա-
բանեալ որդի Աստուծոյ, խակու-
թիւն և ոչ օրինակ 'ի յարդեանցն
ցորենոյ արարչապէս միշտ հանդեր-
ձեցեր, և կայլակ կողիդ զարիւն
խաղողոյ, և արդանդ կենաց հոգևոր

ծննդեանն զառատութիւն ջուրց յոլովութեան, նոյնպէս և զհօղի անմահից փչման տուաւ և 'ի նոյն արդիւնաւորեցեր. երկուքս կենաց՝ որոյ կերպարան յառաջ եկեալն և ոչ հեթանոսութեամբն փոխարկութիւն, որպէս ոչ աստուածպաշտութեան խաչական փայտի ինչ երկրպագութիւն. նաւելոցս յերկրի խաւարի բարենմանութեանքն, տէր, ծագեցեր: Քանզի յայս կերպարան զշնորհի զանպակասութիւն անհասից յայտնեալ աշխարհի լուսաւորեցեր, զի մի ամենեքն կարօտասցին և մի ընչեղն բարձրանասցէ, բայց օդոյ հասարակ բաշխման և լուսոյ արեգական տարածման և ջրական վտակաց զեղման. զի հաւասարապէս բաշխիւր երկրածնաց մանանայքն զուգամանութեամբ՝ փրկանացն առաւել քան մեծամեծացն:

ԺԱ. Իսկ այս նիւթոյ անսասութիւն խորին խորհրդոյ և 'ի բնուստ անդրուստ հրաշապէս ունի զթարգմանութիւն. որպէս զի ոչ երկմիտ ինչ շօշափութեամբ ան-

հաստատապէս զանգի փոխէ, և
ոչ նենգաւորաբար զբնակութիւն իւ-
րեանց լքանէ. քանզի ոչ մերձնակա-
նօք ածատորք հերքի, և ոչ յընդ-
դիմակցէ ումեք ազգեաւ արտաքս
հալածէ: Վասն զի որպէս պատահա-
մին գունոյ յեղութիւն մարմնոյ ան-
փոփոխ իմն և անհրաժեշտ, որ գո-
լոյն գոյացութեան և ոչ գոլոյն ա-
պականէ, այսպիսեաւ իմն յարմա-
րութեամբ իւղոյս զօրութիւն ան-
գրաւին 'ի յերկրոյ անտի կերպարան
զամենայն ունողի միաւորական գու-
գութեամբ ընդ միակ կցորդեցեր,
ուր Յիսուս Քրիստոս, ընդ իւրն
գոյի և զօրինակն ընծայելով. քան-
զի զանխնամայքն անսութեան այսոց
և մասց ընծեց 'ի գեհն բերեալ կեր-
պաւորեցեր, 'ի պապոց երկրի ձըն-
չեալ մեկեալ զարմանալեօք հրա-
շագործութեամբ մատակարարել
մեզ պատրաստեցեր: Մանաւանդ
ոչ զի յոլովից խառնից 'ի մի եկե-
լոց խմբակցութենէ զանազան ծաղ-
կանց, բայց հնոյն և ստուերին բաղ-
մաբանեան այլայլութենէ, զայս

եւղ օծութեան հրամանատրեցեր, այլ իբր զօրինակ փոխեալ զայն առ այս՝ դու ինքն խառնեցար 'ի սոյն մաքրութիւն վերնալոյս ձիթոյ: Որ թէպէտ անձառ են համեղութիւնք քումդ անուշութեան, և ընդ օրինակաց իբրև ոչ համեմատի, այլ ծաղիկ դաշտի և շուշան հովտաց և նարդոս ընտիր և եղեգնախունկ խառնեալ հալուէիւ, յարմարութեամբ հոտոյ քրքմոյ՝ փթթեալ ողկուզոյ և ազնիւ գինւոյ, ոչ սոսկ քան թէ խնկոյ միութեամբ պատշաճապէս օրինակեցար փառաւորեալ անունդ անքնին, որ զամենայն ընդս, և յիրի իմեքէ ամենեւին ոչ կարօտանաս: Սակայն ոչ շփոթելովք 'ի հակառակաց բանադատութեանց բաժանեալ կամաց մեկին առակի, այլ 'ի սիրոյ հաւանութենէ աստուածապէս 'ի մէնջ պարարիս, վասն մեր ըստ մեզ առ ամենայն վայելչական նմանութիւն օրինակեցեալ. առ որս լոյս բարի և հուր ջեռուցիչ, սաստ սիրոյ առանց մասին ինչ շնչման անգթական սառնայրութեան այս

զանգուած նիւթոյ կաթուածոյ ձիթոյ մաքուր մտաց անեսեալ իմանի, որով յիրաւի ասլաւ 'ի յԱստուած է միանալն: Ընդ Սողոմոնի օծելոյ որդեգրեցելոյ Աստուծոյ երգեմ՛ բերանով հարսինն երկնաւոր փեսայիդ, բարեբան գոհաբանութիւն, համբուրեալ 'ի յիղձս մտաց զհոտ իւղոցքոցքան զամենայն խունկս, և իւր զբանս կենացյաւիտենականաց ունողն, ըստ հոգելից բանի իմաստնոյն և աստուածաբան աւետարանչին, զհետ քո 'ի հոտ իւղոցքոց ընթացուք լուացեալ զերեսս ջուրբք կենաց. որ 'ի վեր է քան զերկին օդոյս այսորիկ, և օծեալ զգլուխս անախտական իւղովդ երկնայնով՝ յանդիման եղէց քեզ ուրախութեամբ, զուարթացէս և ոչ տխրաքար:

ԺԲ. Այս եւս խնկել պաշտել և երանել, ոչ սոսկ օծումն ուղղոյս անձնեկի, և կամ՛ հերաց վարսից գագաթան նպաստ ինչ մատուցանի, եթէ ոչ տէրունական կենատու խաչիւդ աւասնագրեալ: Սոյն եւս

զարմանահրաշ օրհնութեան լուսոյ զհրեայն և զխուժն՝ զհնդիկն և զբարբարոսն՝ զսկիւթացին և զելլենացին՝ զդուժն դժնէաբար և զարհաւրատեսակ շանագլուխն սոսկալլիթխար, զոտերն ազատ և զստրուկն ծառայածին՝ քրիստոսեան արարեալ, անուամբ քո կնքէ, և Հոգւոյդ սրբոյ ընծայէ, և Հօրդ երկնաւորի հարազատ որդի հաստատէ: Բազմօրինակ էն սովաւ արուեստից տեսմունք յարմարեցեալք նախ նիւթոյն, ապա զօրութեանն: Քանզի իբր անօթ փայտեղէն մինչ չև ծծեալ իցէ՝ դիւրաբար հերձի և անօգուտ եղեալ անպատուի, նոյնպէս և մարդ ոչ իւղեալ սովաւ՝ հեշտեաւ խորտակի, և մեկուսի եղեալ առ 'ի քէն՝ ոչ լուսաւորի: Մատն սա քո, Յիսուս, որով զհրաշալիսն զարմանագրես. քանզի իբր անգծելի կազմութեամբ կարծր պահպանակաւ՝ ամենապատրաստն շրջարկութեամբ պաշտպանեալ ծածկէ յայլագունակ խրթնի եկամտից. մինչ զի այսու մաքրութեամբ թաթաւեալն 'ի սմա

ոչ ներկի սրբեամբ, և ոչ տխրատեսակ
երփնիւ այլայլի ։ Նա զի և թափան֊
ցանց իմն խառնութեամբ հոգեպէս
ընդ թանձրութիւն մերոյս գոյու֊
թեան մածեալ անցանէ. զի թէ ա֊
նէծք սաղմոսողին ձիթոյ առակաւ
ընդ ոսկերս չարին համայնիւ բաշ֊
խի, ո՞րչափ ևս հոգիդ սոյն ճար֊
պով լուսոյ զաներևոյթ ներքնոյն
տեսակս կենագործեալ ողջացու֊
ցանէ, ազդումն տուեալ 'ի խորոց
անտի շնչման հագագին՝ մինչև 'ի
սպառուած ծայրիցն եղերաց ըղ֊
բնաւն ընկղմէ զյիշատակ մարմնոյ
մահուն արկածից. քանզի կենդա֊
նական զօրութիւնքս միշտ ահաւոր,
տէր Յիսուս Քրիստոս, 'ի սմին խառ֊
նեցեալ ընդ սոյն իսկ բնակէ ։

ԾԳ. Այս օծումն բարետեսիլ և
առ բռնամարտիկ մերկամրցանակ
ըմբիշս իբր զօրաւոր հնարից կեր֊
պարան ճգնաւորական անըմբռնելի
ձեռաց ներհակին օրինօք պաշտի,
դիւաց և ախտից հզօր ահարկու ։
Քանզի յոքնապաճոյճ պճնութիւն
բանին Եզեկիէլի առ իմանալին փա֊

քուռն, հենգնաւոր ատակագրու-
թեամբ ողբականօք շարայարմա-
քեալ, յորժամ եղեր, ասէ, և հան-
դերձեցար ընդ օծելոյ քերովբէին,
ուր արձանքն հրեղէնք հաստա-
տեալ կառուցան։ Օրհնաբանեալ
ահաւորութիւն ամենավայր ձեռն-
կալութեան, որ միշտ անձառ ես
բանից և գերազանցեալ քննութեց,
որ աւետարանաւն կենաց խնկիս
յարակայ իբր նորածին օծեալ 'ի
քաղաքէ Դաւթի, և 'ի քահա-
նայապետին հարցմանէ, դու ես օ-
ծեալն որդի օրհնելոյն, և յերա-
նաւորն դաւանութենէ Պետրոսի օ-
ծեալ միայն որդի Աստուծոյ կեն-
դանւոյ, և յապահաւատ քննողացն,
եթէ դու ես օծեալն, ասեն, ասա
մեզ համարձակ. և 'ի կանոնակա-
նացն քոց հաւատամք յօծեալդ
ուսուցիչ և տէր ամի. և հերովդես
յառաջքան զայն զօծեալդ անուն
յայտնապէս հարցեալ. և դպիրդ-
գրեն, դու իսկ ասացեր, զօծեալն
Աստուծոյ զտէրն Դաւթի զան-
սկիզբն որդի՝ ժամանակաւ որդի։

Քանզի այսպէս ընկալաք վայելչա-
բար զայս թարգմանեցեալ. որ 'ի
մեզ բերէ ծայրն կատարման խոր-
հրդական կոչմանն՝ վիճակ քրիստո-
նէից նախապատուութեան:

ԺԳ. Այնքան ունի ահաւորու-
թիւն միանգամայն և սրբութիւն
իւղաւորական ընկալութեն սա-
կալի անուանս օծութեան, մինչ զի
որպէս ոչ է համարձակել ուրուք
յերկրայնոցս աստուած անուանիլ՝
այլ աստուածային, նոյնպէս ոչ բերէ
մարմին զՔրիստոս անուն անձին
համարել, այլ գերխառնեայն. ան-
տանելի նախնւոյն մեծութեան մե-
կրողին՝ ջուրք զհոգին հրաւիրողին.
քանզի չեմ ես, ասէ, օծեալն, այլ
առաքեալ առաջի նորա: Սովաւ-
շրջէին, որպէս բանն ազդէ աւե-
տարանչին Մարկոսի, առաքելա-
կանացն ընակցութիւնք, իբր ազ-
դակից հարազատ ձեռինդ Աստու-
ծոյ՝ այսու վարեցեալք. քանզի իւ-
ղով օծանէին և առանց մարդկային
հնարից անուամբքն բժշկէին: Վասն
զի որպէս խաւար 'ի լուսոյ և ցաւ

յառաջքում, գիշեր 'ի տուընջեան և ժամ 'ի կենաց, այսպէս և 'ի սոյն իրէ ախրապարգեւէ ամենայն չարին երեւոյթք մերժին խափանին և բնաւին ամփափին : Քանզի որպէս ձանձք զազիրք և փոքր զեռունք տարդից և ունկնամանից իբր 'ի դեղոց մահու յայս նիւթոյ սպառեալ պակասին, սոյնպէս լրութեամբ շնորհի օրհնութեան սորին եւեղ զօրացեալ՝ և զայսս վանէ և զմուրհակս չարեաց քրէ և զմձխումահու պատուատէ : Ոչ է աւագան կատարեալ՝ առանց օծման օժանդակութեան : Եթէ աւագանակացն մահու խոցման զմարդն առաջին, այս դեղ փրկութեան մատուցեալ տուաւ . Եթէ անձառակ մրգացն Յակոբայ և Իսրայէլի, սոյն իր պատուական յիշատակեցաւ . այս իւղս փափաքեալ Դաւիթ՝ իբր ձիթենի պտղալից 'ի տանն Աստուծոյ յուսալ յարակայի, լքեալ զթշուառութիւն՝ անդառնին զմկրտութեան շնորհ դուշակէ : Եւ զի՞ է ինձ զայսմանէ ճառել և համայնին կարծել հասանել, որ և ոչ վերինքն զօրեն ձեռն-

արկութեամբ ինչ բանի զայն խոր_
հուրդ 'ի մասնաւորէ ինչ ճառելով
նշանակել, թողում ասել՝ թէ յիւ_
կութենէ :

ԺԵ. փառք քեզ միշտ և յամենայ_
նի, անմահ թագաւոր, 'ի յայժ_
մու երգեցեալ օրհնաբանութեանս,
զոր արարեր և կատարեցեր առ իս,
բարերարեալ՝ գթած և երկայնա_
միտ, հարուստ և առատ ամենայաղ_
թող. անդադարն 'ի հարցն գծա_
գրելով զօրինակն՝ մինչև 'ի լրումն
ածեր զխնկութիւն ճշմարտապէս :
Դու լոյս իսկ ընութեամբ և արե_
գական մշտապայծառ, և զաշակեր_
տացն զաս լոյս անուանեցեր,
որով զարդարեալս ամենայն երկրի
ճառագայթիւք երջանիկ շնորհին
նոցին լուսցեր : Ընկալեր զիւղն ա_
նուշութեան յամենեն 'ի յասա՝ յո_
րինակ ընդունելութեան մաղթա_
նաց առ քեզ, և 'ի միասմէ պտղնկէ
'ի գլուխ՝ նշանակ սիրոյ գթու_
թեանդ առ մեզ. մշտափափաք բաղ_
ձանօք անսահմանելիք 'ի նոյն հաս_
տեալ, մինչ զի ուխտին անփոխա_

գրելեաւ օրէնս յարակայս օրհնաբանելին՝ քոյինահրաման պատուէրս կենաց ընդ համօրէն աշխարհ քարոզել զաակաւաձեռն խաղոյն յարգաւորութիւն , զարմանս հրաշից լաոզացն առ ապառնեացն յաւագրութիւն ։ Դուք օծութիւն ունիք զորբոյն՝ ասաց երջանիկն առաքելութեանց , մեկնեալ զխորհուրդն որ 'ի մեզ զեղեալ յառաւելութենէ կենդանարարին անպակաս բովանդակութեան ։ Ուստի յաւէտ ինն յարմարաւոր և հանգունամանիկ առ 'ի մասնաւորն նմանութիւն լուսոյդ և Հոգւոյդ սրբոյ՝ այս կաթուած օրհնութեան 'ի վերնոյդ բարերարութեանց անպարառաբար սրսկեցեալ 'ի մեզ, և ասի լոյս եւր զնախաթիւ գոլ սաեղծուածոց և արարչութեանց պատկերակից , որով զխաւար մթութեան մեղաց հալածեա . իսկ հուր , զի յամենայն աար արարածոց հաւասարապէս ունի զուգութիւն ընդ էականին կշխբաշխութեան , ծածուկ և յայտնի, լուեալ և ծանուցեալ . և եթէ ոչ

ընդ հարցի 'ի հակառակէն, ոչ յին-
քնասաստ յօժարմտութենէ բաղձայ
բոլորգէլ։ Դարձեալ և օծումն, զի
արքայաբար որդեգրեալ ընդ քեզ
'ի ժառանգութիւն Հօրդ մասնա-
ցեա. ողորմութեանդ ազգակցա-
նկարեալ 'ի մեզ անեղծանելի' 'ի
հանդերձեալ փառացն փայլեսցուք.
դարձեալ և հոգի, զի մաքրեալ զար-
կածս խաբէութեանն' որ 'ի բանաւոր-
կանին ներգործութենէ, նորոգ փո-
փոխեմք հոգւով և ճշմարտութեամբ
Հօրդ երկնաւորի երկրպագեսցուք,
բևեռեալ ընդ քեզ յաւիտեան հաւա-
տովք, ամենապարգև։

ԾԶ. Ահա արդարև յաւէտ խնկա-
պէս եւս այս լուսապատար խնկա-
լիր' վերնականիդ սիրոյ տեսութիւն։
Վասն որոյ և Պաւղոս իսկ պատշաճ
վարկաւ 'ի Ճառ գոհաբանութեանն'
ասելով յայտնի, որ օծ զմեզ ձեւք
հանդերձ 'ի Քրիստոս Յիսուս Աս-
տուած է, որ և կնքեաց զմեզ և ետ
զառհաւատչեայ հոգւոյն 'ի սիրտս
մեր. և դարձեալ' մի, ասէ, տրտմե-
ցուցանէք զհոգին սուրբ Աստուծոյ,

որով կնքեցարուք յաւուրն փրկու-
թեան ։ Պատկառելի և անվանելի
օծութեան յորջորջութիւն՝ իբր ՚ի
նորումս յաւէտ քան ՚ի հնումն.
քանզի բանն գաւթեան ազդմանն
զախրական անօրինականացդ սկըզ-
բնաւոր կրկցդ խորհուրդ՝ Ճշմարտա-
բար վերատահմանէ , ժողովեցան
կուսեցան իշխանք ժողովրդոց վասն
տեառն և վասն օծելոյ նորա ։ Մար-
գարէութիւն մեծ առաւօրեալ զան-
սրբելի արեանդ պարախ հրեա-
խումբ չար մոլեգնութեանն՝ որ ՚ի
տերգ յանդգնութիւն, ո՞վ է որ ձգի-
ցէ զձեռն իւր յօծեալն տեառն և քա-
ւեսցի . քանզի թէ և յազգայնոյն
ազանուս Սաւուղ , այլ ոչ ՚ի պատա-
մերժեցան յանձն և ՚ի նախատինս
ազգաց օտարաց, մինչև արեանդ Աս-
տուծոյ հաղորդեալ զաւան ։ Գրա-
ւական մեծ յիշատակի ապագայիցն
ժառանգութեան այօթանուէր ա-
զերապրկութիւն առել ազգմանւն,
վասն Պուռթի միրեչեայ քոյ մի զար-
ձուցանէր զերեսս քո յօծելոյ քում-
մէ . և զարձեալ, նոյնս և տես յե-

րեաս օծելոյ քոյ, և սրա ողորմու֊
թիւն ընդ օծելոյ քոյ։

ԺԷ․ Ձեռին քո, Քրիստոս, եր֊
կրպագեալ պաշտելութիւն այս
հիւթ լուսակիր․ քանզի ոչ այլ մեծ
բարձրութիւն յաղթութեանն Ձո֊
խութենէ ասէ մարգարէն 'ի գե֊
մնոյ քոյ, ուր, քան թէ զայլ զԴա֊
ւիթ ծառայ իմ, և իւղով սրբով իմով
օծի զնա։ Ուստի կիրթ իմն յիշա֊
տակս զքոյդ համբուրեալ լուսոյ
օծութիւն, ուր Յիսուս Քրիստոս,
ծանիցուք զքեզ անփոփոխ մշտնջե֊
նաւորութիւն, թէ դու ես ամե֊
նոյն և յամենայնի միայն Թագաւոր
Թագաւորութեանց, և Ճշմարիտ
օծեալ իւղելոյ, փառաբանեալ
երկրպագութեամբ երէկ և այսօր։
Քանզի զոր օրինակ պատրոյգ Թա֊
ցեալ 'ի Ճարպասամ ոչ երևեցուցանէ
ինչ նշոյլ՝ մինչև հուրն լուցեալ վա֊
ռիցի, այնպէս և այս օծութիւն
լուսոյ առ 'ի մեզ հեղեալ 'ի հան֊
դերձեալն ջահաւորի։ Այս է կեր֊
պարանին մեկնաւոր բացերևութիւն
'ի նախնեացն և այժմ բերեալ բա֊

բենշան ինն յարմարութեամբ՝ հրաշապայծառ երանգաւ գունեալ։

ԾԸ. Արդ այսոցիկ պատճառ վերագոյն մասանց կեցուցչաց աստուածականաց արարչութեան հարազատաց, տուանց որոյ ոչ է գրել քրիստոնեան, և ոչ նազովրեցի անուանիլ, և ոչ յիշատակիլ յորդիս Յուդայի, և կամ խրախոյս բառնալ յանուն Աստուծոյ Յակոբայ, այս հիւթականութիւն օրհնութեան ձիթոյս, յորում սուրբ Երրորդութիւնդ խառնեցեալ միաւորի, ճառագայթ շնորհաց, շուք մերոց դիմաց, նկարագրութիւն երեսաց, բարեձևութիւն պատահմանց, լուսաւորութիւն աչաց, տեառնագրութիւն բբաց, վայելչութիւն այտից, զարդ կերպարանաց, պահպանարան շրթանց, հանդերձիչ կրօնից, յարմարիչ վարուց, շաղկապ հաւաքմանց, զօրութիւն անձանց, ուժգնութիւն դիմեցմանց, խափանիչ յուռթից, քակիչ հմայեկաց, նահանջիչ ձեռնածուաց, խայտառակիչ կախարդաց, գտիչ աղանդից,

բռնախոյեան դիւաց, փարատիչ ցաւոց. կատարիչ կնքեցելոց, տենչանք երախայից, անղնին արտաքնոց, հիացումն հեթանոսաց, նախանձարկու անհաւատից, մերկացուցիչ գաղտնեաց, յարգանք յետնոց, փառք ստրկաց, պճնումն կանանց, աճեցումն տղայոց, հրճուանք ծերոց, ձեռնադրիչ նուիրելոց, զգուշութիւն մաքրոց, պսակ թագաւորաց, ճոխութիւն արքայից, յառաջադրութիւն կայսերաց: Քանզի զոր օրինակ ամեն ինչ կնքեալ՝ նշանակիչ իմն է ներքնայնոցն մեծագնութեան, նոյնպէս բարձրութիւն շնորհին 'ի մեզ սովաւ ծածկեցեալ յանուն քո, Աստուած տէր Յիսուս Քրիստոս, վայելչական իմն տեսակաւ ծանուցեալ նշանակի: Իսկ անունն իսկոյն անդրաւին 'ի նոյն յորջորջեալ կոչմամբ ըստ հոգեկից արանց իմաստնոց՝ որ յեգիպտացւոց անտի սկսեալ, 'ի դէմս ածելով զիրին կերպարան՝ ահաւոր խորհրդոյ պատկեր:

ՍԱՀԱ ԱՐԾԱՒՐՈՅԱ ԽԱՂՈՅՆ ՄԽԱՌԱՆԻ:

ԺԹ. Վասնզի մխոռնս այս օրհնաբանեալ, զոր մարգարէն կանխաւ լոյս աչաց գրեթէ զսոյն աղերսեալ խնդրէր, ըստ քերթութեանն բառի որ ըստ խորութեանն Հոմերոնի, թարգմանեալ իմանի, ինձ մայր. այսինքն է՝ առ 'ի յինքն ձգող զմերս բնութիւն զօրապէս, և կայուն հաստատել չքնաղ փոփոխմամբ զջուրց լուծականութիւն առ աւազանին լուսաւորութիւն. և իբրև զգեղ մածուցիչ կաթին՝ 'ի նոյն ինքն յեղանակել զցնդեալս իմ վայրագութիւն և զաղբերց հեղեղեալ մշտահոսութիւն: Իսկ մառնամուա՝ որ և այս մխոռոն, ըստ այլում բառի ցուցանի. այս ինքն է մթին, որ և խաւարչուտ գոլ և ծածկեցեալ՝ կամ անտեսական. որ և սոյն կոչումն գիմաստութեան չէ օտարացեղ. քանզի մարգարէս յիրէ անտի անուանն նշանակի. վասն զի անքննին է այս խորութիւն յաւէտ քան զամենայն

սրբութիւն սրբոց ։ Զի ոչ եթէ Ջրոյ օրհնակաւ զաղտ ինչ լուանայ , և կամ հացի բնութեամբ զխրան հաստատէ . այլ նորոգ իմն յարմարութեամբ 'ի մասունս ազգողականացն անօրինապէս տեառնագրի . սակայն անհասութեամբն վերնականաւ և զանունն ունի անքնին ։ Քանզի որպէս Աստուած իսկ և իսկ 'ի լոյս անմատոյց ասի , իսկ անսահման փառաւորութեամբն յեղանակաւ իմն անբաւութեան 'ի խաւար անզննին ծածկեալ իմանի , փակեալ արտաքուստ 'ի ձեռնարկութեանց մերոց իմաստից , նոյնպէս և այս ծորումն լուսոյ 'ի լեզուաց ոմանց Ճարտարաց 'ի ճահ ճեմութեանց գրականապէս անուանագրութ̃ք մռայլ առձայնի , վասն ոչ զօրելոյ երկրածին բնութեան զխակն գիտելոյ ։ Իսկ զերկաքանչիւրս աստուածականացն անդստին յինքեան հաստաբար տիրապէս ունի . քանզի 'ի կոչումն անուան բարձրելոյն նմանակերպեալ՝ կրկին մեծանայ եւս այս նուիրեալ ամենաբուրեան ազ_

նիւ կնդրկաւ. վասն զի Աստուած մեր հուր ծախիչ է ըստ Մովսեսի, դարձեալ լոյս է ըստ Յովհաննու. ուստի և Եսայի Ճշմարտապէս զսոյն անուանէ, եղիցի, ասէ, լոյսն Իսրայէլի 'ի հուր:

Ի. Դարձեալ այլ իմն կերպացուցանելով զբանս առ 'ի նոյն պատկեր յայտնութեան իւր. վասն զի ոչ մուանամ զիմն նոյնութիւն՝ որ 'ի գթութենէ մեծիդ քաղցրացաւ՝ վերըստին գովեստիւ օրհնել. քանզի Մեռայ, որ է դառնութիւն, այս ինքն՝ նշանակ իմն յարմարական չարչարաւոր կրից տաժանմանց, որ և միւռոն ստուգաբանեալ մեկնապէս ըստ մեզ՝ մեռելութեան ազգականութիւն: Քանզի այսու օծմամբ հոգեւորականաւ խղեալ կամ հատեալ 'ի մնոտխասէր մահակերպարան տաղտկազազրական հեշտութեանց հակառակողի և կամ զարկուած վերածածկութեան մղնարհեստ ուժգնաբարբառ խրոխտահնչական կազմուածոյ թմբկիս գործականութե ջրացիր իմն գիջութք

անվայելուչ թուլագաշնակեալ՝ 'ի ստորև կորստեան քարշէ զօրինակ մերս գոյութեան, կապիմք յուսով վերստին դարձեալ ընդ անճառ խորհրդոյ խաչի քո, Քրիստոս, մկրտեալք 'ի մահ կենդանւոյդ՝ ան-վախճան կենացդ սովաւ հաղորդիմք 'ի քեզ իսկ Աստուած համայնից խրախուսեալ 'ի սպառ ամենևին ան-հատուածելի:

ԽԱ. Այս եւս զդրօշեալն քառա-կուսեան յանուն քո, Յիսուս, նշա-նի բարձրելոյդ հաւասար հաստէ. շնորհ ընձեռեալ զուգափառ և նմանատիպ արեան կեցուցչիդ նոյն անվանելի փառօք պսակեալ մեծա-ցուցանէ: Փայտ անուանի իւղոյ օրհ-նութեան, ըստ մարգարէին կան-խաձայնութեան, զի համարակաց կազմեցեալ բուսոց անտառաց զօ-րավէս ուղղեալ 'ի խակութենէ չորին արկածից և օտար կարծեաց 'ի ստեղծողդ վերաբերեալ առ նոյն նիւթս կենաց հասուն ներգործէ: Զի և որ 'ի մէջ մտիցն պատուհա-նաց մշտաբացիկ թափանցանցու-

թինք, յանուն մեծութեան ահա-ւորիդ զօրութեան 'ի խոնարհական իմն համեստութիւն քև տեառնագրե-ցեալ առ 'ի յըղձակերտ օթևան հոգւոյդ՝ անազդելի պատրանաց չարին խաւարահողմ խարդախողին, այսու լուսով զայեալ ամփոփինք 'ի նուագ գոհութեան երեկորեան պաշտաման ընդ երկնայնոցն զամ-բարաց՝ առ օրինակ վառման շնոր-հիդ որ 'ի մեզ. 'ի սոյն յիշատակ փրկութեան քարեացն սովաւ անկե-ցեալ ծագի, և ծաղկաւէտ եղեալ պաղածնի, 'ի սպաս ընթրեացն պա-տրաստութեան յետնում գիշերի 'ի մեծիդ գալստեան. ահա զայս լոյս ճրագի համարեալ 'ի կիր արկա-նեմք:

ԽԲ. Դարձեալ ըստ գծագրացն գումարութե քսան և չորիցն շարա-գրութեան՝ որ յալփափետաց անտի վերաթուի մինչև 'ի քսաներորդ եր-կրորդն կարգի, յորում զայս խոր-հուրդ խորութե անտուստ թարգ-մանեալ՝ ճաշակ հեշտալի որոց հաղորդին ջամբել պատրաստեմք

ամենակազմ յարմարութեամբ. քան֊
զի յութներորդէ անախ դրոյ 'ի
չորեքհարիւրն փոխաբերեալ՝ առու֊
գաբանօրէն քննութեամբ ընդ ձի֊
թոյն անուան նիւթ Ճշմարտագրի ։
որ է կերպարան արդեան խը֊
մորոյ յինքն բերողի զզմնդուածն
զօրեղապէս, որ ոչ սակաւն 'ի յոլո֊
վէն պարագայի, քան թէ 'ի նոյն
իրն դարձուցեալ. ըստ աւետարա֊
նական առակին, զամենայն առ ինքն
վերաբերեալ աճեցուն առնէ ։

ԽԳ. Սոյն եւղ հեղութեան միշտ
համբարձման և խոնարհութեան օ֊
րինակ և նմանութիւն առ ում կա֊
կուղ պատառաւ մատուցեալ ջամ֊
բի, հարթակչիւ և բարեյարմար
բանի կերպարան՝ իսկ համայնիցս
լուծականաց հասանուտ և սարա֊
ծորելի նիւթից դերափառ վերա֊
շըջական հրաշափառ խորհրդոյ
պատկեր. քանզի և յաման ինչ մոր֊
թոյ արկեալ՝ ոչ ըստ գլխոյ ձևոյ և
կամ ջրոյ թացութեան մեղկէ, այլ
'ի սահման պատշաճին պահէ ։ Այս֊
պէս ընկալեալ զջոյոյդ բարեաց

անհատատար տատանելութիւն որդի
Աստուծոյ կենդանւոյ, զորբանունէր
այս օծելութիւն 'ի Ճակատ գի-
տոցս արեամբ.քո գրեմք, և 'ի բնու-
թիւն շնչոյս հոգւովդ քո ապաւորեմք
հաստատեալ խորհրդով մտացս,
եթէ յաւէտ յայտնեսցի նորոգ փայ-
լեցեալ բազմաՃաՃանչ ծայրարձա-
կութեամբ 'ի տարածումն յոգ-
նատեսիլ զարմանահրաշ ընդարձա-
կութեան պտուղ խաղոյ ընծայեալ
զլոյս 'ի փառս ապառնեացն համ-
դերձելոցն : Այս Ճարպ հոգևոր
երջանիկ և վերնանշոյլ 'ի դէմս ե-
րեսաց իմս պատկերի՝ քուով նշա-
նաւ ջահաւորեսցի :

ԽԴ. Եւ քանզի իբր անհաս ոչ
ըմբռնական այս մեծ զօրութիւն
արագ սլացմամբ 'ի թևս թեթևս
մտաց պայմանի, անդր քան զկարծիս
ուշոյ իմաստից անհունն հետևման
անհետ փախստեան՝ լոյն իմն միջո-
ցաւ 'ի սպառ որոշեալ, փակեցաւ
յինէն, ոչ օրինակեցաւ կցորդաւ,
ոչ նմանեցաւ զուգամատութեամբ,
ոչ սահմանեցաւ ձևակերպութբ,

ոչ կշռեցաւ ընկերին չափով.
այլ ահա ընդ աստուածեան
խաչիդ նշանի հաւասարութեամբ
արեան կեցուցչիդ հոգիապէս գե-
րազանցեցաւ: Եւ արդ օրհնեա զմեզ
տէր, սովաւ և 'ի սոյն. ես և սնունդ
քո ահաւոր, լուսաւոր, երկնաւոր
և զարմանաւոր, 'ի գովեստ փառաց
անճառից մաքրակրօնից բուրվառաւ
ինկեալ, սուրբ, սուրբ, անքնին,
անպատում, բարձրեալ, ողորմած,
վերերգեալ, ճշմարիտ, բարերար
և սուրբ, արա սովաւ փրկութիւն,
տուր և քաւութիւն, պարգևեա
բժշկութիւն, հանդերձաւորեա շը-
նորհ, առատաձեռնեա երանու-
թիւն: Յօծումն այս ձիթոյ եր-
կնանձրև լուսոյ անպարատ գտայց.
յիւղեալս այս թեզան բանաւորա-
կան մի՛ մոցէ և մի՛ գրաւեսցէ տխրա-
կանուն աղտոց մեղանաց՝ շաղախել
երբէք զոգւոյս կերպարան: Եղիցի
սոյն ինքն որոց մատչին օծանիլ սո-
վաւ հարմանապաճոյճ պանծանօք
պճնել գեղայօրէն սուրբ վայելչու-
թեամբ՝ երջանկապէս յոգի զարդա-

ըեալ։ Եղիցի հուրս այս լուսափառ և աստուածաձիր՝ մերձեցելոցն 'ի սոյն ընտրութիւն մուխ կրկնեաց և բարեփափաք ջերմութեան այլ յօրինուածոյ, որով ամենայնիւ ամենապատրաստ պնդութեամբ՝ 'ի կարծրականումդ անաստան վիմիդ յարակայեցեալ միշտ արձանացայց 'ի քեզ հաստատեալ աներկմտելի։ Լիցի նշանակ վերնամրցանակ այսր պարգևի սովաւ վառելոցն, ոչ ողողիլ ջուրբ, ոչ այրիլ հուրբ, ոչ ցրտանալ 'ի սառնութենէ, ոչ ճնասակար հողմով չիջանիլ, ոչ ապաեղիլ յուրուական ինչ պղծութենէ, ոչ զպահեալսն չարին մատնել, և ոչ 'ի ստորև ելիցն զմթերս զանձուն կենաց յիմարաբար արտաքս հանել. ոչ անպատապար մնալ 'ի թևոց քոց օգնականութենէ, և ոչ զեղացեալն 'ի մեզ օծութիւն անմաքրապէս 'ի բաց մերկանալ։ Այլ եղիցուք 'ի սոյն հրացեալ, սովիմք պարարեալ, սովաւ լուսաւորեալ, այսու արդարացեալ ազատացեալ և թագաւորեալ։ Եւ քեզ միայնոյ

միայն օծելոյ յամենեցունց օրհնու-թիւնք երգոց, ալէլուք լեզուաց. հնչմունք ձայնից, յաղթանակու-թիւնք գովեստից, բարեբաստու-թիւնք շքթանց, սրբաբանութիւնք սաղմոսաց, ընդ Հօր և Հոգւոյդ սրբոյ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Այն իմ յերկնաւորութեան 'ի սրբութեան, և այս արքայանագրութեան 'ի սրբութեանցն սրբութեան:

ԲԱՆ ԴԴ.

Վերջին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հակառակ առ նոյն ողբոց մաղթանաց բանի.

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ:

Ա. ԱՍՏՈՒԱԾ *յաւիտենական, բարերար և ամենակալ, ստեղծիչ լուսոյ և յօրինիչ գիշերոյ, կեանք*

'ի մահու և լոյս 'ի խաւարի, յոյս
ակնունողաց և երկայնմտութիւն
տարակուսելոց, որ ամենարուեստ
իմաստութեամբ քո դարձուցանես
յայգ զստուերս մահու, աննուաղ
ծագումն և անմուտ արեգակն.
քանզի ոչ զօրէ ծածկել զփառս
տէրութեան քո խաւար գիշերոյ.
որում կրկնի ծունր երկրպագու-
թեան ամենայն եղելոց երկնաւորաց
և երկրաւորաց և սանդարամետա-
կանաց. որ լսես զհեծութիւն կա-
պելոց և հայիս յաղօթս խոնարհաց
և ընդունիս զխնդրուածս նոցա Աս-
տուած իմ, և Թագաւոր իմ, կեանք
իմ և ապաւէն իմ, յոյս իմ և վստա-
հութիւն իմ, Յիսուս Քրիստոս Աս-
տուածդ ամենայնի, սուրբդ հան-
գուցեալ 'ի հոգիս սրբոց, մխիթա-
րութիւն վշտաց և քաւարան մեղու-
ցելոց, որ գիտես զամենայն յառաջ
քան զլինել նոցա. առաքեա զպահ-
պանողական զօրութիւն աջոյ քո, և
փրկեա զիս յերկիւղէ գիշերի և 'ի
դիւէ չարէ: Որպէս զի զյիշատակ
սոսկալի և սուրբ քո անուանդ միշտ

համբուրեալ շըԹամբք հոգւոյ ըղձուԹեան ընչոյ, կեցից պահպանեալ ընդ այնոսիկ՝ որ կարդան զքեզ 'ի բոլոր սրտէ :

Բ · Եւ 'ի դրոշմէ խաչի քոյոյ նշանիդ, զոր աստուածային արեամբ քո ներկեալ նորոգեցեր, և 'ի նոյն շնորհ որդեգրուԹեան զմեզ մկրտեցեր, և 'ի փառս պատկերի քո նկարեալ յօրինեցեր, այսու պարգևօք աստուածականօք ամաչեսցէ սատանայ, քակտեսցին մեքենայքն, բարձցին որոգայԹքն, պարտեսցին մարտուցեալքն, պակասեսցին զէնքն սայրասուրք, մերժեսցի մէգն, փարատեսցի խաւարն, մեկնեսցի մառախուղն: Բազուկ քո հովանասցի, և աջ քո կնքեսցէ · վասն զի գԹած ես և ողորմած, և անուն քո կոչեցեալ է 'ի վերայ ծառայից քոց : Եւ քեզ ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով փառք և իշխանուԹիւն յաւիտեանս յաւիտենից · ամէն :

ԲԱՆ ՂԵ·

Վերջին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հաճոյից առ նոյն աղերս մաղթանաց բանի ·

Ի խորոց սրտից խօսք ընդ Աստուծոյ ։

Ա. ԱՐԵԳԱԿՆ արդար, ճառագայթ օրհնեալ, լուսոյ կերպարան, փափագ անձկութեան, բարձրեալ անքնին, զօրեղ անպատում, բարւոյ բերկրութիւն, յուսոյ տեսութիւն, գովեալ երկնաւոր, թագաւոր փառաց, Քրիստոս արարիչ, խոստովանեալ կեանք ։ Եւ արդ զթերութիւն վրիպանաց բազմասխալ ձայնի եղկելոյս ամենազօրդ բանիւ լցեալ, մատուսցես յաղերս հաճութեան Հօր քում բարձրելոյ ։ Որ վասն իմ՚ի փորձ եկիր անիծից, կերպարանեալ զիմ նմանութիւն, ամենեքին կենաց օրհնութիւն, վերնոց և ներքնոց բարեխնամող տեսուչ

Համայնից ։ Զի թէ յանձն առեր մեռանիլ վասն իմ, Աստուած և տէրդ բոլորեցուն, որչափ հաճեսա_ ցիս առաւել և այժմ վտանգաւորս կրից կարեկցել, ընդ իմ պարտաւո_ րիս միշտ աղօթելով աղչակցաւ մարմնոյդ առեալ 'ի մէնջ՝ առ Հա_ մապատիւդ քո Հայր ։

Բ. Նա վասն արեանդ պատուա_ կանի միշտ մատուցելոյ 'ի հաճու_ թիւն կամաց առաջնոյդ, բարձցին վտանգք մեղուցելոյ դատապարտե_ լոյս, թողցին պարտիքն, ապաքի_ նեսցի ամօթն, մոռասցին պատկա_ ռանքն, բարեգործեսցին դատա_ կնիքն, սատակեսցին որդունքն, վե_ րասցի լալն, հանդարտեսցէ կրճտու_ մըն ատամանցն, սպառեսցին ողբքն, հատցին արտասուքն, մերժեսցի սուգն, հալածեսցի խաւարն, վանեսցի հուրն սաստկութեան, հերքեսցին տանջանարանքն բազմ_ օրինակք ։

Գ. Նկեսցեն գթութիւնք կամո_ ւոյդ և պարգևողիդ կենաց ամենից, ծագեսցի լոյսդ, սրտագրեսցէ փրկու_

թիւնդ, հասցէ օգնութիւնդ, ժամանեսցէ այցելութիւնդ, կանխեսցէ ցօղդ ողորմութեան, յառաջեսցէ արբուսցէ զանդաստանս պասքեալ՝ անկեալ ոսկերացս թշուառութեամբ 'ի վիհն մահու. ծաղկեցուսցէ պտղաբերեսցէ բաժակդ երկնաւորարեան կենարարիդ զերկիրս խնամեալ աւուրն լուսոյ, որ անծախապէս միշտ պատարագի յիշատակ կենաց փրկութեան հոգւոց ննջեցելոց: Զի ամենայնիւ մահացեալ հոգիս մարմնովս մեղաց՝ շնորհօք քո, գթած, 'ի քեզ զօրացեալ քեւ նորոգեցայց, զատեալ 'ի մեղաց անմահ կենդանութեամբ 'ի յարութեն արդարոց, Հօր քում օրհնեցեալ: Ընդ որում քեզ փառք, և Հոգւոյդ սրբոյ բարերանութիւն վայելչական գոհութեամբ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՄԱՏԵՆԻՍ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆ

ԸՍՏ հոլովման ընթացից ամանակաց յառաջ շարժութեան, որ ըստ լրապատարն նշուլագեղն արփիաճաճանչ լուսակիրն օրակչիռն մղտափարաան ակնապարար ականն արեւու՝ ստեղծականն արուսեկի, որ համբարէ հոլովէ կուտէ ամաց յոլովութիւն 'ի չափս դարուց շնչասպառ եւ կենդանանորոգ առուղէկան յաւիտենիս, 'ի յաւարտումն կատարման լններեակ յոբելինին, 'ի սկիզբն պսակելոյ մոփ տասնեկին յաբեթական տոհմիս տումարի յետ երից ամաց անցելոց՝ որ զկնի գալստեան 'ի կայս եւ 'ի կոյս կողմանց հիւսիսոյ դիմաց արեւելից՝ յաղթող եւ մեծ կայսերն Հոռոմոց Բասլի յորժամ ընդարձակ եւ մակագաւիթ կանոնաւափիւ տարածէր՝ լիասահման եւ անխարոց 'ի սուարակարկատ կոթողս կարծր արձանաց՝ 'ի ձգումն ձեռին եւ յանխզելի լարս պարանաց

երկարագունից անթարթափ 'ի նոյն վերասլացեալ՝ 'ի յաջ կայանեալ՝ սեպհականել յաւելուլ բաժինս մասանց վիճակաց խմբից աշխարհաց 'ի ծոց իւր. արդ 'ի յայնմ անդորրութեան միջոցի, յորում եզերեալ ընդոտնեցաւ թշնամին եկեղեցւոյ, ասացեալ հիմնեցի, կառուցի, կարգեցի, կուռեցի, արձանացուցի, դիզի, բարդեցի, կացուցի, ցուցի, հաստատելով 'ի հրաշակերտութիւն միագոյ իրի զբազմատեղնեան դրուագս դրութեան այսմ սոփերի արդասաւորի, ես Գրիգոր կրօնաւոր քահանայ, յետին բանահիւսաց և կրասեր վարժապետաց, գործակցութեամբ եղբօր իմոյ ընտրելոյ Յովաննէս կոչեցելոյ՝ Նարեկայ մեծափառ և բարձրապատիւ ուխտի վանականի, ողք իբրև զմի մարմին բանական 'ի յերկուս չառ մի կերպարան շինելոյ դիմաց կենցաղավարելով, ոչ միայն հարազատք, այլ և միաշունչք միակրօնք համապատիւք զուգահաւան, 'ի քառից աչաց առ մի և նոյն շաւիղ խորհրդոյ ասեսալք:

Արդ հայցեմք 'ի Ճաշակողացդ յայսմ սեղանոյ յոքնօրէն և ախորժահամ հանդերձելոյ՝ յիշատակել զմեզ 'ի մաղթանս ուղիղս և 'ի պատկանաւոր խնդրուածս, սեռն սիրով 'ի միտս բարիս. որով և դուք եղիջիք գրեալ 'ի մատեանս կենաց վերին դպրութեանն ։

ՑԱՆԿ ԱՆՈՒԱՆՑ

Աբիրոն · 388 ·
Աբրահամ · 174 · 292 · 306 · 395 · 442 ·
Ադամ · 257 · 281 · 377 · 405 ·
Ադդով · 555 ·
Ադին · 256 ·
Աղայէլ · 552 ·
Ահարոն · 57 · 292 · 395 ·
Ահարոնէն · 437
Ամաղէկ , 11 ·
Ամասիա · 37 ·
Ամբակում · 360 · 493 ·
Աննայ · 174 ·
Ասորեստան · 282 ·
Աստարա · 337 ·
Արթուն · 411 ·
Աւստացի · 272 ·
Աքար · 145 · 405 ·

Աքիա . 268 .
Բաբիլոն . 8 . 382 .
Բաբիլոնն . 102 . 103 .
Բահաղ . 361 . 551 .
Բասիլ . 591 .
Բարեքէս . 555 .
Բեթհեզդա . 324 .
Բեթսայիդա . 12 .
Բելիար . 111 . 158 . 288 . 290 . 362 .
374 . 481 . 517 . 531 .
Բեսելիէլ . 440 .
Բէելզեբուղ . 291 .
Գալիլիա . 12 .
Գողիաթ . 531 .
Գոմոր . 806 .
Գրիգոր . 592 .
Դադան . 388 .
Դանիէլ . 43 . 104 . 395 . 555 .
Դաւիթ . 8 . 12 . 57 . 59 . 79 . 80 .
87 . 182 . 215 282 . 282 . 291 . 322 .
324 . 329 . 331 . 336 . 344 . 360 . 395 .
397 . 403 . 427 . 550 . 558 . 566 . 566 .
568 . 572 .
Դերոքբիստոս . 521 .
Եգիպտոս . 11 . 433 .
Եդեմ . 223 . 284 . 470 .

Եդոմ. 107.
Եզեկիա. 291. 329.
Եզեկիէլ. 134. 190. 230. 307. 396.
565.
Եզր. 158. 283.
Եղիազար. 59.
Եղիսա. 438.
Եղիսէ. 388. 537.
Եղիսէոս. 438.
Եմմանուէլ. 193. 557.
Ենովք. 59.
Եսայի. 8. 15. 43. 130. 231. 281.
299. 323. 361. 534. 553. 578.
Երիքով. 353. 531.
Երեմիա. 12. 107. 113. 210. 282.
299. 329. 385.
Երուսաղէմ. 12. 113. 130. 133.
181. 211. 212. 382.
Եւա. 471.
Եփրեմ. 12. 107. 489.
Զաքարիա. 244. 295. 360. 410. 555.
Զորաբաբէլ. 442.
Թադուհի. 530.
Իսահակ. 292.
Իսրայէլ. 11. 14. 14. 33. 34. 96.
108. 111. 111. 112. 281. 292. 343.

351 . 410 . 490 . 551 . 568 . 578 .
Լիբանան . 15 . 49 .
Ծայդան . 12 .
Ծուր . 12 .
Կայէն . 405 .
Կափառնաում . 12 .
Կեդրոն . 9 .
Կիւրոս . 551 .
Հաբէլ . 296 . 435 .
Հեղիաս . 209 . 362 . 551 .
Հերովդէս . 566 .
Հոմերոն . 576 .
Հոռոմք . 591 .
Հսկող . 411 .
Մանասէ . 37 . 289 .
Մատթէոս . 540 .
Մարիամ . 187 .
Մարկոս . 567 .
Մելքիսեդեկ . 549 .
Մեղքոմ . 337 .
Մեռա . 354 . 578 .
Մկրտիչ . 567 .
Մողոք . 107 .
Մովաբ . 220 .
Մովսէս . 9 . 12 . 74 . 194 . 214 . 264 .
266 . 292 . 324 . 329 . 339 . 362 . 395 .

433 . 437 . 440 . 578 .
Յակոբ . 8 . 83 . 181 . 214 . 323 . 338 .
351 . 442 . 548 . 568 . 574 .
Յէու . 552 .
Յոբ . 35 . 107 . 153 . 138 . 224 . 212 .
329 . 355 . 395 .
Յովաս . 396 .
Յովէլ . 111 . 280 .
Յորդանան . 205 . 353 . 433 . 553 .
Յուդա . 12 . 43 . 104 . 133 . 145 .
489 . 490 . 574 .
Նարեկ . 592 .
Նիկիա . 201 . 428 .
Նոյ . 79 . 395 . 440 .
Շամրին . 306 .
Ոզիէլ . 440 .
Ողա . 306 .
Ողիբա . 307 .
Ովսէէ . 154 . 490 .
Պաւղոս . 9 . 56 . 16 . 160 . 297 . 303 .
329 . 335 . 371 . 540 . 571 .
Պետրոս . 59 . 69 . 283 . 396 . 566 .
Պոլիկեանք . 434 .
Ռեփան . 108 .
Սաբեր . 454 . 539 .
Սամարիայ . 130 .

Սամուէլ . 266 . 507 .
Սարրա . 175 . 306 .
Սատանայ . 157 . 353 . 365 . 380 . 531 . 587 .
Սաւուղ . 145 . 266 . 403 . 551 . 572 .
Սափիրա . 406 .
Սելովա . 8 .
Սինա . 108 . 531 .
Սիոն . 443 . 530 .
Սիոնէ . 536 .
Սոդոմ . 11 . 387 .
Սողոմոն . 80 . 263 . 267 . 272 . 273 . 370 . 442 . 563 .
Տարտարոս . 83 . 100 . 140 .
Տիւրոս . 231 .
Փագովր . 266 .
Փարաւոն . 38 . 389 . 433 . 529 . 565 :
Քամովս . 337 .
Քանան . 11 . 43 .
Քորազին . 12 .
Քորեբ . 209 . 551 .
Քեւան . 290 .

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0585670